

5025

1476

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

Δ. Φ. ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ Γ. ΠΡΟΕΣΤΟ
ΚΑΛΥΨΟΥΣ 9
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΛΟΓΑΙ

ΕΚ ΤΗΣ

ΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

Διὰ τὰ ἡμιγυμνάσια καὶ τὴν Α' καὶ Β' τάξιν τῶν
ἐξαταξίων γυμνασίων

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΑΙ ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ.,

8α-ΟΔΟΣ ΠΕΣΜΑΤΖΟΓΛΟΥ-8α

1931

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν τοῦ συγγραφέου
καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἐοίας».

Ιωάννης Βάρτσος

Τόποις Ἰω Βάρτσου — Πραξιτέλους 21

Κ₂ Δ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Συνοπτική ιστορία του Περσικού κράτους.

Το αρχαίον Περσικόν κράτος ιδρύθη περί τὸ 559 π. Χ. ὑπὸ Κύρου τοῦ πρῶτου, ὁ ὁποῖος ὑποτάξας τὴν Βαβυλωνίαν, Λυδίαν καὶ Μικρὰν Ἀσίαν κατέστησε τοῦτο τὸ πρῶτον ἐν Ἀσίᾳ. Ὁ υἱὸς καὶ διάδοχος αὐτοῦ Καμβύσης (529-522) ἐκστρέψαι τὴν Αἴγυπτον εἰς μεγίστην δ' ἀκμὴν ἔφθασε τὸ κράτος ἐπὶ Δαρείου τοῦ Α'—τοῦ υἱοῦ τοῦ Ὑστάσπου (521-485), ὁ ὁποῖος τὴν ἐπεκταθεῖσαν ἐπικράτειαν (ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ μέχρι τοῦ Ἑλλησπόντου, ἀπὸ τῆς Νοτίου Αἰγύπτου μέχρι τοῦ Κανκάσου καὶ τοῦ Ἰαξάρτου) ἐξόχως διωργάνωσεν αἱ κατὰ τῆς Ἑλλάδος δ' ὅμως ἐκστρατεῖαι τοῦ ἀπέτυχον παρὰ τὸν Ἄθων (492) καὶ ἐν Μαραθῶνι (490).

Ἐπὶ Ξέρξου τοῦ Α' (485-465) ἤρριξεν ἡ ἰσχύς τοῦ κράτους νὰ καταλύτῃ, ἰδίως διὰ τὰς ἡττας, τὰς ὁποίας τοῦτο παρὰ τῶν Ἑλλήνων ὑπέστη (ἐν Σαλαμῖνι τὸ 480, ἐν Πλαταιαῖς καὶ Μυκάλλῃ τὸ 479, ἐν Εὐρωμέδοντι τὸ 467). Τὸν Ξέρξην διεδέχθη Ἄρταξέρξης Α' ὁ Μακρόχειρ (465-424) καὶ τοῦτον μετὰ μακρὰς περὶ τοῦ θρόνου ἔριδας Δαρεῖος Β', ὁ Νόθος (424-404). Οὗτος ἀπέκτεινεν ἐκ τῆς συζύγου του Παρυσάτιδος δύο υἱούς, Ἄρταξέρξην Β' τὸν Μνήμονα (βασιλεύσαντα ἀπὸ τοῦ 404-359) καὶ Κύρον τὸν νεώτερον.

Ὁ Κύρος παρὰ τοῦ πατρός του εἶχε διορισθῆ σατραπῆς τῆς Λυδίας, Μεγάλης Φρυγίας καὶ Καππαδοκίας καὶ ὡς τοιοῦτος ὑπεστήριξε τοὺς Λακεδαιμονίους, ἰδίως τὸν Λύσανδρον, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός του ἐπεδίωξε μὲ τὴν βοήθειαν Ἑλλήνων μισθοφό-

ρων νὰ ἐκθρονίσῃ τὸν ἀδελφόν του Ἀρταξέρξην καὶ νὰ γείνη αὐτὸς βασιλεὺς τῆς Περσίας. Ταύτην τὴν ἐκστρατείαν, τὴν ὁποίαν ὁ Κύρος ἀνέλαβε τὸ 401, πραγματεύεται ἡ Κύρου Ἀνάβασις τοῦ Ξενοφῶντος.

2. Βίος Ξενοφῶντος.

Ὁ Ξενοφῶν, υἱὸς τοῦ Γρυλλοῦ καὶ τῆς Δισδώρας, ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τὸ 434 π. Χ. Ὅτε ἦτο νέος, ὑπῆρξε πιστὸς μαθητὴς τοῦ φιλοσόφου Σωκράτους, ὑπὸ τοῦ ὁποίου ἠγαπᾶτο.

Τὸ 401 π. Χ. ἀφῆκε τὰς Ἀθήνας καὶ ἐπορεύθη κατὰ πρόσκλησιν τοῦ φίλου του Προξένου τοῦ Βοιωτοῦ εἰς τὰς Σάρδεις τῆς Λυδίας πρὸς τὸν νεότερον Κύρον, ὅτε οὗτος παρεσκευάζετο νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀρταξέρξου. Τὴν ἐκστρατείαν ταύτην ἠκολούθησεν ὁ Ξενοφῶν ὡς ἀπλοῦς ἐθελοντής. Μετὰ τὸν θάνατον ὅμως τοῦ Κύρου ἐν τῇ παρὰ τὰ Κούναξα μάχῃ καὶ τὴν διὰ προδοσίας σφαγὴν ὑπὸ τοῦ Τισσαφέρνηου τῶν Ἑλλήνων στρατηγῶν ἐξελέχθη στρατηγὸς καὶ κατόρθωσε μὲ μεγίστους κόλπους καὶ κινδύνους νὰ ὀδηγήσῃ τὸν στρατὸν τῶν μυρίων Ἑλλήνων ἐκ τοῦ βάρους τῆς Ἀσίας εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον καὶ ἀπὸ ἐκεῖ εἰς τὸν Ἑλλήσποντον. Ἐνταῦθα ἐβόηθησε τὸν Σεύθην, τὸν ἡγεμόνα τῆς Θράκης, καὶ ἠτοιμάζετο νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἄλλ' οἱ φίλοι του προσελθόντες τὸν ἔπεισαν νὰ προστεθῇ μὲ τὸν στρατὸν του εἰς τὸν Σλαρτιατικὸν στρατὸν, ὁ ὁποῖος τότε ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Θίβρωνος ἐπολέμει ἐν Ἀσίᾳ πρὸς τοὺς Πέρσας. Ὅτε δὲ τὸ 396 π. Χ. ἦλθεν εἰς τὴν Ἀσίαν ἄλλος στρατηγός, ὁ βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Ἀγησίλαος, διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Περσῶν, ὁ Ξενοφῶν ἐτάχθη εἰς τὸ ἐπιτελεῖόν του καὶ ἔγεινε στενὸς τοῦ Ἀγησιλάου φίλος.

Ἀφ' οὗ δὲ ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐπολέμησε μετὰ τῶν Σλαρτιατῶν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀκολουθῶν τὸν Ἀγησίλαον καὶ ἐπολέμησε μετ' αὐτοῦ ἐν Κορωνείᾳ (394 π. Χ.) κατὰ τῶν συμπολιτῶν του, οἱ ὁποῖοι ἦσαν σύμμαχοι τῶν Θηβαίων.

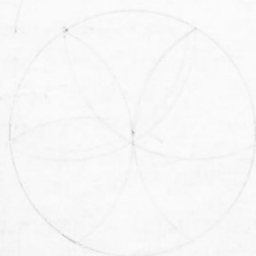
Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ξενοφῶν συνεμάχησε μὲ τοὺς ἐχθροὺς τῆς πατρίδος του Σλαρτιατάς, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι τὸν ἐξώρισαν, οἱ δὲ

Σπαρτιάται τοῦ ἔδωκαν ὡς δῶρον κτήμα ἐν τῷ Σκιλλοῦντι τῆς Ἥλιδος πλησίον τῆς Ὀλυμπίας. Ἐκεῖ ἔζησεν ὁ Ξενοφῶν εἴκοσιν ἔτη καὶ πλέον ἀσχολούμενος εἰς τὸ κυνήγιον, τὴν γεωργίαν καὶ τὴν συγγραφὴν.

Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐν Λαίτριοις μάχην, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐνίκησαν ὑπὸ τῶν Θηβαίων, ἔξειδιώχθη ἐκ τοῦ Σκιλλοῦντος (370 π. Χ.) καὶ κατέφυγεν εἰς τὴν Κορίνθον. Ὅτε διέμενεν ἐν Κορίνθῳ, οἱ Ἀθηναῖοι τὸν ἀνεκάλεσαν ἐκ τῆς ἐξορίας ἄλλ' ὁ Ξενοφῶν δὲν ἐπανήλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἀπέθανε δ' ἐν Κορίνθῳ τὸ 355 π. Χ. εἰς ἡλικίαν 80 περίπου ἔτων.

3. Ξενοφῶντος Κύρου Ἀνάβασις.

Ὁ Ξενοφῶν συνέγραψε πλείστα συγγράμματα· ἐν ἐκ τούτων εἶναι ἡ *Κύρου Ἀνάβασις* δημοσιωμένη εἰς 7 βιβλία. Ἐν τῷ συγγράμματι τούτῳ ἐξιστορεῖται ἡ ἐκστρατεία τοῦ Κύρου κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀρταξέρξου καὶ κυρίως ἡ ἐπάνοδος τῶν Μυθίων.

BIBLION ΠΡΩΤΟΝ

Α'. Αίτια τῆς ἐκστρατείας τοῦ Κύρου κατὰ τοῦ Ἀρταξέρξου καὶ προπαρασκευαὶ δι' αὐτήν.

(1, 1-11)

Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος γίνονται παῖδες δύο, πρεσβύ- § 1-2
τερος μὲν Ἀρταξέρξης, νεώτερος δὲ Κύρος· ἐπεὶ δὲ γηθάνει
Δαρείος καὶ ὑπόπτει τελευτήν τοῦ βίου, ἐβούλετο τῶν παίδε
ἀμφοτέρω παρεῖναι. ὁ μὲν οὖν πρεσβύτερος παρὼν ἐτύχχανε·
Κύρον δὲ μεταπέμπεται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ἣς αὐτὸν σατράπην
ἐποίησε, καὶ στρατηγὸν δὲ αὐτὸν ἀπέδειξε πάντων, ὅσοι εἰς
Καστωλοῦ πεδῖον ἀφροίζονται. ἀναβαίνει οὖν ὁ Κύρος λα-
θὼν Τισσαφέρην ὡς φίλον, καὶ τῶν Ἑλλήνων ἔχων ἐπιλι-
τας ἀνέβη τριακοσίους, ἀρχοντα δὲ αὐτῶν Ἑνίαν Παρράσιον.

Ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησε Δαρείος καὶ κατέστη εἰς τὴν βασι- § 3-4
λείαν Ἀρταξέρξης, Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κύρον πρὸς
τὸν ἀδελφόν, ὡς ἐπιβουλεύει αὐτῶν ὁ δὲ περὶ αὐτοῦ καὶ συλ-
λαμβάνει Κύρον ὡς ἀποκεκμηῖν· ἡ δὲ μήτηρ, ἐξαιτησαμένη
αὐτόν, ἀποπέμπει πάλιν εἰς τὴν ἀρχήν.

Ὁ δὲ, ὡς ἀπῆλθε κινδύνῳ ἑαυτοῦ καὶ ἀνταρξασθεῖς, βουλεύεται, § 4-5
ὅπως μὴποτε ἐτι ἔσται ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ, ἀλλὰ, ἢν δύνηται,
βασιλεύσει αὐτ' ἐκεῖνον. Παρσίσις μὲν δὲ ἡ μήτηρ ὑπῆρχε
τῷ Κύρῳ φιλοῦσα κινδύνῳ μᾶλλον ἢ τὸν βασιλεύοντα Ἀρτα-
ξέρξῳ, ὅστις δ' ἀφικνῶντο τῶν παρὰ βασιλέως πρὸς αὐτόν,
πάντας οὕτω διατίθει ἀπεπέμπει, ὥστε αὐτῷ μᾶλλον φι-
λους εἶναι ἢ βασιλεῖ, καὶ τῶν παρ' αὐτῷ βασιλέων ἐπι-

μελείτο, ὡς πολεμῆν τε ἱκανοὶ εἶεν καὶ εἰνοῖκῶς ἔχοιεν αὐτῷ.

§ 6-7 Τὴν δὲ Ἑλληνικὴν δύναμιν ἤθροίζεν, ὡς μάλιστα ἐδύνατο ὁ ἐπικλυρπτόμενος, ὅπως ὅτι ἀπαρασκευάστατον λάβοι βασιλέα, ὡδε οὖν ἐποίητο τὴν συλλογὴν ὁπίστας εἶχε φυλακὰς ἐν ταῖς πόλεσι, παρήγγειλε τοῖς φρουράρχοις ἐκάστοις λαμβάνειν ἄνδρας Πελοποννησίους ὅτι πλείστους καὶ βελτίστους, ὡς ἐπιβουλεύοντος Τισσαφέρνους ταῖς πόλεσι, καὶ γὰρ ἦσαν αἱ Ἰωνικαὶ πόλεις Τισσαφέρνους τὸ ἀρχαῖον, ἐκ βασιλείως δεδομένα, τότε δὲ ἀφειοτήκεσαν πρὸς Κύρον πᾶσαι πλὴν Μιλήτου· ἐν Μιλήτῳ δὲ Τισσαφέρνης προαισθόμενος τὰ αὐτὰ ταῦτα βουλευομένους, τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δ' ἐξέβαλεν, ὁ δὲ Κύρος ὑπολαβὼν τοὺς φεύγοντας, συλλέξας στράτευμα, ἐπολιόρκει Μίλητον καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν καὶ ἐπειράτο κατάγειν τοὺς ἐκπεπτωκότας, καὶ αὕτη αὖ, ἄλλη πρόφασις ἦν αὐτῷ τοῦ ἀθροίζειν στράτευμα.

§ 8 Πρὸς δὲ βασιλέα πέμπων ἠξίου, ἀδελφὸς οὖν αὐτοῦ, δοθῆναι οἱ ταύτας τὰς πόλεις μᾶλλον ἢ Τισσαφέρνῳ ἀρχεῖν αὐτῶν, καὶ ἡ μήτηρ συνέπραττεν αὐτῷ ταῦτα· ὥστε βασιλεὺς τὴν μὲν πρὸς ἑαυτὸν ἐπιβουλὴν οὐκ ἤσθάνετο, Τισσαφέρνει δὲ ἐνόμιζε πολεμοῦντα αὐτὸν ἀμφὶ τὰ στρατεύματα δαπανᾶν ὥστε οὐδὲν ἦχθετο αὐτῶν πολεμοῦντων, καὶ γὰρ ὁ Κύρος ἀπέπεμπε τοὺς γιγνομένους δαριεῖς βασιλεῖ ἐκ τῶν πολεμῶν, οὖν Τισσαφέρνῳ ἐτύγχανεν ἔχων.

§ 9 Ἄλλο δὲ στράτευμα αὐτῷ συνελέγετο ἐν Χερρονήσῳ τῷ κατ' ἀντιπέρας Ἄδουσου τόνδε τὸν τρόπον· Κλέαρχος Λακεδαιμόνιος φυγὰς ἦν· τούτῳ συγγενόμενος ὁ Κύρος ἠγάσθη τε αὐτὸν καὶ δίδωσιν αὐτῷ μυρίους δαριεχοῦς, ὁ δὲ, λαβὼν τὸ χρυσίον, στράτευμα συνέλεξεν ἀπὸ τούτων τῶν χρημάτων καὶ ἐπολέμει, ἐκ Χερρονήσου ὀρμώμενος, τοῖς Θρακῶν τοῖς ὑπὲρ Ἑλλήσποντον οἰκοῦσι καὶ ὠφέλει τοὺς Ἕλληνας

ὥστε καὶ χρήματα συνεβάλλοντο αὐτῷ εἰς τὴν τροφήν τῶν στρατιωτῶν αἱ Ἑλλησποντικάαι πόλεις ἐκοῦσαι. τοῦτο δ' αὖ οὕτω τρεφόμενον ἐλάνθανεν αὐτῷ τὸ στράτευμα.

Ἀρίστιππος δὲ ὁ Θετταλὸς ξένος ὢν ἐτήγγαθεν αὐτῷ, καὶ § 10
πιεζόμενος ὑπὸ τῶν οἴκοι ἀντιστασιωτῶν ἔρχεται πρὸς τὸν Κῦρον καὶ αἰτεῖ αὐτὸν εἰς δισχιλίους ξένους καὶ τριῶν μηνῶν μισθόν, ὡς οὕτω περιγεγόμενος ἀν τῶν ἀντιστασιωτῶν. ὁ δὲ Κύρος δίδωσιν αὐτῷ εἰς τετρακισχιλίους καὶ ἕξ μηνῶν μισθόν καὶ δεῖται αὐτοῦ μὴ πρόσθεν καταλῦσαι πρὸς τοὺς ἀντιστασιώτας, πρὶν ἂν αὐτῷ συμβουλευσῆται. οὕτω δὲ αὖ τὸ ἐν Θετταλίᾳ ἐλάνθανεν αὐτῷ τρεφόμενον στράτευμα.

Ἡράξενον δὲ τὸν Βοιωτῆιον ξένον ὄντα ἐκέλευσε λαβόντα § 11
ἄνδρας ὅτι πλείστοις παραγενέσθαι, ὡς εἰς Πισίδας βουλόμενος στρατεύεσθαι, ὡς πράγματα παρεχόντων τῶν Πισιδῶν τῆ ἑαυτοῦ χώρα. Σοφαινέτον δὲ τὸν Στυμφάλιον καὶ Σωκράτην τὸν Ἀχαιοῦν, ξένους ὄντας καὶ τούτους, ἐκέλευσε ἄνδρας λαβόντας ἐλθεῖν ὅτι πλείστοις, ὡς πολεμήσων Τισσαφέρνει σὺν τοῖς φυγάσι τοῖς Μιλησίων, καὶ ἐποίουν οὕτως οὗτοι.

B. Συνάθροισις τῶν Ἑλλήνων μισθοφόρων ἐν Σάρδεσιν. — Ἀναχώρησις τοῦ στρατεύματος ἐκ τῶν Σάρδεων καὶ πορεία αὐτοῦ διὰ τῆς Ἀυδίας καὶ Φρυγίας.

(2, 1-15)

Ἐπεὶ δ' ἐδόκει αὐτῷ ἤδη πορεύεσθαι ἔπειτα τὴν μὲν πρό- § 1
φασιν ἐποίησεν, ὡς Πισίδας βουλόμενος ἐκέλευεν παντάπασιν ἐκ τῆς χώρας καὶ ἀθροίζει ὡς ἐπὶ τούτους τό τε βαρβαρικὸν καὶ τὸ Ἑλληνικόν, ἐνταῦθα καὶ παραγγέλλει τῷ τε Κλεάρχῳ λαβόντι ἴκειν ὅσον ἦν αὐτῷ στράτευμα, καὶ τῷ Ἀρίστιππῳ

συναλλαγέντι πρὸς τοὺς οἴκοι ἀποπέμψαι πρὸς ἑαυτὸν, ὃ εἶχε στρατεύμα· καὶ Ξενία τῇ Ἀρκάδι, ὃς αὐτῇ προσιστήκει τοῦ ἐν ταῖς πόλεσι ξενικοῦ, ἦκειν παραγγέλλει λαβόντα τοὺς ἄλλους, πλὴν ὅποσοι ἱκανοὶ ἦσαν τὰς ἀκροπόλεις φυλάττειν.

§ 2-3

Ἐκάλεσε δὲ καὶ τοὺς Μίλητον πολιορκούντας καὶ τοὺς φυγάδας ἐκέλευσε σὺν αὐτῇ στρατεύεσθαι, ὑποσχόμενος αὐτοῖς, εἰ καλῶς καταπράξειεν, ἐφ' ἃ ἐστρατεύετο, μὴ πρόσθεν παύσεσθαι, πρὶν αὐτοὺς καταγάγοι οἴκαδε. οἱ δὲ ἠδέως ἐπέβηοντο· ἐπίστευον γὰρ αὐτῇ· καὶ λαβόντες τὰ ὄπλα παρήσαν εἰς Σάρδεις. Ξενίας μὲν δὴ τοὺς ἐκ τῶν πόλεων λαβὼν παρεγένετο εἰς Σάρδεις ὀπλίτας εἰς τετρακισχιλίους, Πρόξενος δὲ παρῶν ἔχων ὀπλίτας μὲν εἰς πεντακοσίους καὶ χιλίους, γυμνήτας δὲ πεντακοσίους, Σοφαίνετος δὲ ὁ Στυμφάλιος ὀπλίτας ἔχων χιλίους, Σωκράτης δὲ ὁ Ἀχαιὸς ὀπλίτας ἔχων ὡς πεντακοσίους, Πασίων δὲ ὁ Μεγαρεὺς τριακοσίους μὲν ὀπλίτας, τριακοσίους δὲ πελταστὰς ἔχων παρεγένετο· ὅν δὲ καὶ οὗτος καὶ ὁ Σωκράτης τῶν ἀμφὶ Μίλητον στρατευομένων, οὗτοι μὲν εἰς Σάρδεις αὐτῇ ἀφίκοντο.

§ 4

Τισσαφέρνης δὲ κατανοήσας ταῦτα καὶ μείζονα ἠγησάμενος εἶναι ἢ ὡς ἐπὶ Πισίδας τὴν παρασκευὴν, παρεβίβητο πρὸς βασιλέα, ἢ ἐδύνατο τάχιστα, ἰππέας ἔχων ὡς πεντακοσίους, καὶ βασιλεὺς μὲν δὴ, ἐπεὶ ἦκουσε Τισσαφέρους τὸν Κύρου στόλον, ἀντιπαρασκευάζετο.

§ 5-6

Κύρος δὲ ἔχων, οὗς εἰρήνη, ἠρμάτο ἀπὸ Σάρδεων καὶ ἐξελαύνει διὰ τῆς Λυδίας σταθμοὺς τρεῖς παρατάγας εἰκοσι καὶ δύο ἐπὶ τὸν Μαιάνδρον ποταμὸν· τούτου τὸ εὖρος διὰ πλῆθρα γέφυρα δὲ ἐπὶν ἑπτὰ ἐξευγμένη πλοῖοις· τοῦτον διαβάς ἐξελαύνει διὰ Φρυγίας σταθμὸν ἕνα παρατάγας ἑκτὴ εἰς Κολοσσάς, πόλιν οἰκουμένην, εὐδαίμονα καὶ μεγάλην. ἐν ταῦτα ἔμεινεν ἡμέρας ἑπτὰ· καὶ ἦκε Μένων ὁ Θασσάλιος

ὀπλίτας ἔχων χιλιούς καὶ πελταστὰς πεντακοσίους, Δόλοπας καὶ Αἰνιάνας καὶ Ὀλυμβίους.

Ἐνταῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας εἴκοσιν § 7-8 εἰς Κελαινάς, τῆς Φρυγίας πόλιν οἰκουμένην, μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. ἐνταῦθα Κύρου βασιλεία ἦν καὶ παράδεισος μέγας ἀγρίων θηρίων πλήρης, ἃ ἐκεῖνος ἐθήρευεν ἀπὸ ἵππου, ὅποτε γυμνάσαι βούλοιο ἐαυτὸν τε καὶ τοὺς ἵππους. διὰ μέσου δὲ τοῦ παραδείσου ρεῖ ὁ Μαίανδρος ποταμὸς· αἱ δὲ πηγαὶ αὐτοῦ εἰσὶν ἐκ τῶν βασιλείων· ρεῖ δὲ καὶ διὰ τῆς Κελαινῶν πόλεως. ἔστι δὲ καὶ μεγάλου βασιλέως βασιλεία ἐν Κελαιναῖς ἐρυμνὰ ἐπὶ ταῖς πηγαῖς τοῦ Μαρσίου ποταμοῦ ὑπὸ τῇ ἀκροπόλει· ρεῖ δὲ καὶ οὗτος διὰ τῆς πόλεως καὶ ἐμβάλλει εἰς τὸν Μαίανδρον· τοῦ δὲ Μαρσίου τὸ εὐρὸς ἐστὶν εἴκοσι καὶ πέντε ποδῶν· ἐνταῦθα λέγεται Ἀπόλλων ἐκδεῖραι Μαρσίαν νικήσας ἐρίζοντά ἃ περὶ σοφίας καὶ τὸ δέρμα κρεμάσαι ἐν τῷ ἄντρῳ, ὅθεν αἱ πηγαὶ διὰ δὲ τοῦτο ὁ ποταμὸς καλεῖται Μαρσίας. ἐνταῦθα Πέρσης, ὅτε ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἤττυθεις τῇ μάχῃ ἀπεχώρει, λέγεται οἰκοδομησάμεναι τὰ τε τὰ βασιλεία καὶ τὴν Κελαινῶν ἀκρόπολιν.

Ἐνταῦθα ἔμεινε Κύρος ἡμέρας τριάκοντα· καὶ ἔτι Κλέαρ- § 9-10 χος ἔχων ὀπλίτας χιλιούς καὶ πελταστὰς Θηρῆας ἑκατοσίους καὶ ταξότας Κρητὰς ἑκατοσίους, ἅμα δὲ καὶ Σῶσις κερῆν ὁ Συρακόσιος ἔχων ὀπλίτας τριακοσίους, καὶ Ἀγίας ὁ Ἀρκίος ἔχων ὀπλίτας χιλιούς· καὶ ἐνταῦθα Κύρος ἐξέτασιν καὶ ἀριθμὸν τῶν Ἑλλήνων ἐποίησεν ἐν τῇ παραδείσῳ καὶ ἐγένοντο οἱ σὺμπαντες ὀπλίται μὲν μύρια καὶ χίλιοι, πελτασταὶ δὲ ἀμφὶ τοῖς δισχιλίοις· ἐνταῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δεκά εἰς Πέλτας, πόλιν οἰκουμένην. ἐνταῦθα ἔμεινε ἡμέρας τρεῖς· ἐν αἷς Ξένιας ὁ Ἀρκίος τὰ Λύκαια ἔθυσεν καὶ ἀγῶνα ἐθήκε· τὰ δὲ ἀθλα ἦσαν στήλας ἄσπεδος χρυσαῖ· θεώρει δὲ τὸν ἀγῶνα καὶ Κύρος· ἐνταῦθεν

θμοὺς δύο παρασάγγας δώδεκα εἰς Κεράμων ἀγοράν, πόλιν οἰκουμένην, ἐσχάτην πρὸς τῇ Μυσίᾳ χώρᾳ. †

§ 11—13

Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας τριάκοντα εἰς Καῦστρου πεδίον, πόλιν οἰκουμένην. ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας πέντε καὶ τοῖς στρατιώταις ἀφείλετο μισθὸς πλεόν ἢ τριῶν μηνῶν καὶ πολλάκις ἰόντες ἐπὶ τὰς θύρας ἀπήτουν. ὁ δὲ ἐλπίδας λέγων διήγε καὶ δῆλος ἦν ἀνιώμενος· οὐ γὰρ ἦν πρὸς τοῦ Κύρου τρόπου ἔχοντα μὴ ἀποδιδόναι. ἐνταῦθα ἀφικνεῖται Ἐπίαξα ἢ Σουενέσιος γυνὴ τοῦ Κιλικίων βασιλέως παρὰ Κύρον· καὶ ἐλέγετο Κύρῳ δοῦναι χρήματα πολλά. τῇ δ' οὖν στρατιᾷ τότε ἀπέδωκε Κύρος μισθὸν τεττάρων μηνῶν. εἶχε δὲ ἡ Κίλισσα καὶ φυλακὴν περὶ αὐτήν, Κίλικας καὶ Ἀσπενδίου. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα εἰς Θύμβριον, πόλιν οἰκουμένην. ἐνταῦθα ἦν παρὰ τὴν ὁδὸν κρήνη, ἣ Μίδου καλουμένη τοῦ Φρυγῶν βασιλέως, ἐφ' ἣ λέγεται Μίδαο τὸν Σάτυρον θηρεῦσαι, σίνῃ κεράσας αὐτήν.

§ 14—16

Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα εἰς Τυριάειον, πόλιν οἰκουμένην. ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας τρεῖς καὶ λέγεται δεηθῆναι ἡ Κίλισσα Κύρου ἐπιδειξαι τὸ στρατεύμα αὐτῇ· βουλόμενος οὖν ἐπιδειξαι, ἐξέτασιν ποιεῖται ἐν τῇ πεδίῳ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων. ἐκέλευσε δὲ τοὺς Ἑλληνας, ὡς νόμος αὐτοῖς εἰς μάχην, οὕτω ταχθῆναι καὶ στήναι, συντάξαι δ' ἕκαστον τοὺς ἑαυτοῦ ἀτάχθησαν οὖν ἐπὶ τεττάρων· εἶχε δὲ τὸ μὲν δεξιὸν Μένων καὶ οἱ οὖν αὐτῷ, τὸ δὲ εὐώνυμον Κλέαρχος καὶ οἱ ἐκείνου, τὸ δὲ μέσον οἱ ἄλλοι στρατηγοί. θεώρει οὖν ὁ Κύρος πρῶτον μὲν τοὺς βαρβάρους· οἱ δὲ παρήλαλλον τεταγμένοι κατὰ ἴλας καὶ κατὰ τάξεις· εἶτα δὲ τοὺς Ἑλληνας, παρελαύνων ἐφ' ἄρματος καὶ ἡ Κίλισσα ἐφ' ἄρμαμάξης. εἶχον δὲ πάντες κρᾶνη χαλκᾶ καὶ χιτῶνας φρεσικῶδες καὶ κνημίδας καὶ τὰς ἀσπίδας ἐκκεκαλυμμένας.

Ἐπειδὴ δὲ πάντας παρήλασε, στήσας τὸ ἄρμα πρὸ τῆς § 17-18
 φάλαγγος μέσης, πέμψας Πίγρητα τὸν ἐρμηγέα παρὰ τοὺς
 στρατηγούς τῶν Ἑλλήνων, ἐκέλευσε προβαλῆσθαι τὰ ὄπλα
 καὶ ἐπιχωρῆσαι ὅλην τὴν φάλαγγα. καὶ δὲ ταῦτα προείπον
 τοῖς στρατιώταις· καὶ ἐπεὶ ἐσαλίπυξε, προβαλλόμενοι τὰ ὄπλα
 ἐπήσαν. ἐκ δὲ τούτου, θάπτον προϊόντων σὺν κραυγῇ ἀπὸ τοῦ
 αὐτομάτου, δρόμος ἐγένετο τοῖς στρατιώταις ἐπὶ τὰς σκηνάς,
 τῶν δὲ βαρβάρων φόβος πολὺς, καὶ ἡ τε Κίλισσα ἔφυγεν ἐπὶ
 τῆς ἄρμαμάξης καὶ οἱ ἐκ τῆς ἀγορᾶς, καταλιπόντες τὰ ὄνια,
 ἔφυγον. οἱ δὲ Ἕλληνες σὺν γέλῳ ἐπὶ τὰς σκηνάς ἤλθον. ἡ
 δὲ Κίλισσα, ἰδοῦσα τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν τάξιν τοῦ στρα-
 τεύματος, ἐθαύμασε. Κύρος δὲ ἦσθη, τὸν ἐκ τῶν Ἑλλήνων
 εἰς τοὺς βαρβάρους φόβον ἰδῶν.

[Ἀπὸ τὸ Τροάσιον ὁ Κύρος φθάνει εἰς τὸ Ἰκόμιον, κεν-
 ταύριαν πόλιν τῆς Φρυγίας· ἀπὸ αὐτῆν προχωρεῖ διὰ μέσον τῆς
 Λυκαονίας, τὴν ὁποίαν ὡς ἐχθρὰν τῆς οὐρανεῖας τοῦ ἐπιτρέπει
 εἰς τοὺς Ἕλληνας νὰ διαρπάσῃ. Ἀπὸ τῆν Λυκαονίαν ὁ Κύρος
 ἀποστέλλει μὲ τὸν στρατὸν τοῦ Μένωνος τὴν Ἐπιτάσιαν εἰς τὴν
 παιρῖδα τῆς (τὴν Κιλικίαν), αὐτὸς δὲ μὲ τὸ ἐπόλοιπον στρατεύμα
 προχωρῶν διὰ μέσον τῆς Καππαδοκίας φθάνει εἰς Λάνα· ἀπὸ
 ἐκεῖ προσεπάθει νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Κιλικίαν· ἀλλὰ δυσκολία εἰς
 τοῦτο παρουσιάζοντο· διότι τὸ μόνον πέρασμα ἦτο ὁδὸς ἀμαξιτὸς
 ὅσον ἀπόρητος, ὥστε ἦτο ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ διέλθῃ δι'
 αὐτοῦ στρατεύμα, ἐάν τις αἰφριδίως ἤθελε τὸ ἐμποδίσει πρὸς
 τοῦτοις ἐλέγετο ὅτι καὶ ὁ Σύννεσις, ὁ βασιλεὺς τῆς Κιλικίας, ἐδ-
 ριοκροτο ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν ὄρεων φυλάττον τὸ πέρασμα. Διὰ
 τὸν λόγον δὲ τοῦτον καὶ μέγα ὁ Κύρος μίαν ἡμέραν εἰς τὴν πε-
 διάδα. Τὴν ἐπομένην ὁμοῦ φθάνει εἰς τὸ στρατεύμα ἢ εἰδησις,
 ὅτι ὁ στρατὸς τοῦ Μένωνος ἐβόραιοετο ἐντὸς τῆς Κιλικίας καὶ ὅτι
 τὸ ναυτικὸν τοῦ Κύρου προσέπλεεν εἰς τὴν Κιλικίαν. Μετὰ τὴν
 εἰδησιον αὐτῆν ὁ Κύρος ἀναβαίνει τὰ ὄρη, χωρὶς οὐδεὶς νὰ τοῦ

ἐμποδίσῃ τὴν διάβασιν· καιόμεν δὲ καιαβαίνα εἰς πεδιάδα μεγάλην καὶ εὐφορον, γεμίτην ἀπὸ τῆσδ καὶ διάφορα καρποφόρα δένδρα καὶ ἀμπέλους, παρόντων δὲ ἀφθόνοις δημοτικακοῖς καρποῖς. Κατελθὼν διὰ ταύτης τῆς πεδιάδος φθάσει εἰς τοὺς Ταρσοὺς, τὴν προτεινόμεσαν τῆς Κιλικίας, τὴν ὁλοκλήν διασείει ὁ Κύρος ποταμὸς· ταύτην τὴν πόλιν ἐγκαταλείβουσι οἱ καιόμενοι μαζί με τὸν βασιλέα των Σπέννεων καὶ καιαφεύγουσι εἰς μέρος ὄχρρον ἐπάνω εἰς τὰ ὄρη. Ἡ δ' Ἐπίστα εἶχεν ἤδη φθάσει εἰς τοὺς Ταρσοὺς πέντε ἡμέρας προτοῦ φθάσῃ ἀκόμη ὁ Κύρος. Κατὰ τὴν διάβασιν δὲ τῶν ὁρέων ἐχάθησαν δύο λόχοι τοῦ στρατεύματος τοῦ Μένουτος κατὰ τινας μὲν διότι καιεσφάγησαν ὑπὸ τῶν Κιλικίων, καὶ ἄλλους δὲ διότι ἐμειναν ὀπίσω καὶ δὲν ἠδύνατο γὰρ εἶθον τὸ ἄλλο στρατεύμα καὶ τὰς ὁδοὺς. Οἱ λοιποὶ ἐκ τῶν στρατιωτῶν τοῦ Μένουτος, ἐξωρισμένοι διὰ τὴν ἀπόλειπιν αὐτῆν τῶν νοστιναιωτῶν των, μόλις ἐφθασον εἰς τὴν πόλιν τοὺς Ταρσοὺς, τὴν διασπάζουσι, καθὼς καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἀνάστιονα τοῦ βασιλέως. Ὁ δὲ Κύρος, ἀφ' οὗ ^{ἀφ' οὗ} ~~ἀφ' οὗ~~ εἰς τοὺς Ταρσοὺς, προσκαλεῖ τὸν Σπέννεον γὰρ ἔλθῃ πρὸς αὐτὸν· ὁ Σπέννεος ἀγορεύει καὶ ὑπόχθ' ἔπειτα ὁμως πειθίει ἀπὸ τὴν οὐκ ἐγγὺν τὸν Ἐπίστασαν ἐπιπέσειν εἰς τὴν πόλιν. Ἀφ' οὗ δὲ συνηγνήθησαν, ὁ μὲν Σπέννεος δίδει εἰς τὸν Κύρον χορήματα πολλὰ διὰ τὸ στρατεύμα, ὁ δὲ Κύρος δίδει εἰς τὸν Σπέννεον πολύμημα δῶρα, δηλ. ἔπειτα μὲν χοροσὺς χαλινούς, προιδέουσι χοροσὺν, βραχιόλια χρυσοῦ, μάξισον χρυσῆν καὶ σιολὴν Περσικὴν· πρὸς τοῦτοις ἐπέσχεται εἰς τὸν Σπέννεον ὅτι ἢ χάρα των ἐν τῷ μέλλοντι δὲν θὰ διασπαγῇ καὶ ἐπιτρέπει εἰς αὐτὸν γὰρ παραλάβῃ ὀπίσω τοὺς αἰχμαλωτισθέντας ἐκ τῶν ἐπικόων των.

Εἰς τὴν Κιλικίαν μένει ὁ Κύρος εἰκοσὶν ἡμέρας· διότι οἱ Ἕλληρες ἐποπιτεύσαντες ὅτι βαδίζουσι ἐναντίον τοῦ μεγάλου βασιλέως ἀγορεύει γὰρ ἐξακολουθήσουσι τὴν πορείαν· ὁ δὲ Κλέαρχος θελήσας γ' ἀναγκάσῃ τοὺς στρατιώτας γὰρ βαδίσουσι διὰ τῆς βίας λιθοβολεῖται καὶ αὐτὸς καὶ τὰ ἐποζύγια των· διὰ τοῦτο καιαφεύγει οὗτος εἰς πανουργίαν. Προσκαλέσας εἰς συνέλευσιν τοὺς στρατιώτας ἐκφράζει μὲ δάκρυα τὴν λύπην των, διότι, ἐν ᾧ εὐεργετήθη ὑπὸ τοῦ Κύρου διὰ πολλῶν χορημάτων δαπανηθέντων εἰς τὸ στρατεύμα καὶ ἐν ᾧ ἐπισχέθη γὰρ τοῦ φανῆ χορήσιμος, ἀναγκάζεται

τόσα γὰ φανῆ πρὸς αὐτὸν ἀχάριστος καὶ φεικτός· διαβριβαίοντι
 ὅμως οὐκ οὐδέποτε θὰ ἐγκαταλείψῃ τοὺς Ἕλληνας χάριν ξένου
 ἡγεμόνος, ἀλλὰ θ' ἀκολοθήσῃ αὐτούς, ὅπου καὶ ἂν πορευθῶν.
 Κερδίσας οὕτω τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν στρατιωτῶν καὶ ἀγορεύμε-
 νος γὰ μεταβῆ πρὸς τὸν ἀνηρονχοῦντα Κύρον, τὸν ὁποῖον χωρστὸς
 ἐπειθάρουεν, προσκαλεῖ ἔπειτα πάλιν τοὺς στρατιώτας εἰς συνέλευ-
 σιν καὶ λέγει οὐκ ἔτιναι καιρὸς πλέον γ' ἀπραξιοῦν οὔτε γ'
 ἀδιαφοροῦν διὰ τὰ συμφέροντά των, ἀλλὰ γὰ σκεψασθῶν τί πρό-
 σαι γ' ἀποφασίσουν διὰ τὸ μέλλον· ὅτι οὔτε αὐτοὶ εἶναι πλέον
 στρατιῶται τοῦ Κύρου, ἀφ' οὗ δὲν τὸν ἀκολοθήσῃ, οὔτε ἐκεῖνος
 τοὺς δίδει πλέον μισθούς· προτείνει δὲ γὰ λέγει ὅ ἐπιθυμῶν πᾶν ὅ, τι
 νομίζει οὐκ εἶναι καλύτερον. Ἀφ' οὗ ἠκούσθησαν πολλὰ γρόμῃ,
 μεταξὺ τῶν ὁμοίων καὶ μία τοῦ γ' ἀπέβησαν χωρστὸς τὴν σκεψασθῶν
 τοῦ Κύρου, ὃ μὲν Κλέασχος ἀρετῆται γ' ἀγαθήναι τοιαύτην
 στρατηγίαν, διαβριβαίοντι δὲ οὐκ ἔτιναι ἐπιδοῦναι εἰς τὸν ἄνδρα ἐκεῖ-
 νον, ὃ ὁποῖος ἤθελεν ἐκλεχθῆ ὡς στρατηγός. Τέλος ἐπινοήσῃ ἡ
 γρόμῃ, ὅτι ἡ ἀναζήσις χωρστὸς τὴν θέλωσιν τοῦ Κύρου εἶναι
 λίαν ἐπικίνδυνος καὶ ἀποφασίζεται γὰ ἐκλεχθῶν καὶ γὰ σιλοῦν
 πρὸς τὸν Κύρον οἱ καλύτεροὶ ἄνδρες μαζί μὲ τὸν Κλέασχον, οἱ
 ὁποῖοι γὰ ἐροῦσῶσιν τὸν Κύρον εἰς τί σκοπεῖται γὰ χρησιμοποι-
 σίῃσιν τοὺς Ἕλληνας καὶ γὰ ζητήσῃν ἢ γὰ πείσῃ αὐτούς γὰ τὸν
 ἀκολοθήσῃν ἢ πεισθεῖς φιλικῶς γὰ ἐπιτρέψῃ εἰς αὐτούς γ' ἀνα-
 χωρήσῃν. Συμφώνως πρὸς τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν ἐκλέγῃν τοὺς
 καλύτερους ἄνδρας καὶ τοὺς ἀποστέλλῃν μαζί μὲ τὸν Κλέασχον
 πρὸς τὸν Κύρον· οὔτως δὲ, ἀφ' οὗ τοῦ ἐλήθησαν τὴν γρόμῃν πρὸ
 τῶν ἀποφασισθέντων εἰς τὸ στρατόμα, τοὺς ἀπαντῶσιν ὅτι ἐπιθυμῶσιν
 γὰ ἡμωσῶσιν πλησίον τοῦ Ἐὐφράτου ποταμοῦ τὸν ἐχθρόν του
 Ἀβροκόμαν, σατραπὴν τῆς Φοινίκης, καὶ ἐπόσχεται γὰ δώσῃ εἰς
 ὅλους μισθὸν κατὰ τὸ ἡμῶσιν μεγαλύτερον ἐκείνου, τὸν ὁποῖον
 πρότερον ἐλάμβανον· δηλ. εἰς ἕκαστον στρατιώτην ἑνάμισον δραχ-
 μόν, ἀντὶ ἑνὸς κατὰ μῆνα. Ταῦτα ἀφ' οὗ ἤκουσαν οἱ ἐκλεχθέν-
 τες, ἐπιστρέφῃν καὶ γὰ ἀναγγέλλῃν εἰς τοὺς στρατιώτας· οὔτοι
 δὲ ἀποφασίζῃν γὰ ἀκολοθήσῃν τὸν Κύρον, ἂν καὶ ἐπόσπευον
 οὐκ οὔτως σκοπεῖται γὰ τοὺς ὀδηγήσῃ κατὰ τοῦ μεγάλου βασιλέως.

Ἀπὸ τοὺς Ταρσοὺς διαβάς τὴν πεδιάδα τῆς Κιλικίας καὶ
 τοὺς ποταμούς Ψάρον καὶ Πύραμον φθάνει εἰς Ἴσους, τελε-

ταίαν πόλιν τῆς Κιλικίας, ὅπου καταπέλει ὁ στόλος τοῦ Κύρου καὶ ὁ συμμαχικὸς τῶν Λακεδαιμονίων καὶ μαζὶ μὲ αὐτοὺς ὁ Χειρίσοφος ὁ Λακεδαιμόνιος μὲ 700 ὀπλίτας. Ἀπὸ τοὺς Ἰσοῦς φθάνει εἰς τὰς πύλας τῆς Κιλικίας καὶ τῆς Συρίας, αἱ ὁποῖαι ἦσαν ὠχρωσμένα διὰ δύο τειχῶν· ὁκοπιέων ὁ Κύρος γὰρ διέλεθη αὐτὰς προσκαλεῖ τὸν στόλον, διὰ γὰρ ἀποριβίασιν ἔσω καὶ ἔξω τῶν πελῶν στρατῶν, ὅσοις θὰ ἐξεβίαζε τὸν Ἀρσοκόμαν παραμονεύοντα παρὰ τὰς πύλας· ὁ Ἀρσοκόμας ὁμως μαθὼν ὅτι ὁ Κύρος εὐρίσκειτο εἰς τὴν Κιλικίαν καταλείπει τὰς πύλας καὶ σπεύδει τοὺς βοήθειαν τοῦ βασιλέως μὲ πολυάριθμον στρατὸν. Μελλῶν ὁ Κύρος τὰς πύλας φθάνει εἰς Μυριάδον, πόλιν παράλιον καὶ ἐμπορικὴν. Ἐδῶ δρασιτεύουσιν δυοῦσεσθηθέντες δύο Ἕλληνες στρατηγοί, ὁ Ξενίας καὶ Πασίων, ἀλλὰ δὲν καταδιώκονται ὑπὸ τοῦ Κύρου· οἱ δὲ λοιποὶ Ἕλληνες θανατώσαντες τὴν μεγαλοφυξίαν αὐτοῦ συνεκοιτιεύουσιν μαζὶ τὸν μὲ περισσοτέραν εὐχαρίστησιν καὶ προθυμίαν. Μετὰ ταῦτα προχωροῦντες φθάνουσιν εἰς τὴν Θάψακον, πόλιν κειμένην παρὰ τὸν Εὐφράτην. Ἐδῶ ὁ Κύρος προσκαλέσας τοὺς στρατηγούς τῶν Ἑλλήνων φανερώνει εἰς αὐτοὺς τὸν ἀληθῆ σκοπὸν τῆς ἐκστρατείας, ὅτι δηλ. πορεύεται ἐναντίον τοῦ μεγάλου βασιλέως εἰς τὴν Βαβυλῶνα, καὶ προτρέπει αὐτοὺς νὰ πείσουν τοὺς στρατιώτας μὲ κάθε τρόπον νὰ τὸν ἀκολουθήσουν. Οἱ στρατηγοὶ συγκαλέσαντες τοὺς στρατιώτας λέγουσιν εἰς αὐτοὺς πάν ὅ,τι ἐφανέρωσεν εἰς αὐτοὺς ὁ Κύρος· οἱ δὲ στρατιῶται δυοῦσεσθιόνται μὲν κατὰ τῶν στρατηγῶν νομίζοντες ὅτι οὕτω τοὺς ἀπέχροντον πρὸ πολλοῦ τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ἐπὶ τέλος δέχονται νὰ ἀκολουθήσουν τὸν Κύρον ὑπὸ τὸν ὄρον γ' αὐξηθῆ ὁ μισθὸς τῶν. Ὁ Κύρος ὑπόσχεται αὐξήσιν τοῦ μισθοῦ καὶ μεγάλας ἀμοιβάς, ἐὰν εισέλθουν εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Καὶ οὕτω διαβαίνουσιν περὶ τὸν Εὐφράτην καὶ ἐξακολουθοῦντες τὴν πορείαν διὰ τῆς Συρίας φθάνουσιν εἰς τὸν ποταμὸν Ἀράξην.

Ἀπὸ τὸν Ἀράξην εισέρχονται εἰς τὴν Ἀραβίαν καὶ πορεύονται, ἔχοντες ἀπὸ τὰ δεξιὰ τῶν τὸν Εὐφράτην, διὰ μέσον μεγάλης, ὀμαλῆς καὶ ἐρήμου πεδιάδος· εἰς αὐτὴν οὐδὲν μὲν δένδρον ὑπῆρχεν, ἀλλ' ἄμυθος καὶ ἄλλα χαμηλὰ καὶ εὐώδη φυτό· ἐπῆρχον ἀκόμη καὶ ζῶα παντὸς εἶδους ἄγρια, τὰ ὅποια θηρευόμενα παρεῖχον ἄφθονον καὶ καλὸν κρέας. Οὕτω δὲ πορευόμενοι ἐπὶ

πέντε ἡμέρας φθάνουν εἰς τὸν Μάσζαν ποταμὸν καὶ τὴν μεγάλην, ἀλλ' ἀκατοίχιστον πόλιν Κορσοτήν, ὅπου καὶ μένουσιν ἡμέρας τρεῖς, διὰ τὰ προσημειθευθῶν τροφάς. Ἐπειτα δὲ πάλιν διὰ μέσου ἐρήμιου πεδιάδος πορεύονται δέκα τρεῖς ἡμέρας, ἔχοντες πάντοτε ἀπὸ τὰ δεξιὰ των τὸν Εὐφράτην, καὶ φθάνουν εἰς τὰς Βαβυλωνίας Πύλας πολλὰς κακονχίας ὑπομένοντες. Ὁ Κῦρος σπεύδει θέλῶν τὰ εὖρη τὸν βασιλέα ἀπαράσκειον πρὸς μάχην καὶ ἐνθαροῦναι τὸν στρατὸν μὲ τὴν προθυμίαν συμμετοχὴν καὶ αὐτοῦ καὶ τῶν ἐπιφρανῶν Περσῶν εἰς ὅλας τὰς κακονχίας τῆς πορείας. Πέσαν δὲ τοῦ Εὐφράτου εἰς τὸ τέλος τῆς ἐρήμου πεδιάδος ἐπήρξε πόλις πλουσία καὶ μεγάλη, ἡ Χαομάνδη· ἀπὸ αὐτῆν οἱ στρατιῶται ἐλάβησαν τὰς τροφάς διαβαίνοντες τὸν ποταμὸν μὲ σχεδίας δεσμητίας.

Μετὰ πορείαν τριῶν ἡμερῶν διὰ μέσου τῆς Βαβυλωνίας ὁ Κῦρος προσδοκῶν μάχην ἐπιθεωρεῖ περὶ τὸ μεσονύκτιον τὸν στρατὸν του καὶ διατάσσει τὸν μὲν Κλέαρχον τὰ διοικῆ τὸ δεξιὸν κέρας, τὸν δὲ Μένωνα τὸ ἀριστερόν, αὐτὸς δὲ παρατάσσει τοὺς ἰδιούους του. Κατὰ τὴν ἐπιθεώρησιν ἀσθμηθέντες εὐρίσονται ὀπλίται μὲν Ἕλληρες 10.400 καὶ πελτασταὶ 2.500, βάσβαροι δὲ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Κέρου 100.000 καὶ ἄροματα δρασηφῶρα 20. Ὁ δὲ στρατὸς τοῦ βασιλέως — κατὰ τὰς εἰδήσεις αὐτομόλων — ἀνήροστο εἰς 1.200.000 ὑπὸ 4 στρατηγούς, τὸν Ἀρσοκόμαν, τὸν Τισσαφέρην, τὸν Γωβροῦαν καὶ τὸν Ἀρβάκην, εἰς δρασηφῶρα ἄροματα 200 καὶ εἰς 6.000 ἵππεις ὑπὸ τὸν Ἀρταγέστην· ἐκ τῶν στρατευμάτων τούτων τοῦ βασιλέως παρευρέθησαν εἰς τὴν μάχην 900.000 καὶ δρασηφῶρα 150. Μετὰ τὴν ἐπιθεώρησιν τῶν στρατευμάτων κατὰ τὴν προίαν ὁ Κῦρος συγκρατεῖ τοὺς στρατηγούς καὶ λοχαγούς τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐνθαροῦναι αὐτοὺς εἰς τὴν μάχην λέγων οὗτοι εἶναι πολὺ ἀνδρειότεροι τῶν ἀντιπάλων καὶ δι, ἐὰν νικήσῃ, δὲ δώσῃ εἰς αὐτοὺς μεγάλας ἀμοιβάς. Τὴν δ' ἐπομένην ἡμέραν ὁ Κῦρος πορεύεται ἔχων ὅλον τὸν στρατὸν του συντεταγμένον ὡς πρὸς μάχην, διότι ἐνόμιζεν ἐπιχειμένην τὴν ἐπίθεσιν τοῦ βασιλέως κατ' ὅσον οὗτος εἶχε κατασκευάσει μαζράν, εὐρεΐαν καὶ βαθεΐαν τάφρον, διὰ τὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὀχύρωμα κατὰ τοῦ Κέρου. Ἐντὸς ταύτης τῆς τάφρου φθάνει ὁ Κῦρος μὲ τὸν στρατὸν του, ἀφ' οὗ προηγουμένως διήλθε στερὴν πάροδον κειμένην μεταξὺ τοῦ Εὐφράτου καὶ τῆς τάφρου. Ὁ βασιλεὺς κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν δὲν

μάχεται, ἀλλ' ὑποχωρεῖ· ἀπὸ τὴν ὑποχώρησιν δὲ ταύτην ὁ Κύρος σχηματίζει τὴν πεποιθήσιν ὅτι ὁ βασιλεὺς εἶχεν ἀποφασίσει τὰ μὴ συνάγη μάχην· διὰ τοῦτο τὰς ἀκολούθους δύο ἡμέρας ἐπροσέβητο μὲ ἀταξίαν καὶ ὀλιγωτέραν προσοχήν].

Γ'. Ἡ παρὰ τὰ Κούναξα μάχη.
 Νίκη τῶν Ἑλλήνων καὶ θάνατος τοῦ Κύρου.

(8, 1—29)

§ 1—3 Καὶ ἤδη τε ἦν ἀμφὶ ἀγορὰν πλήθουσαν καὶ πλησίον ἦν ὁ σταθμός, ἔνθα ἔμελλε καταλύειν, ἤνικα Πατηγύας, ἀνὴρ Πέρσης τῶν ἀμφὶ Κύρον πιστῶν, προφαίνεται ἐλαύνων ἀνά κράτος ἰδροῦντι τῷ ἵππῳ, καὶ εὐθὺς πᾶσιν, οἷς ἐνετύγχανεν, ἐβόα καὶ βαρβαρικῶς καὶ ἑλληνικῶς, ὅτι βασιλεὺς σὺν στρατεύματι πολλῷ προσέρχεται, ὡς εἰς μάχην παρεσκευασμένος· ἔνθα δὲ πολὺς τάραχος ἐγένετο· αὐτίκα γὰρ ἐδόκουν οἱ Ἕλληνες καὶ πάντες δὲ ἀτάκτοις σφίσι ἐπιπεσεῖσθαι· Κύρος τε καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἄρματος τὸν θώρακα ἐνέδου, καὶ ἀναβὰς ἐπὶ τὸν ἵππον τὰ παλτὰ εἰς τὰς χεῖρας ἔλαβε, τοῖς τε ἄλλοις πᾶσι παρήγγελλεν ἐξοπλίζεσθαι· καὶ καθίστασθαι εἰς τὴν εὐνοίαν τοῦ τάξιν ἕκαστον.

§ 4—7 Ἐνθα δὲ σὺν πολλῇ σπουδῇ καθίσταντο, Κλέαρχος μὲν τὰ δεξιὰ τοῦ κέρατος ἔχων πρὸς τῇ Εὐφράτῃ ποταμῷ, Πρῶξενος δὲ ἐχόμενος, οἱ δὲ ἄλλοι μετὰ τοῦτον, Μένων δὲ εὐώνυμον κέρας ἔσχε τοῦ ἑλληνικοῦ, τοῦ δὲ βαρβαρικοῦ ἵππεις μὲν Παφλαγῶνες εἰς χιλίους παρὰ Κλέαρχον ἔστησαν ἐν τῇ δεξιῇ καὶ τὸ ἑλληνικὸν πελταστικόν, ἐν δὲ τῇ εὐωνύμῳ Ἀριαῖός τε, ὁ Κύρου ὑπαρχος, καὶ τὸ ἄλλο βαρβαρικόν, Κύρος δὲ καὶ οἱ ἵππεις τούτου ὅσον ἑξακῶσιαι κατὰ μέσον, ὀπλισμένοι θώραξι μὲν αὐτοὶ καὶ παραμηριδίαις τε

κράνεσι πάντες πλὴν Κύρου· Κύρος δὲ φίλῃν ἔχων τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν μάχην καθίστατο. οἱ δ' ἵπποι πάντες εἶχον προμετωπίδια καὶ προστερνίδια· εἶχον δὲ καὶ μαχαίρας οἱ ἵππεις Ἑλληνικάς.

Καὶ ἦδη τε ἦν μέσον ἡμέρας καὶ οὐπω καταφανεῖς ἦσαν οἱ πολέμιοι· ἡνίκα δὲ δείλη ἐγίγνετο, ἐφάνη κονιορτός, ὥσπερ νεφέλη λευκή, χρόνῳ δὲ συχνῶ ὕστερον ὥσπερ μελανία τις ἐν τῇ πεδίῳ ἐπὶ πολὺ, ὅτε δὲ ἐγγύτερον ἐγίγνοντο, τάχα δὴ καὶ χαλκός τις ἦστραπτε καὶ αἱ λόγχοι καὶ αἱ τάξεις καταφανεῖς ἐγίγνοντο. καὶ ἦσαν ἵππεις μὲν λευκοθώρακες ἐπὶ τοῦ εὐωνύμου τῶν πολεμίων· Τισσαφέρνης ἐλέγετο τούτων ἄρχειν· ἐχόμενοι δὲ γερροφόροι, ἐχόμενοι δὲ ὀπλίται σὺν ποδήρσοι ξυλίναϊς ἀσπίσιν. Αἰγύπτιοι δ' οὗτοι ἐλέγοντο εἶναι· ἄλλοι δ' ἵππεις, ἄλλοι τοξόται, πάντες δ' οὗτοι κατὰ ἔθνη ἐν πλασίῳ πλήρει ἀνθρώπων ἕκαστον τὸ ἔθνος ἐπορεύετο πρὸ δὲ αὐτῶν ἄρματα διαλείποντα συχνὸν ἀπ' ἀλλήλων, τὰ δὴ δρεπανηφόρα καλούμενα· εἶχον δὲ τὰ δρέπανα ἐκ τῶν ἀξόνων εἰς πλάγιον ἀποτεταμένα καὶ ὑπὸ τοῖς δίφροις εἰς γῆν βλέποντα, ὡς διακόπτειν, ὅτε ἐντυγχάνοιεν· ἡ δὲ γνώμη ἦν, ὡς εἰς τὰς τάξεις τῶν Ἑλλήνων ἐλῶντα καὶ διακόψοντα. ὁ μὲντοι Κύρος εἶπεν, ὅτε καλέσας παρεκελεύετο τοῖς Ἑλλησι τὴν κραυγὴν τῶν βαρβάρων ἀνέχεσθαι, ἐψεύσθη τοῦτο· οὐ γὰρ κραυγῇ, ἀλλὰ σιγῇ ὡς ἀνυστὸν καὶ ἡσυχῇ, ἐν ἴσῳ καὶ βραδέως προσῆσαν.

Καὶ ἐν τούτῳ Κύρος, παρελαύνων αὐτὸς σὺν Πίργρητι τῇ ἐρμηνεῖ καὶ ἄλλοις τρισὶν ἢ τέτταροι, τῷ Κλέαρχῳ ἐβάβα ἄγειν τὸ στράτευμα κατὰ μέγεθος τῶν πολεμίων, ὅτι ἐκεῖ βασιλεὺς εἶη· «κἂν τοῦτ'», ἐφ' ἧς ἐλάλῃ, «πάνθ' ἡμῖν πεπίσθηται». ὁρῶν δὲ ὁ Κλέαρχος τὸν Κίρκου καὶ ἀκούων τὴν ἐπιφώνημα, ἐλάλῃ τῷ Κίρκου ἐξω ὄντα τοῦ εὐωνύμου τῶν πολεμίων, ὅτι ἐκεῖ βασιλεὺς, ὥστε μέσος ἦν τοῦ Κίρκου.

εὐωνύμου ἔξω ἦν — ἀλλ' ὅμως ὁ Κλέαρχος οὐκ ἤθελεν ἀποσπάσαι ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τὸ δεξιὸν κέρασ, φοβούμενος μὴ κυκλωθεῖη ἐκατέρωθεν, τῷ δὲ Κύρῳ ἀπεκρίνατο, ὅτι αὐτῷ μέλοι, ὅπως καλῶς ἔχῃ.

§ 14—16 Καὶ ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ τὸ μὲν βαρβαρικὸν στράτευμα ὁμαλῶς προΐη, τὸ δὲ Ἑλληνικόν, ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ μένον, συνειστάττετο ἐκ τῶν ἔτι προσιόντων. καὶ ὁ Κύρος, παρελαύων οὐ πᾶν πρὸς αὐτῷ τῷ στρατεύματι, κατεθεᾶτο ἐκατέρωσε ἀποβλέπων, εἰς τε τοὺς πολεμίους καὶ τοὺς φίλους. ἰδὼν δὲ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ξενοφῶν Ἀθηναῖος, ὑπελάσας ὡς συναντήσῃ, ἤρετο, εἴ τι παραγγέλλοι· ὁ δὲ ἐπιστήσας εἶπε καὶ λέγειν ἐκέλευε πᾶσιν, ὅτι καὶ τὰ ἱερὰ καλὰ καὶ τὰ σφάγια καλὰ. ταῦτα δὲ λέγων θορύβου ἤκουσε διὰ τῶν τάξεων ἰόντος, καὶ ἤρετο, τίς ὁ θόρυβος εἶη. ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι τὸ σύνθημα παρέρχεται δεύτερον ἤδη. καὶ ὅς ἐθαύμασε, τίς παραγγέλλει, καὶ ἤρετο, ὅ,τι εἶη τὸ σύνθημα. ὁ δ' ἀπεκρίνατο· «Ζεὺς σωτήρ καὶ νίκη» ὁ δὲ Κύρος ἀκούσας, «Ἄλλὰ δέχομαι τε», ἔφη, «καὶ τοῦτο ἔστω». ταῦτα δ' εἰπὼν εἰς τὴν αὐτοῦ χώραν ἀπήλαυσε.

§ 17—20 Καὶ οὐκέτι τρία ἢ τέτταρα στάδια διειχέτην τὴν φάλαγγα ἀπ' ἀλλήλων, ἤνικα ἐπαιάνιζόν τε οἱ Ἕλληνες καὶ ἤρχοντο ἀντίοι ἰέναι τοῖς πολεμίους, ὡς δὲ πορευομένων ἐξεκύμαινέ τε τῆς φάλαγγος, τὸ ὑπολειπόμενον ἤρξατο δρόμῳ θεῖν· καὶ ἅμα ἐφθέγγαντο πάντες, οἷον τῷ Ἐνυαλίῳ ἐλαλίζουσι, καὶ πάντες δὲ ἔθεον. πρὶν δὲ τόξευμα ἐξικνεῖσθαι, ἐκκλίνουσιν οἱ βάρβαροι καὶ φεύγουσι. καὶ ἐνταῦθα δὴ ἐδίωκον μὲν κατὰ κράτος οἱ Ἕλληνες, ἐβίων δὲ ἀλλήλους μὴ θεῖν δρόμῳ, ἀλλ' ἐν τάξει ἔπεσθαι. τὰ μὲν οὖν ἔβροντο τὰ μὲν δι' αὐτῶν τῶν πολεμιῶν, τὰ δὲ ἔβροντο τὰ μὲν δι' Ἑλλήνων κενὰ ἡνιόχων. οἱ δ' ἐπεὶ προΐδαιεν ἔστι δ' ὅστις καὶ κατελήφθη, ὡσπερ ἐν ἵπποδροσίῳ καὶ οὐδὲν ἴσως

τον παθεῖν ἔφασαν, οὐδ' ἄλλος δὲ τῶν Ἑλλήνων ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ ἔπαθεν οὐδεὶς οὐδέν, πλὴν ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ τοξευθῆναι τις ἐλέγετο.

Κῦρος δ' ὁρῶν τοὺς Ἑλληνας νικῶντας τὸ καθ' αὐτοὺς § 21—24 καὶ διώκοντας, ἠθρόμενος καὶ προσκυνούμενος ἤδη ὡς βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀμφ' αὐτόν, οὐδ' ὡς ἐξήχθη διώκειν, ἀλλὰ συνεσπειραμένην ἔχων τὴν τῶν σὺν ἑαυτῷ ἑξακοσίων ἱππέων τάξιν ἐπεμελεῖτο, ὅ,τι ποιήσει βασιλεὺς. καὶ γὰρ ἤδει αὐτόν, ὅτι μέσον ἔχοι τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος. καὶ πάντες δ' οἱ τῶν βαρβάρων ἄρχοντες, μέσον ἔχοντες τὸ αὐτῶν, ἠγροῦνται, νομίζοντες οὕτω καὶ ἐν ἀσφαλεστάτῃ εἶναι, ἣν ἢ ἡ ἰσχύς αὐτῶν ἐκατέρωθεν, καὶ εἴ τι παραγγεῖλαι χρήζοιεν, ἐν ἡμίσει ἂν χρόνῳ αἰσθάνεσθαι τὸ στράτευμα. καὶ βασιλεὺς δὴ τότε, μέσον ἔχων τῆς αὐτοῦ στρατιάς, ὅμως ἔξω ἐγένετο τοῦ Κύρου εὐωνύμου κέρατος. ἐπεὶ δ' οὐδεὶς αὐτῷ ἐμάχετο ἐκ τοῦ ἀντίου οὐδὲ τοῖς αὐτοῦ τεταγμένοις ἔμπροσθεν, ἐπέκαμπεν ὡς εἰς κύκλωσιν. ἐνθα δὴ Κῦρος, δείσας, μὴ ὀπισθεν γενόμενος κατακόψῃ τὸ Ἑλληνικόν, ἐλαύνει ἀντίος· καὶ ἐμβαλὼν σὺν τοῖς ἑξακοσίοις, νικᾷ τοὺς πρὸ βασιλέως τεταγμένους, καὶ εἰς φυγὴν ἔτρεψε τοὺς ἑξακισχιλίους, καὶ ἀποκτεῖναι λέγεται αὐτὸς τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ Ἀρταγέρσην τὸν ἄρχοντα αὐτῶν.

Ὡς δ' ἡ τροπὴ ἐγένετο, διασπείρονται καὶ οἱ Κύρου ἑξα- § 25—27 κοσιοὶ, εἰς τὸ διώκειν ἐρμήσαντες, πλὴν πάνυ ὀλίγοι ἀμφ' αὐτόν κατελείφθησαν, σχεδὸν οἱ ὀμοστράπεζοι καλούμενοι. τῶν τούτοις δὲ ὄν καθορᾶ βασιλέα καὶ τὸ ἀμφ' ἐκείνον στίφος· καὶ εὐθὺς οὐκ ἠνέσχετο, ἀλλ' εἰπὼν, «Τὸν ἄνδρα ὀρῶ», ἔϊετο ἐπ' αὐτόν καὶ παῖει κατὰ τὸ στέρον καὶ τιτρώσκει διὰ τοῦ θώρακος, ὡς φησι Κτησίας ὁ ἰατρός, καὶ ἴσθαι αὐτὸς τὸ τραῦμά φησι· παίοντα δ' αὐτόν ἀκοντίζει τις παλτῆ ὑπὸ τὸν ὀφθαλμὸν βιαίως· καὶ ἐνταῦθα μαχόμενοι καὶ βασιλεὺς

καὶ Κύρος καὶ οἱ ἄμφ' αὐτοὺς ὑπὲρ ἑκατέρου, ὅποσοι μὲν τῶν ἄμφι βασιλέα ἀπέθνησκον, Κτησίας λέγει· παρ' ἐκείνη γὰρ ἦν· Κύρος δὲ αὐτὸς τε ἀπέθανε καὶ ὀκτὼ οἱ ἄριστοι τῶν περὶ αὐτὸν ἔκειντο ἐπ' αὐτῷ.

§ 28—29 Ἄρταπάτης δ' ὁ πιστότατος αὐτῷ τῶν σιχηπτούχων θεράπων λέγεται, ἐπειδὴ πεπτωκότεα εἶδε Κύρον, καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἵππου περιπεσεῖν αὐτῷ. καὶ οἱ μὲν φασὶ βασιλέα κελυῖσαι τινα ἐπισφάξαι αὐτὸν Κύρω, οἱ δὲ αὐτὸν ἐπισφάξασθαι σπασάμενον τὸν ἀκινάκην· εἶχε γὰρ χρυσοῦν καὶ στρεπτὸν δ' ἐφόρει καὶ φέλια καὶ τάλλα, ὥσπερ οἱ ἄριστοι Περσῶν· ἐτετίμητο γὰρ ὑπὸ Κύρου δι' εὐνοϊάν τε καὶ πιστότητα.

Δ'. Δευτέρα μάχη καὶ δευτέρα νίκη τῶν Ἑλλήνων.

(10, 1—19)

§ 1—4 Ἐνταῦθα δὴ Κύρου ἀποτέμνεται ἡ κεφαλὴ καὶ ἡ χεὶρ ἡ δεξιὰ. βασιλεὺς δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰσπίπτει εἰς τὸ Κύρειον στρατόπεδον· καὶ οἱ μὲν μετὰ Ἀριαίου οὐκέτι ἴστανται, ἀλλὰ φεύγουσι διὰ τοῦ αὐτῶν στρατοπέδου εἰς τὸν σταθμόν, ἔνθεν ὠρμῶντο· τέτταρες δ' ἐλέγοντο παρασάγγαι εἶναι τῆς ὁδοῦ. βασιλεὺς δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διαρπάζουσι πολλὰ ἔνταῦθα διέσχον ἀλλήλων βασιλεὺς τε καὶ οἱ Ἕλληνες ὡς τριάκοντα στάδια, οἱ μὲν διώκοντες τοὺς καθ' αὐτοὺς ὡς πάντα νικῶντες, οἱ δ' ἀρπάζοντες ὡς ἤδη πάντες νικῶντες.

§ 5 Ἐπεὶ δ' ἤσθηοντο οἱ μὲν Ἕλληνες, ὅτι βασιλεὺς σὺν τῷ στρατεύματι ἐν τοῖς σκευοφόροις εἶη, βασιλεὺς δ' αὐτῷ ἤκουσε Τισσαφέρνους, ὅτι οἱ Ἕλληνες νικῶνεν τὸ καθ' αὐτοὺς καὶ εἰς τὸ πρόσθεν οἴχονται διώκοντες, ἔνθα δὴ βασιλεὺς μὲν ἀθροίζει τε τοὺς ἑαυτοῦ καὶ συντάττεται, ὁ δὲ Κλέαρχος ἐβου-

λεύετο, Πρόξενον καλέσας, πλησισαίτατος γὰρ ἦν, εἰ πέμποιέν τινας ἢ πάντες ἴοιεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἀρῆξοντες.

Ἐν τούτῳ καὶ βασιλεὺς δῆλος ἦν προσίων πάλιν, ὡς ἐδό- § 6—8
κει, ἔπισθεν. καὶ οἱ μὲν Ἕλληνας στραφέντες παρεσκευάζοντο, ὡς ταύτῃ προσιόντος καὶ δεξόμενοι, ὁ δὲ βασιλεὺς ταύτῃ μὲν οὐκ ἦγεν, ἣ δὲ παρῆλθεν ἔξω τοῦ εὐώνυμου κέρατος, ταύτῃ καὶ ἀπήγεν, ἀναλαβὼν καὶ τοὺς ἐν τῇ μάχῃ αὐτομολήσαντας καὶ Τισσαφέρην καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ. ὁ γὰρ Τισσαφέρης ἐν τῇ πρώτῃ συνόδῳ οὐκ ἔφυγεν, ἀλλὰ διήλασε παρὰ τὸν ποταμὸν κατὰ τοὺς Ἕλληνας πελταστάς· διελαύων δὲ κατέκανε μὲν οὐδένα, διαστάντες δ' οἱ Ἕλληνας ἔπαιον καὶ ἠκόντιζον αὐτούς. Ἐπισθένης δὲ Ἀμφιπολίτης ἦρχε τῶν πελταστῶν καὶ ἐλέγετο φρόνιμος γενέσθαι. ὁ δ' οὖν Τισσαφέρης, ὡς μείον ἔχων ἀπηλλάγη, πάλιν μὲν οὐκ ἀναστρέφει, εἰς δὲ τὸ στρατόπεδον ἀφικόμενος τὸ τῶν Ἑλλήνων, ἐκεῖ συντυγχάνει βασιλεῖ, καὶ ὁμοῦ δὴ πάλιν συνταξάμενοι ἐπορεύοντο.

Ἐπεὶ δ' ἦσαν κατὰ τὸ εὐώνυμον τῶν Ἑλλήνων κέρας, § 9—10
ἔδεισαν οἱ Ἕλληνας, μὴ προσάγοιεν πρὸς τὸ κέρας καὶ περιπτύξαντες ἀμφοτέρωθεν αὐτοὺς κατακόψειαν· καὶ ἐδόκει αὐτοῖς ἀναπτύσσειν τὸ κέρας καὶ ποιήσασθαι ἔπισθεν τὸν ποταμὸν. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐβουλεύοντο, καὶ δὴ βασιλεὺς παραμειψάμενος εἰς τὸ αὐτὸ σχῆμα κατέστησεν ἀντίαν τὴν φάλαγγα, ὥσπερ τὸ πρῶτον μαχούμενος συνῆει.

Ὡς δὲ εἶδον οἱ Ἕλληνας ἐγγὺς τε ὄντας καὶ παρατετα- § 11—15
γμένους, αὐθις παιανίσαντες ἐπῆσαν πολὺ ἔτι προθυμότερον ἢ τὸ πρόσθεν. οἱ δ' αὖ βάρβαροι οὐκ ἐδέχοντο, ἀλλὰ ἐκ πλείονος ἢ τὸ πρόσθεν ἔφευγον· οἱ δ' ἐπεδίωκον μέχρι κώμης τινός· ἐνταῦθα δ' ἔστησαν οἱ Ἕλληνας· ὑπὲρ γὰρ τῆς κώμης γήλοφος ἦν, ἐφ' οὗ ἀνεστράφησαν οἱ ἀμφὶ βασιλεῖα, πεζοὶ μὲν οὐκέτι, τῶν δὲ ἵππέων ὁ λόφος ἐνεπλήσθη, ὥστε τὸ ποιούμε-

νον μὴ γινώσκειν. καὶ τὸ βασιλείον σημεῖον ὄραν ἔφασαν, ἀετόν τινα χρυσοῦν ἐπὶ πέλτης ἀνατεταμένον. ἐπεὶ δὲ καὶ ἐνταῦθ' ἐχώρουν οἱ Ἕλληνες, λείπουσι δὴ καὶ τὸν λόφον οἱ ἵππεις· οὐ μὴν ἔτι ἄθροοι, ἀλλ' ἄλλοι ἄλλοθεν ἐφιλοῦτο δ' ὁ λόφος τῶν ἵππέων· τέλος δὲ καὶ πάντες ἀπεχώρησαν. ὁ οὖν Κλέαρχος οὐκ ἀνεβίβαζεν ἐπὶ τὸν λόφον, ἀλλ' ὑπ' αὐτὸν στήσας τὸ στράτευμα πέμπει Λύκιον τὸν Συρακόσιον καὶ ἄλλον ἐπὶ τὸν λόφον, καὶ κελεύει κατιδόντας τὰ ὑπὲρ τοῦ λόφου, τί ἐστιν, ἀπαγγεῖλαι καὶ ὁ Λύκιος ἤλασέ τε καὶ ἰδὼν ἀπαγγέλλει, ὅτι φεύγουσιν ἀνά κράτος. σχεδὸν δέ, ὅτε ταῦτα ἦν, καὶ ἥλιος ἐδύετο.

§ 16—19

Ἐνταῦθα δ' ἔστησαν οἱ Ἕλληνες καὶ θέμενοι τὰ ὅπλα ἀνεπαύοντο· καὶ ἅμα μὲν ἐθαύμαζον, ὅτι οὐδαμοῦ Κῦρος φαίνεται οὐδ' ἄλλος ἀπ' αὐτοῦ οὐδεὶς παρήγει· οὐ γὰρ ἤδεσαν αὐτὸν τεθνηκότα, ἀλλ' εἴκαζον ἢ διώκοντα οἴχεσθαι ἢ καταληψόμενόν τι προσεληλακέναι· καὶ αὐτοὶ ἐβουλεύοντο, εἰ αὐτοῦ μείναντες τὰ σκευοφόρα ἐνταῦθα ἄγοιντο ἢ ἀπίσιεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. ἔδοξεν αὐτοῖς ἀπιέναι· καὶ ἀφικνοῦνται ἀμφὶ δορπηστὸν ἐπὶ τὰς σκηνάς. ταύτης μὲν τῆς ἡμέρας τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο, καταλαμβάνουσι δὲ τῶν τε ἄλλων χρημάτων τὰ πλείστα διηρπασμένα καὶ εἴ τι σιτίον ἢ ποτὸν ἦν, καὶ τὰς ἀμάξας μεστὰς ἀλεύρων καὶ οἴνου, ὡς παρεσκευάσατο Κῦρος, ἵνα, εἴ ποτε σφοδρὰ τὸ στράτευμα λάβοι ἔνδεια, διαδοίη τοῖς Ἕλλησιν—ἦσαν δ' αὐταὶ τετρακόσαι ἀμάξαι—καὶ ταύτας τότε οἱ σὺν βασιλεῖ διήρπασαν. ὥστε ἄδειπνοι ἦσαν οἱ πλείστοι τῶν Ἑλλήνων· ἦσαν δὲ καὶ ἀνάριστοι· πρὶν γὰρ δὴ καταλῦσαι τὸ στράτευμα πρὸς ἄριστον, βασιλεὺς ἐφάνη. ταύτην μὲν οὖν τὴν νύκτα οὕτω διεγέροντο.

BIBLION ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Α'. Διαπραγματεύσεις τῶν Ἑλλήνων μετὰ τοῦ Ἀριαίου καὶ τοῦ Ἀρταξέρξου.

(1, 2—23)

Ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ συνελθόντες οἱ στρατηγοὶ ἐθαύμαζον, § 2—3
ὅτι Κύρος οὔτε ἄλλον πέμποι σιγμανοῦντα, ὅτι χρεὶ ποιεῖν,
οὔτε αὐτὸς φαίνοιο. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς συσκευασαμένοις, ἃ
εἶχον, καὶ ἐξοπλισαμένοις προῖέναι εἰς τὸ πρόσθεν, ἕως Κύρω
συμμίξειαν. ἤδη δὲ ἐν ὄρμῃ ὄντων, ἅμα ἠλίφ' ἀνέχοντι ἦλθε
Προκλῆς ὁ Τευθρανίας ἄρχων, γεγονὼς ἀπὸ Δαμαράτου τοῦ
Λάκωνος, καὶ Γλοῦς ὁ Ταμῶ. οὗτοι ἔλεγον, ὅτι Κύρος μὲν
τέθνηκεν, Ἀριαῖος δὲ πεφφυγὼς ἐν τῷ σταθμῷ εἶη μετὰ τῶν
ἄλλων βαρβάρων, ὅθεν τῇ προτεραίᾳ ὠρμῶντο, καὶ λέγοι,
ὅτι ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν περιμενοῖεν αὐτούς. εἰ μέλλοιεν
ἦκειν, τῇ δὲ ἄλλῃ ἀπιέναι φαίη ἐπὶ Ἴωνίας, ὅθεν περ ἦλθε.
ταῦτα ἀκούσαντες οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληγνες πυν-
θανόμενοι βαρῶς ἔφερον.

Κλέαρχος δὲ τάδε εἶπεν. «Ἄλλ' ὄφελε μὲν Κύρος ζῆν· § 4—5
ἐπεὶ δὲ τετελεύτηκεν, ἀπαγγέλλετε Ἀριαίῳ, ὅτι ἡμεῖς νικῶ-
μέν τε βασιλέα καί, ὡς ὁράτε, οὐδεὶς ἐτι ἡμῖν μάχεται, καί,
εἰ μὴ ὑμεῖς ἦλθετε, ἐπορευόμεθα ἂν ἐπὶ βασιλέα. ἐπαγγελλό-
μεθα δὲ Ἀριαίῳ, ἐὰν ἐνθάδε ἔλθῃ, εἰς τὸν θρόνον τὸν βασι-
λειον καθιεῖν αὐτόν· τῶν γὰρ μάχῃ νικῶντων καὶ τὸ ἄρχειν
ἐστί». ταῦτα εἰπὼν ἀποστέλλει τοὺς ἀγγέλους καὶ σὺν αὐτοῖς
Χειρίσοφον τὸν Λάκωνα καὶ Μένωνα τὸν Θετταλόν· καὶ γὰρ
αὐτὸς Μένων ἐβούλετο· ἦν γὰρ φίλος καὶ ξένος Ἀριαίου.

6 Οἱ μὲν ὄχοντο, Κλέαρχος δὲ περιέμενε· τὸ δὲ στρατεύμα ἐπορίζετο σίτον, ὅπως ἐδύνατο, ἐκ τῶν ὑποζυγίων κόπτοντες τοὺς βοῦς καὶ ὄνους· ξύλοις δὲ ἐχρῶντο μικρὸν προϊόντες ἀπὸ τῆς φάλαγγος, οὗ ἢ μάχη ἐγένετο, τοῖς τε οἰστοῖς πολλοῖς οὖσιν, οὓς ἠνάγκαζον οἱ Ἕλληνες ἐκβάλλειν τοὺς αὐτομολούντας παρὰ βασιλέως, καὶ τοῖς γέρροις καὶ ταῖς ἀσπίσι ταῖς ξυλίναις ταῖς Αἰγυπτιαῖς πολλαὶ δὲ καὶ πέλται καὶ ἄμαξαι ἦσαν φέρεσθαι ἔρημοι· οἷς πᾶσι χρώμενοι, κρέα ἔφοντες, ἦρθιον ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

7—8 Καὶ ἔτι τε ἦν περὶ πλῆθους ἀγορὰν καὶ ἔρχονται παρὰ βασιλέως καὶ Τισσαφέρους κήρυκες, οἱ μὲν ἄλλοι βάρβαροι, ἦν δ' αὐτῶν Φαλῖνος εἰς Ἕλληνα, ὃς ἐτύχχανε παρὰ Τισσαφέρνει ὄν καὶ ἐντίμως ἔχων· καὶ γὰρ προσεποιεῖτο ἐπιστήμων εἶναι τῶν ἀμφὶ τάξεις τε καὶ ἐπλομαχίαν. οὗτοι δὲ προσελθόντες καὶ καλέσαντες τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἄρχοντας λέγουσιν, ὅτι βασιλεὺς κελεύει τοὺς Ἕλληνας, ἐπεὶ νικῶν τυγχάνει καὶ Κῦρον ἀπέκτονε, παραδόντας τὰ ὅπλα, ἰόντας ἐπὶ τὰς βασιλέως θύρας, εὐρίσκεισθαι, ἂν τι δύνωνται, ἀγαθόν.

9—11 Ταῦτα μὲν εἶπον οἱ βασιλέως κήρυκες· οἱ δὲ Ἕλληνες βαρέως μὲν ἤκουσαν, ὁμῶς δὲ Κλέαρχος τοσοῦτον εἶπεν, ὅτι οὐ τῶν νικῶντων εἶη τὰ ὅπλα παραδιδόναι· «ἀλλ'», ἔφη, «ὕμεις μὲν, ὦ ἄνδρες στρατηγοί, τούτοις ἀποκρίνασθε, ὅτι κάλλιστόν τε καὶ ἄριστον ἔχετε· ἐγὼ δὲ αὐτίκα ἤξω». ἐκάλεσε γὰρ τις αὐτὸν τῶν ὑπηρετῶν, ὅπως ἴδοι τὰ ἱερὰ ἐξηρημένα· ἔτυχε γὰρ θυόμενος. ἐνθα δὲ ἀπεκρίνατο Κλεάνωρ ὁ Ἄρκας, πρεσβύτατος ὢν, ὅτι πρόσθεν ἂν ἀποθάνοιεν ἢ τὰ ὅπλα παραδοῖεν. Πρόξενος δὲ ὁ Θυβαῖος· «Ἄλλ' ἐγώ», ἔφη, «ὦ Φαλῖνε, θαυμάζω, πότῃρα ὡς κρατῶν βασιλεὺς αἰτεῖ τὰ ὅπλα ἢ ὡς διὰ φιλίαν δῶρα. εἰ μὲν γὰρ ὡς κρατῶν, τί δεῖ αὐτὸν αἰτεῖν καὶ οὐ λαθεῖν ἐλθόντα; εἰ δὲ πείσας βούλεται λαθεῖν, λεγέτω, τί ἔσται τοῖς στρατιώταις, ἐὰν αὐτῷ ταῦτα χα-

ρίσωνται». πρὸς ταῦτα Φαλίνος εἶπε· «Βασιλεὺς νικᾶν ἡγεί-
ται, ἐπεὶ Κύρον ἀπέκτονε. τίς γὰρ αὐτῷ ἔτι τῆς ἀρχῆς ἀντι-
ποιεῖται; νομίζει δὲ καὶ ὑμᾶς ἑαυτοῦ εἶναι, ἔχων ἐν μέσῃ τῇ
ἑαυτοῦ χώρα καὶ ποταμῶν ἐντὸς ἀδιαβάτων, καὶ πλῆθος ἀν-
θρώπων ἐφ' ὑμᾶς δυνάμενος ἀγαγεῖν, ὅσον οὐδ', εἰ παρέχοι
ὑμῖν, δύνασθε ἂν ἀποκτεῖναι».

Μετὰ τοῦτον Θεόπομπος Ἀθηναῖος εἶπεν· «ὦ Φαλίνε, νῦν, § 12—14
ὡς σὺ ὄρας, ἡμῖν οὐδὲν ἔστιν ἀγαθὸν ἄλλο, εἰ μὴ ὄπλα καὶ
ἀρετὴ· ὄπλα μὲν οὖν ἔχοντες, οἴομεθα ἂν καὶ τῇ ἀρετῇ χρῆ-
σθαι, παραδόντες δ' ἂν ταῦτα καὶ τῶν σωμάτων στερηθῆναι.
μὴ οὖν οἴου τὰ μόνα ἀγαθὰ ἡμῖν ὄντα ὑμῖν παραδώσειν, ἀλλὰ
σὺν τούτοις καὶ περὶ τῶν ὑμετέρων ἀγαθῶν μαχοῦμεθα». ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φαλίνος ἐγέλασε καὶ εἶπεν· «Ἀλλὰ
φιλοσόφῳ μὲν ἔοικας, ὦ νεανίσκε, καὶ λέγεις οὐκ ἀχάριτα·
ἴσθι μέντοι ἀνόητος ὢν, εἰ οἶει τὴν ὑμετέραν ἀρετὴν περιγε-
νέσθαι ἂν τῆς βασιλέως δυνάμεως». ἄλλους δὲ τινὰς ἔφασαν
λέγειν ὑπομαλακίζομένους, ὡς καὶ Κύριον πιστοὶ ἐγένοντο
καὶ βασιλεῖ ἂν πολλοῦ ἀξιοὶ γένοιτο, εἰ βούλοιο φίλος γε-
νέσθαι· καὶ εἴτε ἄλλο τι θέλοι χρῆσθαι εἴτ' ἐπ' Αἴγυπτον
στρατεύειν, συγκαταστρέφαιντ' ἂν αὐτῷ.

Ἐν τούτῳ Κλέαρχος ἦκε, καὶ ἠρώτησεν, εἰ ἤδη ἀποκε- § 15—18
κριμένοι εἶεν. Φαλίνος δὲ ὑπολαβὼν εἶπεν· «Οὔτοι μὲν, ὦ
Κλέαρχε, ἄλλος ἄλλα λέγει· σὺ δ' ἡμῖν εἰπέ, τί λέγεις». ὁ
δ' εἶπεν· «Ἐγὼ σε, ὦ Φαλίνε, ἄσμενος ἐώρακα, οἶμαι δὲ καὶ
οἱ ἄλλοι πάντες· σὺ τε γὰρ Ἕλληγν εἶ καὶ ἡμεῖς τοσοῦτοι
ὄντες, ὅσους σὺ ὄρας· ἐν τοιούτοις δὲ ὄντες πράγμασι, συμ-
βουλευόμεθά σοι, τί χρὴ ποιεῖν, περὶ ὧν λέγεις. σὺ οὖν πρὸς
θεῶν συμβούλευσον ἡμῖν, ὅ,τι σοι δοκεῖ κάλλιστον καὶ ἀρι-
στον εἶναι, καὶ ὅ σοι τιμὴν οἴσει εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ἀνα-
λεγόμενον, ὅτι Φαλίνος ποτε, πεμφθεὶς παρὰ βασιλέως κε-
λεύσων τοὺς Ἕλληγνας τὰ ὄπλα παραδοῦναι, συμβουλευομέ-

νοις συνεβούλευσεν αὐτοῖς τάδε. οἴσθα δέ, ὅτι ἀνάγκη λέγεσθαι ἐν τῇ Ἑλλάδι, ἃ ἂν συμβουλευσῃς». ὁ δὲ Κλέαρχος ταῦτα ὑπήγγετο, βουλόμενος καὶ αὐτὸν τὸν παρὰ βασιλέως πρεσβεύοντα συμβουλευσαι μὴ παραδοῦναι τὰ ὅπλα, ὅπως εὐέλπιδες μᾶλλον εἶεν οἱ Ἕλληγες.

§ 19) Φαλῖνος δέ, ὑποστρέψας παρὰ τὴν δόξαν αὐτοῦ, εἶπεν· «Ἐγώ, εἰ μὲν τῶν μυρίων ἐλπίδων μία τις ὑμῖν ἐστὶν σωθῆναι πολεμοῦντας βασιλεῖ, συμβουλεύω μὴ παραδιδόναι τὰ ὅπλα· εἰ δέ τοι μηδεμία σωτηρίας ἐστὶν ἐλπίς, ἄκοντος βασιλέως, συμβουλεύω σφίζεσθαι ὑμῖν, ὅπη δυνατόν».

§ 20—23) Κλέαρχος δὲ πρὸς ταῦτα εἶπεν· «Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δὴ σὺ λέγεις· παρ' ἡμῶν δὲ ἀπάγγελλε τάδε, ὅτι ἡμεῖς οἴομεθα, εἰ μὲν δέοι βασιλεῖ φίλους εἶναι, πλείονος ἂν ἄξιοι εἶναι φίλοι ἔχοντες τὰ ὅπλα ἢ παραδόντες ἄλλη, εἰ δὲ δέοι πολεμεῖν, ἄμεινον ἂν πολεμεῖν ἔχοντες τὰ ὅπλα ἢ ἄλλη παραδόντες». ὁ δὲ Φαλῖνος εἶπε· «Ταῦτα μὲν δὴ ἀπαγγελοῦμεν· ἀλλὰ καὶ τάδε ὑμῖν εἰπεῖν ἐκέλευσε βασιλεύς, ὅτι μένουσι μὲν ὑμῖν αὐτοῦ σπονδαὶ εἶεν, προϊῶσι δὲ καὶ ἀπιούσι πόλεμος. εἶπατε οὖν καὶ περὶ τούτου, πότερα μενεῖτε καὶ σπονδαὶ εἶσιν, ἢ ὡς πολέμου ὄντος παρ' ὑμῶν ἀπαγγελῶ». Κλέαρχος δ' ἔλεξεν· «Ἀπάγγελλε τοίνυν καὶ περὶ τούτου, ὅτι καὶ ἡμῖν ταῦτα δοκεῖ, ἅπερ καὶ βασιλεῖ». «Τί οὖν ταῦτά ἐστιν;» ἔφη ὁ Φαλῖνος. ἀπεκρίνατο Κλέαρχος· «Ἦν μὲν μένωμεν, σπονδαί, ἀπιούσι δὲ καὶ προϊῶσι πόλεμος». ὁ δὲ πάλιν ἠρώτησε· «Σπονδὰς ἢ πόλεμον ἀπαγγελῶ;» Κλέαρχος δὲ ταῦτά πάλιν ἀπεκρίνατο· «Σπονδαὶ μὲν μένουσιν, ἀπιούσι δὲ καὶ προϊῶσι πόλεμος». ὅ,τι δὲ ποιήσῃ, οὐ δισσήμεγε

[Μετά τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Φαλίνου ἐπιστρέφαντες οἱ ἀποστάλῆντες εἰς τὸν Ἀρριαῖον Προσκήης καὶ Χειροσόφος λέγουσιν εἰς τοὺς Ἕλληνας, ὅτι ὁ Ἀρριαῖος τὴν μὲν βασιλείαν δὲν δέχεται, περιμένει δὲ αὐτοὺς γὰρ ἔλθουν ταύτην τὴν νύκτα, ἂν θέλουν γ' ἀναχωρήσων· διότι αὐτὸς τὴν ἐπιούσαν προῖαν θ' ἀναχωρήσῃ χωρὶς ἄλλο. Ὁ Κλέαρχος ὀριστικὸν μὲν οὐδὲν ἀπαντᾷ· ἀλλὰ συγκαλέσας τοὺς στρατηγούς καὶ λοχαγούς λέγει εἰς αὐτοὺς ὅτι αἱ θυσίαι, τὰς ὁποίας προσέφερον εἰς τοὺς θεοὺς, δὲν ἐπιτρέπουσιν γὰρ πορεύονται κατὰ τοῦ βασιλέως, ἐν ᾧ τὸν ναυτικὸν ἐπιτρέπουσιν γὰρ πορεύονται πρὸς τοὺς φίλους τοῦ Κύρου. Διὰ τοῦτο οἱ Ἕλληνες μετὰ τὸ δεῖπνον ἀναχωρήσαντες ἐκ τοῦ στρατοπέδου των φθάνουσι περὶ τὸ μεσονύκτιον εἰς τὸν πρῶτον σταθμὸν, ὅπου ἦτο ὁ Ἀρριαῖος μὲ τὸν στρατὸν του, καὶ δοκίζονται οἱ Ἕλληνες καὶ ὁ Ἀρριαῖος μὲ τοὺς περὶ αὐτὸν ἀρίστους γὰρ μὴ προδώσουσιν ποτὲ ἀλλήλους, ἀλλὰ γὰρ εἶναι πάντοτε μεταξὺ των σύμμαχοι· οἱ δὲ Πέρσαι δοκίζονται πρὸς τούτους καὶ γὰρ ὀδηγοῦν τοὺς Ἕλληνας χωρὶς κανένα δόλον. Μετὰ τοὺς ὄρκους κατὰ πρότασιν τοῦ Ἀρριαίου ἀποφασίζουσιν γὰρ μὴ ἐπιστρέφωσιν διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἔλειπον αἱ τροφαί, ἀλλὰ γὰρ προτιμήσουσιν ἄλλην ὁδὸν μακροτέραν μὲν, ἀλλ' ἔχουσαν ἄφθονα τρόφιμα, τὴν πρὸς βοροῶν διὰ τῆς Βαβυλωνίας πεδιάδος. Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν κατὰ τὴν πορείαν φαίνονται μὲν σημεῖα ὅτι οἱ πολέμοι δὲν ἀπείχον πολὺ, ἀλλὰ περὶ τὴν ἐσπέραν χωρὶς γὰρ γίνῃ καμμία συμπλοκὴ κατασκηνοῦν μὲ πολλὴν θόρυβον εἰς κόμας, ἀπὸ τὰς ὁποίας ὁ βασιλικὸς στρατὸς εἶχε διαρπάσει καὶ ἀντὰ ἀκόμη τὰ ξύλα τῶν οἰκιῶν. Ἀπὸ τὴν θορυβώδη δ' αὐτὴν κατασκήνωσιν τῶν Ἑλλήνων φοβηθέντες οἱ πλησιέστατοι αὐτῶν κατασκηνοῦντες πολέμοι ἀφήγουν τὰς σκηρὰς των καὶ φεύγουσιν· ὡς φαίνεται δὲ καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ βασιλεὺς ἐτρομάζεε διὰ τὴν ἔφοδον ἐκείνην τοῦ στρατεύματος].

Β'. Σπονδαὶ μεταξὺ βασιλέως καὶ Ἑλλήνων.

(3, 1—29)

Ὁ δὲ δὴ ἔγραψα, ὅτι βασιλεὺς ἐξεπλάγη τῇ ἐφόδῳ, τῆδε § 1—2 δῆλον ἔν. τῇ μὲν γὰρ πρόσθεν ἡμέρᾳ πέμπων τὰ ὄπλα πα-

ραδιδόναι ἐκέλευε, τότε δὲ ἅμα ἤλιψ ἀνατέλλοντι κήρυκας ἐπεμψε περὶ σπονδῶν. οἱ δέ, ἐπεὶ ἤλθον πρὸς τοὺς προφύλακας, ἐζήτησαν τοὺς ἄρχοντας. ἐπειδὴ δὲ ἀπήγγελλον οἱ προφύλακες, Κλέαρχος, τυχῶν τότε τὰς τάξεις ἐπισκοπῶν, εἶπε τοῖς προφύλαξι κελεύειν τοὺς κήρυκας περιμένειν, ἄχρι ἂν σχολάσῃ

§ 3—5 Ἐπεὶ δὲ κατέστησε τὸ στρατεύμα, ὥστε ὄρασθαι πάντῃ ῥάλαγγα πυκνὴν, τῶν ἀόπλων δὲ μηδένα καταφανῆ εἶναι, ἐκάλεσε τοὺς ἀγγέλους, καὶ αὐτὸς τε προῆλθε τοὺς τε εὐσπλοτάτους ἔχων καὶ εὐειδεστάτους τῶν αὐτοῦ στρατιωτῶν, καὶ τοῖς ἄλλοις στρατηγοῖς ταῦτά ἐφρασεν. ἐπεὶ δὲ ἦν πρὸς τοῖς ἀγγέλοις, ἀνηρώτα, τί βούλονται. οἱ δ' ἔλεγον, ὅτι περὶ σπονδῶν ἤκουεν ἄνδρες, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται τὰ τε παρὰ βασιλέως τοῖς Ἑλλήσιν ἀπαγγεῖλαι καὶ τὰ παρὰ τῶν Ἑλλήνων βασιλεῖ. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· «Ἀπαγγέλλετε τοίνυν αὐτῷ, ὅτι μάχης δεῖ πρῶτον· ἄριστον γὰρ οὐκ ἔστιν οὐδ' ἑτολμήσων περὶ σπονδῶν λέγειν τοῖς Ἑλλήσι, μὴ πορίσας ἄριστον.

§ 6—7 Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ ἄγγελοι ἀπήλαυον, καὶ ἦκον ταχύ· φη καὶ δῆλον ἦν, ὅτι ἐγγύς που βασιλεὺς ἦν ἢ ἄλλος τις, φη ἐπετέτακτο ταῦτα πράττειν· ἔλεγον δέ, ὅτι εἰκότα δοκοῖεν λέγειν βασιλεῖ, καὶ ἤκουεν ἡγεμόνας ἔχοντες, οἱ αὐτοὺς, ἐὰν σπονδαὶ γένωνται, ἄξουσιν, ἔνθεν ἔξουσι τὰ ἐπιτήδεια. ὁ δὲ ἡρώτα, εἰ αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσι σπένδοιτο τοῖς ἰοῦσι καὶ ἀπιούσιν, ἢ καὶ τοῖς ἄλλοις ἔσονται σπονδαί. οἱ δέ· «Ἄπασιν», ἔφασαν, «μέχρι ἂν βασιλεῖ τὰ παρ' ὑμῶν διαγγελθῆ».

§ 8—9 Ἐπεὶ δὲ ταῦτα εἶπον, μεταστηράμενος αὐτοὺς ὁ Κλέαρχος ἐβουλεύετο· καὶ ἐδόκει τὰς σπονδὰς ποιῆσθαι ταχύ καὶ καθ' ἡσυχίαν ἐλθεῖν τε ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια καὶ λαβεῖν. ὁ δὲ Κλέαρχος εἶπε· «Δοκεῖ μὲν κἄμοι ταῦτα· οὐ μέντοι ταχύ γε ἀπαγγεῖλαι, ἀλλὰ διατρίψω, ἔστ' ἂν ὀκνήσωσιν οἱ ἄγγελοι,

μή ἀποδόξῃ ἡμῖν τὰς σπονδὰς ποιήσασθαι· οἶμαί γε μέντοι», ἔφη, «καὶ τοῖς ἡμετέροις στρατιώταις τὸν αὐτὸν φόβον παρέσεσθαι». ἐπεὶ δὲ ἐδόκει καιρὸς εἶναι, ἀπήγγελλεν, ὅτι σπένδοιτο, καὶ εὐθὺς ἠγείσθαι ἐκέλευε πρὸς τὰπιτήδεια.

Καὶ οἱ μὲν ἠγοῦντο, Κλέαρχος μέντοι ἐπορεύετο, τὰς μὲν § 10—13
σπονδὰς ποιησάμενος, τὸ δὲ στράτευμα ἔχων ἐν τάξει, καὶ αὐτὸς ὠπισθοφυλάκει. καὶ ἐνετύγχανον τάφροις καὶ αὐλῶσιν ὕδατος πλήρεις, ὡς μὴ δύνασθαι διαβαίνειν ἄνευ γεφυρῶν· ἀλλ' ἐποιῶντο ἐκ τῶν φοινίκων, οὓς ἠϋρισκον ἐκπεπτωκότας, τοὺς δὲ καὶ ἐξέκοπτον. καὶ ἐνταῦθα ἦν Κλέαρχον καταμαθεῖν, ὡς ἐπεστάται, ἐν μὲν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ τὸ δόρυ ἔχων, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ βακτηρίαν· καὶ εἴ τις αὐτῷ δοκοίη τῶν πρὸς τοῦτο τεταγμένων βλακεύειν, ἐκλεγόμενος τὸν ἐπιτήδειον ἔπαισεν ἄν, καὶ ἅμα αὐτὸς προσελάμβανεν εἰς τὸν πηλὸν ἐμβαίνων· ὥστε πᾶσιν αἰσχύνῃν εἶναι μὴ οὐ συσπουδάξουσιν. καὶ ἐτάχθησαν πρὸς αὐτὸ οἱ εἰς τριάκοντα ἔτη γεγονότες· ἐπεὶ δὲ καὶ Κλέαρχον ἐώρων σπουδάζοντα, προσελάμβανον καὶ οἱ πρεσβύτεροι. πολὺ δὲ μᾶλλον ὁ Κλέαρχος ἔσπευδεν, ὑποπτεύων αὐτὸ τὸ πλήρεις εἶναι τὰς τάφρους ὕδατος· οὐ γὰρ ἦν ὥρα, οἷα τὸ πεδίον ἄρδεν· ἀλλ' ἵνα ἦρθῃ πολλὰ προφαίνοιτο τοῖς Ἑλλησι δεινὰ εἰς τὴν πορείαν, τούτου ἕνεκα βασιλέα ὑπόπτειεν ἐπὶ τὸ πεδίον τὸ ὕδωρ ἀφεικέναι.

Πορευόμενοι δὲ ἀφίκοντο εἰς κώμας, ὅθεν ἀπέδειξαν οἱ § 14—16
ἠγεμόνες λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια. ἐνῆν δὲ σίτος πολὺς καὶ οἶνος φοινίκων καὶ ὄξος ἐψηγτὸν ἀπὸ τῶν αὐτῶν. αὐταὶ δὲ αἱ βάλανοι τῶν φοινίκων, οἷας μὲν ἐν τοῖς Ἑλλησιν ἔστιν ἰδεῖν, τοῖς οἰκέταις ἀπέκειντο, αἱ δὲ τοῖς δεσπótαις ἀποκείμεναι ἦσαν ἀπόλεκτοι, θαυμάσιαι τοῦ κάλλους καὶ μεγέθους, ἡ δὲ ὄψις ἠλέκτρου οὐδὲν διέφερε· τὰς δὲ τινὰς ξηραίνοντες, τραγήματα ἀπετίθεισαν. καὶ ἦν καὶ παρὰ πότον ἡδὺ μὲν, κεφαλαλγὰς δέ. ἐνταῦθα καὶ τὸν ἐγκέφαλον τοῦ φοίνικος πρῶτον

ἔφαγον οἱ στρατιῶται, καὶ οἱ πολλοὶ ἐθαύμασαν τό τε εἶδος καὶ τὴν ιδιότητα τῆς ἡδονῆς. ἦν δὲ σφόδρα καὶ τοῦτο κεφαλαιαλγές, ὁ δὲ φοινῆξ, ὅθεν ἐξαιρεθείη ὁ ἐγκέφαλος, ὄλος ἡυαίνετο.

§ 17—20

Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· καὶ παρὰ μεγάλου βασιλέως ἦκε Τισσαφέρνης καὶ ὁ τῆς βασιλείως γυναικὸς ἀδελφὸς καὶ ἄλλοι Πέρσαι τρεῖς· δοῦλοι δὲ πολλοὶ εἶποντο. ἐπεὶ δὲ ἀπήντησαν αὐτοῖς οἱ τῶν Ἑλλήνων στρατηγοί, ἔλεγε πρῶτος Τισσαφέρνης δι' ἑρμηνέως τοιάδε· «Ἐγώ, ὦ ἄνδρες Ἑλληνες, γείτων οἰκῶ τῇ Ἑλλάδι, καὶ ἐπεὶ ὑμᾶς εἶδον εἰς πολλὰ καὶ ἀμήχανα πεπτωκότας, εὕρημα ἐποίησάμην, εἰπως δυναίμην, παρὰ βασιλέως αἰτήσασθαι δοῦναι ἐμοὶ ἀποσφῶσαι ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα. οἶμαι γὰρ ἂν οὐκ ἀχαρίστως μοι ἔχειν οὔτε πρὸς ὑμῶν οὔτε πρὸς τῆς πάσης Ἑλλάδος. ταῦτα δὲ γνοὺς ἡτούμην βασιλέα, λέγων αὐτῷ, ὅτι δικαίως ἂν μοὶ χαρίζοιτο, ὅτι αὐτῷ Κύρον τε ἐπιστρατεύοντα πρῶτος ἡγγεῖλα, καὶ βοήθειαν ἔχων ἅμα τῇ ἀγγελίᾳ ἀφικόμεν, καὶ μόνος τῶν κατὰ τοὺς Ἑλλήνας τεταγμένων οὐκ ἔφυγον, ἀλλὰ διήλασα καὶ συνέμιξα βασιλεῖ ἐν τῷ ὑμετέρῳ στρατοπέδῳ, ἔνθα βασιλεὺς ἀφίκετο, ἐπεὶ Κύρον ἀπέκτεινε καὶ τοὺς σὺν Κύρῳ βαρβάρους ἐδίωξε σὺν τοῖσδε τοῖς παροῦσι νῦν μετ' ἐμοῦ, ὅσπερ αὐτῷ εἰσι πιστότατοι. καὶ περὶ μὲν τούτων ὑπέσχετό μοι βουλευέσθαι· ἐρέσθαι δὲ με ὑμᾶς ἐκέλευεν ἐλθόντα, τίνος ἕνεκεν ἐστρατεύσατε ἐπ' αὐτόν. καὶ συμβουλευῶ ὑμῖν μετρίως ἀποκρίνασθαι, ἵνα μοι εὐπρακτότερον ἦ, ἐάν τι δύνωμαι ἀγαθὸν ὑμῖν παρ' αὐτοῦ διαπράξασθαι».

§ 21—23

Πρὸς ταῦτα μεταστάντες οἱ Ἑλληνες ἐβουλευόντο· καὶ ἀπεκρίναντο, Κλέαρχος δ' ἔλεγεν· «Ἡμεῖς οὔτε συνήλθομεν ὡς βασιλεῖ πολεμήσοντες οὔτε ἐπορευόμεθα ἐπὶ βασιλέα, ἀλλὰ πολλὰς προφάσεις Κύρος ἡύρισκεν, ὡς καὶ σὺ εὖ οἶσθα,

ἵνα ὑμᾶς τε ἀπαρασκευοὺς λάβοι καὶ ἡμᾶς ἐνθάδε ἀγάγοι. ἐπεὶ μέντοι ἤδη αὐτὸν ἐωρῶμεν ἐν δεινῇ ὄντα, ἡσχύνθημεν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους προδοῦναι αὐτόν, ἐν τῇ πρόσθεν χρόνῳ παρέχοντες ἡμᾶς αὐτοὺς εὖ ποιεῖν. ἐπεὶ δὲ Κύρος τέθνηκεν, οὔτε βασιλεῖ ἀντιποιούμεθα τῆς ἀρχῆς, οὔτ' ἔστιν ὅτου ἕνεκα βουλοίμεθα ἂν τὴν βασιλέως χώραν κακῶς ποιεῖν, οὐδ' αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἂν ἐθέλοιμεν, πορευοίμεθα δ' ἂν οἴκαδε, εἴ τις ἡμᾶς μὴ λυποίῃ· ἀδικοῦντα μέντοι πειρασόμεθα σὺν τοῖς θεοῖς ἀμύνασθαι· ἐὰν μέντοι τις ἡμᾶς καὶ εὖ ποιῶν ὑπάρχη, καὶ τούτου εἰς γε δύναμιν οὐχ ἡττησόμεθα εὖ ποιῶντες».

Ὁ μὲν οὕτως εἶπεν· ἀκούσας δὲ ὁ Τισσαφέρνης «Ταῦτα», § 24—27 ἔφη, «ἐγὼ ἀπαγγελῶ βασιλεῖ καὶ ὑμῖν πάλιν τὰ παρ' ἐκείνου· μέχρι δ' ἂν ἐγὼ ἦκω, αἱ σπονδαὶ μενόντων ἀγορὰν δὲ ἡμεῖς παρέξομεν». καὶ εἰς μὲν τὴν ὑστεραίαν οὐχ ἦκεν· ὥσθ' οἱ Ἕλληνες ἐφρόντιζον· τῇ δὲ τρίτῃ ἦκων ἔλεγεν, ὅτι διαπραγμένος ἦκοι παρὰ βασιλέως δοθῆναι αὐτῷ σφίξειν τοὺς Ἕλληνας, καίπερ πολλῶν ἀντιλεγόντων, ὡς οὐκ ἄξιον εἶη βασιλεῖ ἀφείναι τοὺς ἐφ' ἑαυτὸν στρατευσαμένους. τέλος δὲ εἶπε· «Καὶ νῦν ἔξεστιν ὑμῖν πιστὰ λαβεῖν παρ' ἡμῶν, ἢ μὴν φιλίαν παρέξειν ὑμῖν τὴν χώραν καὶ ἀδόλως ἀπάξειν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀγορὰν παρέχοντας· ὅπου δ' ἂν μὴ ἦ πρίασθαι, λαμβάνειν ὑμᾶς ἐκ τῆς χώρας ἑάσομεν τὰ ἐπιτήδεια. ὑμᾶς δὲ αὐτῶν δεήσει ὁμοσαι, ἢ μὴν πορευέσθαι ὡς διὰ φιλίας ἀσινῶς, σίτα καὶ ποτὰ λαμβάνοντας, ὅπότεν μὴ ἀγορὰν παρέχωμεν· ἦν δὲ παρέχωμεν ἀγορὰν, ὠνούμενους ἔξειν τὰ ἐπιτήδεια».

Ταῦτα ἔδοξε, καὶ ὤμοσαν καὶ δεξιὰς ἔδωσαν Τισσαφέρ- § 28—29 νης καὶ ὁ τῆς βασιλέως γυναικὸς ἀδελφὸς τοῖς τῶν Ἑλλήνων στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς καὶ ἔλαβον παρὰ τῶν Ἑλλήνων. μετὰ δὲ ταῦτα Τισσαφέρνης εἶπε· «Νῦν μὲν δὴ ἀπειμι· ὡς

βασιλέα· ἐπειδὴν δὲ διαπράξωμαι, ἃ δέσμαι, ἤξω συσκευασάμενος, ὡς ἀπάξων ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ αὐτὸς ἀπιῶν ἐπὶ τὴν ἑμαυτοῦ ἀρχήν».

[Οἱ Ἕλληνες καὶ ὁ Ἀριαῖος περιμένουν τὸν Τισσαφέρην στρατοπεδευμένοι πλησίον ἀλλήλων ἐπὶ 20 καὶ πλέον ἡμέρας· κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ ἔρχονται εἰς τὸν Ἀριαῖον οἱ ἀδελφοὶ του καὶ ἄλλοι συγγενεῖς καὶ φέρουν εἰς αὐτὸν καὶ εἰς ἄλλους ἐκ τῶν μετ' αὐτοῦ διαβεβαίωσιν ἐκ μέρους τοῦ βασιλέως, ὅτι οὗτος δὲν θὰ μνησικακήσῃ κατ' αὐτῶν διὰ τὴν ἐκστρατείαν των μετὰ τοῦ Κύρου. Μετὰ ταῦτα οἱ περὶ τὸν Ἀριαῖον φέρονται ψυχρῶς πρὸς τοὺς Ἕλληνας· ἔνεκα τούτου καὶ οἱ περισσότεροι τῶν Ἑλλήνων ἦσαν μαζί των δυσηρεστημένοι, προσερχόμενοι δὲ εἰς τὸν Κλέαρχον καὶ εἰς τοὺς ἄλλους στρατηγούς λέγουν εἰς αὐτούς, ὅτι εὐθὺς πρόχειν ἢ ἀναχωρήσουν, διότι εἶναι βέβαιοι ὅτι ὁ βασιλεὺς μὲ καθε τρόπον θὰ προσπαθήσῃ νὰ τοὺς καταστρέψῃ. Ὁ Κλέαρχος εἰς τοὺς λέγοντας ταῦτα ἀποκρίνεται ὅτι δὲν εἶναι συμφέρον των νὰ διαλύσουν τὴν συνομολογηθεῖσαν συνθήκην ἐσπευσμένως ἀναχωροῦντες. Ἐν τῷ μεταξὺ ἔρχονται ὁ Τισσαφέρης καὶ ὁ Ὀρόντις, ὁ γαμβρὸς τοῦ βασιλέως, μὲ τοὺς στρατοὺς των καὶ ἐπαναλαμβάνεται ἡ πορεία ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Τισσαφέρους· κατὰ ταύτην ὁ μὲν Ἀριαῖος πορεύεται, ἔχων τὸν βαρβαρικὸν στρατὸν τοῦ Κύρου, μαζί μὲ τὸν Τισσαφέρην καὶ τὸν Ὀρόνταν καὶ στρατοπεδεύει μὲ ἐκείνους· οἱ δὲ Ἕλληνες ὑποπιεύοντες αὐτοὺς πορεύονται μόνοι των καὶ στρατοπεδεύουν μακρὰν των. Καὶ ὡς νὰ ἦσαν ἐχθροὶ φυλάσσονται ὁ εἰς ἀπὸ τὸν ἄλλον· ἐνίοτε δὲ καὶ συνέβαινε ν' ἀλληλοδέρονται, ἐν ᾧ συνέλεγον ξύλα ἀπὸ τὸ ἴδιον μέρος ἢ χόρτα ἢ ἄλλα παρόμοια. Οὗτοι πορευόμενοι φθάνουν εἰς τὸ τεῖχος τῆς Μηδίας καὶ ἀφ' οὗ διήλθον τοῦτο καὶ δύο διώρυγας ἔρχονται εἰς τὴν Σιττάκην, πόλιν μεγάλην καὶ πολυάνθρωπον πλησίον τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ, παρὰ τὴν ὁποίαν καὶ στρατοπεδεύουν, ἐν ᾧ οἱ βάρβαροι προηγηθέντες εἶχον διαβῆ τὸν ποταμόν. Φοβούμενοι δὲ οὗτοι, μήπως οἱ Ἕλληνες θελήσουν νὰ ἐγκατασταθοῦν εἰς τὴν εὐφορον ἐκείνην χώραν μεταξὺ διωρύγων

καὶ Τίγρητος, ἐπιχειροῦν δολίως τὰ προτρέφουν αὐτοὺς τὰ διαβοῦν τὸν ποταμὸν ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον. Ἐνοήσαυτες τὸν δόλον οἱ Ἕλληνες μετὰ προφυλάξεως διαβαίνουν τὸν Τίγρητα. Ἀπὸ τούτου δὲ πορεύονται εἰς τὸν Φύσκον ποταμὸν, πλησίον τοῦ ὁποίου ὑπῆρχε μεγάλη πόλις, ὀνομαζομένη Ὀπις. Ἀπ' ἐδῶ πορεύονται εἰς τὰς πλουσίας κόμας τῆς Παρυσάτιδος, τὰς ὁποίας ἐπιτρέπει ὁ Τισσαφέρνης τὰ διασπάσσειν οἱ Ἕλληνες. Μετὰ ταῦτα ἔρχονται εἰς τὰς Καινάς, πόλιν πλουσίαν καὶ μεγάλην παρὰ τὸν Τίγρητα].

Γ'. Συνέντευξις Κλεάρχου καὶ Τισσαφέρνου πρὸς διάλυσιν τῆς μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Περσῶν ὑποψίας. — Σύλληψις καὶ σφαγὴ πλείστων στρατηγῶν καὶ λοχαγῶν τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τοῦ Τισσαφέρνου.

(5, 1—42)

Μετὰ ταῦτα ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸν Ζαπάταν ποταμὸν, τὸ § 1—2 εὖρος τεττάρων πλέθρων. καὶ ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· ἐν δὲ ταύταις ὑποψίαί μὲν ἦσαν, φανερά δὲ οὐδεμία ἐφαίνετο ἐπιβουλῇ. ἔδοξεν οὖν τῷ Κλεάρχῳ συγγενέσθαι τῷ Τισσαφέρνει, εἴ πως δύναίτο παῦσαι τὰς ὑποψίας, πρὶν ἐξ αὐτῶν πόλεμον γενέσθαι καὶ ἐπεμψέ τινα ἑρῶντα, ὅτι συγγενέσθαι αὐτῷ χρήζει· ὁ δὲ ἐτοίμως ἐκέλευεν ἦκειν.

Ἐπειδὴ δὲ συνήλθον, λέγει ὁ Κλεάρχος τάδε· «Ἐγώ, ὧ § 3—6 Τισσαφέρνη, οἶδα μὲν ἡμῖν ὄρκους γεγεννημένους καὶ δεξιὰς δεδομένας μὴ ἀδικήσειν ἀλλήλους· φυλαττόμενον δὲ σέ τε ὄρω ὡς πολεμίους ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς, ὄρωντες ταῦτα, ἀντιφυλαττόμεθα. ἐπεὶ δὲ σκοπῶν οὐ δύναμαι οὔτε σέ αἰσθῆσθαι πειρώμενον ἡμᾶς κακῶς ποιεῖν, ἐγώ τε σαφῶς οἶδα, ὅτι ἡμεῖς γε οὐδὲ ἐπινοοῦμεν τοιοῦτον οὐδέν, ἔδοξέ μοι εἰς λό-

γους σοι ἐλθεῖν, ὅπως, εἰ δυναίμεθα, ἐξέλκοιμεν ἀλλήλων τήν ἀπιστίαν. καὶ γὰρ οἶδα ἀνθρώπους ἦδη τοὺς μὲν ἐκ διαβολῆς, τοὺς δὲ καὶ ἐξ ὑποψίας, οἳ φοβηθέντες ἀλλήλους, φθάσαι βουλόμενοι, πρὶν παθεῖν, ἐποίησαν ἀνήκεστα κακὰ τοὺς οὔτε μέλλοντας οὔτ' ἂν βουλομένους τοιοῦτον οὐδέν. τὰς οὖν τοιαύτας ἀγνωμοσύνας νομίζων συνουσίαις μάλιστα ἂν παύεσθαι, ἦκω καὶ διδάσκειν σε βούλομαι, ὡς σὺ ἡμῖν οὐκ ὀρθῶς ἀπιστεῖς.

§ 7 » Πρῶτον μὲν γὰρ καὶ μέγιστον οἱ θεῶν ἡμᾶς ὅρκοι κωλύουσι πολεμίους εἶναι ἀλλήλοις· ὅστις δὲ τούτων σὺνοιδεν αὐτῷ παρημεληκῶς, τοῦτον ἐγὼ οὔποτ' ἂν εὐδαιμονίσαιμι. τὸν γὰρ θεῶν πόλεμον οὐκ οἶδα, οὔτ' ἀπὸ ποίου ἂν τάχους φεύγων τις ἀποφύγει, οὔτ' εἰς ποῖον ἂν σκότος ἀποδραίγη, οὔθ' ὅπως ἂν εἰς ἐχυρὸν χωρίον ἀποσταίγη. πάντῃ γὰρ πάντα τοῖς θεοῖς ὑποχείρια καὶ πανταχῇ πάντων ἴσον οἱ θεοὶ κρατοῦσι.

§ 8—11 » Περὶ μὲν δὴ τῶν θεῶν τε καὶ τῶν ὀρκῶν οὕτω γινώσκω, παρ' οὓς ἡμεῖς τήν φιλίαν συνθέμενοι κατεθέμεθα· τῶν δ' ἀνθρωπίνων σὲ ἐγὼ ἐν τῷ παρόντι νομίζω μέγιστον εἶναι ἡμῖν ἀγαθόν. σὺν μὲν γὰρ σοὶ πᾶσα μὲν ὁδὸς εὐπορος, πᾶς δὲ ποταμὸς διαβατός, τῶν τε ἐπιτιγθειῶν οὐκ ἀπορία· ἄνευ δὲ σοῦ πᾶσα μὲν διὰ σκότους ἢ ὁδός· οὐδὲν γὰρ αὐτῆς ἐπιστάμεθα· πᾶς δὲ ποταμὸς δύσπορος, πᾶς δὲ ὄχλος φοβερός, φοβερῶτατον δ' ἐρημία· μεστὴ γὰρ πολλῆς ἀπορίας ἐστίν. εἰ δὲ δὴ καὶ μανέντες σε κατακτείναιμεν, ἄλλο τι ἂν ἦ, τὸν εὐεργέτην κατακτείναντες, πρὸς βασιλέα τὸν μέγιστον ἐφεδρον ἀγωνιζοίμεθα; ἔσων δὲ δὴ καὶ οἶων ἂν ἐλπίδων ἐμαυτὸν στερήσαιμι, εἰ σέ τι κακὸν ἐπιχειρήσαιμι ποιεῖν, ταῦτα λέξω. ἐγὼ γὰρ Κύρον ἐπεθύμησά μοι φίλον γενέσθαι, νομίζων τῶν τότε ἱκανώτατον εἶναι εὖ ποιεῖν, ὃν βούλοιο· σὲ δὲ νῦν ὀρθῶς τήν τε Κύρου δύναμιν καὶ χώραν ἔχοντα καὶ τήν σουτοῦ

σφίζοντα, τὴν δὲ βασιλέως δύναμιν, ἣ Κύρος πολεμῆν ἔχρητο, σοὶ ταύτην σύμμαχον οὔσαν. τούτων δὲ τοιούτων ὄντων, τίς οὔτω μαινεται, ὅστις οὐ βούλεται σοὶ φίλος εἶναι ;

» Ἀλλὰ μὴν ἐρῶ γὰρ καὶ ταῦτα, ἐξ ὧν ἔχω ἐλπίδας καὶ § 12—14
σε βουλήσεσθαι φίλον ἡμῖν εἶναι. οἶδα μὲν γὰρ ὑμῖν Μυσοῦς λυπηροὺς ὄντας, οὓς νομίζω ἂν σὺν τῇ παρούσῃ δυνάμει ταπεινοὺς ὑμῖν παρασχεῖν· οἶδα δὲ καὶ Πισιδας· ἀκούω δὲ καὶ ἄλλα ἔθνη πολλὰ τοιαῦτα εἶναι, ἃ οἶμαι ἂν παῦσαι ἐνοχλοῦντα ἀεὶ τῇ ὑμετέρᾳ εὐδαιμονίᾳ. Αἴγυπτιοὺς δέ, οἷς μάλιστα ὑμᾶς νῦν οἶδα τεθυρωμένους, οὐχ ὄρω, ποῖα δυνάμει συμμάχῳ χρησάμενοι μᾶλλον ἂν κολάσαισθε τῆς νῦν σὺν ἔμοι οὔσης. ἀλλὰ μὴν ἔν γε τοῖς πέριξ οἰκοῦσι σύ, εἰ μὲν βούλοιο τῷ φίλος εἶναι, ὡς μέγιστος ἂν εἴης, εἰ δὲ τίς σε λυποῖ, ὡς δεσπότης ἂν ἀναστρέφοιο, ἔχων ἡμᾶς ὑπηρέτας, οἷ σοι οὐκ ἂν τοῦ μισθοῦ ἕνεκα μόνον ὑπηρετοῖμεν, ἀλλὰ καὶ τῆς χάριτος, ἣν σωθέντες ὑπὸ σοῦ σοὶ ἂν ἔχοιμεν δικαίως.

» Ἐμοὶ μὲν ταῦτα πάντα ἐνθυμουμένῳ οὔτω δοκεῖ θαυμα- § 15
στόν εἶναι τὸ σὲ ἡμῖν ἀπιστεῖν, ὥστε καὶ ἦριστ' ἂν ἀκούσαιμι τὸ ὄνομα, τίς οὔτως ἐστὶ δεινὸς λέγειν, ὥστε σε πείσαι λέγων ὡς ἡμεῖς σοὶ ἐπιβουλεύομεν».

Κλέαρχος μὲν οὖν τσαῦτα εἶπε· Τισσαφέρνης δὲ ὧδε § 16—19
ἀπημείφθη· « Ἀλλ' ἦδομαι μὲν, ὦ Κλέαρχε, ἀκούων σου φρονίμους λόγους· ταῦτα γὰρ γινώσκων, εἴ τι ἔμοι κακὸν βουλεύεις, ἅμα ἂν μοι δοκῆς καὶ σαυτῷ κακόνους εἶναι. ὡς δ' ἂν μάθης, ὅτι οὐδ' ἂν ὑμεῖς δικαίως οὔτε βασιλεῖ οὔτ' ἔμοι ἀπιστοῖτε, ἀντάκουσον. εἰ γὰρ ὑμᾶς ἐβουλόμεθα ἀπολέσαι, πότερά σοι δοκοῦμεν ἰππέων πλήθους ἀπορεῖν ἢ πεζῶν ἢ ὀπλίσεως, ἐν ἣ ὑμᾶς μὲν βλάπτειν ἱκανοὶ εἴμεν ἂν, ἀντιπᾶσχειν δὲ οὐδεὶς κίνδυνος ; ἀλλὰ χωρίων ἐπιτηδείων ὑμῖν ἐπιτίθεσθαι ἀπορεῖν ἂν σοὶ δοκοῦμεν ; οὐ τσαῦτα μὲν πεδία, ἃ ὑμεῖς φίλια ὄντα σὺν πολλῷ πόνῳ διαπορεύεσθε, τσαῦτα

δὲ ὄρη ὄρατε ὑμῖν ὄντα πορευτέα, ἃ ἡμῖν ἕξεισι προκαταλα-
βοῦσιν ἄπορα ὑμῖν παρέχειν, τοσοῦτοι δ' εἰσὶ ποταμοί, ἐφ' ὧν
ἕξεισιν ἡμῖν ταμιεύεσθαι, ὁπόσοις ἂν ὑμῶν βουλώμεθα μάχε-
σθαι; εἰσὶ δ' αὐτῶν, οὓς οὐδ' ἂν παντάπασι διαδαίτε, εἰ μὴ
ἡμεῖς ὑμᾶς διαπορεύοιμεν. εἰ δ' ἐν πᾶσι τούτοις ἠττήμεθα,
ἀλλὰ τὸ γέ τοι πῦρ κρεῖττον τοῦ καρποῦ ἐστίν· ὃν ἡμεῖς δυ-
ναίμεθ' ἂν κατακαύσαντες λιμὸν ὑμῖν ἀντιτάξαι, ᾧ ὑμεῖς οὐδ',
εἰ πάνυ ἀγαθοὶ εἶτε, μάχεσθαι ἂν δύναισθε.

§ 20—21 » Πῶς ἂν οὖν ἔχοντες τοσοῦτους πόρους πρὸς τὸ ὑμῖν πο-
λεμῆν, καὶ τούτων μηδένα ἡμῖν ἐπικίνδυνον, ἔπειτα ἐκ τού-
των πάντων τούτον ἂν τὸν τρόπον ἐξελοίμεθα, ὅς μόνος μὲν
πρὸς θεῶν ἀσεβής, μόνος δὲ πρὸς ἀνθρώπων αἰσχυρός; παντά-
πασι δὲ ἀπόρων ἐστὶ καὶ ἀμηχάνων καὶ ἐν ἀνάγκῃ ἐχομέ-
νων, καὶ τούτων πονηρῶν, οἵτινες ἐθέλουσι δι' ἐπιπορκίας τε
πρὸς θεοὺς καὶ ἀπιστίας πρὸς ἀνθρώπους πράττειν τι. οὐχ
οὕτως ἡμεῖς, ᾧ Κλέαρχε, οὔτε ἀλόγιστοι οὔτε ἠλίθιοι ἐσμεν.

§ 22—23 » Ἄλλὰ τί δή, ὑμᾶς ἐξὸν ἀπολέσαι, οὐκ ἐπὶ τοῦτο ἦλθομεν;
εὖ ἴσθι, ὅτι ὁ ἐμὸς ἔρωσ τούτου αἷτιος τὸ τοῖς Ἑλλήσιν ἐμὲ
πιστὸν γενέσθαι, καὶ ᾧ Κῦρος ἀνέβη ξενικῶν διὰ μισθοδοσίας
πιστεύων, τούτῳ ἐμὲ καταβῆναι δι' εὐεργεσίας ἰσχυρόν. ὅσα
δ' ἐμοὶ χρήσιμοι ὑμεῖς ἐστε, τὰ μὲν καὶ σὺ εἶπας, τὸ δὲ μέ-
γιστον ἐγὼ οἶδα· τὴν μὲν γὰρ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ τιάραν βασιλεῖ
μόνη ἕξεισιν ὀρθὴν ἔχειν, τὴν δ' ἐπὶ τῇ καρδίᾳ ἴσως ἂν,
ὑμῶν παρόντων, καὶ ἕτερος εὐπετῶς ἔχοι».

§ 24—26 Ταῦτα εἰπὼν ἔδοξε τῷ Κλεάρχῳ ἀληθῆ λέγειν· καὶ εἶπεν·
«Οὐκοῦν», ἔφη, «οἵτινες, τοιοῦτων ἡμῖν εἰς φιλίαν ὑπαρχόν-
των, πειρῶνται διαβάλλοντες ποιῆσαι πολεμίους ἡμᾶς, ἀξιοί
εἶσι τὰ ἔσχατα παθεῖν;» «Καὶ ἐγὼ μὲν γε», ἔφη ὁ Τισσα-
φέρνης, «εἰ βούλεσθέ μοι οἷ τε στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ ἐλ-
θεῖν, ἐν τῷ ἐμφανεῖ λέξω τοὺς πρὸς ἐμὲ λέγοντας, ὡς σὺ ἐμοὶ
ἐπιβουλεύεις καὶ τῇ σὺν ἐμοὶ στρατιᾷ». «Ἐγὼ δέ», ἔφη ὁ

Κλέαρχος, «ἄξω πάντας, καὶ σοὶ αὐτὸ δηλώσω, ὅθεν ἐγὼ περὶ σοῦ ἀκούω». ἐκ τούτων δὴ τῶν λόγων ὁ Τισσαφέρνης φιλοφρονούμενος, τότε μὲν μένειν τε αὐτὸν ἐκέλευε καὶ σύνδειπνον ἐποιήσατο.

Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ὁ Κλέαρχος ἐλθὼν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον § 27—30
 δηλὸς τ' ἦν πάνυ φιλικῶς οἰόμενος διακεισθαι τῷ Τισσαφέρνει, καί, ἃ ἔλεγεν ἐκείνος, ἀπήγγελλεν, ἔφη τε χρῆναι ἰέναι παρὰ Τισσαφέρνην, οὓς ἐκέλευσε, καί, οἳ ἂν ἐλεγχθῶσι διαβάλλοντες τῶν Ἑλλήνων, ὡς προδότας αὐτοὺς καὶ κακόνους τοῖς Ἕλλησιν ὄντας τιμωρηθῆναι. ὑπώπτευε δὲ εἶναι τὸν διαβάλλοντα Μένωνα, εἰδὼς αὐτὸν καὶ λάθρα συγγεγεννημένον Τισσαφέρνει μετ' Ἀριαίου καὶ στασιάζοντα αὐτῷ καὶ ἐπιβουλεύοντα, ὅπως, τὸ στράτευμα ἅπαν πρὸς αὐτὸν λαβῶν, φίλος ἦ Τισσαφέρνει. ἐβούλετο δὲ καὶ ὁ Κλέαρχος ἅπαν τὸ στράτευμα πρὸς ἑαυτὸν ἔχειν τὴν γνώμην καὶ τοὺς παραλυποῦντας ἐκποδῶν εἶναι. τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀντέλεγον τινες αὐτῷ μὴ ἰέναι πάντας τοὺς λοχαγοὺς καὶ στρατηγούς μηδὲ πιστεύειν Τισσαφέρνει. ὁ δὲ Κλέαρχος ἰσχυρῶς κατέτεινεν, ἔστε διεπράξατο πέντε μὲν στρατηγούς ἰέναι, εἴκοσι δὲ λοχαγοὺς σινηκολούθησαν δὲ ὡς εἰς ἀγορὰν καὶ τῶν ἄλλων στρατιωτῶν ὡς διακόσιοι.

Ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐπὶ ταῖς θύραις ταῖς Τισσαφέρνου, οἳ μὲν § 31—32
 στρατηγοὶ παρεκλήθησαν εἶσω, Πρόξενος Βοιωτίας, Μένων Θετταλός, Ἀγίας Ἀρκάς, Κλέαρχος Λάκων, Σωκράτης Ἀχαιοῖς· οἳ δὲ λοχαγοὶ ἐπὶ ταῖς θύραις ἔμεινον. οὐ πολλῶ δ' ὕστερον ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου οἳ τ' ἔνδον συναλαμβάνοντο καὶ οἳ ἔξω κατεκόπησαν. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν βαρβάρων τινὲς ἰππέων, διὰ τοῦ πεδίου ἐλαύνοντες, ὅτινι ἐντυγχάνοιεν Ἕλληνην ἢ δοῦλον ἢ ἐλευθέρην, πάντας ἔκτεινον.

Οἳ δὲ Ἕλληνες τὴν τε ἰππασίαν ἐθαύμαζον ἐκ τοῦ στρα- § 33—37
 τοπέδου ὄρῶντες καί, ὅτι ἐποίουν, ἡμφεγνόουν, πρὶν Νίκαρ-

χος Ἄρκας ἦκε φεύγων τετρωμένος εἰς τὴν γαστέρα καὶ τὰ ἔντερα ἐν ταῖς χερσὶν ἔχων, καὶ εἶπε πάντα τὰ γεγενημένα. ἐκ τούτου δὴ οἱ Ἕλληνες ἔθεον ἐπὶ τὰ ὄπλα πάντες, ἐκπεπληγμένοι καὶ νομίζοντες αὐτίκα ἤξειν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. οἱ δὲ πάντες μὲν οὐκ ἦλθον, Ἀριαῖος δὲ καὶ Ἀρτάζος καὶ Μιθραδάτης, οἱ ἦσαν Κύρῳ πιστότατοι· ὁ δὲ τῶν Ἑλλήνων ἑρμηνεὺς ἔφη καὶ τὸν Τισσαφέρνους ἀδελφὸν σὺν αὐτοῖς ὄραν καὶ γινώσκειν· συνηκολούθουν δὲ καὶ ἄλλοι Περσῶν τεθωρακισμένοι εἰς τριακοσίους. οὗτοι, ἐπεὶ ἐγγυὲς ἦσαν, προσελθεῖν ἐκέλευον, εἴ τις εἴη τῶν Ἑλλήνων στρατηγὸς ἢ λοχαγός, ἵνα ἀπαγγεῖλωσι τὰ παρὰ βασιλέως. μετὰ ταῦτα ἐξῆλθον φυλαττόμενοι τῶν Ἑλλήνων στρατηγοὶ μὲν Κλεάνωρ Ὀρχομένιος καὶ Σοφαίνετος Στυμφάλιος, σὺν αὐτοῖς δὲ Ξενοφῶν Ἀθηναῖος, ὅπως μάθοι τὰ περὶ Προξένου· Χειρίσοφος δὲ ἐτύγχανεν ἀπὸν ἐν κώμῃ τινί, σὺν ἄλλοις ἐπιτιζόμενος.

§ 38 Ἐπειδὴ δὲ ἔστησαν εἰς ἐπήκοον, εἶπεν Ἀριαῖος τάδε· «Κλέαρχος μὲν, ὧ ἄνδρες Ἕλληνες, ἐπεὶ ἐπιορκῶν τε ἐφάνη καὶ τὰς σπονδὰς λύων, ἔχει τὴν δίκην καὶ τέθηκε, Πρόξενος δὲ καὶ Μένων, ὅτι κατήγγειλαν αὐτοῦ τὴν ἐπιβουλήν, ἐν μεγάλῃ τιμῇ εἰσιν. ὑμᾶς δὲ βασιλεὺς τὰ ὄπλα ἀπαιτεῖ· ἑαυτοῦ γὰρ εἶναι φησιν, ἐπεὶπερ Κύρου ἦσαν τοῦ ἐκείνου δούλου».

§ 39—42 Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίναντο οἱ Ἕλληνες, ἔλεγε δὲ Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος· «ὦ κάκιστε ἀνθρώπων Ἀριαῖε καὶ οἱ ἄλλοι, ὅσοι ἦτε Κύρου φίλοι, οὐκ αἰσχύνεσθε οὔτε θεοὺς οὔτ' ἀνθρώπους, οἵτινες, ὁμόσαντες ἡμῖν τοὺς αὐτοὺς φίλους καὶ ἐχθροὺς νομεῖν, προδόντες ἡμᾶς σὺν Τισσαφέρνῳ τῷ ἀθεωτάτῳ τε καὶ πανουργοτάτῳ, τοὺς τε ἄνδρας αὐτοὺς, οἷς ὤμνυτε, ἀπολωλέκατε, καὶ τοὺς ἄλλους ἡμᾶς προδεδωκότας, σὺν τοῖς πολεμίοις ἐφ' ἡμᾶς ἔρχεσθε;» ὁ δὲ Ἀριαῖος εἶπε· «Κλέαρχος γὰρ πρόσθεν ἐπιβουλεύων φανερὸς ἐγένετο Τισ-

σαφέρνει τε καὶ Ὅρόντα καὶ πᾶσιν ἡμῖν τοῖς σὺν τούτοις». ἐπὶ τούτοις Ξενοφῶν τάδε εἶπε· «Κλέαρχος μὲν τοίνυν, εἰ παρὰ τοὺς ὄρκους ἔλυε τὰς σπονδάς, τὴν δίκην ἔχει· δίκαιον γὰρ ἀπόλλυσθαι τοὺς ἐπισηκούντας· Πρόξενος δὲ καὶ Μένων, ἐπεὶ περ εἰσὶν ὑμέτεροι μὲν εὐεργέται, ἡμέτεροι δὲ στρατηγοί, πέμψατε αὐτοὺς δεῦρο· δῆλον γὰρ ὅτι, φίλοι γε ὄντες ἀμφοτέροις, πειράσσονται καὶ ὑμῖν καὶ ἡμῖν τὰ βέλτιστα συμβουλεῦσαι». πρὸς ταῦτα οἱ βάρβαροι πολὺν χρόνον διαλεχθέντες ἀλλήλοις, ἀπῆλθον, οὐδὲν ἀποκρινάμενοι.

BIBLION TRITON

Α'. Στενοχωρία τῶν Ἑλλήνων.—Καθησύχαισι αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος καὶ ἐκλογὴ νέων στρατηγῶν.

(1. 2—47)

§ 2 Ἐπεὶ δὲ οἱ στρατηγοὶ συνειλημμένοι ἦσαν καὶ τῶν λοχαγῶν καὶ τῶν στρατιωτῶν οἱ συνεπισπόμενοι ἀπωλώλεσαν, ἐν πολλῇ δὲ ἀπορίᾳ ἦσαν οἱ Ἕλληγες, ἐννοούμενοι μὲν, ὅτι ἐπὶ ταῖς βασιλέως θύραις ἦσαν, κύκλω δὲ αὐτοῖς πάντη πολλὰ καὶ ἔθνη καὶ πόλεις πολέμια ἦσαν, ἀγορὰν δὲ οὐδεὶς ἔτι παρέξειν ἔμελλεν, ἀπείχον δὲ τῆς Ἑλλάδος οὐ μείον ἢ μύρια στάδια, ἡγεμῶν δ' οὐδεὶς τῆς ὁδοῦ ἦν, ποταμοὶ δὲ διειργον ἀδιάβατοι ἐν μέσῳ τῆς οἴκαδε ὁδοῦ, προυδεδώκεσαν δὲ αὐτοὺς καὶ οἱ σὺν Κύρῳ ἀναθάντες βάρβαροι, μόνου δὲ καταλειμμένοι ἦσαν, οὐδὲ ἰππέα οὐδένα σύμμαχον ἔχοντες, ὥστε εὐδιγλον ἦν, ὅτι νικῶντες μὲν οὐδένα ἂν κατακάνοιεν, ἡττηθέντων δὲ αὐτῶν οὐδεὶς ἂν λειφθείη.

§ 3 Ταῦτα ἐννοούμενοι καὶ ἀθύμως ἔχοντες, ὀλίγοι μὲν αὐτῶν εἰς τὴν ἑσπέραν σίτου ἐγεύσαντο, ὀλίγοι δὲ πῦρ ἀνέκαυσαν, ἐπὶ δὲ τὰ ὄπλα πολλοὶ οὐκ ἦλθον ταύτην τὴν νύκτα, ἀνεπαύοντο δέ, ὅπου ἐτύγχανεν ἕκαστος, οὐ δυνάμενοι καθεύδειν ὑπὸ λύπης καὶ πόθου πατρίδων, γονέων, γυναικῶν, παιδῶν, οὓς οὐποτ' ἐνόμιζον ἔτι ὄψεσθαι. οὕτω μὲν δὲ διακείμενοι πάντες ἀνεπαύοντο.

Ἦν δέ τις ἐν τῇ στρατιᾷ Ξενοφῶν Ἀθηναῖος, ὃς οὔτε στρα- § 4—5
τηγὸς οὔτε λοχαγὸς οὔτε στρατιώτης ὦν συνηκολούθει, ἀλλὰ
Πρόξενος αὐτὸν μετεπέμψατο οἴκοθεν, ξένος ὦν ἀρχαῖος·
ὑπισχναίτο δὲ αὐτῷ, εἰ ἔλθοι, φίλον αὐτὸν Κύρω ποιήσῃν,
ὃν αὐτὸς ἔφη κρείττω ἑαυτῷ νομίζειν τῆς πατρίδος. ὁ μέντοι
Ξενοφῶν, ἀναγνούς τὴν ἐπιστολήν, ἀνακοινοῦται Σωκράτει
τῷ Ἀθηναίῳ περὶ τῆς πορείας. καὶ ὁ Σωκράτης ὑποπτεύσας,
μή τι πρὸς τῆς πόλεως ὑπαίτιον εἴη Κύρω φίλον γενέσθαι,
ὅτι ἐδόκει Κύρος προθύμως τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπὶ τὰς
Ἀθήνας συμπολεμήσαι, συμβουλεύει τῷ Ξενοφῶντι, ἐλθόντα
εἰς Δελφούς, ἀνακοινῶσαι τῷ θεῷ περὶ τῆς πορείας.

Ἐλθὼν δ' ὁ Ξενοφῶν ἐπήρето τὸν Ἀπόλλω, τίτι ἀν θεῶν § 6—7
θύων καὶ εὐχόμενος κάλλιστα καὶ ἄριστα ἔλθοι τὴν ὁδόν, ἣν
ἐπινοεῖ, καὶ καλῶς πράξας σωθεῖν. καὶ ἀνεῖλεν αὐτῷ ὁ Ἀπόλ-
λων θεοῖς, οἷς ἔδει θύειν. ἐπεὶ δὲ πάλιν ἦλθε, λέγει τὴν μαν-
τείαν τῷ Σωκράτει. ὁ δ' ἀκούσας ἤτι ἴατο αὐτόν, ὅτι οὐ τοῦτο
πρῶτον ἤρώτα, πότερον λῆγον εἴη αὐτῷ πορευέσθαι ἢ μένειν,
ἀλλ' αὐτὸς κρίνας ἰτέον εἶναι τοῦτ' ἐπυθάνετο, ὅπως ἀν
κάλλιστα πορευθεῖν. «ἐπεὶ μέντοι οὕτως ἦρου ταῦτ'», ἔφη,
«χρὴ ποιεῖν, ὅσα ὁ θεὸς ἐκέλευσεν».

Ὁ μὲν δὴ Ξενοφῶν οὕτω θυσάμενος, οἷς ἀνεῖλεν ὁ θεός, § 8—10
ἐξέπλει, καὶ καταλαμβάνει ἐν Σάρδεσι Πρόξενον καὶ Κύρον
μέλλοντας ἦδη ὀρμᾶν τὴν ἄνω ὁδόν, καὶ συνεστάθη Κύρω.
προθυμουμένου δὲ τοῦ Προξένου καὶ ὁ Κύρος συμπροθυμεῖτο
μεῖναι αὐτόν, εἶπε δέ, ὅτι, ἐπειδὴν τάχιστα ἡ στρατεία λήξῃ,
εὐθὺς ἀποπέμψει αὐτόν. ἐλέγετο δὲ ὁ στόλος εἶναι εἰς Πισί-
δας. ἐστρατεύετο μὲν δὴ οὕτως ἑξαπατηθεῖς—οὐχ ὑπὸ Προ-
ξένου. οὐ γὰρ ἤδει τὴν ἐπὶ βασιλέα ὀρμὴν οὐδὲ ἄλλος οὐδεὶς
τῶν Ἑλλήνων πλὴν Κλεάρχου· ἐπεὶ μέντοι εἰς Κιλικίαν
ἦλθον, σαφὲς πᾶσιν ἦδη ἐδόκει εἶναι, ὅτι ὁ στόλος εἴη ἐπὶ
βασιλέα. φοβούμενοι δὲ τὴν ὁδὸν καὶ ἄκοντες ὅμως οἱ

πολλοὶ δι' αἰσχύνην καὶ ἀλλήλων καὶ Κύρου συνηκολούθησαν· ὧν εἷς καὶ Ξενοφῶν ἦν.

§ 11—12 Ἐπεὶ δὲ ἀπορία ἦν, ἐλυπεῖτο μὲν σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ οὐκ ἐδύνατο καθεύδειν· μικρὸν δ' ὕπνου λαχὼν εἶδεν ὄναρ. ἔδοξε αὐτῷ βροντῆς γενομένης, σκηπτὸς πεσεῖν εἰς τὴν πατρίαν οἰκίαν, καὶ ἐκ τούτου λάμπεσθαι πᾶσα. περίφοβος δ' εὐθὺς ἀνηγέρθη, καὶ τὸ ὄναρ τῇ μὲν ἔκρινεν ἀγαθόν, ὅτι ἐν πόνοις ὧν καὶ κινδύνοις φῶς μέγα ἐκ Διὸς ἰδεῖν ἔδοξε· τῇ δὲ καὶ ἐφοβεῖτο, ὅτι ἀπὸ Διὸς μὲν βασιλέως τὸ ὄναρ ἐδόκει αὐτῷ εἶναι, κύκλω δὲ ἐδόκει λάμπεσθαι τὸ πῦρ, μὴ οὐ δύναίτο ἐκ τῆς χώρας ἐξελθεῖν τῆς βασιλείας, ἀλλ' εἴργετο πάντοθεν ὑπὸ τινῶν ἀποριῶν.

§ 13—14 Ὅποιόν τι μὲν δὴ ἐστὶ τὸ τοιοῦτον ὄναρ ἰδεῖν, ἔξεστι σκοπεῖν ἐκ τῶν συμβάντων μετὰ τὸ ὄναρ. γίγνεται γὰρ τάδε. εὐθὺς ἐπειδὴ ἀνηγέρθη, πρῶτον μὲν ἔννοια αὐτῷ ἐμπίπτει· «τί κατάκειμαι; ἢ δὲ νύξ προβαίνει· ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ εἰκὸς τοὺς πολεμίους ἤξειν. εἰ δὲ γενησόμεθα ἐπὶ βασιλεῖ, τί ἐμποδῶν μὴ οὐχὶ πάντα μὲν τὰ χαλεπώτατα ἐπιδόντας, πάντα δὲ τὰ δεινότατα παθόντας ὑβριζομένους ἀποθανεῖν; ὅπως δ' ἀμυνούμεθα, οὐδεὶς παρασκευάζεται οὐδὲ ἐπιμελεῖται, ἀλλὰ κατακείμεθα, ὡσπερ ἐξὸν ἡσυχίαν ἄγειν. ἐγὼ οὖν τὸν ἐκ ποίας πόλεως στρατηγὸν προσδοκῶ ταῦτα πράξειν; ποίαν δ' ἡλικίαν ἐμαυτῷ ἐλθεῖν ἀναμένω; οὐ γὰρ ἔγωγ' ἔτι πρεσβύτερος ἔσομαι, ἐὰν τήμερον προδῶ ἐμαυτὸν τοῖς πολεμίσις».

§ 15—18 Ἐκ τούτου ἀνίσταται καὶ συγκαλεῖ τοὺς Προξένου πρῶτον λοχαγούς. ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, ἔλεξεν· «Ἐγώ, ὦ ἄνδρες λοχαγοί, οὔτε καθεύδειν δύναμαι, ὡσπερ οἶμαι οὐδ' ἡμεῖς, οὔτε κατακεῖσθαι ἔτι, ὄρων, ἐν οἷσις ἐσμέν. οἱ μὲν γὰρ πολέμοιο δῆλον ὅτι οὐ πρότερον πρὸς ἡμᾶς τὸν πόλεμον ἐξέφηναν, πρὶν ἐνόμισαν καλῶς τὰ ἑαυτῶν παρασκευάσασθαι, ἡμῶν δ' οὐδεὶς οὐδὲν ἀντεπιμελεῖται, ὅπως ὡς κάλλιστα ἀγωνιού-

μεθα. καὶ μὴν εἰ ὑψησόμεθα καὶ ἐπὶ βασιλεῖ γενησόμεθα, τί οἰόμεθα πείσεσθαι; ὅς καὶ τοῦ ὁμομητρίου ἀδελφοῦ, καὶ τεθνηκότος ἤδη, ἀποτεμῶν τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν χεῖρα ἀνεσταύρωσεν· ἡμᾶς δέ, οἷς κηδεμῶν μὲν οὐδεὶς πάρεστιν, ἐστρατεύσαμεν δὲ ἐπ' αὐτόν, ὡς δούλον ἀντὶ βασιλέως ποιήσοντες καὶ ἀποκτενοῦντες, εἰ δυναίμεθα, τί ἂν οἰόμεθα παθεῖν; ἄρ' οὐκ ἂν ἐπὶ πᾶν ἔλθοι, ὡς ἡμᾶς τὰ ἔσχατα αἰκισάμενος πᾶσιν ἀνθρώποις φόβον παράσχοι τοῦ στρατεύσαι ποτε ἐπ' αὐτόν· ἀλλ' ὅπως τοι μὴ ἐπ' ἐκείνῳ γενησόμεθα, πάντα ποιητέον.

» Ἐγὼ μὲν οὖν, ἔστε μὲν αἱ σπονδαὶ ἦσαν, οὐποτε ἐπαυό- § 19—20
μην ἡμᾶς μὲν οἰκτιρῶν, βασιλέα δὲ καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ μακαρίζων, διαθεώμενος αὐτῶν, ὅσῃν μὲν χῶραν καὶ οἴαν ἔχοιεν, ὡς δὲ ἄφθονα τὰ ἐπιτήδεια, ὅσους δὲ θεράποντας, ὅσα δὲ κτήνη, χρυσὸν δέ, ἐσθῆτα δέ· τὰ δ' αὖ τῶν στρατιωτῶν ὀπότε ἐνθυμοίμην, ὅτι τῶν μὲν ἀγαθῶν τούτων οὐθενδὸς ἡμῖν μετεῖη, εἰ μὴ πριαίμεθα, ὅτου δ' ὠνησόμεθα ἡδεῖν ἔτι ὀλίγους ἔχοντας, ἄλλως δέ πως πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια ἢ ὠνουμένους ὄρκους ἤδη κατέχοντας ἡμᾶς· ταῦτ' οὖν λογιζόμενος ἐνίστε τὰς σπονδὰς μᾶλλον ἐφοβούμην ἢ νῦν τὸν πόλεμον.

» Ἐπεὶ μέντοι ἐκείνοι ἔλυσαν τὰς σπονδὰς, λελύσθαι μοι § 21—23
δοκεῖ καὶ ἡ ἐκείνων ὕβρις καὶ ἡ ἡμετέρα ἀσάφεια. ἐν μέσῳ γὰρ ἤδη κεῖται ταῦτα τὰ ἀγαθὰ ἄθλα, ὀπότεροι ἂν ἡμῶν ἄνδρες ἀμείνονες ὦσιν, ἀγωνοθέται δ' οἱ θεοὶ εἰσιν, οἳ σὺν ἡμῖν, ὡς τὸ εἶκός, ἔσονται. οὗτοι μὲν γὰρ αὐτοὺς ἐπιωρκήκασιν· ἡμεῖς δὲ πολλὰ ὀρώντες ἀγαθὰ στερρῶς αὐτῶν ἀπειχόμεθα διὰ τοὺς τῶν θεῶν ὄρκους· ὥστε ἐξεῖναί μοι δοκεῖ εἶναι ἐπὶ τὸν ἀγῶνα πολὺ σὺν φρονήματι μείζονι ἢ τούτοις. ἔτι δ' ἔχομεν σώματα ἰκανώτερα τούτων καὶ φύχη καὶ θάλπη καὶ πόνους φέρειν· ἔχομεν δὲ καὶ ψυχὰς σὺν τοῖς θεοῖς ἀμείνονας· οἱ δὲ ἄνδρες καὶ τρωτοὶ καὶ θηητοὶ μᾶλλον ἡμῶν, ἢν οἱ θεοὶ ὡσπερ τὸ πρόσθεν νίκην ἡμῖν διδῶσιν.

§ 24—25 » Ἄλλ' ἴσως γὰρ καὶ ἄλλοι ταῦτὰ ἐνθυμοῦνται, πρὸς τῶν θεῶν μὴ ἀναμένωμεν ἄλλους ἐφ' ἡμᾶς ἐλθεῖν παρακαλοῦντας ἐπὶ τὰ κάλλιστα ἔργα, ἀλλ' ἡμεῖς ἄρξωμεν τοῦ ἐξορμῆσαι καὶ τοὺς ἄλλους ἐπὶ τὴν ἀρετὴν· φάνητε τῶν λοχαγῶν ἄριστοι καὶ τῶν στρατηγῶν ἀξιοστρατηγότεροι. καὶ γὰρ ἐγὼ δέ, εἰ μὲν ὑμεῖς ἐθέλετε ἐξορμᾶν ἐπὶ ταῦτα, ἐπεςθαι ὑμῖν βούλομαι, εἰ δ' ὑμεῖς τάττετε αὐτόν με ἡγεῖσθαι, οὐδὲν προφασίζομαι τὴν ἡλικίαν, ἀλλὰ καὶ ἀκμάζειν ἡγεῖσθαι ἐρύκειν ἀπ' ἐμαυτοῦ τὰ κακὰ».

§ 26 Ὁ μὲν ταῦτ' ἔλεξεν, οἱ δὲ λοχαγοὶ ἀκούσαντες ἡγεῖσθαι ἐκέλευον πάντες, πλὴν Ἀπολλωνίδης τις ἦν βοιωτιάζων τῇ φωνῇ· οὗτος δ' εἶπεν, ὅτι φλυαροίη, ὅστις λέγοι ἄλλως πως σωτηρίας ἂν τυχεῖν ἢ βασιλέα πείσας, εἰ δύναίτο, καὶ ἅμα ἤρχετο λέγειν τὰς ἀπορίας.

§ 27—30 Ὁ μὲντοι Ξενοφῶν μεταξὺ ὑπολαβῶν ἔλεξεν ὧδε· «ὦ θαυμασιώτατε ἄνθρωπε, σὺ γε οὐδὲ ὄρων γινώσκεις, οὐδὲ ἀκούων μέμνησαι. ἐν ταῦτῳ γε μέντοι ἦσθα τούτοις, ὅτε βασιλεύς, ἐπεὶ Κῦρος ἀπέθανε, μέγα φρονήσας ἐπὶ τούτῳ, πέμπων ἐκέλευε παραδιδόναι τὰ ὅπλα. ἐπεὶ δὲ ἡμεῖς οὐ παραδόντες, ἀλλ' ἐξοπλισάμενοι ἐλθόντες παρεσκηγήσαμεν αὐτῷ, τί οὐκ ἐποίησε πρέσβεις πέμπων καὶ σπονδὰς αἰτῶν καὶ παρέχων τὰ ἐπιτήδεια, ἔστε σπονδῶν ἔτυχεν; ἐπεὶ δ' αὖ οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί, ὥσπερ δὴ σὺ κελεύεις, εἰς λόγους αὐτοῖς ἄνευ ὅπλων ἦλθον πιστεύσαντες ταῖς σπονδαῖς, σὺ νῦν ἐκεῖνοι παιόμενοι, κεντούμενοι, ὑβριζόμενοι οὐδὲ ἀποθανεῖν οἱ τλήμονες δύνανται, καὶ μάλ', οἶμαι, ἐρῶντες τούτου; ἅ σὺ πάντα εἰδώς, τοὺς μὲν ἀμύνεσθαι κελεύοντας φλυαρεῖν φήεις, πείθειν δὲ πάλιν κελεύεις ἰόντας; ἐμοί, ὦ ἄνδρες, δοκεῖ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον μήτε προσεῖσθαι εἰς ταῦτόν ἡμῖν αὐτοῖς ἀφελόμενους τε τὴν λοχαγίαν, σκεύη ἀναθέντας, ὡς τοιοῦτον χρῆ-

σθαι. οὗτος γὰρ καὶ τὴν πατρίδα καταισχύνει καὶ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα, ὅτι Ἕλληνας ὧν τοιοῦτός ἐστιν».

Ἐντεῦθεν ὑπολαβὼν Ἀγασίας Στυμφάλιος εἶπεν· «Ἄλλὰ § 31—32
τούτῳ γε οὔτε τῆς Βοιωτίας προσήκει οὐδὲν οὔτε τῆς Ἑλλάδος παντάπασιν, ἐπεὶ ἐγὼ αὐτὸν εἶδον ὡσπερ Λυδὸν ἀμφοτέρω τὰ ὄντα τετραυπημένον». καὶ εἶχεν οὕτως. τοῦτον μὲν οὖν ἀπήλασαν· οἱ δὲ ἄλλοι παρὰ τὰς τάξεις ἰόντες, ὅπου μὲν στρατηγὸς σῶος εἶη, τὸν στρατηγὸν παρεκάλουν, ὁπόθεν δὲ οἰχοίτο, τὸν ὑποστράτηγον, ὅπου δ' αὐτοῦ λοχαγὸς σῶος εἶη, τὸν λοχαγόν.

Ἐπεὶ δὲ πάντες συνήλθον, εἰς τὸ πρόσθεν τῶν ὅπλων ἐκα- § 33—34
θέζοντο· καὶ ἐγένοντο οἱ συνελθόντες στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ ἀμφὶ τοὺς ἑκατόν. ὅτε δὲ ταῦτα ἦν, σχεδὸν μέσαι ἦσαν νύκτες. ἐνταῦθα Ἰερώνυμος Ἡλείος, πρεσβύτατος ὧν τῶν Προξένου λοχαγῶν, ἤρχετο λέγειν ὧδε· «Ἡμῖν, ὦ ἄνδρες στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί, ὁρῶσι τὰ παρόντα ἔδοξε καὶ αὐτοῖς συνελθεῖν καὶ ὑμᾶς παρακαλέσαι, ὅπως βουλευσάμεθα, εἴ τι δυναίμεθα ἀγαθόν. λέξον δ'», ἔφη, «καὶ σύ, ὦ Ξενοφῶν, ἄπερ καὶ πρὸς ἡμᾶς».

Ἐκ τούτου λέγει τάδε Ξενοφῶν· «Ἄλλὰ ταῦτα μὲν δὴ § 35—36
πάντες ἐπιστάμεθα, ὅτι βασιλεὺς καὶ Τισσαφέρνης, οὓς μὲν ἐδυνήθησαν, συνελήφασιν ἡμῶν, τοῖς δ' ἄλλοις δῆλον ὅτι ἐπιβουλεύουσιν, ὡς ἦν δύνωνται, ἀπολέσωσιν. ἡμῖν δὲ γε, οἶμαι, πάντα ποιητέα, ὡς μήποτε ἐπὶ τοῖς βαρβάροις γενώμεθα, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκείνοι ἐφ' ἡμῖν. εὖ τοίνυν ἐπίστασθε, ὅτι ὑμεῖς τοσοῦτοι ὄντες, ὅσοι νῦν συνεληλύθατε, μέγιστον ἔχετε καιρόν· οἱ γὰρ στρατιῶται οὗτοι πάντες πρὸς ὑμᾶς βλέπουσι, κἂν μὲν ὑμᾶς ὁρῶσιν ἀθυμοῦντας, πάντες κακοὶ ἔσονται, ἦν δὲ ὑμεῖς αὐτοὶ τε παρασκευαζόμενοι φανεροὶ ἦτε ἐπὶ τοῖς πολεμίοις καὶ τοῖς ἄλλοις παρακαλήτε, εὖ ἴστε, ὅτι ἔφονται ὑμῖν καὶ πειράσονται μιμεῖσθαι.

§ 37—38 » Ἴσως δέ τοι καὶ δίκαιόν ἐστιν ὑμᾶς διαφέρειν τι τούτων· ὑμεῖς γάρ ἐστε στρατηγοί, ὑμεῖς ταξίαρχοι καὶ λοχαγοί· καὶ ὅτε εἰρήνη ἦν, ὑμεῖς καὶ χρήμασι καὶ τιμαῖς τούτων ἐπλευνεκτεῖτε· καὶ νῦν τοίνυν, ἐπεὶ πόλεμος ἐστίν, ἀξιοῦν δεῖ ὑμᾶς αὐτοὺς ἀμείνους τε τοῦ πλήθους εἶναι καὶ προβουλεύειν τούτων καὶ προπονεῖν, ἦν που δέη. καὶ νῦν πρῶτον μὲν οἶμαι ἂν ὑμᾶς μέγα ὠφελῆσαι τὸ στράτευμα, εἰ ἐπιμεληθείητε, ὅπως ἀντὶ τῶν ἀπολωλότων ὡς τάχιστα στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ ἀντικατασταθῶσιν· ἄνευ γὰρ ἀρχόντων οὐδὲν ἂν οὔτε καλὸν οὔτε ἀγαθὸν γένοιτο, ὡς μὲν συνελόντι εἰπεῖν, οὐδαμοῦ, ἐν δὲ δὴ τοῖς πολεμικοῖς παντάπασιν. ἢ μὲν γὰρ εὐταξία σφίξειν δοκεῖ, ἢ δὲ ἀταξία πολλοὺς ἦδη ἀπολώλεκεν.

§ 39—42 » Ἐπειδὴν δὲ καταστήσησθε τοὺς ἀρχοντας, ὅσους δεῖ, ἦν καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας συλλέγητε καὶ παραθαρρύνητε, οἶμαι ἂν ὑμᾶς πάνυ ἐν καιρῷ ποιῆσαι· νῦν γὰρ ἴσως καὶ ὑμεῖς αἰσθάνεσθε, ὡς ἀθύμως μὲν ἦλθον ἐπὶ τὰ ὅπλα, ἀθύμως δὲ πρὸς τὰς φυλακάς· ὥστε οὕτω γ' ἐχόντων οὐκ οἶδα, ὅ,τι ἂν τις χρήσαιτο αὐτοῖς, εἴτε νυκτὸς δέοι εἴτε καὶ ἡμέρας. ἦν δὲ τις αὐτῶν τρέψῃ τὰς γνώμας, ὡς μὴ τοῦτο μόνον ἐνοῶνται, τί πείσονται, ἀλλὰ καὶ τί ποιήσουσι, πολὺ εὐθυμότεροι ἔσονται. ἐπίστασθε γὰρ δὴ, ὅτι οὔτε πλήθός ἐστιν οὔτε ἰσχὺς ἢ ἐν τῇ πολέμῳ τὰς νίκας ποιοῦσα, ἀλλ' ὀπίστεροι ἂν σὺν τοῖς θεοῖς ταῖς ψυχαῖς ἐρρωμενέστεροι ἴωσιν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, τούτους ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ ἀντίοι οὐ δέχονται.

§ 43—44 » Ἐντεθύμημαι δ' ἔγωγε, ὦ ἄνδρες, καὶ τοῦτο, ὅτι, ὁπόσοι μὲν μαστεύουσι ζῆν ἐκ παντὸς τρόπου ἐν τοῖς πολέμοις, οὗτοι μὲν κακῶς τε καὶ αἰσχροῶς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀποθνήσκουσιν, ὁπόσοι δὲ τὸν μὲν θάνατον ἐγνώκασιν πᾶσι κοινὸν εἶναι καὶ ἀναγκαῖον ἀνθρώποις, περὶ δὲ τοῦ καλῶς ἀποθνήσκειν ἀγωνίζονται, τούτους ὀρῶ μᾶλλον πῶς εἰς τὸ γῆρας ἀφικνουμένους καί, ἕως ἂν ζῶσιν, εὐδαιμονέστερον διάγοντας. ἃ καὶ

ἡμᾶς δεῖ νῦν καταμαθόντας, ἐν τοιοῦτω γὰρ καιρῷ ἔσμεν, αὐτούς τε ἄνδρας ἀγαθοὺς εἶναι καὶ τοὺς ἄλλους παρακαλεῖν». ὁ μὲν ταῦτα εἰπὼν ἐπαύσατο.

Μετὰ δὲ τοῦτον εἶπε Χειρίσοφος· «Ἄλλὰ πρόσθεν μὲν, ὧ § 45—47
Ξενοφῶν, τοσοῦτον μόνον σε ἐγίγνωσκον, ὅσον ἤκουον Ἀθηναίων εἶναι, νῦν δὲ καὶ ἐπαινῶ σε, ἐφ' οἷς λέγεις τε καὶ πράττεις, καὶ βουλοίμην ἂν ἔτι πλείστους εἶναι τοιοῦτους· κοινὸν γὰρ ἂν εἴη τὸ ἀγαθόν. «καὶ νῦν», ἔφη, «μὴ μέλλωμεν, ὧ ἄνδρες, ἀλλ' ἀπελθόντες ἤδη αἰρείσθε οἱ δεόμενοι ἄρχοντας, καὶ ἐλόμενοι ἤχετε εἰς τὸ μέσον τοῦ στρατοπέδου καὶ τοὺς αἰρεθέντας ἄγετε· ἔπειτ' ἐκεῖ συγκαλοῦμεν τοὺς ἄλλους στρατιώτας. παρέστω δ' ἡμῖν», ἔφη, «καὶ Τολμίδης ὁ κῆρυξ». καὶ ἅμα ταῦτ' εἰπὼν ἀνέστη, ὡς μὴ μέλλοιτο, ἀλλὰ περαίνοιτο τὰ δεόντα. ἐκ τούτου ἠρέθησαν ἄρχοντες ἀντὶ μὲν Κλεάρχου Τιμασίων Δαρδανεύς, ἀντὶ δὲ Σωκράτους Ξανθικλῆς Ἀχαιός, ἀντὶ δὲ Ἀγίου Κλεάνωρ Ἀρκάς, ἀντὶ δὲ Μένωνος Φιλίσιος Ἀχαιός, ἀντὶ δὲ Προξένου Ξενοφῶν Ἀθηναῖος.

Β'. Λόγοι Χειρισόφου, Κλεάνωρος καὶ Ξενοφώντος ἐν τῇ συνελεύσει τοῦ στρατεύματος περὶ ἑξακολουθήσεως τοῦ πολέμου.

(2, 1—39)

Ἐπεὶ δὲ ἤρηντο, ἡμέρα τε σχεδὸν ὑπέφαινε, καὶ εἰς τὸ § 1—3
μέσον τοῦ στρατοπέδου ἤκον οἱ ἄρχοντες, καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς, προφύλακας καταστήσαντας, συγκαλεῖν τοὺς στρατιώτας. ἐπεὶ δὲ καὶ οἱ ἄλλοι στρατιῶται συνήλθον, ἀνέστη πρῶτος μὲν Χειρίσοφος ὁ Λακεδαιμόνιος καὶ ἔλεξεν ὧδε· «Ἄνδρες στρατιῶται, χαλεπὰ μὲν τὰ παρόντα, ὁπότε ἀνδρῶν στρατηγῶν τοιούτων στερόμεθα καὶ λοχαγῶν καὶ στρατιωτῶν, πρὸς

δ' ἔτι καὶ οἱ ἀμφὶ Ἀριαίων οἱ πρόσθεν σύμμαχοι ὄντες προδεδώκασιν ἡμᾶς· ὅμως δὲ δεῖ ἐκ τῶν παρόντων ἀνδρας ἀγαθοὺς τελέθειν καὶ μὴ ὑφίστασθαι, ἀλλὰ πειρασθαι. ὅπως, ἦν μὲν δυνώμεθα, καλῶς νικῶντες σφζόμεθα· εἰ δὲ μὴ, ἀλλὰ καλῶς γε ἀποθνήσκωμεν, ὑποχείριμ δὲ μηδέποτε γενώμεθα ζῶντες τοῖς πολεμίοις. οἶμαι γὰρ ἂν ἡμᾶς τοιαῦτα παθεῖν, οἷα τοὺς ἐχθροὺς οἱ θεοὶ ποιήσωνται».

§ 4—6 Ἐπὶ τούτῳ Κλεάνωρ ὁ Ὀυχομένιος ἀνέστη καὶ ἔλεξεν ὧδε· «Ἄλλ' ὄρατε μὲν, ὦ ἄνδρες, τὴν βασιλέως ἐπιτορκίαν καὶ ἀσέβειαν, ὄρατε δὲ τὴν Τισσαφέρνηος ἀπιστίαν, ἕστις λέγων, ὡς γείτων τε εἶη τῆς Ἑλλάδος καὶ περ πλείστου ἂν ποιήσωνται σῆσαι ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τούτοις αὐτὸς ὁμόσας ἡμῖν, αὐτὸς δεξιὰς δούς, αὐτὸς ἐξαπατήσας συν λαβε τοὺς στρατηγούς, καὶ οὐδὲ Δία ξένιον ἠδέσθη, ἀλλὰ Κλεάρχῳ καὶ ὀμοτράπεζος γενόμενος, αὐτοῖς τούτοις ἐξαπατήσας τοὺς ἀνδρας ἀπολώλεκεν. Ἀριαῖος δέ, ὃν ἡμεῖς ἠθέλομεν βασιλέα καθιστάναι, καὶ ἐδώκαμεν καὶ ἐλάβομεν πιστὰ μὴ προδώσειν ἀλλήλους, καὶ οὗτος οὔτε τοὺς θεοὺς δεῖσας οὔτε Κῦρον τεθνηκότα αἰδέσθεις, τιμώμενος μάλιστα ὑπὸ Κύρου ζῶ τος νῦν πρὸς τοὺς ἐκείνου ἐχθίστους ἀποστάς, ἡμᾶς τοὺς Κύρου φίλους κακῶς ποιεῖν πειράται. ἀλλὰ τούτους μὲν οἱ θεοὶ ἀποτίσωνται· ἡμᾶς δὲ δεῖ, ταῦτα ὀρῶντας, μήποτε ἐξαπατηθῆναι ἔτι ὑπὸ τούτων, ἀλλὰ μαχομένους, ὡς ἂν δυνώμεθα κράτιστα, τοῦτο, ἕ,τι ἂν δοκῆ τοῖς θεοῖς, πάσχειν».

§ 7 Ἐκ τούτου Ξενοφῶν ἀνίσταται ἐσταλμένος ἐπὶ πόλεμον, ὡς ἐδύνατο κάλλιστα, νομίζων, εἴτε νίκην διδοῖεν οἱ θεοὶ, τὸν κάλλιστον κόσμον τῇ νικᾷν πρέπειν, εἴτε τελευτᾶν δέοι, ὀρθῶς ἔχειν, τῶν καλλίστων ἑαυτὸν ἀξιώσαντα, ἐν τούτοις τῆς τελευτῆς τυγχάνειν· τοῦ λόγου δὲ ἤρχετο ὧδε.

§ 8 «Τὴν μὲν τῶν βαρβάρων ἐπιτορκίαν τε καὶ ἀπιστίαν λέγει μὲν Κλεάνωρ, ἐπίστασθε δὲ καὶ ὑμεῖς, οἶμαι. εἰ μὲν οὖν βου-

λόμεθα πάλιν αὐτοῖς διὰ φιλίας ἰέναι, ἀνάγκη ἡμᾶς πολλήν ἀθυμίαν ἔχειν, ὀρώντας καὶ τοὺς στρατηγούς, οἳ διὰ πίστεως αὐτοῖς ἑαυτοὺς ἐνεχείρισαν, οἷα πεπόνθασιν· εἰ μὲντοι διανοούμεθα σὺν τοῖς ὅπλοις ὧν τε πεποιήκασι δίκην ἐπιθεῖναι αὐτοῖς καὶ τὸ λοιπὸν διὰ παντὸς πολέμου αὐτοῖς ἰέναι, σὺν τοῖς θεοῖς πολλὰ ἡμῖν καὶ καλαὶ ἐλπίδες εἰσὶ σωτηρίας».

Τοῦτο δὲ λέγοντος αὐτοῦ, πτάρνυται τις· ἀκούσαντες δ' οἱ § 9 στρατιῶται, πάντες μιᾷ ὀρμῇ προσεκύνησαν τὸν θεόν, καὶ ὁ Ξενοφῶν εἶπε· «Δοκεῖ μοι, ὦ ἄνδρες, ἐπεὶ, περὶ σωτηρίας ἡμῶν λεγόντων, οἰωνὸς τοῦ Διὸς τοῦ σωτήρος ἐφάνη, εὐξασθαι τῷ θεῷ τούτῳ θύσειν σωτήρια, ὅπου ἂν πρῶτον εἰς φιλιαν χώραν ἀφικώμεθα, συνεπέξασθαι δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς θύσειν κατὰ δύναμιν. καὶ ὅτῃ δοκεῖ ταῦτ'», ἔφη, «ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα». καὶ ἀνέτειναν ἅπαντες. ἐκ τούτου ἠύξαντο καὶ ἐπαιάνισαν.

Ἐπεὶ δὲ τὰ τῶν θεῶν καλῶς εἶχεν, ἤρχετο πάλιν ὧδε § 10 «Ἐτύγχανον λέγων, ὅτι πολλὰ καὶ καλὰ ἐλπίδες ἡμῖν εἶεν σωτηρίας. πρῶτον μὲν γὰρ ἡμεῖς μὲν ἐμπεδοῦμεν τοὺς τῶν θεῶν ὅρκους, οἳ δὲ πολέμοι ἐπιωρκήκασι τε καὶ τὰς σπονδὰς παρὰ τοὺς ὅρκους λελύκασιν. οὕτω δ' ἐχόντων, εἰκὸς τοῖς μὲν πολεμίοις ἐναντίους εἶναι τοὺς θεούς, ἡμῖν δὲ συμμάχους, οἵπερ ἱκανοὶ εἰσι καὶ τοὺς μεγάλους ταχὺ μικροὺς ποιεῖν καὶ τοὺς μικροὺς, κἂν ἐν δεινοῖς ὧσι, σφίζειν εὐπετῶς, ὅταν βούλωνται.

» Ἐπειτα δὲ ἀναμνήσω γὰρ ὑμᾶς καὶ τοὺς τῶν προγόνων § 11—13 τῶν ἡμετέρων κινδύνους, ἵνα εἰδῆτε, ὡς ἀγαθοῖς τε ὑμῖν προσήκει εἶναι, σφίζονται τε σὺν τοῖς θεοῖς καὶ ἐκ πάνυ δεινῶν οἳ ἀγαθοί. ἐλθόντων μὲν γὰρ Περσῶν καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς παμπληθεὶ στόλῳ, ὡς ἀφανιούντων τὰς Ἀθήνας, ὑποστῆναι αὐτοῖς Ἀθηναῖοι τολμήσαντες, ἐνίκησαν αὐτούς. καὶ εὐξάμενοι τῇ Ἀρτέμιδι, ὁπόσους κατακάνοιεν τῶν πολεμίων, τσαῦ-

τας χιμαίρας καταθύσειν τῇ θεῷ, ἐπεὶ οὐκ εἶχον ἱκανὰς εὐρεῖν, ἔδοξεν αὐτοῖς κατ' ἐνιαυτὸν πεντακοσίας θύειν, καὶ ἔτι νῦν ἀποθύουσιν. ἔπειτα, ὅτε Ξέρξης ὕστερον, ἀγείρας τὴν ἀναριθμητὸν στρατιάν, ἦλθεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τότε ἐνίκων οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι τοὺς τούτων προγόνους καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. ὧν ἔστι μὲν τεκμήρια ὄραν τὰ τρόπαια, μέγιστον δὲ μνημεῖον ἡ ἐλευθερία τῶν πόλεων, ἐν αἷς ὑμεῖς ἐγένεσθε καὶ ἐτράφητε· οὐδένα γὰρ ἄνθρωπον δεσπότην, ἀλλὰ τοὺς θεοὺς προσκυνεῖτε. τοιούτων μὲν ἔστε προγόνων.

§ 14—16 > Οὐ μὲν δὴ τοῦτό γε ἔρω, ὡς ὑμεῖς κατασχύνετε αὐτούς· ἀλλ' οὐπω πολλαὶ ἡμέραι, ἀφ' οὗ, ἀντιταξάμενοι τούτοις τοῖς ἐκείνων ἐκγόνοις, πολλαπλασίους ὑμῶν ἐνίκατε σὺν τοῖς θεοῖς. καὶ τότε μὲν δὴ περὶ τῆς Κύρου βασιλείας ἄνδρες ἦτε ἀγαθοί· νῦν δ', ὅποτε περὶ τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὁ ἀγὼν ἔστι, πολὺ δήπου ὑμᾶς προσήκει καὶ ἀμείνονας καὶ προθυμότερους εἶναι. ἀλλὰ μὴν καὶ θαρραλεωτέρους νῦν πρέπει εἶναι πρὸς τοὺς πολεμίους. τότε μὲν γὰρ ἄπειροι ὄντες αὐτῶν, τότε πλῆθος ἄμετρον ὄρωντες, ὁμῶς ἐτολμήσατε σὺν τῷ πατρὶφι φρονήματι ἰέναι εἰς αὐτούς· νῦν δέ, ὅποτε καὶ πείραν ἤδη ἔχετε αὐτῶν, ὅτι οὐ θέλουσι καὶ πολλαπλάσιοι ὄντες δέχεσθαι ὑμᾶς, τί ἔτι ὑμῖν προσήκει τούτους φοβεῖσθαι;

§ 17 > Μηδὲ μέντοι τοῦτο μείον δόξητε ἔχειν, ὅτι οἱ Ἀριαίου πρόσθεν σὺν ἡμῖν ταττόμενοι νῦν ἀφεστήκασιν. ἔτι γὰρ οὗτοι κακίονές εἰσι τῶν ὑφ' ἡμῶν ἠττημένων· ἔφυγον γοῦν ἐκείνους καταλιπόντες ἡμᾶς. τοὺς δὲ θέλοντας φυγῆς ἄρχειν πολὺ κρεῖττον σὺν τοῖς πολεμίοις ταττομένους ἢ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ τάξει ὄραν.

§ 18—19 > Εἰ δέ τις ὑμῶν ἀθυμεῖ, ὅτι ἡμῖν μὲν οὐκ εἰσὶν ἵππεις, τοῖς δὲ πολεμίοις πολλοὶ πάρεσιν, ἐνθυμήθητε, ὅτι μύριοι ἵππεις οὐδὲν ἄλλο ἢ μύριοι εἰσὶν ἄνθρωποι· ὑπὸ μὲν γὰρ ἵππου ἐν μάχῃ οὐδεὶς πώποτε οὔτε δηχθεὶς οὔτε λακτισθεὶς ἀπέθανεν,

οἱ δὲ ἄνδρες εἰσὶν οἱ ποιοῦντες, ὅτι ἂν ἐν ταῖς μάχαις γί-
 γνηται. οὐκοῦν τῶν ἰππέων πολὺ ἡμεῖς ἐπ' ἀσφαλετέρου
 ὀχήματός ἐσμεν· οἱ μὲν γὰρ ἐφ' ἵππων κρέμανται, φοβούμε-
 νοι οὐχ ἡμᾶς μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ καταπεσεῖν ἡμεῖς δ' ἐπὶ
 γῆς βεθηκότες, πολὺ μὲν ἰσχυρότερον παῖσομεν, ἢν τις
 προσίη, πολὺ δὲ μᾶλλον, ὅτου ἂν βουλώμεθα, τευξόμεθα. ἐνὶ δὲ
 μόνῳ προέχουσιν οἱ ἰππεῖς· φεύγειν αὐτοῖς ἀσφαλέστερόν
 ἐστὶν ἢ ἡμῖν.

» Εἰ δὲ δὴ τὰς μὲν μάχας θαρρεῖτε, ὅτι δὲ οὐκέτι ἡμῖν § 20—21
 Τισσαφέρνῃς ἡγήσεται οὐδὲ βασιλεὺς ἀγορὰν παρέξει, τοῦτο
 ἄχθεσθε, σκέψασθε, πότερον κρεῖττον Τισσαφέρνην ἡγεμόνα
 ἔχειν, ὃς ἐπιβουλευὼν ἡμῖν φανερός ἐστίν, ἢ οὓς ἂν ἡμεῖς
 ἄνδρας λαβόντες ἡγείσθαι κελεύωμεν, οἱ εἴσονται, ὅτι, ἢν τι
 περὶ ἡμᾶς ἀμαρτάνωσι, περὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς καὶ σώματα
 ἀμαρτήσονται. τὰ δὲ ἐπιτίθδεια πότερον ὠνεῖσθαι κρεῖττον ἐκ
 τῆς ἀγορᾶς, ἢς οὗτοι παρεῖχον, μικρὰ μέτρα πολλοῦ ἀργυ-
 ρίου, μηδὲ τοῦτο ἔτι ἔχοντας, ἢ αὐτοὺς λαμβάνειν, ἢν περ
 κρατῶμεν, μέτρῳ χρωμένους, ὁπόσῳ ἂν ἕκαστος βούληται;

» Εἰ δὲ ταῦτα μὲν γινώσκετε, ὅτι κρεῖττονα, τοὺς δὲ πο- § 22
 ταμοὺς ἄπορον νομίζετε εἶναι καὶ μεγάλως ἡγείσθε ἐξαπα-
 τηθῆναι διαβάντες, σκέψασθε, εἰ ἄρα τοῦτο καὶ μωρότατον
 πεποιήμασιν οἱ βάρβαροι. πάντες γὰρ ποταμοί, εἰ καὶ πρόσω-
 τῶν πηγῶν ἄποροί εἰσι, προΐουσι πρὸς τὰς πηγὰς διαβατοὶ
 γίγνονται, οὐδὲ τὸ γόνυ βρέχοντες.

» Εἰ δὲ μὴθ' οἱ ποταμοὶ διήσουςιν, ἡγεμόνων τε μεγεῖς ἡμῖν § 23—24
 φανείται, οὐδ' ὡς ἡμῖν γε ἀθυμητέον. ἐπιστάμεθα μὲν γὰρ
 Μυσοὺς, οὓς οὐκ ἂν ἡμῶν φαίμεν βελτίους εἶναι, ὅτι ἐν τῇ
 βασιλείῃ χώρᾳ πολλὰς τε καὶ εὐδαίμονας καὶ μεγάλας πόλεις
 οἰκοῦσιν, ἐπιστάμεθα δὲ Πισίδας ὡσαύτως, Λυκάονας δὲ καὶ
 αὐτοὶ εἶδομεν, ὅτι ἐν ταῖς πεδίοις τὰ ἐρυμνὰ καταλαβόντες τὴν
 τούτων χώραν καρποῦνται· καὶ ἡμᾶς δ' ἂν ἔφην ἔγωγε χρῆναι

μήπω φανεροὺς εἶναι οἴκαδε ὠρμηγμένους, ἀλλὰ κατασκευάζεσθαι, ὡς αὐτοῦ που οἰκήσοντας. οἶδα γάρ, ὅτι καὶ Μυσοῖς βασιλεὺς πολλοὺς μὲν ἡγεμόνας ἂν δοίη, πολλοὺς δ' ἂν ὁμήρους τοῦ ἀδρόλως ἐκπέμφειν, καὶ ὁδοποιήσῃ γ' ἂν αὐτοῖς, καὶ εἰ οὖν τεθρίπποις βούλοιντο ἀπιέναι. καὶ ἡμῖν γ' ἂν οἶδα, ὅτι τρισάσμενος ταῦτ' ἐποίει, εἰ ἑώρα ἡμᾶς μένειν κατασκευαζομένους.

§ 25—26 » Ἀλλὰ γὰρ δέδοικα, μή, ἂν ἅπαξ μάθωμεν ἄργοι ζῆν καὶ ἐν ἀφθόνοις βιοτεύειν, ὥσπερ οἱ Λατοφάγοι ἐπ' λαθώμεθα. τῆς οἴκαδε ἐδοῦ. δοκεῖ οὖν μοι εἰκὸς καὶ δίκαιον εἶναι πρῶτον εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ πρὸς τοὺς οἰκείους πειρασθαι ἀφικνεῖσθαι καὶ ἐπιδειξαι τοῖς Ἑλλησιν, ὅτι ἐκόντες πένονται, ἐξὸν αὐτοῖς τοὺς νῦν σκληρῶς ἐκεῖ βιοτεύοντας, ἐνθάδε κομισαμένους, πλουσίους ὄραν.

§ 27—28 » Ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες, πάντα ταῦτα τάγαθὰ δῆλον, ὅτι τῶν κρατούντων ἐστί· τοῦτο δὲ δεῖ λέγειν, ὅπως ἂν πορευοίμεθα τε ὡς ἀσφαλέστατα καί, εἰ μάχεσθαι δεοί, ὡς κράτιστα μαχοίμεθα. πρῶτον μὲν τοῖνυν», ἔφη, «δοκεῖ μοι κατακαῦσαι τὰς ἀμάξας, ἃς ἔχομεν, ἵνα μὴ τὰ ζεύγη ἡμῶν στρατηγῆ, ἀλλὰ πορευώμεθα, ὅπη ἂν τῆ στρατιᾷ συμφέρη· ἔπειτα καὶ τὰς σκηναὺς συγκατακαῦσαι. αὗται γὰρ αὐτὸ ὄχλον μὲν παρέχουσιν ἄγειν, συνωφελοῦσι δ' οὐδὲν οὔτε εἰς τὸ μάχεσθαι οὔτ' εἰς τὸ τὰ ἐπιτήδεια ἔχειν. ἔτι δὲ καὶ τῶν ἄλλων σκευῶν τὰ περιττὰ ἀπαλλάξωμεν, πλὴν ὅσα πολέμου ἐνεκεν ἢ σίτων ἢ ποτῶν ἔχομεν, ἵνα ὡς πλεῖστοι μὲν ἡμῶν ἐν τοῖς ὅπλοις ὦσιν, ὡς ἐλάχιστοι δὲ σκευοφορῶσι. κρατουμένων μὲν γὰρ ἐπίστασθε, ὅτι πάντα ἀλλότρια· ἦν δὲ κρατῶμεν, καὶ τοὺς πολεμίους δεῖ σκευοφόρους ἡμετέρους νομίζειν.

§ 29—31 » Δοιπόν μοι εἰπεῖν, ὅπερ καὶ μέγιστον νομίζω εἶναι· δράτε γὰρ καὶ τοὺς πολεμίους, ὅτι οὐ πρόσθεν ἐξενεγκεῖν ἐτόλμησαν πρὸς ἡμᾶς πόλεμον, πρὶν τοὺς στρατηγοὺς ἡμῶν

συνέλαβον, νομίζοντες, ὄντων μὲν τῶν ἀρχόντων καὶ ἡμῶν πειθομένων, ἱκανοὺς εἶναι ἡμᾶς περιγενέσθαι τῷ πολέμῳ, λαβόντες δὲ τοὺς ἄρχοντας, ἀναρχοῦσθαι καὶ ἀταξίᾳ ἐνόμιζον ἡμᾶς ἀπολέσθαι. δεῖ οὖν πολὺ μὲν τοὺς ἄρχοντας ἐπιμελεστέ- ρους γενέσθαι τοὺς νῦν τῶν πρόσθεν, πολὺ δὲ τοὺς ἀρχομένους εὐτακτοτέρους καὶ πειθομένους μᾶλλον τοῖς ἄρχουσι νῦν ἢ πρόσθεν· ἦν δέ τις ἀπεθῆ, ψηφίσατο αὐτὸν αἰεὶ ὑμῶν ἐντυγχάνοντα οὖν τῷ ἄρχοντι κοίᾳ ζεῖν· οὕτως οἱ πολέμιοι πλείστον ἐψευσμένοι ἔσονται· τῆδε γὰρ τῆ ἡμέρᾳ μυρίους ὄφονται ἀνθ' ἑνὸς Κλεάρχου τοὺς οὐδενὶ ἐπιτρέφοντας κακῶ εἶναι.

» Ἀλλὰ γὰρ καὶ περαίνειν ἤδη ὥρα· ἴσως γὰρ οἱ πολέμιοι § 32 αὐτίκα παρέσονται. ὅτε οὖν ταῦτα δοκεῖ καλῶς ἔχειν, ἐπι- κυρωσάτω ὡς τάχιστα, ἵνα ἔργῳ περαίνηται. εἰ δέ τι ἄλλο βέλτιον ἢ ταύτῃ τολμάτω καὶ ὁ ἰδιώτης διδάσκειν· πάντες γὰρ κοινῆς σωτηρίας δεόμεθα».

Μετὰ ταῦτα Χειρίσοφος εἶπεν « Ἀλλ' εἰ μὲν τινος ἄλλου § 33 δεῖ πρὸς τούτοις, οἷς λέγει Ξενοφῶν, καὶ αὐτίκα ἐξέσται πειεῖν· ἃ δὲ νῦν εἴργηκε, δοκεῖ μοι ὡς τάχιστα ψηφίσασθαι ἄριστον εἶναι· καὶ ὅτε δοκεῖ ταῦτα, ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα». ἀνέτειναν πάντες.

Ἀναστάς δὲ πάλιν εἶπε Ξενοφῶν· « Ὁ ἄνδρες, ἀκούσατε § 34—36 ὧν προσδεῖν δοκεῖ μοι. δῆλον, ὅτι πορεύεσθαι ἡμᾶς δεῖ, ὅπου ἔσμεν τὰ ἐπιτήδεια· ἀκούω δὲ νόμας εἶναι καλὰς οὐ πλέον εἴκοσι σταδίων ἀπεχούσας· οὐκ ἂν οὖν θαυμάζοιμι, εἰ οἱ πολέ- μιοι, ὥσπερ οἱ δειλοὶ κύνες τοὺς μὲν παριόντας διώκουσιν τε καὶ δάκνουσιν, ἦν δύνωνται, τοὺς δὲ διώκοντας φεύγουσιν, εἰ καὶ αὐτοὶ ἡμῖν ἀπιούσιν ἐπακολουθοῖεν. ἴσως οὖν ἀσφαλέστε- ρον ἡμῖν πορεύεσθαι, πλαίσιον ποιησαμένους τῶν ὅπλων, ἵνα τὰ σκευοφόρα καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἐν ἀσφαλεστέρῳ ἦ. εἰ οὖν νῦν ἀποδειχθεῖ, τίνας χρὴ ἡγεῖσθαι τοῦ πλαίστου καὶ τὰ πρό- σθεν κοσμεῖν, καὶ τίνας ἐπὶ τῶν πλευρῶν ἐκατέρωθεν εἶναι, τίνας

δ' ὀπισθοφυλακεῖν, οὐκ ἂν, ὅποτε οἱ πολέμοι ἐλθοῖεν, βουλευέσθαι ἡμᾶς δέοι, ἀλλὰ χράμεθα ἂν εὐθύς τοῖς τεταγμένοις.

§ 37-38 » Εἰ μὲν οὖν ἄλλο τις βέλτιον ὄρα, ἄλλως ἐχέτω· εἰ δὲ μή, Χειρίσοφος μὲν ἡγοῖτο, ἐπειδὴ καὶ Λακεδαιμόνιος ἐστὶ τῶν δὲ πλευρῶν ἐκατέρων δύο τῶν πρεσβυτάτω στρατηγῶν ἐπιμελοίσθην· ὀπισθοφυλακοῖμεν δ' ἡμεῖς οἱ νεώτατοι, ἐγὼ καὶ Τιμασίων, τὸ νῦν εἶναι. τὸ δὲ λοιπὸν πειρώμενοι ταύτης τῆς τάξεως βουλευσόμεθα, ὅτι ἂν ἀεὶ κράτιστον δοκῆ εἶναι. εἰ δὲ τις ἄλλο ὄρα βέλτιον, λεξάτω». ἐπεὶ δ' οὐδεὶς ἀντέλεγεν, εἶπεν· «Ὅτι δοκεῖ ταῦτα, ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα». ἔδοξε ταῦτα.

§ 39 «Νῦν τοίνυν», ἔφη, «ἀπιόντας ποιεῖν δεῖ τὰ δεδογμένα. καὶ ὅστις τε ὑμῶν τοὺς οἰκείους ἐπιθυμεῖ ἰδεῖν, μεμνήσθω ἀνὴρ ἀγαθὸς εἶναι· οὐ γὰρ ἔστιν ἄλλως τούτου τυχεῖν· ὅστις τε ζῆν ἐπιθυμεῖ, πειράσθω νικᾶν· τῶν μὲν γὰρ νικῶντων τὸ κατακαίνειν, τῶν δὲ ἡττωμένων τὸ ἀποθνήσκειν ἐστὶ· καὶ εἴ τις δὲ χρημάτων ἐπιθυμεῖ, κρατεῖν πειράσθω· τῶν γὰρ νικῶντων ἐστὶ καὶ τὰ ἑαυτῶν σφίζειν καὶ τὰ τῶν ἡττωμένων λαμβάνειν».

[Οἱ Ἕλληνες ἐκτελοῦν πᾶν ὅ,τι ἀπεφάσιον, κατακαίουν δηλ. τὰς ἀμάξας, τὰς σκηνὰς καὶ τὰ περιττὰ σκεύη· κατοπιν δὲ ἀρχίζουσι νὰ ἐτοιμάζουσι τὸ γεῦμά των· ἀλλ' ἐν ᾧ τὸ ἡτοίμαζον ἔρχεται ὁ Πέρσης Μιθραδάτης μὲ 30 περίπου ἵππεῖς, ὁ ὁποῖος προσποιούμενος φιλιαν πρὸς τοὺς Ἕλληνας ζητεῖ νὰ μάθῃ τοὺς σκοποὺς των, διὰ νὰ ἐκστρατεύσῃ δῆθεν καὶ αὐτὸς μαζί των. Οἱ Ἕλληνες ἐννοήσαντες ὅτι ὁ Μιθραδάτης εἶχε σιαλῆ ἀπὸ τοὺς Πέρσας πρὸς κατασκόπευσιν ἀποφασίζουσι νὰ κηρύξουν τὸν πόλεμον πρὸς τοὺς Πέρσας μὴ δεχόμενοι διαπραγματεύσεις μὲ αὐτούς. Μετὰ ταῦτα δέ, ἀφ' οὗ ἐγενμάτισαν καὶ διέβησαν τὸν Ζαπάταν, ἐμφανίζεται πάλιν ὁ Μιθραδάτης ἔχων μαζί του περὶ τοὺς 200 ἵππεῖς, τοξό

τας δὲ καὶ σφενδονήτας 400 περίπου· ὅταν δ' ἐπλησίασαν τοὺς Ἑλληνας, τραυματίζουσιν αὐτοὺς τοξεύοντες καὶ σφενδονίζοντες. Οἱ δ' ὀπισθοφυλάκες τῶν Ἑλλήνων ἐπιχειροῦσάντες χωρὶς ἰππέως καὶ ἐπιτηδείους τοξότας νὰ καταδιώξουν τοὺς Πέρσας δὲν προξενούνη μὲν καμμίαν βλάβην εἰς αὐτούς, πολλὰ δὲ πάσχουν. Διὰ τοῦτο καταλαμβάνει καὶ πάλιν τοὺς Ἑλληνας ἀθηνῖα καὶ οἱ στρατηγοὶ κατηγοροῦν τὸν Ξενοφῶντα, διότι οὗτος ἀποσπασθεὶς ἀπὸ τῆς φάλαγγος ἐτράπη εἰς καταδίωξιν τοῦ ἐχθροῦ. Ὁ Ξενοφῶν ὁμολογῶν τὸ σφάλμά του φρονεῖ ὅτι εἶναι ἀνάγκη ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον νὰ καταρτίσουν σφενδονήτας καὶ ἰππεῖς, διὰ νὰ μὴ δύνανται πλέον οἱ ἐχθροὶ νὰ βλάβουν αὐτοὺς πορευομένους. Τοῦτο δέχονται ὅλοι καὶ τὴν νύκτα ἐκείνην καταρτίζονται 200 μὲν Ῥόδιοι σφενδονῆται, 50 δὲ ἰππεῖς.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, ἅψ' οὗ διεβήσαν ἐπικίνδυνον χαράδραν, προσβάλλει πάλιν αὐτοὺς ὁ Μιθραδάτης μὲ 1000 μὲν ἰππεῖς, σφενδονήτας δὲ καὶ τοξότας ἕως 4000· οἱ Ἑλληνες ὁμως μὲ τοὺς σφενδονήτας καὶ μὲ τοὺς ἰππεῖς, τοὺς ὁποίους εἶχον παρασκευάσει τὴν προηγουμένην ἡμέραν, ἐπιτεθέντες τοὺς τρέπουν εἰς φυγὴν καὶ πολλοὺς ἐξ αὐτῶν φορεύουν. Μετὰ ταῦτα ἀσφαλῶς πλέον πορευόμενοι φθάνουν εἰς τὴν παρὰ τὸν Τίγρητα μεγάλην καὶ ἀκατοίκητον πόλιν Λάρισαν καὶ ἀπὸ ἐκεῖ τὴν ἐπομένην εἰς τὴν πόλιν Μέσπιλα. Τὴν τρίτην ἡμέραν, ἐν ᾗ ἐπορεύοντο, ἐμφανίζεται ὁ Τισσαφέρνης μὲ πολυάριθμον στρατὸν καὶ ἅψ' οὗ ἐπλησίασε καὶ ἐτοποθέτησεν ἄλλα μὲν ἐκ τῶν ταγμάτων του ὀπισθεν τῶν Ἑλλήνων, ἄλλα δὲ εἰς τὰ πλάγια, δὲν τολμᾷ νὰ συμπλακῇ, ἀλλὰ διατάσσει μόνον νὰ σφενδονίζουσιν καὶ νὰ τοξεύουσιν. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἀποκρούεται ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας σφενδονήτας καὶ τοξότας, οἱ ὅποιοι δὲν ἀστοχοῦν τοῦ σκοποῦ των ἕνεκα τοῦ μεγάλου πλήθους τῶν βαρβάρων. Μετὰ ταῦτα οἱ μὲν Ἑλληνες ἐξακολουθοῦν τὴν πορείαν των, οἱ δὲ βάρβαροι τοὺς ἀκολουθοῦν χωρὶς νὰ δύνανται νὰ τοὺς βλάβουν. Οὕτω πορευόμενοι φθάνουν εἰς κώμας, ὅπου μένουσιν τὴν ἄλλην ἡμέραν ἀνερόχλητοι καὶ προμηθεύονται ἀφθόγους τροφάς. Τὴν ἐπομένην πορεύονται διὰ μέσου τῆς πεδιάδος ἀκολουθούμενοι ἀπὸ τὸν Τισσαφέρνην. Τότε ἐννοοῦν οἱ Ἑλληνες ὅτι τὸ ἰσόπλευρον πλαῖσιον ἦτο ἐπιζημία δι' αὐτοὺς παρατάξις εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν ἀκολουθοῦν πολέμιοι, διότι εἰς

στενοὺς δρόμους ἢ γεφύρας συνέβαινεν ἀταξία κατὰ τὴν πορείαν καὶ δύσκολος ἦτο ἡ ἄμυνα. Λιὰ τοῦτο οἱ στρατηγοὶ σχηματίζουν ἅ κινητοὺς λόχους, ἀνὰ 100 ἄνδρας ἕκαστον, οἱ ὅποιοι, ὅπου μὲν ὑπῆρχε στενοχωρία, ἔμενον ὀπίσω ἀπὸ τὰ κέρατα, τὰ ὅποια μὲ εὐκολίαν θὰ διέβαινον, ὅπου δὲ ὑπῆρχεν εὐρυχωρία, ἐπροχώρουν διὰ τὰ συμπληρώσουν τὰ κενὰ τοῦ μετώπου. Οὕτω πορεύονται τέσσαρας ἡμέρας· τὴν δὲ πέμπτην ἡμέραν πορευόμενοι διὰ μέσου ὑψηλῶν λόφων στενοχωροῦνται ὑπὸ τῶν βαρβάρων καὶ μὲ δυσκολίαν φθάνουν εἰς κώμας, ὅπου μένουσιν τρεῖς ἡμέρας καὶ θεραπεύουν τοὺς τραυματίας· τὴν δὲ τετάρτην ἡμέραν, ἐπειδὴ πάλιν ἐνεφανίσθη ὁ Τισσαφέρης εἰς τὴν πεδιάδα, καταφεύγουν εἰς κώμην καὶ ἀναμένουν ἐκεῖ τοὺς πολεμίους· οὗτοι δὲ ἀποκρουσθέντες στρατοπεδεύουν εἰς πολὺ μακρὰν ἀπόστασιν, διὰ τὴν ἀποφύγουν τὴν συμπλοκὴν κατὰ τὴν νύκτα. Οἱ δὲ Ἕλληνες, ἀφ' οὗ ἐβεβαιώθησαν περὶ τῆς ἀναχωρήσεως τῶν βαρβάρων, ἀναχωροῦν καὶ αὐτοὶ καὶ πορεύονται τόσον μακρὰν, ὥστε τὰς δύο ἐπομένας ἡμέρας δὲν φαίνονται οἱ πολέμοι. Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν οἱ βάρβαροι καταλαμβάνουν θέσιν τινα ὑψηλοτέραν τοῦ μέρους, ἀπὸ τὸ ὅποιον ἐπροτίθεντο νὰ διαβοῦν οἱ Ἕλληνες, δηλ. προεξοχὴν τινα ὄρους, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἦτο ἡ ἄγουσα πρὸς τὴν πεδιάδα ὁδός. Ὁ Χειρίσοφος παρατηρήσας τοῦτο δὲν ἠξέσθριε τί νὰ πράξῃ. Ὁ Ξενοφῶν ὁμως ἀνακαλύψας κορυφὴν τινα τοῦ ὄρους ὑψηλοτέραν τῆς προεξοχῆς ἀναβαίνει μὲ πελαστὰς διὰ τὰ καταλάβῃ αὐτήν· τοῦτο ἰδόντες οἱ ἐπὶ τῆς προεξοχῆς πολέμοι ὁμοῦν καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν κορυφὴν· ἀλλ' οἱ Ἕλληνες ἀμιλλώμενοι προκαταλαμβάνουν αὐτήν.

Τότε οἱ μὲν πολέμοι φεύγουν ἀφήσαντες τὴν προεξοχὴν τοῦ ὄρους, οἱ δ' Ἕλληνες καταβάντες εἰς τὴν πεδιάδα στρατοπεδεύουν εἰς πλουσιωτάτην ἀπὸ τρόφιμα κώμην. Περὶ τὴν ἑσπέραν ὁμως ἐμφανίζονται αἴφνης εἰς τὴν πεδιάδα οἱ περὶ τὸν Τισσαφέρην, οἱ ὅποιοι φονεύουν μερικοὺς ἐκ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἀρχίζουν νὰ καίουν τὰς κώμας· ἔνεκα τούτου πολὺ στενοχωροῦνται οἱ Ἕλληνες, διότι φοβοῦνται μήπως δὲν θὰ ἔχουν πού νὰ προμηθευθοῦν τὰ τρόφιμα. Ὁ Ξενοφῶν ὁμως ἐνθαρρύνει αὐτοὺς λέγων ὅτι οἱ πολέμοι καίοντες τὴν χώραν δεικνύουν ὅτι τὴν θεωροῦν ὄχι πλέον ὡς ἰδικήν των, ἀλλ' ὡς ἀνήκουσαν εἰς τοὺς Ἕλληνας. Μετὰ ταῦτα οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ συνέρχονται διὰ τὰ συ-

σκεφθῶν, εὐρισκόμενοι εἰς πολλὴν στενοχωρίαν περὶ τοῦ πρακτεῦν· διότι ἅψ' ἐνὸς μὲν ὑποῦντο πρὸ αὐτῶν ὄρη ὑπερῶψηλα, ἅψ' ἑτέρου δὲ ὁ ποταμὸς Τίγρης ἦτο ἀδιάβατος. Ἄλλ' ἐν ᾧ εὐρίσκοντο εἰς τοιαύτην στενοχωρίαν προσελθὼν κάποιος στρατιώτης, καταγόμενος ἀπὸ τὴν Ῥόδον, προτείνει νὰ διαβιβάσῃ αὐτοὺς ἀσφαλῶς πέραν τοῦ Τίγρητος δι' ἀσκογεφύρας, τὴν ὁποίαν, καθὼς λέγει, θὰ κατασκευάσῃ ὡς ἐξῆς: ἅψ' οὐ δέσῃ μὲ σχοινία φουσκωμένους ἀσκούς, τὸν ἓνα πλησίον τοῦ ἄλλου, πρῶτον μὲν θὰ στερεώσῃ κάθε ἀσκὸν μὲ λίθους, τοὺς ὁποίους θὰ κοιμάσῃ καὶ θὰ δέσῃ ὡς ἀγκύρας εἰς τὸ ὕδωρ, ἔπειτα δέ, ἅψ' οὐ φέρῃ τοὺς ἀσκούς οὕτω συνδεδεμένους ἀπὸ τῆς μιᾶς ὄχθης εἰς τὴν ἄλλην καὶ δέσῃ καὶ ἀπὸ τὰς δύο ὄχθας, θὰ θέσῃ ἐπάνω εἰς αὐτοὺς χαμόκλαδα καὶ θὰ ἐπισωρεύσῃ χώματα. Ἡ πρότασις αὕτη τοῦ Ῥοδίου εἰς τοὺς ἀκούσαντας στρατηγούς φαίνεται εὐφρεσάτη, ἢ πραγματοποιήσῃς της ὁμῶς ἀδύνατος, διότι εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην εὐρίσκοντο πολλοὶ ἵππεῖς ἐκ τῶν βαρβάρων. Διὰ τοῦτο τὴν ἐπομένην, ἅψ' οὐ ἔκανσαν τὰ καταλύματά των, ἐπαναχωροῦν ὀπίσω εἰς τὰς ἀκαύστους κόμιας· οἱ δὲ πολέμιοι παύουν πλέον νὰ τοὺς παρακολουθοῦν παρατηροῦντες αὐτοὺς μακρόθεν καὶ ἀποροῦντες ποῦ θὰ τραποῦν οἱ Ἕλληνες καὶ τί σκέπτονται νὰ πράξουν. Ἐν ᾧ δὲ οἱ στρατιῶται ἐφρόνιζον περὶ τῶν τροφίμων, οἱ στρατηγοὶ συνέροχονται καὶ πάλιν εἰς σύσκεψιν καὶ συναθροίσαντες τοὺς συλληφθέντας κατὰ τὴν πορείαν των ἐγγχωρίους ἠρώτων αὐτοὺς περὶ ὄλων τῶν κύκλω των χωρῶν· οὗτοι δὲ ἔλεγον ὅτι ἢ πρὸς Μ. ὁδὸς ἔφερον εἰς Βαβυλῶνα καὶ Μηδίαν, ἢ πρὸς Α. εἰς Σοῦσα καὶ Ἐκβάτανα, ἢ πρὸς Δ. εἰς Λυδίαν καὶ Ἰωνίαν καὶ ἢ πρὸς Β. εἰς τὴν χώραν τῶν Καρδούχων· περὶ τούτων δὲ ἔλεγον οἱ συλληφθέντες ὅτι κατοικοῦν ἀνὰ τὰ ὄρη καὶ ὅτι εἶναι πολεμικοὶ οὐδέποτε εἰς τὸν βασιλεῖα ὑποταχθέντες. Οἱ στρατηγοὶ ἀκούσαντες ταῦτα ἀποφασίζον νὰ εἰσβάλουν διὰ τῶν ὀρέων εἰς τὴν χώραν τῶν Καρδούχων· διότι, ἅψ' οὐ διήρχοντο ταύτην, θὰ ἦσαν εἰς τὴν Ἀρμενίαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν εὐκόλον θὰ ἦτο νὰ πορεύωνται εἰς οἰονδήποτε μέρος θὰ ἤθελέ τις. Μετὰ ταῦτα θυσιάσαντες διατάσσουν, ἅψ' οὐ δειπνήσουν, νὰ ετοιμάσουν τὰς ἀποσκευάς των καὶ ν' ἀναπανθοῦν, ἕως οἷον λάβουν διαταγὴν ν' ἀκολουθήσουν].

BIBLION TETARTON

A'. Πορεία τῶν Ἑλλήνων διὰ τῶν Καρδουχείων ὁρέων.

(1, 5—28)

§ 5—7 Ἦνίκα δ' ἦν ἀμφὶ τὴν τελευταίαν φυλακὴν καὶ ἐλείπετο τῆς νυκτός, ὅσον σκοταίους διελθεῖν τὸ πεδίον, τηνικαῦτα ἀναστάντες ἀπὸ παραγγέλσεως, πορευόμενοι ἀφικνοῦνται ἅμα τῇ ἡμέρᾳ πρὸς τὸ ὄρος. ἔνθα δὴ Χειρίσοφος μὲν ἠγεῖτο τοῦ στρατεύματος, λαβὼν τὸ ἀμφ' αὐτὸν καὶ τοὺς γυμνήτας πάντας, Ξενοφῶν δὲ σὺν τοῖς ὀπισθοφύλαξιν ὀπλίταις εἶπετο, οὐδένα ἔχων γυμνήτα· οὐδεὶς γὰρ κίνδυνος ἐδόκει εἶναι, μὴ τις, ἄνω πορευομένων, ἐκ τοῦ ὀπισθεν ἐπίσποιτο. καὶ ἐπὶ μὲν τὸ ἄκρον ἀναβαίνει Χειρίσοφος, πρὶν τινας αἰσθέσθαι τῶν πολεμίων· ἔπειτα δ' ὑφῆγετο· ἐφείπετο δὲ αἰεὶ τὸ ὑπερβάλλον τοῦ στρατεύματος εἰς τὰς κώμας τὰς ἐν τοῖς ἄγκυσι τε καὶ μυχοῖς τῶν ὁρέων.

§ 8—9 Ἐνθα δὴ οἱ μὲν Καρδοῦχοι, ἐκλιπόντες τὰς οἰκίας, ἔχοντες καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας, ἔφευγον ἐπὶ τὰ ὄρη. τὰ δὲ ἐπιτήδεια πολλὰ ἦν λαμβάνειν, ἦσαν δὲ καὶ χαλκώμασι παμπόλλοις κατεσκευασμένοι αἱ οἰκίαι, ὧν οὐδὲν ἔφερον οἱ Ἕλληνες, οὐδὲ τοὺς ἀνθρώπους ἐδίωκον, ὑποφειδόμενοι, εἴ πως ἐθελήσειαν οἱ Καρδοῦχοι διέναι αὐτοὺς ὡς διὰ φιλίας τῆς χώρας, ἐπεὶ περ βασιλεῖ πολέμιοι ἦσαν· τὰ μέντοι ἐπιτήδεια, ὅπου τις ἐπιτυχᾶνοι, ἐλάμβανον· ἀνάγκη γὰρ ἦν. οἱ δὲ Καρ-

δοῦχοι οὔτε καλούντων ὑπήκουον οὔτε ἄλλο φιλικὸν οὐδὲν ἐποίουν.

Ἐπεὶ δὲ οἱ τελευταῖοι τῶν Ἑλλήνων κατέβαινον εἰς τὰς § 10—11
κώμας ἀπὸ τοῦ ἄκρου ἤδη σκοταῖοι—διὰ γὰρ τὸ στενὴν εἶ-
ναι τὴν ὁδὸν ὄλην τὴν ἡμέραν ἢ ἀνάβασις αὐτοῖς ἐγένετο καὶ
κατάβασις—, τότε δὴ συλλεγέντες τινὲς τῶν Καρδούχων τοῖς
τελευταίοις ἐπετίθεντο, καὶ ἀπέκτεινάν τινας καὶ λίθοις καὶ
τοξεύμασι κατέτρωσαν, ὀλίγοι ὄντες· ἐξ ἀπροσδοκίτου γὰρ
αὐτοῖς ἐπέπεσε τὸ Ἑλληνικόν. εἰ μέντοι τότε πλείστους συνε-
λέγησαν, ἐκινδύνευσεν ἂν διαφθαρῆναι πολὺ τοῦ στρατεύμα-
τος. καὶ ταύτην μὲν τὴν νύκτα οὕτως ἐν ταῖς κώμασι ἠυλί-
σθησαν· οἱ δὲ Καρδούχοι πυρὰ πολλὰ ἔκαον κύκλω ἐπὶ τῶν
ὁρέων καὶ συνεώρων ἀλλήλους.

Ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ συνελθοῦσι τοῖς στρατηγοῖς καὶ λοχα- § 12—14
γοῖς τῶν Ἑλλήνων ἔδοξε τῶν τε ὑποζυγίων τὰ ἀναγκαῖα
καὶ δυνατώτατα ἔχοντας πορεύεσθαι, καταλιπόντας τὰλλα,
καί, ὅσα ἦν νεωστὶ αἰχμάλωτα ἀνδράποδα ἐν τῇ στρατιᾷ,
πάντα ἀφείναι. σχολαίαν γὰρ ἐποίουν τὴν πορείαν πολλὰ
ὄντα τὰ ὑποζύγια καὶ τὰ αἰχμάλωτα, πολλοὶ δὲ οἱ ἐπὶ τού-
τοις ὄντες ἀπέμαχοι ἦσαν, διπλάσιά τε ἐπιτήδεια ἔδει πορί-
ζεσθαι καὶ φέρεσθαι, πολλῶν τῶν ἀνθρώπων ὄντων. δόξαν δὲ
ταῦτα, ἐκίρυσαν οὕτω ποιεῖν. ἐπεὶ δὲ ἀριστήσαντες ἐπο-
ρεύοντο, ὑποστήσαντες ἐν τῷ στενῷ οἱ στρατηγοί, εἴ τι εὐρί-
σκοιεν τῶν εἰρημένων μὴ ἀφειμένον, ἀφηροῦντο, οἱ δ' ἐπέι-
θοντο. καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν οὕτως ἐπορεύθησαν, τὰ
μὲν τι μαχόμενοι, τὰ δὲ καὶ ἀναπαυόμενοι.

Εἰς δὲ τὴν ὑστεραίαν γίγνεται χειμῶν πολὺς, ἀναγκαῖον § 15—18
δ' ἦν πορεύεσθαι· οὐ γὰρ ἦν ἱκανὰ τὰπιτήδεια. καὶ ἠγεῖτο
μὲν Χειρίσοφος, ὠπιθοφυλάκει δὲ Ξενοφῶν. καὶ οἱ πολέμιοι
ἰσχυρῶς ἐπετίθεντο, καὶ στενῶν ὄντων τῶν χωρίων, ἐγγὺς
προσιόντες, ἐτόξευον καὶ ἐσφενδόνων· ὥστε ἠναγκάζοντο οἱ

Ἕλληνας, ἐπιδιώκοντες καὶ πάλιν ἀναλάζοντες, σχολῇ πορεύεσθαι· καὶ θαμινὰ παρήγγελλεν ὁ Ξενοφῶν ὑπομένειν, ὅτε οἱ πολέμοιο ἰσχυρῶς ἐπικέοιντο. ἐνταῦθα ὁ Χειρίσοφος ἀλλοτε μὲν, ὅτε παρεγγυῆτο, ὑπέμενε, τότε δὲ οὐχ ὑπέμενε, ἀλλ' ἤγε ταχέως καὶ παρήγγια ἔειπαι, ὥστε δῆλον ἦν, ὅτι πράγμα τι εἶν· σχολῇ δ' οὐκ ἦν ἰδεῖν παρελθόντι τὸ αἴτιον τῆς σπουδῆς· ὥστε ἡ πορεία ὁμοίᾳ φυγῇ ἐγένετο τοῖς ὀπισθοφύλαξιν. καὶ ἐνταῦθα ἀποτήρησε ἀνὴρ ἀγαθὸς Λακωνικὸς Κλεώνυμος, τοξευθεὶς διὰ τῆς ἀπείρας καὶ τῆς σπολάδος εἰς τὰς πλευράς, καὶ Βασίᾳς Ἀρκὰς διαίπερὲς τὴν κεφαλὴν.

§ 19—22

Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο ἐπὶ σταθμὸν, εὐθὺς ὥσπερ εἶχεν ὁ Ξενοφῶν, ἐλθὼν πρὸς τὸν Χειρίσοφον, ἤματι αὐτόν, ὅτι οὐχ ὑπέμενε, ἀλλ' ἠναγκάζοντο φεύγοντες ἀμικμάχεσθαι. «καὶ νῦν δύο καλῶ τε καὶ ἀγαθῶ ἀνδρὲ τέθεικτον, καὶ οὔτε ἐνελεσθαι οὔτε θάψαι ἐδυνάμεθα». ἀποκρίνεται ὁ Χειρίσοφος· «Βλέψον», ἔφη, «πρὸς τὰ ὄρη καὶ ἰδέ, ὡς ἄδρατα πάντα ἐστίν· μία δ' αὕτη ὁδός, ἣν ὄρας, ὀρθία, καὶ ἐπὶ ταύτῃ ἀθρώπων δρᾶν ἔξεστί σοι ὄχλον τοσοῦτον, οἳ κατεληφρῆτες φυλάττουσι τὴν ἔκβασιν. ταῦτ' ἐγὼ ἔσπευδον καὶ διὰ τοῦτό σε οὐχ ὑπέμενον, εἴ πως δυναίμην φθάσαι, πρὶν κατεληφθῆαι τὴν ὑπερβολήν· οἱ δ' ἠγεμόνες, οὓς ἔχομεν, οὐ φασι εἶναι ἄλλην ὁδόν». ὁ δὲ Ξενοφῶν λέγει· «Ἄλλ' ἐγὼ ἔχω δύο ἀνδρας, ἐπεὶ γὰρ ἡμῖν πράγματα παρῆχον, ἐνηδρεύσαμεν, ὅπερ καὶ ἡμᾶς ἀναπνεύσαι ἐποίησε, καὶ ἀπεκτείναιμιν τινὰς αὐτῶν, καὶ ζῶντας προσθυμῆθιμεν λαθεῖν αὐτοῦ τούτου ἕνεκα, ὅπως ἠγεμόσιν εἰδόσι τὴν χώραν χρῆσαίμεθα».

§ 23—25

Καὶ εὐθὺς ἀγαγόντες τοὺς ἀθρώπου, ἤλεγχον διαλαβόντες, εἴ τινα εἶδεεν ἄλλην ὁδὸν ἢ τὴν φανεράν. ὁ μὲν οὖν ἕτερος οὐκ ἔφη, μάλα πολλῶν φόβων προσαγομένων· ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ὠφέλιμον ἔλεγεν, ὀρώντος τοῦ ἐτέρου, κατεσφάγη. ὁ δὲ λοιπὸς ἔλεξεν, ὅτι οὗτος μὲν οὐ φαίη εἶδέναι, ὅτι αὐτῷ

ἔτύγγανε θυγάτηρ ἐκεῖ παρ' ἀνδρὶ ἐκδεδομένη· αὐτὸς δ' ἔφη ἠγήσασθαι δυνατὴν καὶ ὑποζυγίοις πορεύεσθαι ὁδόν. ἐρωτώμενος δ', εἰ εἴη τι ἐν αὐτῇ δυσπάριτον χωρίον, ἔφη εἶναι ἄκρον, ὃ εἰ μὴ τις προκαταλήψοιτο, ἀδύνατον ἔσσεσθαι παρελθεῖν.

Ἐνταῦθα δ' ἐδόκει συγκαλέσαντας τοὺς λοχαγοὺς καὶ ταξίαρχους τῶν πελταστῶν καὶ τῶν ὀπλιτῶν λέγειν τε τὰ παρόντα καὶ ἐρωτᾶν, εἴ τις αὐτῶν ἔστιν, ὅστις ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐθέλοι ἂν γενέσθαι καὶ ὑποστὰς ἐθελοντῆς πορεύεσθαι. ὑφίσταται τῶν μὲν ὀπλιτῶν Ἀριστώνυμος Μεθυδριεὺς καὶ Ἀγασίας Στυμφάλιος, ἀντιστασιάζων δὲ αὐτοῖς Καλλίμαχος Παρράσιος ἔφη ἐθέλειν πορεύεσθαι προσλαβὼν ἐθελοντὰς ἐκ παντὸς τοῦ στρατεύματος· «ἐγὼ γάρ», ἔφη, «οἶδα, ὅτι ἔλονται πολλοὶ τῶν νέων ἐμοῦ ἠγουμένου». ἐκ τούτου ἐρωτῶσιν, εἴ τις καὶ τῶν γυμνήτων ταξίαρχος ἐθέλοι συμπορεύεσθαι. ὑφίσταται Ἀριστέας Χίος, ὃς πολλαχοῦ πολλοῦ ἄξιος τῆ στρατιᾶ εἰς τὰ τοιαῦτα ἐγένετο.

[Οἱ διοχίλιοι ἐθελονται οἱ ταχθέντες ὑπὸ τοὺς τρεῖς ἀξιωματικούς μετὰ τὸ δειλινὸν ξεκινοῦν μὲ ἰσχυρὰν βροχὴν καὶ πορεύονται δι' ὀμίλης μὲν, ἀλλὰ μακροτέρας ὁδοῦ, τῆς στενῆς· ὁ δὲ Ξενοφῶν μὲ τοὺς ὀπισθοφύλακας ἐπιχειρεῖ ν' ἀνέλθῃ διὰ τῆς φανερώς ὁδοῦ, ἐπειδὴ ἠθέλει νὰ περισπάσῃ ἐπ' αὐτῆς τῆς ὁδοῦ τὴν προσοχὴν τῶν πολεμίων, νὰ διαλάβουν δ' αὐτοὺς οἱ διὰ τῆς ἄλλης ὁδοῦ—τῆς στενῆς—βαδίζοντες ἐθελονται (ιδ. σχέδ. ἐν σελ. VII). Ἀφ' οὗ δὲ οἱ ὀπισθοφύλακες ἐφθασαν εἰς τὸ χεῖλος μιᾶς χαράδρας, οἱ βάρβαροι ἀρχίζον νὰ κυλλίουν κατ' αὐτῶν μεγάλα καὶ στρογγυλά τεμάχια βράχων, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν κατοικυλῆσιν των προσκρούοντα πρὸς τοὺς βράχους ἐξετινάσσοντο εἰς τεμάχια· ὡς ἐκ τούτου οἱ ὀπισθοφύλακες δὲν ἦτο δυνατόν νὰ προχωρή-

σουν. Οἱ δὲ δισχίλιοι ἐθελονταὶ ἐλθόντες διὰ τῆς στενῆς ὁδοῦ
 καταλαμβάνουν τοὺς φύλακας τῶν Καρδούχων, τοὺς φυλάσσοντας
 τὴν στενὴν ὁδόν, ὑπὸ τινα λόφον τοῦ ὄρους· ἐπιπεσόντες δὲ κατ'
 αὐτῶν ἄλλους μὲν φονεύουν, ἄλλους δὲ καταδιώκουν. Καὶ τὴν
 μὲν νύκτα ἐδῶ διέρχονται. Ἄμα δὲ ἤρχισε νὰ ξημερώνη, σαλπί-
 σσαντες ἐπιπίπτουν κατὰ τῶν Καρδούχων, τῶν εὐρισκομένων ἐπὶ
 τῆς φανεραῆς ὁδοῦ· οὗτοι δὲν ἀνθίστανται, ἀλλ' ἀφήσαντες τὴν
 ὁδὸν τρέπονται εἰς φυγὴν. Οἱ δὲ περὶ τὸν Χειρίσοφον, ἀφ' οὗ
 ἤκουσαν τὸ σάλπισμα, τρέξαντες ἀμέσως πρὸς τὰ ἄνω ἐνώονται
 μὲ τοὺς ἐθελοντάς. Ὁ δὲ Ξενοφῶν μαζί μὲ τοὺς ὀπισθοφυλάκας
 πορεύεται διὰ τῆς στενῆς ὁδοῦ, διὰ τῆς ὁποίας εἶχον προηγηθῆ
 οἱ δισχίλιοι ἐθελονταί· ἐν ᾧ δ' ἐπορεύοντο, συναντοῦν λόφον
 ὑπεράνω τῆς ὁδοῦ κατειλημμένον ὑπὸ τῶν πολεμίων, τὸν ὅποιον
 προσβαλόντες κυριεύουν· ἀφ' οὗ δὲ ἀντιπαρῆλθον τὸν λόφον τοῦ-
 τον, βλέπουν ἐνώπιόν των ἄλλον λόφον ἐπίσης ὑπὸ τῶν πολεμίων
 κατεχόμενον καὶ ἀποφασίζουσιν νὰ προσβάλουν καὶ τοῦτον. Φοβη-
 θείς ὁμως ὁ Ξενοφῶν μήπως, εἰς ἄφηνεν ἀφύλακτον τὸν κυριευ-
 θέντα λόφον, οἱ πολέμοι ἐπανέκτων αὐτὸν καὶ πάλιν, ἀφήγει
 ἐπ' αὐτοῦ τρεῖς λόχους τῶν ὀπισθοφυλάκων, αὐτὸς δὲ μὲ τοὺς
 λοιποὺς βαδίζει κατὰ τοῦ δευτέρου λόφου, τὸν ὅποιον ὡσαύτως
 κυριεύει. Ἀκόμη δὲ ὑπελείπετο καὶ τρίτος λόφος ὑπεράνω τοῦ
 τόπου, ὅπου ἦσαν οἱ φύλακες τῶν Καρδούχων οἱ καταληφθέντες
 ὑπὸ τῶν ἐθελοντῶν. Τοῦτον οἱ πολέμοι καταλείπουν χωρὶς μά-
 χην, ἅμα εἶδον τοὺς Ἕλληνας νὰ πλησιάζουν, καὶ βαδίζουν κατὰ
 τοῦ πρώτου λόφου, τὸν ὅποιον ἐφύλασσαν οἱ τρεῖς λόχοι τῶν
 ὀπισθοφυλάκων. Ὁ Ξενοφῶν μὲ τοὺς νεωτέρους ὀπισθοφυλάκας
 ἀναβαίνει εἰς τὸν ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀφενθέντα λόφον καὶ κατα-
 λαμβάνει αὐτόν. Οἱ δὲ πολέμοι ἐπιπεσόντες κατὰ τῶν ὀπισθοφυ-
 λάκων, οἱ ὅποιοι ἦσαν ἐπὶ τοῦ πρώτου λόφου, ἐκδιώκουν αὐτοὺς
 ἀπὸ τὸν λόφον πλείστους ἐξ αὐτῶν φονεύσαντες καὶ δύο λοχαγούς·
 μετὰ ταῦτα ἔρχονται εἰς τέταρτον λόφον κείμενον ἀντικρὺ τοῦ τρί-
 του. Τότε ὁ Ξενοφῶν ἀρχίζει νὰ συνεννοῆται μαζί των διὰ διερ-
 μνήεως περὶ εἰρήνης καὶ ἐξήτει τοὺς νεκρούς. Ἐν ᾧ ἐξηκολούθει
 ἡ συνεννόησις, ὅλοι οἱ Καρδοῦχοι τούτων τῶν μερῶν συρρέουν
 εἰς τὸν τέταρτον λόφον καὶ ἰδόντες τοὺς περὶ τὸν Ξενοφῶντα νὰ
 καταβαίνουν ἀπὸ τὸν τρίτον λόφον ὁμοῦν πολυπληθεῖς πρὸς αὐ-

τόν ἄφ' οὗ δ' ἐγθάουρ εἰς τὴν κορυφὴν τῶν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἦδη ὁ Ξεροφῶν μὲ τοὺς ὀπισθοφυλάκας κατέβαινε, ἤρχισαν γὰρ κυλίσουιν μεγάλους λίθους κατὰ τῶν καταβαινόντων· οὗτοι πολλὰ παθόντες ἔρχονται τέλος πρὸς τοὺς συγκεντρωμένους εἰς τὴν πεδιάδα Ἑλλήνας. Μετὰ ταῦτα ὅλοι οἱ Ἑλλήνες συννεωθέντες καταλύουιν εἰς ὥραϊα καταλέματα, ὅπου εὐρίσκουιν ἄφθονα τροφίμα. Ἀποδώσαντες δὲ τὸν ὁδηγὸν λαμβάνουιν τοὺς νεκροὺς καὶ ἀπονέμουιν εἰς αὐτοὺς τὰς σπηλῆτας τμᾶς.

Οἱ Ἑλλήνες, ἄφ' οὗ διέβησαν τὰ Καροδούχεια ὄρη, καταλύουιν εἰς κόμας ὑπεράνω πεδιάδος πλησίον τοῦ Κεριοίτου ποταμοῦ, ὁ ὁποῖος χωρῖζι τὴν χώραν τῶν Καροδούχων ἀπὸ τὴν Ἀσμετιάν. Ἐδῶ ἀναιώνωται λίαν ἐχθαρίσιος βουρα ἀπὸ τοσοῦτον πολέμου χθον ποταμῶν ἀνὰ τὰ Καροδούχεια ὄρη. Ἄμα ὅμως ἐξημέρωσε, βλέπουιν ἐκεῖ πῶς πῶρον τοῦ ποταμοῦ παραιτωγμένους μισθοὺς καὶ ἐπιτεῖς Ἀσμετιόους καὶ ἄλλουοο βαρβάρουοο μὲ τὸν οκοπὸν γὰρ ἐμποδίσουιν τοὺο Ἑλλήνας γὰρ διαβοῦν τὸν ποταμόν. Μία δὲ καὶ μόνη ὁδοο ἐφαίνετο ἄγνοοα πρὸο τὰ ἄνω (ιδ. σελ. ἐν οελ. VIII). Ταῦτην προσλαθοῦν γὰρ διαβοῦν οἱ Ἑλλήνεο· ἡ προσπάθειά τῶν ὅμοο ἀποβαίνει ματαιά· διότι καὶ ὁ ποταμόο ἦτο βαθὺο καὶ τὸ ἔδαφοο τῆο κοίτηο τῶν ἀνώμαλοο ὡο ἐκ τῶν μεγάλῶν καὶ ὀλισθηρῶν λίθῶν· διὰ τοῦτο σιρωφένεοο ὁμοοο σιρωοσιπιδέουιν πρὸο τὸν ποταμόν καὶ διαμέουιν ἐκεῖ μίαν ἡμέροα καὶ γέτια μὴ γνωρίζουτεο ἢ γὰρ πράξουν· διότι ὄχι μόνον ὁ ποταμόο ἦτο δυοκοκοδιάβατοο καὶ οἱ πῶρον αὐτοῦ ἦοαν ἔτοιμοι γὰρ ἐμποδίσουιν τὴν διάβαοίν τῶν, ἀλλὰ καί, ἂν ἀκόμη τὸν διέβαουιν, θὰ εἶχοιν ἐπιτεμένουοο ὀπισθῆν τῶν τοὺο Καροδούχουοο. Ἐν ᾧ εὐρίοκοκτο εἰο τοιαῦτην ἀμηχανίαν, λίαν πρῶτὶ ἔρχονται πρὸο τὸν Ξεροφῶντια δύο νεανίοκοο καὶ λέγουιν ὅτι ἀνεκάλυψαν ὀλίγον ἀνωτέρω ἄλλο πέραομα τοῦ ποταμοῦ ἐνκοκοδιάβατοο. Ὁ Ξεροφῶν ἀνακοινῶνε τοῦτο εἰο τὸν Χειρίοοφοο καὶ ἀποφαοίεζεται γὰρ ἀκοκοκθῆσοουιν τοὺο νεανίοκοοο καὶ γὰρ ἔλθοουιν εἰο τὸ πέραομα ἐκεῖνο. Ἀφ' οὗ δὲ ἤλθοουιν εἰο αὐτό, ὁ μὲν Χειρίοοφοοο εἶχοιν μαζὶ τῶν τὸ ἡμοου τοῦ σιρωοτέματοο, τὸ διαβαίνει μὲ ἐνκοκίαν, ὁ δὲ Ξεροφῶν, ἄφ' οὗ ἔλαβε τοὺο ἐλαφροῦτεροο ὀπλιωμένουοο ἐκ τῶν ὀπισθοφυλάκῶν, ἐπισιρέφει εἰο τὴν προτέροα θεοοιν, ἐκεῖ δηλ. ὅπου εἶχοιν σιρωοσιπιδέουοο οἱ Ἑλλήνεο μετὰ τὴν ματαιωθεῖοαν προσπάθειάν τῶν γὰρ

διαβοῦν τὸν ποταμὸν. Οἱ ἀλέναντι βάθβαροι βλέποντες ἀφ' ἐνὸς μὲν τοὺς περὶ τὸν Χειροῖσοφον γὰρ διαβαίνουσι εὐκόλως τὸν ποταμὸν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοὺς περὶ τὸν Ξενοφῶντα γὰρ ἐπιστορέφουσι εἰς τὴν προτέραν τῶν θέσιν, φοβηθέντες μήπως τυχὸν ἀποκλεισθοῦν τρέποιται εἰς φυγὴν, πρῶτον μὲν οἱ ἱππεῖς, ἔπειτα δὲ καὶ οἱ πεζοί. Τότε ὁ Ξενοφῶν τρέχει εἰς τὸ εὐκολοδιάβατον πέρασμα. Οἱ Καροδοῦχοι, ὅτε εἶδον ὅτι οἱ περὶ τὸν Ξενοφῶντα ὀπισθοφύλακες εἶχον ὑπολειφθῆ ἐπιτεῦθεν τοῦ ποταμοῦ καὶ ὅτι ἦσαν ὀλίγοι, ὄρμουσι καὶ αὐτῶν ἀλλ' ὁ Ξενοφῶν ἀποκρούει αὐτοὺς καὶ διαβαίνει καὶ αὐτὸς τὸν Κεντιρίην μὲ πληρωμένους ὀλίγους.

Ἄφ' οὗ διέβησαν οἱ Ἕλληνες τὸν Κεντιρίην, βαδίζουσι διὰ μέσου τῆς Ἀρμενίας ἐπὶ ἐκτεταμένης πεδιάδος καὶ ὀμαλῶν λόφων καὶ φθάνουσι εἰς κόμην μεγάλην ἔχουσαν ἀνάκτορον τοῦ σατραπῆ καὶ ἄφθορα τροφίμα ἀπ' ἐδῶ, ἀφ' οὗ ὑπερέβησαν τὰς πηγὰς τοῦ Τίγριτος, φθάνουσι εἰς τὸν ποταμὸν Τηλεβῶν, περὶ τὸν ὁποῖον εὐρίσκοντο κῶμαι πολλάι. Ὁ τόπος οὗτος ἐκαλεῖτο δυτικῇ Ἀρμενίᾳ καὶ σατραπείᾳ αὐτῆς ἦτο ὁ Τριβάζος· οὗτος ἐλθὼν εἰς συνάντησιν τῶν Ἑλλήνων συνάπτει μαζί των συνθήκας. Μετὰ ταῦτα οἱ Ἕλληνες παρακολουθοῦμενοι ὑπὸ τοῦ Τριβάζου πορεύονται διὰ μέσου πεδιάδος καὶ φθάνουσι εἰς κόμην πολλὰς, γεμάτας ἀπὸ πολλὰ καὶ ποικίλα τροφίμα· ἐδῶ ἐν ᾧ ἑσθρατοπέδον ἔρχεται τὴν νύκτι γὰρ πίπτει ἄφθορος χιὼν· διὰ τοῦτο καὶ διότι δὲν εἰσέρχεται κανεὶς ἐχθρὸς κατασκοπεῖν οἱ Ἕλληνες πρὸς τὰ ἐξημερώματα διανεμόμενοι εἰς τὰς κόμην. Τινὲς ὅμως ἐκ τῶν διασκοπευθέντων ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ἔλεγον ὅτι τὴν νύκτι εἶδον πολλὰ πυρὰ λάμπουσα. Μετὰ τὴν ἀγγελίαν αὐτὴν νομίσαντες οἱ στρατηγοί, ὅτι δὲν ἦσαν πλέον ἐν ἀσφαλείᾳ οὕτω διασκοπευόμενοι ἀνὰ τὰς κόμην, συναθροίζουσι καὶ πάλιν τὸν στρατόν, ἀφ' οὗ ἄλλως τε ἤρχεται καὶ γὰρ ἑσθρατοῦ. Τὴν νύκτι ὅμως πίπτει χιὼν τόση, ὥστε γὰρ σκεπίασθαι καὶ τὰ ὄπλα καὶ τοὺς ἀνθρώπους ξαπλωμένους κατὰ γῆς. Οὗτοι δὲ δὲν ἤθελον γὰρ σηκῶνται, διότι, ἐφ' ὅσον ἦσαν ξαπλωμένοι, ἢ χιὼν, ὅση εἶχε πέσει ἐπάνω των, παρείχεν εἰς κάθε ἀνθρώπον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον δὲν κατέσθρεν, κάποιαν θερμότητα. Ὅταν ὅμως ὁ Ξενοφῶν ἠγέρθη γυμνὸς καὶ ἤρχεται γὰρ σκίση ξύλα, ταχέως τότε ὅλοι ἐγεγνήντες ἤραστον πῦρ καὶ ἤλειπον τὸ σῶμά των, διὰ γὰρ θερμανθῶν. Μετὰ ταῦτα κα-

τασκηροῦν καὶ πάλιν διασκορπιζόμενοι ἀνὰ τὰς κόμας. Θέλοντες δὲ γὰ ἔξακροιβώσασιν τὴν ἀγγελίαν τῶν διασκορπισθέντων ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ἀποστέλλουσιν τὴν νύκτι μὲν ἄνδρας τὸν Δημοκράτην εἰς τὰ ὄρη· οὗτος πορευθεὶς πρὸς μὲν δὲν βλέπει, κατορθώνει ὁμως γὰ συλλάβῃ κάποιον Πέρσην, τὸν ὁποῖον φέρει εἰς τὸ στρατόπεδον· ἀπὸ τοῦτον οἱ Ἕλληνες μανθάνουσιν ὅτι ὁ Τιρίβαζος εὐρίσκειτο ἐκεῖ πού μὲ πολλὴν στρατὸν σκοπεύων γὰ ἐπιτεθῆ κατ' αὐτῶν. Ἀκούσαντες ταῦτα οἱ στρατηγοὶ συναθροίζουσιν τὸν ἀνὰ τὰς κόμας διασκορπισμένον στρατὸν καὶ ἀφήσαντες φρουρὰν εἰς τὸ στρατόπεδον ὑπὸ τὸν Σοφαίνειον τὸν Σιμφάλιον πορεύονται κατὰ τοῦ Τιρίβαζου ἔχοντες ὡς ὄδηγόν τὸν συλληφθέντα Πέρσην· οἱ βάρβαροι ἀκούσαντες τοὺς ἀλλαγμοὺς τῶν ἐπιπορευόμενων Ἑλλήνων δὲν ἀντίστανται, ἀλλὰ τρέπονται εἰς φυγὴν ἀφήσαντες εἰς τὴν διαίθεον τῶν Ἑλλήνων τὸ στρατόπεδόν των μὲ λάφυρα πολλὰ. Ταῦτα λαβόντες οἱ Ἕλληνες ἐπανέσχονται εἰς τὸ στρατόπεδον/.

Β'. Κακουχίαι τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν διὰ τῆς Ἀρμενίας πορείαν αὐτῶν.— Αἱ μετὰ τὰς κακουχίας ἡμέραι ἀναψυχῆς τῶν Ἑλλήνων ἐν ταῖς κόμαις τῆς Ἀρμενίας.

(5, 1—36)

Τῆ δ' ὑστερατὰ ἐδόκει πορευτέον εἶναι ὅπη δύναιντο τάχι- § 1—2
στα, πρὶν συλλεγῆναι τὸ στράτευμα πάλιν καὶ καταλαβεῖν τὰ στενά. συσκευασάμενοι δ' εὐθὺς ἐπορεύοντο διὰ χιόνος πολλῆς, ἴγγεμόνας ἔχοντες πολλοὺς· καὶ αὐθημερὸν ὑπερβαλόντες τὸ ἄκρον, ἐφ' ᾧ ἔμελλεν ἐπιτίθεσθαι Τιρίβαζος, κατεστρατοπεδεύσαντο. ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς ἐρήγμους τρεῖς παρασάγγας πεντεκαίδεκα ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποταμόν, καὶ διέβαινον αὐτὸν βρεχόμενοι πρὸς τὸν ὄμφαλόν. ἐλέγοντο δ' οὐδ' αἱ πηγαὶ πρόσω εἶναι.

- § 3—6 Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο διὰ χιόνος πολλῆς καὶ πεδίου σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας δέκα. ὁ δὲ τρίτος ἐγένετο χαλεπός, καὶ ἄνεμος βορρᾶς ἐναντίος ἔπνει, παντάπασιν ἀποκῶων πάντα καὶ πηγνύς τοὺς ἀνθρώπους. ἔνθα δὴ τῶν μάντεών τις εἶπε σφαγιασῶσθαι τῷ ἀνέμῳ, καὶ σφαγιάζεται· καὶ πᾶσι δὴ περιφανῶς ἔδοξεν ἀνεῖναι τὸ χαλεπὸν τοῦ πνεύματος. ἦν δὲ τῆς χιόνος τὸ βάθος ὄργυιᾶ· ὥστε καὶ τῶν ὑποζυγίων καὶ τῶν ἀνδραπόδων πολλὰ ἀπώλετο καὶ τῶν στρατιωτῶν ὡς τριάκοντα. διεγένοντο δὲ τὴν νύκτα πῦρ κάοντες· ξύλα δ' ἦν ἐν τῷ σταθμῷ πολλά· οἱ δὲ ὄψε προσιόντες ξύλα οὐκ εἶχον. οἱ οὖν πάλαι ἦγοντες καὶ πῦρ κάοντες οὐ προσέεισαν πρὸς τὸ πῦρ τοὺς ὀφίζοντας, εἰ μὴ μεταδοῖεν αὐτοῖς πυροὺς ἢ ἄλλο εἴ τι ἔχοιεν βρωτόν. ἔνθα δὴ μετεδίδωσαν ἀλλήλοις, ὧν εἶχον ἕκαστοι. ἔνθα δὲ τὸ πῦρ ἐκάετο, διατηχομένης τῆς χιόνος, βόθροι ἐγίνοντο μεγάλοι ἔστε ἐπὶ τὸ δάπεδον· οὐ δὴ παρῆν μετρεῖν τὸ βάθος τῆς χιόνος.
- § 7—8 Ἐντεῦθεν δὲ τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν ὅλην ἐπορεύοντο διὰ χιόνος, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐβουλιμύασαν. Ξενοφῶν δ' ὀπισθοφυλακῶν καὶ καταλαμβάνων τοὺς πίπτοντας τῶν ἀνθρώπων ἠγγόνει, ὅτι τὸ πάθος εἶη. ἐπειδὴ δὲ εἶπέ τις αὐτῷ τῶν ἑμπεύρων, ὅτι σαφῶς βουλιμύωσι, κἂν τι φάγωσιν, ἀναστήσονται, περιμῶν περὶ τὰ ὑποζύγια, εἴ πού τι ὀρήγη βρωτόν, διεδίδου καὶ διέπεμπε διδόντας τοὺς δυναμένους περιτρέχειν τοῖς βουλιμύωσιν. ἐπειδὴ δὲ τι ἐμφάγοιεν, ἀνίσταντο καὶ ἐπορεύοντο.
- § 9—11 Πορευομένων δὲ Χειρίσοφος μὲν ἀμφὶ κνέφας πρὸς κώμην ἀφικνεῖται, καὶ ὑδροφορούσας ἐκ τῆς κώμης πρὸς τῇ κρήνῃ γυναῖκας καὶ κόρας καταλαμβάνει ἔμπροσθεν τοῦ ἐρύματος. αὗται ἡρώτων αὐτοῦς, τίνες εἰεν. ὁ δ' ἐρμηνεὺς εἶπε περυσί, ὅτι παρὰ βασιλέως πορεύονται πρὸς τὸν σατράπην. αἱ δὲ ἀπεκρίναντο, ὅτι οὐκ ἐνταῦθα εἶη, ἀλλ' ἀπέχει ὅσον παρα-

σάγγην. οἱ δ', ἐπεὶ ὄφθ' ἦν, πρὸς τὸν κωμάρχην συνεισέρχονται εἰς τὸ ἔρυμα σὺν ταῖς ὑδροφόροις. Χειρίσφοπος μὲν οὖν καὶ ὅσοι ἐδυνήθησαν τοῦ στρατεύματος, ἐνταῦθα ἐστρατοπεδεύσαντο, τῶν δ' ἄλλων στρατιωτῶν οἱ μὴ δυνάμενοι διατελέσαι τὴν ὁδὸν ἐνυκτέρευσαν ἄσιτοι καὶ ἄνευ πυρός· καὶ ἐνταῦθά τινες ἀπώλοντο τῶν στρατιωτῶν.

Ἐφείποντο δὲ τῶν πολεμίων συνειλεγμένοι τινὲς καὶ τὰ § 12—14 μὴ δυνάμενα τῶν υποζυγίων ἤρπαζον καὶ ἀλλήλοις ἐμάχοντο περὶ αὐτῶν. ἐλείποντο δὲ τῶν στρατιωτῶν οἱ τε διεφθαρμένοι ὑπὸ τῆς χιόνος τοὺς ὀφθαλμοὺς οἱ τε ὑπὸ τοῦ ψύχους τοὺς δακτύλους τῶν ποδῶν ἀποσσηπότες. ἦν δὲ τοῖς μὲν ὀφθαλμοῖς ἐπικούρημα τῆς χιόνος, εἴ τις μέλαν τι ἔχων πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἐπορεύετο, τῶν δὲ ποδῶν, εἴ τις κινεῖτο καὶ μηδέποτε ἤσυχίαν ἔχει καὶ εἰς τὴν νύκτα ὑπολύοιτο· ὅσοι δὲ ὑποδεδεμένοι ἐκοιμῶντο, εἰσεδύοντο εἰς τοὺς πέδας οἱ ἱμάντες καὶ τὰ υποδήματα περιεπήγγυντο· καὶ γὰρ ἦσαν, ἐπειδὴ ἐπέλιπε τὰ ἀρχαῖα υποδήματα, καρβάτιναι πεποιημένα ἐκ τῶν νεοδάρτων βοῶν.

Διὰ τὰς τοιαύτας οὖν ἀνάγκας ὑπελείποντό τινες τῶν § 15—16 στρατιωτῶν· καὶ ἰδόντες μέλαν τι χωρίον διὰ τὸ ἐκλεισμέναι αὐτόθι τὴν χιόνα, εἵκαζον τετηκέναι· καὶ ἐτετήκει διὰ κρήνην τινά, ἣ πλησίον ἦν ἀτμιζούσα ἐν νάπη. ἐνταῦθ' ἐκτραπόμενοι ἐκάθηγον καὶ οὐκ ἔφασαν πορεύεσθαι. ὁ δὲ Ξενοφῶν, ἔχων τοὺς ὀπισθοφύλακας, ὡς ἤσθετο, εἶδειτο αὐτῶν πάσῃ τέχνῃ καὶ μηχανῇ μὴ ἀπολείπεσθαι, λέγων, ὅτι ἔπονται πολλοὶ πολέμιοι συνειλεγμένοι, καὶ τελευτῶν ἐχαλέπαινεν. οἱ δὲ σφάττειν ἐκέλευον· οὐ γὰρ ἂν δύνασθαι πορευθῆναι.

Ἐνταῦθα ἔδοξε κράτιστον εἶναι τοὺς ἐπομένους πολεμίους § 17—18 φοβῆσαι, εἴ τις δύναιτο, μὴ ἐπίοιεν τοῖς κάμνουσιν. καὶ ἦν μὲν σκότος ἤδη, οἱ δὲ προσῆσαν πολλῇ θορύβῃ ἀμφὶ ὧν εἶχον διαφερόμενοι. ἔνθα δὴ οἱ ὀπισθοφύλακες, ἅτε ὑγιαίνοντες,

ἐξαναστάντες ἔδραμον εἰς τοὺς πολεμίους· οἱ δὲ κάμνοντες, ἀνακραγόντες, ὅσον ἐδύναντο μέγιστον, τὰς ἀσπίδας πρὸς τὰ δόρατα ἔκρουσαν. οἱ δὲ πολέμιοι δεῖσαντες ἦσαν ἑαυτοῦς κατὰ τῆς χιόνος εἰς τὴν νάπην, καὶ οὐδεὶς ἔτι οὐδαμοῦ ἐφθέγγετο.

§ 19—20 Καὶ Ξενοφῶν μὲν καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εἰπόντες τοῖς ἀσθενοῦσιν, ὅτι τῇ ὑστεραίᾳ ἤξουσί τινες ἐπ' αὐτοῦς, πορευόμενοι, πρὶν τέτταρα στάδια διελθεῖν, ἐντυγχάνουσιν ἐν τῇ ὁδῷ ἀναπαυομένοις ἐπὶ τῆς χιόνος τοῖς στρατιώταις ἐγκεκαλυμμένοις, καὶ οὐδὲ φυλακὴ οὐδεμία καθεστῆκει· καὶ ἀνίστασαν αὐτούς. οἱ δ' ἔλεγον, ὅτι οἱ ἔμπροσθεν οὐχ ὑποχωροῖεν. ὁ δὲ παριῶν καὶ παραπέμπων τῶν πελταστῶν τοὺς ἰσχυροτάτους ἐκέλευε σκέφασθαι, τί εἴη τὸ κωλύον. οἱ δὲ ἀπήγγελλον, ὅτι ὅλον οὕτως ἀναπαύοιτο τὸ στράτευμα. ἐνταῦθα καὶ οἱ περὶ Ξενοφῶντα ἠϋλίσθησαν αὐτοῦ ἄνευ πυρὸς καὶ ἀδειπνοί, φυλακὰς οἷας ἐδύναντο καταστησάμενοι.

§ 21—22 Ἐπεὶ δὲ πρὸς ἡμέραν ἦν, ὁ μὲν Ξενοφῶν, πέμψας πρὸς τοὺς ἀσθενοῦντας τοὺς νεωτάτους, ἀναστήσαντας ἐκέλευεν ἀναγκάζειν προϊέναι ἐν δὲ τούτῳ Χειρίσοφος πέμπει τῶν ἐκ τῆς κώμης σκεφομένους, πῶς ἔχοιεν οἱ τελευταῖοι. οἱ δέ, ἄσμενοι ἰδόντες, τοὺς μὲν ἀσθενοῦντας τούτοις παρέδωσαν κομίζειν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, αὐτοὶ δὲ ἐπορεύοντο, καὶ πρὶν εἴκοσι στάδια διεληλυθῆναι, ἦσαν πρὸς τῇ κώμῃ, ἔνθα Χειρίσοφος ἠϋλίζετο.

§ 23—24 Ἐπεὶ δὲ συνεγένοντο ἀλλήλοις, ἔδοξε κατὰ τὰς κώμας ἀσφαλῆς εἶναι τὰς τάξεις σκηνοῦν. καὶ Χειρίσοφος μὲν αὐτοῦ ἔμενεν, οἱ δὲ ἄλλοι, διαλαχόντες ὡς ἐώρων κώμας, ἐπορεύοντο ἕκαστοι τοὺς ἑαυτῶν ἔχοντες. ἔνθα δὲ Πολυκράτης Ἀθηναῖος λοχαγὸς ἐκέλευσεν ἀφιέναι ἑαυτόν· καὶ λαθῶν τοὺς εὐζώνους, θέων ἐπὶ τὴν κώμην, ἣν εἰλήξει Ξενοφῶν, καταλαμβάνει πάντας ἔνδον τοὺς κωμήτας καὶ τὸν κωμάρ-

χην, καὶ πώλους εἰς δασμὸν βασιλεῖ τρεφομένους ἑπτακαίδεκα, καὶ τὴν θυγατέρα τοῦ κωμάρχου ἐνάτην ἡμέραν νόμφην· ὁ δ' ἀνὴρ αὐτῆς λαγῶς ὄψατο θηράσων καὶ οὐχ ἑάλω ἐν τῇ κόμῃ.

Αἱ δ' οἰκίαι ἦσαν κατάγειοι, τὸ μὲν στόμα ὡσπερ φρέα- § 25—27
τος, κάτω δ' εὐρεῖαι· αἱ δὲ εἴσοδοι τοῖς μὲν ὑποζυγίοις ὀρυκταί, οἱ δὲ ἀνθρωποὶ κατέβαινον ἐπὶ κλίμακος. ἐν δὲ ταῖς οἰκίαις ἦσαν αἰγες, οἰες, βόες, ὄρνιθες, καὶ τὰ ἔκγονα τούτων· τὰ δὲ κτήνη πάντα χιλῶ ἔνδον ἐτρέφοντο. ἦσαν δὲ καὶ πυροὶ καὶ κριθαὶ καὶ ὄσπρια καὶ οἶνος κριθίνος ἐν κρατήρσιν. ἐνήσαν δὲ καὶ αὐταὶ αἱ κριθαὶ ἰσοχειλεῖς, καὶ κάλαμοι ἐνέκειντο, οἱ μὲν μείζους, οἱ δὲ ἐλάττους, γόνατα οὐκ ἔχοντες· τούτους ἔδει, ὅποτε τις διψήῃ, λαβόντα εἰς τὸ στόμα μύζειν. καὶ πάνυ ἄκρατος ἦν, εἰ μὴ τις ὕδωρ ἐπιχέει· καὶ πάνυ ἡδὺ συμμαθόντι τὸ πῶμα ἦν.

Ὁ δὲ Ξενοφῶν τὸν ἄρχοντα τῆς κόμης ταύτης σύνδει- § 28—29
πνον ἐποιήσατο, καὶ θαρρεῖν αὐτὸν ἐκέλευε λέγων, ὅτι οὔτε τῶν τέκνων στερήσασθε τὴν τε οἰκίαν αὐτοῦ ἀντεμπλήσαντες τῶν ἐπιτηδείων ἀπίαςιν, ἣν ἀγαθὸν τι τῇ στρατεύματι ἐξηγησάμενος φαίνεται, ἔστ' ἂν ἐν ἄλλῳ ἔθνει γένωνται. ὁ δὲ ταῦτα ὑπισχνεῖτο, καὶ φιλοφρονούμενος οἶνον ἔφρασεν, ἔνθα ἦν κατορωρυγμένος. ταύτην μὲν οὖν τὴν νύκτα διασκηψάντες οὕτως ἐκοιμήθησαν ἐν πᾶσιν ἀφθόνοις πάντες οἱ στρατιῶται, ἐν φυλακῇ ἔχοντες τὸν κωμάρχην καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ ὁμοῦ ἐν ὀφθαλμοῖς.

Τῇ δ' ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ Ξενοφῶν, λαβὼν τὸν κωμάρχην, § 30—32
πρὸς Χειρίσοφον ἐπορεύετο· ὕπου δὲ παρίσι κόμην, ἐτρέπετο πρὸς τοὺς ἐν ταῖς κόμαις καὶ κατελάμβανε πανταχοῦ εὐωχομένους καὶ εὐθυμουμένους, καὶ οὐδαμόθεν ἀφίεσαν, πρὶν παραθεῖναι αὐτοῖς ἄριστον· οὐκ ἦν δ' ὕπου οὐ παρετίθεσαν ἐπὶ τὴν αὐτὴν τράπεζαν κρέα ἄρνια, ἐρίφεια, χοίρεια, μί-

σχεια, ὀρνίθεια, σὺν πολλοῖς ἄρτοις τοῖς μὲν πυρίνοις, τοῖς δὲ κριθίνοις. ὁπότε δὲ τις φιλοφρονούμενός τῃ βούλοιο προπιεῖν, εἴλκεν ἐπὶ τὸν κρατῆρα, ἔνθεν ἐπικύψαντα ἔδει βροῦντα πίνειν ὡσπερ βοῦν. καὶ τῇ κωμάρχῃ ἐδίδοσαν λαμβάνειν, ὅ,τι βούλοιο. ὁ δὲ ἄλλο μὲν οὐδὲν ἐδέχετο, ὅπου δὲ τινα τῶν συγγενῶν ἴδοι, πρὸς ἑαυτὸν αἰεὶ ἐλάμβανεν.

§ 33—34 Ἐπεὶ δ' ἦλθον πρὸς Χειρίσοφον, κατελάμβανον κἀκείνους σκηνοῦντας ἐστεφανωμένους τοῦ ξηροῦ χιλοῦ στεφάνοις, καὶ διακονοῦντας Ἀρμενίους παιδας σὺν ταῖς βαρβαρικαῖς στολαῖς· τοῖς δὲ παισὶν ἐδείκνυσαν ὡσπερ ἔνεοις, ὅ,τι δέοι ποιεῖν. ἐπεὶ δ' ἀλλήλους ἐφιλοφρονήσαντο Χειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν, κοινῇ δὲ ἀνηρώτων τὸν κωμάρχῃν διὰ τοῦ περισίζοντος ἔρμηνέως, τίς εἴη ἡ χώρα. ὁ δ' ἔλεγεν, ὅτι Ἀρμενία. καὶ πάλιν ἠρώτων, τίνοι οἱ ἵπποι τρέφονται. ὁ δ' ἔλεγεν, ὅτι βασιλεὶ δασμός· τὴν δὲ πλησίον χώραν ἔφη εἶναι Χάλυθας, καὶ τὴν δὲδὸν ἔφραζεν, ἡ εἴη.

§ 35—36 Καὶ αὐτὸν τότε μὲν ὄψετο ἄγων Ξενοφῶν πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ οἰκέτας, καὶ ἵππον, ὃν εἰλήφει, παλαιότερον διδῶσι τῇ κωμάρχῃ ἀναθρέψαντι καταῦσαι, ὅτι ἤκουεν αὐτὸν ἱερὸν εἶναι τοῦ Ἥλιου, δεδιώς μὴ ἀποθάνῃ· ἐκεκἀκωτο γὰρ ὑπὸ τῆς πορείας· αὐτὸς δὲ τῶν πώλων λαμβάνει, καὶ τῶν ἄλλων λοχαγῶν ἔδωκεν ἐκάστῳ πῶλον. ἦσαν δ' οἱ ταύτη ἵπποι μείονες μὲν τῶν Περσικῶν, θυμοειδέστεροι δὲ πολύ. ἐνταῦθα δὲ καὶ διδάσκει ὁ κωμάρχῃς περὶ τοὺς πόδας τῶν ἵππων καὶ τῶν ὑπόζυγιων σακία περιελεῖν, ὅταν διὰ τῆς χιόνος ἄγωνσιν· ἄνευ γὰρ τῶν σακίων κατεδύοντο μέχρι τῆς γαστρὸς.

[Ἀφ' οὗ διέμειναν οἱ Ἕλληνες ἐπὶ ἡμέρας εἰς τὰς κόμας τῆς δυτικῆς Ἀρμενίας, ἐξακολουθοῦν τὴν πορείαν των διὰ μέσου βορεινῆς χιονοσκεποῦς χώρας ἔχοντες ὁδηγὸν τὸν κωμάρχῃν καὶ διευ-

θνύομενοι ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας πρὸς τὰ ΒΑ· τὴν δὲ τρίτην ἡμέραν ὁ Χειρίσοφος ἐξοργισθεὶς κατὰ τοῦ κοράζου, διότι δὲν τοὺς ὠδήγησεν εἰς χώρας, τὸν ζακοποιεῖ· διὰ τοῦτο οὗτος δραπετεύει τὴν νύκτα. Μετὰ ταῦτα οἱ Ἕλληνες ἄνευ ὀδηγοῦ βαδίζοντες ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας φθάσαν εἰς τὸν Φῶσιν ποταμὸν—οὐχὶ τὸν τῆς Κολχίδος, ἀλλὰ τὸν τῆς Ἀρμενίας, τὸν καλούμενον καὶ Ἀράξην— τοῦτον ἄφ' οὗ διέβησαν, μετὰ πορείαν δύο ἡμερῶν ἐνόησαν εἰς ἐνόμιον ὄρους καὶ βλέπουν ὅτι Χάλυβες καὶ Τάοχοι καὶ Φασιανοὶ κατεῖχον τὴν διάβασιν αὐτοῦ. Οἱ Ἕλληνες σταματοῦν τὴν πορείαν των καὶ συζητοῦν πολεμικὸν συμβούλιον, κατὰ τὸ ὅποιον ἐπικρατεῖ ἢ γνώμη τοῦ Ξενοφῶντος. Κατὰ ταύτην μέρος τοῦ στρατεύματος ἀποσπασθὲν μετὰ τὸ δείπνον πορεύεται τὴν νύκτα διὰ πλαγίας ὁδοῦ καὶ καταλαμβάνει τὰς κορυφὰς τοῦ ὄρους· τὸ δὲ ἐπόλοιπον στρατεύμα ἀναπαύεται ἐκείνην τὴν νύκτα εἰς τὴν πεδιάδα. Τὴν δ' ἐπομένην πρωΐ, ὅτε ἐγνώσθη ὅτι αἱ κορυφαὶ τοῦ ὄρους εἶχον καταληφθῆ, βαδίζουσι διὰ τῆς φανεροῦς ὁδοῦ πρὸς τὴν διάβασιν τοῦ ὄρους. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τὸ ἀπόσπασμα τὸ κατέχον τὰς κορυφὰς νικᾷ μέρος τῶν πολεμίων, τὸ ὅποιον εἶχεν ἐπέλθει ἐναντίον των, καὶ καταδιώκει αὐτό. Τότε ἐπέρχονται καὶ οἱ ἐκ τῆς πεδιάδος· οἱ δὲ ἐπόλοιποι πολέμοι, οἱ φηλάσοντες τὴν διάβασιν τοῦ ὄρους, ὅτε εἶδον, ὅτι οἱ ἰδιοὶ των, οἱ ἐπὶ τῶν κορυφῶν μὲ τοὺς Ἕλληνας συζητουμένους, ἐνικήθησαν, τρέπονται εἰς φωνὴν ἀγῆσταντες πολλοὺς νεκροὺς καὶ ἀσπίδας πλεκτάς. Οἱ δὲ Ἕλληνες, ἄφ' οὗ προσέφερον θυσίαν εἰς τοὺς θεοὺς καὶ ἔστησαν ἐπὶ τῆς διαβάσεως τοῦ ὄρους τόποιον εἰς ἀνάμνησιν τῆς νίκης των, κατοίχονται εἰς τὴν πεδιάδα καὶ κατασκευάζουσι εἰς χώρας γεμίτας ἀπὸ πολλὰ τροφίμα.

Μετὰ ταῦτα οἱ Ἕλληνες εἰσερχονται εἰς τὴν χώραν τῶν Τάοχων. Προσενόμηντο δὲ ἐπὶ πέντε ἡμέρας καταναλίσκουσι τὰ τροφίμα καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ πορευθῶν ἄλλα· διότι οἱ Τάοχοι ἀποσοφύσαντες αὐτὰ εἰς χωρία ὄχρῶα οὐδὲν παρεῖχον. Διὰ τοῦτο οἱ Ἕλληνες ἀναγκάζονται νὰ ἐπιτεθῶν κατὰ ἵκος τοιοῦτον. Ἦτο δὲ τοῦτο πολὺ ὄχρῶον, διότι μία μόνη πάροδος ἐπῆρχεν ἄρουσα εἰς τὰ ὄρηματα τοῦ χωρίου, ἢ δὲ διάβασις αὐτῆς ἦτο πολὺν δύσκολος ὡς ἐκ τῶν λίθων, τοὺς ὁποίους ἐκόλιον ἄνωθεν οἱ πολέμοι. Εἰς ταύτην τὴν ἀμυχανίαν ὁ Ξενοφῶν πάλιν συμβουλεύει τὰ ἄριστα. Ἐπειδὴ τὰ δύο τρίτα τῆς παρόδου ἦσαν φηγεμένα μὲ μεγάλα

πεῦκα, ὁ Χειρίσοφος, ὁ Ξενοφῶν καὶ εἰς λοχαγὸς μὲ 70 ἄνδρας εἰσέροχονται εἰς τὸ κατάφυτον μέρος φυλασσόμενος ἕκαστος ὄπισθεν ἑνὸς δένδρου· ὅταν δέ τις ἤρχιζε νὰ προτρέξῃ δύο ἢ τρία βήματα ἀπὸ τοῦ δένδρου, ὄπισθεν τοῦ ὁποῖου εὐρίσκετο, ἐκύλιον οἱ βιάσασθαι πολλοὺς λίθους, αὐτὸς δὲ ὑποχωρῶν ἐφυλάσσετο καὶ πάλιν ὄπισθεν τοῦ δένδρου. Αὐὰ τούτου τοῦ τρόπου ἐξαντιλοῦνται οἱ λίθοι τῶν ἄνω καὶ ἐφορμήσαντες οἱ Ἕλληρες κατὰ τῶν Ταύρων κυριεύουν τὸ χωρίον· ὅλοι δὲ οἱ εὐδοκίμοι εἰς αὐτὸ μὲ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα τῶν ὄριπτοι καίτω εἰς τοὺς κορημούς, ὀλίγοι δὲ μόνον καὶ ὅλα τὰ τροφίμα περιέροχονται εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων. Μετὰ ταῦτα οἱ Ἕλληρες διέροχονται ἐπὶ ἐπὶ ἡμέρας τὴν χώραν τῶν Χαλύβων, λαοῦ γενναιοτάτου, καὶ φθάνουν εἰς τὸν ποταμὸν Ἄρπασον· τοῦτον ἀφ' οὗ διέβησαν, πορεύονται διὰ μέσου τῆς χώρας τῶν Σκυθηρῶν ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας καὶ φθάνουν εἰς κόμμας, ἀπὸ τὰς ὁποίας προμηθεύονται τροφάς· μετὰ πορείαν ἄλλων τεσσάρων ἡμερῶν φθάνουν εἰς τὴν πόλιν Γυμναίδα].

Γ'. Ἄφιξις τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸ ὄρος Θήγην καὶ ἡ εἶξ αὐτοῦ θεία τῆς θαλάσσης.

(7, 19 — 27)

§ 19—20 Ὁ δὲ ταύτης (τῆς Γυμναίδος) ἄρχων τοῖς Ἕλλησιν ἡγεμόνα πέμπει, ὅπως διὰ τῆς ἑαυτῶν πολεμίας χώρας ἄγοι αὐτούς. ἐλθὼν δ' ἐκείνος λέγει, ὅτι ἄξει αὐτοὺς πέντε ἡμερῶν εἰς χωρίον, ὅθεν ὄφονται θάλατταν· εἰ δὲ μή, τεθνάναι ἐπηγγείλατο. καὶ ἡγούμενος, ἐπειδὴ ἐνέβαλλεν εἰς τὴν πολεμίαν, παρεκελεύετο αἴθειν καὶ φθεῖρην τὴν χώραν· ἢ καὶ δηλον ἐγένετο, ὅτι τούτου ἕνεκεν συνέλθοι, οὐ τῆς τῶν Ἑλλήνων εὐνοίας.

§ 21—21 Καὶ ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸ ὄρος τῆ πέμπτη ἡμέρᾳ· ὄνομα δὲ τῆ ὄρει ἦν Θήγης. ἐπεὶ δὲ οἱ πρῶτοι ἐγένοντο ἐπὶ τοῦ ὄρους,

κραυγή πολλή ἐγένετο. ἀκούσας δὲ ὁ Ξενοφῶν καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες ᾤθησαν ἔμπροσθεν ἄλλους ἐπιτίθεσθαι πολεμίους· εἶποντο γὰρ ὀπισθεν οἱ ἐκ τῆς καομένης χώρας, καὶ αὐτῶν οἱ ὀπισθοφύλακες ἀπέκτεινάν τε τινὰς καὶ ἐζώγησαν, ἐνέδραν ποιησάμενοι, καὶ γέρρα ἔλαβον δασειῶν βοῶν ὁμοθόσια ἀμφὶ τὰ εἴκοσιν. ἐπειδὴ δ' ἦ βοή πλείων τε ἐγένετο καὶ ἐγγύτερον, καὶ οἱ αἰεὶ ἐπιόντες ἔθεον δρόμῳ ἐπὶ τοὺς αἰεὶ βοῶντας, καὶ πολλῶν μείζων ἐγένετο ἡ βοή, ὅσῳ δὲ πλείους ἐγίνοντο, ἐδόκει δὲ μείζον τι εἶναι τῷ Ξενοφῶντι, καὶ ἀναθὰς ἐφ' ἵππον καὶ Λύκιον καὶ τοὺς ἵππεᾶς ἀναλαθῶν παρεβόηθει· καὶ τάχα δὲ ἀκούουσι βοῶντων τῶν στρατιωτῶν «Θάλαττα, θάλαττα» καὶ παρεγγυόντων. ἔνθα δὲ ἔθεον πάντες καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες, καὶ τὰ ὑποζύγια ἠλαύνετο καὶ οἱ ἵπποι.

Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο πάντες ἐπὶ τὸ ἄκρον, ἐνταῦθα δὲ περιέ- § 25—27
βαλλον ἀλλήλους καὶ στρατιγοὺς καὶ λοχαγοὺς δακρύνοντες, καὶ ἐξαπίνης, ὅτου δὲ παρεγγυήσαντος, οἱ στρατιῶται φέρονται λίθους καὶ ποιοῦσι κολωνὸν μέγαν. ἐνταῦθα ἀνέτιθεσαν δερμάτων πλήθος ὁμοθόσιων καὶ βακτηρίας καὶ τὰ αἰχμάλωτα γέρρα, καὶ ὁ ἡγεμὼν αὐτὸς τε κατέτεμνε τὰ γέρρα καὶ τοῖς ἄλλοις διεκελεύετο. μετὰ ταῦτα τὸν ἡγεμῶνα οἱ Ἕλληνες ἀποπέμπουσι, δῶρα δόντες ἀπὸ κοινοῦ ἵππον καὶ φιάλην ἀργυρᾶν καὶ σκευὴν Περσικὴν καὶ δαρεικοὺς δέκα· ἦται δὲ μάλιστα τοῖς δακτυλίους, καὶ ἔλαβε πολλοὺς παρὰ τῶν στρατιωτῶν. κώμην δὲ δείξας αὐτοῖς, οὗ σκηνήσουσι, καὶ τὴν ὁδὸν, ἣν πορεύονται εἰς Μάκρωνας, ἐπεὶ ἑσπέρα ἐγένετο, ᾤχετο ἀπιῶν.

[Ἄφ' οὗ κατέβησαν οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τὸ ὄρος Θήζην, πορεύονται διὰ μέσον τῆς χώρας τῶν Μαρωνίων· ἐδῶ ἀπαντοῦν χωρίον δυσκολοδιάβατον καὶ ποταμὸν μὲ τὰς ὄχθας του καταφύτους ἀπὸ δένδρα· τοῦτον ἐπιχειροῦν νὰ διαβοῦν· ἀλλὰ δὲν τὸ κατορθώνουν· διότι οἱ Μάρωνες παρατεταγμένοι εἰς τὴν ἀπέραντι ὄχθην ἐμποδίζουν τὴν διάβασιν μὲ λίθους, τοὺς ὁποίους ἔροιστον καὶ αὐτῶν. Εἰς τὴν δύσκολον αὐτὴν περὶστασιν προσέροχεται εἰς τὸν Ξενοφῶντα κάποιος στρατιώτης πελιαστής, ὁ ὁποῖος ἄλλοτε, καθὼς ἔλεγεν, ὑπηρετεῖ ὡς δοῦλος εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ὁ ὁποῖος ἐβεβαίωσεν ὅτι ἐγνώριζε τὴν γλῶσσαν τῶν ἀνθρώπων τούτων. Διὰ τῆς μεσεπείας αὐτοῦ οἱ Ἕλληνες συνάπτουν συνθήκας μὲ τοὺς Μάρωνας. Μετὰ ταύτας οἱ Μάρωνες διευκολύνουν τὴν διάβασιν τῶν Ἑλλήνων, παρέχουν εἰς αὐτοὺς τροφὰς πρὸς ἀγορὰν καὶ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας τοὺς συνοδεύουν, ἕως οἷου τοὺς φέρονν εἰς τὰ ὄρια τῶν Κόλχων· ἐδῶ εὐρίσκουν ὄρος μέγα μὲν, ἀλλ' ἐυδιάβατον, καὶ τοὺς Κόλχους ἐπ' αὐτοῦ παρατεταγμένους πρὸς ἐπίθεσιν. Οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων συγκροτοῦν πολεμικὸν συμβούλιον, διὰ γὰρ σκεφθοῦν πῶς θ' ἀγωνισθοῦν ὅσον τὸ δυνατόν καλύτερον· ἐν τῷ συμβουλίῳ ἐπικρατεῖ ἡ γνώμη τοῦ Ξενοφώντος· κατὰ ταύτην ἄφ' οὗ διηροῦθησαν εἰς 80 λόχους, ἐξ 100 ὅπλιτων ἕκαστον, παρατάσσονται μὲ ὀρθίους τοὺς λόχους, ἔχοντες δηλ. τοὺς ἄνδρας τοῦ λόχου τεταγμένους τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον καὶ ἀφίπνοντες μεταξὺ τῶν λόχων διαστήματα κενὰ (ἰδ. σχεδ. ἐν σελ. VI)· οἱ δὲ πελιασταὶ καὶ τοξῶται διαμοιράθεντες εἰς τοῖα τμήματα (ἀνὰ 600 ἄνδρας) παρατάσσονται ἄλλοι μὲν εἰς τὸ δεξιὸν κέρασ, ἄλλοι εἰς τὸ ἀριστερόν καὶ ἄλλοι εἰς τὸ μέσον. Οἷτω δὲ τεταγμένοι, ἄφ' οὗ προσσηχθήθησαν καὶ ἔφαλαν τὸ πολεμικὸν ἐμβάτησιον, ἐποσειρόντο οἱ ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστερῶν ἔλαφοὶ ἐπὶ τὸν Χειροίσσφον καὶ Ξενοφῶντα. Τούτους μόλις εἶδον οἱ πολέμοι, τρέχοντες οἱ μὲν κατὰ τοῦ δεξιοῦ, οἱ δὲ κατὰ τοῦ ἀριστεροῦ κέρας τῶν Ἑλλήνων διασπῶνται καὶ ἀνοίγουν εἰς τὸ μέσον τῆς φάλαγγος αὐτῶν μέγα κενόν· εἰς τὸ ἀνοιχθὲν τοῦτο κενὸν τρέχει μὲ ἀλαλαγμοὺς τὸ τρίτον τμήμα τῶν ἐλαφῶν καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος· οἱ δὲ πολέμοι τρέπονται εἰς ἄτακτον φυγὴν. Οἱ Ἕλληνες ἀναβάντες εἰς τὸ ὄρος κατασκηνοῦν εἰς κόμας πολλάς ἐχούσας ἄρθρα τὰ τροφίμα· ἐδῶ εὐρίσκουν μεταξὺ ἄλλων καὶ ἰδιαίτερόν τι μέλι· τοῦτο ὅσοι ἐκ τῶν

στρατιωτῶν ἔφαγον, ἔχαραν τὸ λογικόν των καὶ ἐξεροῦσαν καὶ
κατεῖς δὲν ἠδύνατο γὰρ σταθῆ ὁρθός· τὴν ἐπομένην ὁμως, χωρὶς
κατεῖς των ἡ ἀποθάνη, ἀνελάμβανον ὅλοι τὸ λογικόν των καὶ
ἐγίνοντο καλά].

Δ'. "Αφιξις τῶν Ἑλλήνων εἰς Τραπεζοῦντα.

(8, 22 — 28)

Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν δύο σταθμοὺς παρασάγγας ἐπίτα, § 22—24
καὶ ἦλθον ἐπὶ θάλατταν εἰς Τραπεζοῦντα, πόλιν Ἑλληνίδα
οἰκουμένην ἐν τῇ Εὐξείνῃ Πόντῳ, Σινωπέων ἀποικίαν ἐν τῇ
Κόλχων χώρα. ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας ἀμφὶ τὰς τριάκοντα
ἐν ταῖς τῶν Κόλχων κόμαις· κἀντεῦθεν ὀρμώμενοι ἐλγίζοντο
τὴν Κολχίδα. ἀγορὰν δὲ παρεῖχον τῷ στρατοπέδῳ Τραπε-
ζοῦντιοι, καὶ ἐδέξαντό τε τοὺς Ἑλληνας καὶ ξένια ἔδωσαν
βοῦς καὶ ἄλφιστα καὶ οἶνον. συνδιεπράττοντο δὲ καὶ ὑπὲρ τῶν
πλησίον Κόλχων τῶν ἐν τῇ πεδίῳ μάλιστα οἰκούντων, καὶ
ξένια καὶ παρ' ἐκείνων ἦλθον βόες.

Μετὰ δὲ τοῦτο τὴν θυσίαν, ἣν ἠῤῥξαντο, παρεσκευάζοντο· § 25—26
ἦλθον δ' αὐτοῖς ἱκανοὶ βόες ἀποθῦσαι τῇ Διὶ σωτήρια καὶ τῷ
Ἡρακλεῖ ἡγεμόσυνα καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς, ἃ ἠῤῥξαντο. ἐποίη-
σαν δὲ καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν ἐν τῷ ὄρει, ἐνθαπερ ἐσκήνουν.
εἶλοντο δὲ Δρακόντιον Σπαρτιάτην, ὃς ἔφυγε παῖς ὢν οἴκο-
θεν, παῖδα ἄκων κατακανῶν ξυήλη πατάξας, δρόμου τ' ἐπι-
μεληθῆναι καὶ τοῦ ἀγῶνος προστατῆσαι. ἐπειδὴ δὲ ἡ θυσία
ἐγένετο, τὰ δέρματα παρέδωσαν τῷ Δρακοντίῳ, καὶ ἡγεῖσθαι
ἐκέλευον, ὅπου τὸν δρόμον πεποιηκῶς εἶη. ὁ δὲ δείξας οὐπερ
ἐστηκότες ἐτύγχανον, «Οὗτος ὁ λόφος», ἔφη, «κάλλιστος τρέ-
χειν, ὅπου ἂν τις βούληται». «Πῶς οὖν», ἔφασαν, «δυνήσον-

ται παλαίειν ἐν σκληρῇ καὶ δασεῖ οὕτως;» ὁ δ' εἶπε· «Μᾶλλον τι ἀνιάσεται ὁ καταπεσών».

§ 27-28 Ἡγωνίζοντο δὲ παῖδες μὲν στάδιον τῶν αἰχμαλώτων οἱ πλείστοι, δόλιχον δὲ Κρήτες πλείους ἢ ἑξήκοντα, πάλην δὲ καὶ πυγμὴν καὶ παγκράτιον ἕτεροι· καὶ καλὴ θεὰ ἐγένετο· πολλοὶ γὰρ κατέβησαν καὶ ἄτε θεωμένων τῶν ἐταίρων, πολλὴ φιλονικία ἐγένετο. ἔθεον δὲ καὶ ἵπποι, καὶ ἔδει αὐτοὺς, κατὰ τοῦ πρανοῦς ἐλάσαντας, ἐν τῇ θαλάττῃ ὑποστρέφαντας, πάλιν ἄνω πρὸς τὸν βωμὸν ἄγειν. καὶ κάτω μὲν οἱ πολλοὶ ἐκαλινδοῦντο· ἄνω δὲ πρὸς τὸ ἰσχυρῶς ὄρθιον μόλις βάδην ἐπορεύοντο οἱ ἵπποι· ἐνθα πολλὴ κραυγὴ καὶ γέλως καὶ παρακείμευσις ἐγένετο.

BIBLION ΠΕΜΠΤΟΝ

[Μετὰ τὰς θυσίας καὶ τοὺς ἀγῶνας οἱ Ἕλληνες συνελθόν-
τες συσκέπτονται περὶ τῆς λοιπῆς πορείας τοῦ στρατεύματος
κατὰ τὴν σύσκεψιν αὐτὴν ἀποφασίζεται νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν
Ἑλλάδα διὰ θαλάσσης καὶ ἀποστέλλεται ὁ Χειρίσοφος πρὸς
τὸν ἐν Βυζαντίῳ ναύαρχον τῶν Λακεδαιμονίων Ἀναξίβιον, διὰ
νὰ προμηθεύσῃ μεταγωγικὰ πλοῖα. Ἀλλὰ μέχρις οὔτου ταῦτα
ἔλθουν, συμβουλεύει ὁ Ξενοφῶν νὰ λάβουν τὰ ἑξῆς μέτρα: 1)
νὰ προμηθεύονται τὰ τροφίμα ἐκ τῆς πολεμίου χώρας ἐπερχό-
μενοι μὲ στρατιωτικὴν τάξιν, 2) οἱ μέλλοντες νὰ ἐξέλθουν πρὸς
λαφυρᾶγωγίαν νὰ τὸ ἀνακοινώσων εἰς τοὺς στρατηγούς, διὰ νὰ
λαμβάνουν οὗτοι τὰ κατάλληλα μέτρα πρὸς ἀσφάλειαν τῶν τοι-
ούτων ἐκδρομῶν, 3) νὰ προσυλλάτουν μὲ φρουροὺς τὸ στρατό-
πεδὸν τῶν ἀπὸ ἐνδεχομένης ἐπιθέσεως τῶν πολεμίων, 4) νὰ
παρασκευάζουν καὶ ἀπὸ ἐδῶ ἀρκετὰ πλοῖα μεταγωγικὰ καὶ 5)
ἂν δὲν κατορθωθῇ νὰ ἔχουν ἀρκετὰ πλοῖα, νὰ παραγγείλουν
εἰς τὰς παραλιακὰς πόλεις νὰ ἐπιδιορθώσων τὰς ἐν τῷ μεταξὺ
δυσκολοδιαβάτους ὁδοὺς πρὸς εὐκολωτέραν ὁδοιπορίαν τοῦ
στρατεύματος. Καὶ τὰ μὲν ἄλλα ψηφίζονται· τὸ δὲ περὶ ὁδοι-
πορίας δὲν δέχονται οἱ στρατιῶται ἀποστρεφόμενοι τὴν ὁδοιπο-
ρίαν· κρυφίως ὅμως ὁ Ξενοφῶν καταπεύθει τὰς παραλιακὰς
πόλεις νὰ ἐπισκευάσων τὰς ὁδοὺς ἐκουσίως τῶν λέγων ὅτι
πολὴν ταχέως θ' ἀπαλλαγὸν τῶν Ἑλλήνων, ἐὰν καταστοῦν εὐ-
διάβατοι. Μετὰ ταῦτα λαμβάνουν οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τοὺς Τραπε-
ζουντίους πλοῖον πεντηκοντάκωπον καὶ διορίζουν πλοίαρχον
αὐτοῦ τὸν Λέξιππον· ἄλλ' οὗτος παραμελήσας νὰ συναθροίσῃ
πλοῖα δραπετεύει πέραν τοῦ Εὐξείνου Πόντου παραλαβὼν μαζί
του καὶ τὸ πλοῖον· λαμβάνουν δ' ἀκόμη ἀπὸ τοὺς Τραπεζουν-
τίους καὶ τριακοντάκωπον πλοῖον καὶ διορίζουν πλοίαρχον αὐ-
τοῦ τὸν Πολυκράτην, ὁ ὁποῖος, ὅσα πλοῖα συνελάμβανε, τὰ
ἐξηνάγαξε νὰ τεθοῦν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ στρατοπέδου. Ἐν

τῷ μειαξὺν ἐξέρχονται οἱ Ἕλληνες πρὸς ληλασίαν καὶ ἄλλοι μὲν ἐπιστρέφουν μὲ λάφυρα, ἄλλοι δὲ φονεύονται ὑπὸ τῶν πολεμίων.

Ἐπειδὴ τὸ στρατόπεδον ἤρχισε νὰ στερεῖται τροφῶν, ὁ Ξενοφῶν λαβὼν ὄδηγους ἀπὸ τοῦς Τραπεζοντίους ἐξάγει εἰς τὴν πλησίον ὄρεινὴν χώραν τῶν Ἀριλῶν, λαοῦ πολεμικωτάτου, τὸ ἦμισυ τοῦ στρατεύματος. Οἱ Ἀρίλαι, ἀφ' οὗ ἔκανσαν ὅλα τὰ εὐκολοκυρίενα χωρία τῶν, σφρῆουν ὅλοι μὲ τὰ ὑπάρχοντά τῶν εἰς χωρίον τι ὄχυρόν, τὸ ὁποῖον ἦτο ἡ πρωτεύουσά τῶν. Τὸ χωρίον τοῦτο εἶχε γύρω του χαράδραν πολὺ βαθεῖαν· εἶχε δὲ ἀκόμη καὶ πρόχωμα καὶ χαρικόματα καὶ πύργους ξυλίτους. Ἐντὸς τοῦ ἰσχυροῦ τούτου περιφράγματος ἦτο ἡ πόλις καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς ἡ ἀκρόπολις, πρὸς τὴν ὁποίαν ἔφερον ὁδός, ἐκατέρωθεν τῆς ὁποίας ὑπῆρχον ξύλιται οἰκίαι (ιδ. σχεδ. ἐν σελ. VII). Πρῶτοι διαβαίνουν τὴν χαράδραν οἱ πελταστιά· φθάσαντες δὲ εἰς τὸ χαράκωμα εὐρίσκουν ἰσχυρὰν ἀνίστασιν καί, ἐπειδὴ δὲν ἤξευρον τί νὰ κάμουν, καλοῦν εἰς βοήθειάν τῶν τὸν Ξενοφῶντα, ὁ ὁποῖος μὲ τοὺς ὀπλίτας εὐρίσκειτο ἐκτὸς τῆς χαράδρας. Οὗτος πλησιάσας μὲ τὸν στρατὸν του πρὸς τὴν χαράδραν τοὺς μὲν ὀπλίτας διατάσσει νὰ παραταχθῶν, αὐτὸς δὲ μαζὶ μὲ τοὺς λοχαγούς ἐξετάσαντες τὸ χωρίον τὸ εὐρίσκουν εὐκολοκυρίετον. Τότε οἱ λοχαγοὶ ὀδηγοῦν τοὺς ὀπλίτας παρατεταγμένους ἡμικυκλικῶς κατὰ τῶν πολεμίων καὶ ἀναγκάζουν αὐτοὺς μὲ τὰς λόγχας, τὰ βέλη καὶ τοὺς λίθους νὰ ἐγκαιταλίψουν τὸ πρόχωμα καὶ τοὺς πύργους. Μειὰ ταῦτα οἱ μὲν πελταστιά εἰσορροοῦν εἰς τὴν πόλιν καὶ τρέπονται εἰς διαρπαγὴν αὐτῆς, ὁ δὲ Ξενοφῶν σταθεὶς παρὰ τὰς πύλας ἠμποδίζε τὴν εἴσοδον εἰς ὄσους ἐκ τῶν ὀπλιτῶν ἠδύνατο· διότι ἐπὶ τινῶν λόφων ὄχυρῶν ἤρχισαν νὰ φαίνωνται καὶ ἄλλοι πολέμιοι. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον καλεῖται ὁ Ξενοφῶν εἰς βοήθειαν· διότι οἱ πολέμιοι ἐπιπεσόντες κατὰ τῶν λαφυραγωγούντων πελταστῶν ἐξωθῶν αὐτοὺς πρὸς τὴν ἔξοδον. Ἐνωθέντες δὲ ὀπλίται καὶ πελταστιά ἀναγκάζουν τοὺς πολεμίους ν' ἀποσυρθῶν πάλιν εἰς τὴν ἀκρόπολιν· ἀλλὰ τώρα εἶναι δύσκολον νὰ ὑποχωρήσουν οἱ Ἕλληνες διὰ τῆς εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀγούσης ὁδοῦ· διότι οἱ πολέμιοι ἐξορμήσαντες ἐκ τῆς ἀκροπόλεως καὶ ἀναβάντες εἰς τὰς οἰκίας,

τὰς ἑκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ, ἔρριπτον κατὰ τῶν Ἑλλήνων μεγάλα ξύλα. Πλησιάζει δὲ καὶ ἡ νύξ. Τότε ἐπέρχεται ἐκ θεοῦ σωτηρία. Αἰφνιδίως φωτίζεται λάμψασα μία ἐκ τῶν δεξιᾶ τῆς ὁδοῦ οἰκῶν ἀναφθεῖσα ὑπὸ τινος καὶ τρέπονται εἰς φυγὴν ὅλοι οἱ ἐκ τῶν δεξιᾶ τῆς ὁδοῦ ἐπιτιθέμενοι πολέμιοι. Ὁ Ξενοφῶν ἄμα ἔμαθε τοῦτο, διατάσσει γὰρ καύσων καὶ τὰς ἀριστερᾶ τῆς ὁδοῦ οἰκίας καὶ οὕτω ἀναγκάζει καὶ τοὺς ἐκ τῶν οἰκῶν αὐτῶν ἐπιτιθέμενους γὰρ τραποῦν εἰς φυγὴν. Ὑπελείποντο μόνοι οἱ κατὰ μέτωπον πολέμιοι, οἱ ὅποιοι ἠρώχλουν τοὺς Ἕλληνας καὶ ἐσκόπευον γὰρ ἐπιτεθοῦν κατ' αὐτῶν κατὰ τὴν κατὰβάσιν των εἰς τὴν χαράδραν. Τότε ὁ Ξενοφῶν σωρεύσας πολλὰ ξύλα μεταξὺ τοῦ στρατοῦ του καὶ τῶν πολεμίων καίει αὐτά. Καὶ οὕτω οἱ μὲν Ἕλληνες μόλις κατορθοῦν γὰρ ξεφύγουν τραπέντες πρὸς τὴν ἔξοδον καὶ τὴν χαράδραν ἢ δὲ πόλις ὅλη καὶ αἱ οἰκίαι καὶ οἱ πύργοι καὶ τὰ χαρακώματα καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ἐκτὸς τῆς ἀκροπόλεως ἐκάησαν. Τὴν ἐπομένην οἱ Ἕλληνες ἐπανέρχονται εἰς τὴν Τραπεζοῦντα φέροντες τροφάς].

A'. Ἐπιφάνεια τῶν Ἑλλήνων εἰς Κερασοῦντα.— Διανομὴ τῶν ἐκ τῶν λαφύρων χρημάτων καὶ τρόπος, κατὰ τὸν ὅποιον χρησιμοποιεῖ ὁ Ξενοφῶν τὰ διὰ τοὺς θεοὺς παραδοθέντα εἰς αὐτὸν χρήματα.

(3, 1—13)

Ἐπεὶ δὲ οὔτε Χειρίσοφος ἦκεν οὔτε πλοῖα ἰκανὰ ἦν οὔτε § 1—3 τὰ ἐπιτίθεται ἦν λαμβάνειν ἔτι, ἐδόκει ἀπιτέον εἶναι. καὶ εἰς μὲν τὰ πλοῖα τοὺς τε ἀσθενοῦντας ἐνεδίβασαν καὶ τοὺς ὑπὲρ τετταράκοντα ἔτη καὶ παιδας καὶ γυναῖκας καὶ τῶν σκευῶν, ὅσα μὴ ἀνάγκη ἦν ἔχειν. καὶ Φιλήσιον καὶ Σοφαίνετον τοὺς πρεσβυτάτους τῶν στρατηγῶν εἰσβιδάσαντες, τούτων ἐκέλευον ἐπιμελεῖσθαι· οἱ δὲ ἄλλοι ἐπορευόντο· ἡ δὲ ὁδὸς ὠδοποιη-

μένῃ ἦν. καὶ ἀφικνοῦνται πορευόμενοι εἰς Κερασσοῦντα τριταῖοι, πόλιν Ἑλληνίδα ἐπὶ θαλάττῃ, Σινωπέων ἀποικον ἐν τῇ Κολχίδι χώρα. ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας δέκα· καὶ ἐξέτασις σὺν τοῖς ἔπλοις ἐγίγνετο καὶ ἀριθμός, καὶ ἐγένοντο ὀκτακισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι. οὗτοι ἐσώθησαν. οἱ δὲ ἄλλοι ἀπώλοντο ὑπὸ τε τῶν πολεμίων καὶ χιόνος καὶ εἴ τις νόσῳ.

§ 1—6 Ἐνταῦθα καὶ διαλαμβάνουσι τὸ ἀπὸ τῶν αἰχμαλώτων ἀργύριον γενόμενον. καὶ τὴν δεκάτην, ἣν τῇ Ἀπόλλωνι ἐξεῖλον καὶ τῇ Ἐφεσίᾳ Ἀρτέμιδι, διέλαβον οἱ στρατηγοὶ τὸ μέρος ἕκαστος φυλάττειν τοῖς θεοῖς· ἀντὶ δὲ Χειρισόφου Νέων ὁ Ἀσιναῖος ἔλαβεν. Ξενοφῶν σὺν τὸ μὲν τοῦ Ἀπόλλωνος ἀνάθημα ποιησάμενος ἀνατίθησιν εἰς τὸν ἐν Δελφοῖς τῶν Ἀθηναίων θησαυρὸν καὶ ἐπέγραψε τὸ τε αὐτοῦ ὄνομα καὶ τὸ Προξένου, ὃς σὺν Κλεάρχῳ ἀπέθανε· ξένος γὰρ ἦν αὐτοῦ. τὸ δὲ τῆς Ἀρτέμιδος τῆς Ἐφεσίας, ὅτ' ἀπήγει σὺν Ἀγῃσιλάῳ ἐκ τῆς Ἀσίας τὴν εἰς Βοιωτοῦς ὁδόν, καταλείπει παρὰ Μεγαβύζῳ τῇ τῆς Ἀρτέμιδος νεωκόρῳ, ὅτι αὐτὸς κινδυνεύσων ἐδόκει εἶναι, καὶ ἐπέστειλεν, ἣν μὲν αὐτὸς σωθῆ, αὐτῇ ἀποδοῦναι· ἣν δὲ τι πάθῃ, ἀναθεῖναι ποιησάμενον τῇ Ἀρτέμιδι, ὅ,τι οἴοιτο χαριεῖσθαι τῇ θεῇ.

§ 7—8 Ἐπεὶ δ' ἔφευγεν ὁ Ξενοφῶν, κατοικοῦντος ἤδη αὐτοῦ ἐν Σκιλλοῦντι παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν, ἀφικνεῖται Μεγάβυζος εἰς Ὀλυμπίαν θεωρήσων, καὶ ἀποδίδωσι τὴν παρακαταθήκην αὐτῷ. Ξενοφῶν δὲ λαβὼν χωρίον ὠνεῖται τῇ θεῇ, ὅπου ἀνεῖλεν ὁ θεός. ἔτυχε δὲ διαρρέων διὰ τοῦ χωρίου ποταμὸς Σελινοῦς. καὶ ἐν Ἐφέσῳ δὲ παρὰ τὸν τῆς Ἀρτέμιδος νεῶν Σελινοῦς ποταμὸς παραρρεῖ. καὶ ἰχθύες τε ἐν ἀμφοτέροις ἔνεισι καὶ κόγχαι· ἐν δὲ τῇ ἐν Σκιλλοῦντι χωρίῳ καὶ θῆραι πάντων, ὅποσα ἐστὶν ἀγρευόμενα θηρία.

§ 9—10 Ἐποίησε δὲ καὶ βωμὸν καὶ ναὸν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀργυρίου, καὶ τὸ λοιπὸν δὲ ἀεὶ, δεκατεύων τὰ ἐκ τοῦ ἀγροῦ ὥραϊα, θυ-

οἶαν ἐποίει τῇ θεῷ, καὶ πάντες οἱ πολῖται καὶ οἱ πρόοχωροι ἄνδρες καὶ γυναῖκες μετεῖχον τῆς ἐορτῆς. παρεῖχε δὲ ἡ θεὸς τοῖς σκηνοῦσιν ἄλφιστα, ἄρτους, οἶνον, τραγήματα, καὶ τῶν θυομένων ἀπὸ τῆς ἱεράς νομῆς λάχος, καὶ τῶν θηρευομένων δέ. καὶ γὰρ θήραν ἐποιοῦντο εἰς τὴν ἐορτὴν οἳ τε Ξενοφώντας παῖδες καὶ οἱ τῶν ἄλλων πολιτῶν, οἱ δὲ βουλόμενοι καὶ ἄνδρες συνεθήρων· καὶ ἠλίσκετο τὰ μὲν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ χώρου, τὰ δὲ καὶ ἐκ τῆς Φολόης, σῦες καὶ δορκάδες καὶ ἔλαφοι.

Ἔστι δὲ ἡ χώρα, ἣ ἐκ Λακεδαίμονος εἰς Ὀλυμπίαν πο- § 11—13
 ρεῦνται, ὡς εἴκοσι στάδιοι ἀπὸ τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ Διὸς ἱεροῦ. ἐνὶ δ' ἐν τῷ ἱερῷ χώρῳ καὶ λειμῶν καὶ ὄρη δένδρων μεσά, ἱκανὰ σῦς καὶ αἴγας καὶ βοῦς τρέφειν καὶ ἵππους, ὥστε καὶ τὰ τῶν εἰς τὴν ἐορτὴν ἰόντων ὑποζύγια εὐωχεῖσθαι. περὶ δὲ αὐτὸν τὸν ναὸν ἄλλος ἡμέρων δένδρων ἐφυτεύθη, ὅσα ἐστὶ τρωκτὰ ὠραῖα. ὁ δὲ ναός, ὡς μικρὸς μεγάλῳ, τῷ ἐν Ἐφέσῳ εἴκασται, καὶ τὸ ξόανον ἔοικεν, ὡς κυπαρίττινον χρυσοῦ ὄντι, τῷ ἐν Ἐφέσῳ. καὶ στήλη ἔστηκε παρὰ τὸν ναὸν γράμματα ἔχουσα·
 ΙΕΡΟΣ Ο ΧΩΡΟΣ ΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ. ΤΟΝ ΕΧΟΝΤΑ ΚΑΙ ΚΑΡ-
 ΠΟΥΜΕΝΟΝ ΤΗΝ ΜΕΝ ΔΕΚΑΤΗΝ ΚΑΤΑΘΥΕΙΝ ΕΚΑΣΤΟΥ Ε-
 ΤΟΥΣ. ΕΚ ΔΕ ΤΟΥ ΠΕΡΙΤΤΟΥ ΤΟΝ ΝΑΟΝ ΕΠΗΣΚΕΥΑΖΕΙΝ. ΑΝ
 ΔΕ ΤΙΣ ΜΗ ΠΟΙΗΙ ΤΑΥΤΑ ΤΗ, ΘΕΩ, ΜΕΛΗΣΕΙ.

[Ἀπὸ τὴν Κεραισοῦντα οἱ Ἕλληγες ἐξακολουθοῦντες τὴν πο-
 ρεῖαν φθάνουν εἰς τὰ ὄρια τῶν Μοσσουνοίκων. Οὗτοι ἔχοντες με-
 γάλῃν πελοίθησιν εἰς τὴν ὀχυρότητα τῆς χώρας τῶν δὲν ἠθέλον
 νὰ ἐπιτρέψουν εἰς τοὺς Ἕλληγας νὰ διέλθουν δι' αὐτῆς. Τότε οἱ
 Ἕλληγες διὰ τῆς μεσιτείας ἐνὸς Τραπεζουντίου συμμαχοῦν μὲ
 τοὺς δυτικοὺς Μοσσουνοίκους, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἐχθροὶ τῶν ἀνατολι-
 κῶν, τῶν ἐμποδιζόντων τὴν διόδον. Μετὰ τὴν συμμαχίαν οἱ δυτι-
 κοὶ Μοσσουνοικοὶ ἀποστέλλουν εἰς τοὺς Ἕλληγας διὰ πλοίων δύνα-
 μιν 600 ἀνδρῶν· οὗτοι ἐξεληθόντες εἰς τὴν ξηρὰν πορεύονται ὅ-

θμικῶς ἄδοτες κατὰ τινος φρουρίου τῶν πολεμίων, τὸ ὁποῖον ἐνόμιζον διὰ ἢτο παρὰ πολὺν εὐπρόσβλητον· ἔκειτο δὲ τοῦτο πρὸ τῆς πρωτευούσης των, ἣ ὁποία κατεῖχε τὴν ὑψηλοτέραν κορυφὴν τῆς χώρας. Ἦκολούθουν δὲ τοὺς 600 Μοσσυνοίκους καὶ τινες ἐκ τῶν Ἑλλήνων οὐχὶ κατὰ διαταγὴν τῶν στρατηγῶν, ἀλλ' αὐτοβούλως πρὸς διασπαρῆν. Ὅτε δ' οὗτοι ἐπλησίασαν πρὸς τὸ φρούριον, ἐξορμήσαντες ἐξ αὐτοῦ οἱ πολέμοι τοὺς τρέπουν εἰς φυγὴν, φρονεῦν πολλοὺς ἐξ αὐτῶν καὶ τοὺς καταδιώκουν, ἕως ὅτου εἶδον τοὺς Ἑλληνας γὰ ἔρχονται εἰς βοήθειάν των. Καίτιν στραφέντες πρὸς τὰ ὀπίσω ἀπέρχονται. Οἱ δ' Ἑλληνες πολὺν ἐστενοχωρήθησαν καὶ διότι ἔγιναν οὕτω τολμηρότεροι οἱ πολέμοι καὶ διότι τότε πρῶτον οἱ Ἑλληνες ἀπεκροῦσθησαν ὑπὸ βαρβάρων. Καὶ ἐκείνην μὲν τὴν ἡμέραν ἐνθαρρυνθέντες ὑπὸ τοῦ Ξενοφώντας οὐδὲν πρῶτον τὴν ἐπομένην ὅμως, ἀφ' οὗ παρέταξαν ὁμήτους τοὺς λόχους καὶ τοὺς συμμάχους ἔταξαν εἰς τὸ ἀριστερὸν κέρας κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, πορεύονται κατὰ τοῦ φρουρίου, ὅπου ἦσαν παρατεταγμένοι οἱ πολέμοι· τοὺς τρέφαντες εἰς φυγὴν καταδιώκουν ἄνω πρὸς τὴν πόλιν. Ὅταν δὲ οἱ Ἑλληνες ἔφθασαν ἄνω παρὰ τὰς οἰκίας τῆς πρωτευούσης, τότε ὅλοι οἱ πολέμοι συναθροισθέντες μάχονται καὶ προσπαθοῦν κτυπῶντες τοὺς Ἑλληνας μὲ τὰ ἀκόνητα καὶ τὰ δόρατα γ' ἀποκρούουσιν αὐτούς· οἱ Ἑλληνες ὅμως δὲν ὑποχωροῦν, ἀλλὰ συμπλακέντες πρὸς τοὺς πολεμίους τρέπουν καὶ πάλιν αὐτούς εἰς φυγὴν καὶ κυριεύουν τὴν πρωτευούσάν των· τὸν δὲ βασιλέα των καίουν μαζὶ μὲ τὸν πρόγονον του, ἐν τὸς τοῦ ὁποίου διέμενε. Μετὰ ταῦτα οἱ Ἑλληνες διασπάζοντες τὸ φρούριον καὶ τὴν πρωτεύουσαν εὐρίσκουν ἐκεῖ ἄφθονα τὰ τρόφιμα· ἀφ' οὗ δὲ παρέδωκαν τὸ κυριευθὲν φρούριον εἰς τοὺς συμμάχους των Μοσσυνοίκους, διέρχονται εἰρηρικῶς τὴν ὑπόλοιπον χώραν.

Ἀπὸ τῶν Μοσσυνοίκων εἰσέρχονται διὰ μέσον τῆς χώρας τῶν Χαλύβων εἰς τὴν χώραν τῶν Τιβαρητῶν καὶ ταύτην διελθόντες εἰρηρικῶς φθάνουν μετὰ δύο ἡμέρας εἰς τὴν Ἑλληνικὴν πόλιν Κοτύωρα, ἀποικίαν τῶν Σιτωπέων. Ἐδῶ διαμένουν τεσσαράκοντα πέντε ἡμέρας· κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ προσφέρουν θυσίας εἰς τοὺς θεοὺς καὶ τελοῦν ἱερὰς τελετὰς καὶ γυμνικοὺς ἀγῶνας· τὰ δὲ τρόφιμα ἐλάμβανον διὰ τῆς βίας ἄλλα μὲν ἐκ τῆς Παφλαγο-

νίας, ἄλλα δὲ ἐκ τῶν περιοχῶων τῶν Κοτυωριτῶν· διότι οἱ Κοτυωριῖται οὔτε τροφὰς πρὸς ἀγορὰν παρῆχον εἰς τοὺς Ἕλληνας οὔτε ἐδέχοντο εἰς τὴν πόλιν τῶν τοὺς ἀσθενεῖς].

Β'. Αἱ ἐν Κοτυώροις διαπραγματεύσεις τῶν Σινωπέων πρέσβειων μετὰ τῶν Ἑλλήνων.

(5, 7—25)

Ἐν τούτῳ ἔρχονται ἐκ Σινώπης πρέσβεις, φοβούμενοι περὶ § 7—9
τῶν Κοτυωριτῶν τῆς τε πόλεως, ἣν γὰρ ἐκείνων καὶ φόρον ἐκείνοις ἔφερον, καὶ περὶ τῆς χώρας, ὅτι ἤκουον δηουμένην. καὶ ἐλθόντες εἰς τὸ στρατόπεδον ἔλεγον· προηγόρει δὲ Ἐκατόνυμος, δεινὸς νομιζόμενος εἶναι λέγειν· «Ἐπεμφεν ἡμᾶς, ὧ ἄνδρες στρατιῶται, ἢ τῶν Σινωπέων πόλις ἐπαινέσοντάς τε ὑμᾶς, ὅτι νικᾶτε, Ἕλληνες ὄντες, βαρβάρους, ἔπειτα δὲ καὶ συνησθησομένους, ὅτι διὰ πολλῶν τε καὶ δεινῶν, ὡς ἡμεῖς ἤκουσαμεν, πραγμάτων σεσησμένοι πάρεστε. ἀξιούμεν δέ, Ἕλληνες ὄντες καὶ αὐτοί, ὑφ' ὑμῶν ὄντων Ἑλλήνων ἀγαθὸν μὲν τι πάσχειν, κακὸν δὲ μηδέν· οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς ὑμᾶς οὐδὲν πώποτε ὑπῆρξαμεν κακῶς ποιῶντες.

» Κοτυωριῖται δὲ οὗτοι εἰσὶ μὲν ἡμέτεροι ἄποικοι, καὶ τὴν § 10—12
χώραν ἡμεῖς αὐτοῖς ταύτην παραδεδώκαμεν, βαρβάρους ἀφελόμενοι· διὸ καὶ δασμὸν ἡμῖν φέρουσιν οὗτοι τεταγμένον καὶ Κερασούντιοι καὶ Τραπεζούντιοι· ὥστε, ὅτι ἂν τούτους κακὸν ποιήσητε, ἢ Σινωπέων πόλις νομίζει πάσχειν. νῦν δὲ ἀκούομεν ὑμᾶς εἰς τε τὴν πόλιν βία παρεληλυθότας ἐνίουσκηνοῦν ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ ἐκ τῶν χωρίων βία λαμβάνειν, ὧν ἂν δέσηθε, οὐ πείθοντας. ταῦτ' οὖν οὐκ ἀξιούμεν· εἰ δὲ ταῦτα ποιήσετε, ἀνάγκη ἡμῖν καὶ Κορύλαν καὶ Παφλαγόνας καὶ ἄλλον, ὅντινα ἂν δυνώμεθα, φίλον ποιεῖσθαι.»

§ 13—15 Πρὸς ταῦτα ἀναστάς Ξενοφῶν ὑπὲρ τῶν στρατιωτῶν εἶπεν· « Ἡμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες Σινοπεῖς, ἤχομεν ἀγαπῶντες, ὅτι τὰ σώματα διεσωσάμεθα καὶ τὰ ὄπλα· οὐ γὰρ ἦν δυνατόν ἅμα τε χρήματα ἄγειν καὶ φέρειν καὶ τοῖς πολεμίοις μάχεσθαι. καὶ νῦν, ἐπεὶ εἰς τὰς Ἑλληνίδας πόλεις ἤλθομεν, ἐν Τραπεζοῦντι μὲν, παρῆχον γὰρ ἡμῖν ἀγοράν, ὠνούμενοι εἶχομεν τὰ ἐπιτήδεια, καὶ ἀνθ' ὧν ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ξένια ἔδωκαν τῇ στρατιᾷ, ἀντετιμῶμεν αὐτούς, καὶ εἴ τις αὐτοῖς φίλος ἦν τῶν βαρβάρων, τούτων ἀπειχόμεθα· τοὺς δὲ πολεμίους αὐτῶν, ἐφ' οὓς αὐτοὶ ἠγοῖντο, κακῶς ἐποιούμεν, ὅσον ἐδυνάμεθα. ἐρωτᾶτε δὲ αὐτούς, ὁποῖων τινῶν ἡμῶν ἔτυχον· πάρεισι γὰρ ἐνθάδε, οὓς ἡμῖν ἠγεμόνας διὰ φιλίαν ἢ πόλιν συνέπεμψεν.

§ 16—19 » Ὅποι δ' ἂν ἐλθόντες ἀγοράν μὴ ἔχωμεν, ἂν τε εἰς βάρβαρον γῆν ἂν τε εἰς Ἑλληνίδα, οὐχ ὕβρει, ἀλλὰ ἀνάγκῃ λαμβάνομεν τὰ ἐπιτήδεια. καὶ Καρδούχους καὶ Ταύχους καὶ Χαλδαίους, καίπερ βασιλέως οὐχ ὑπηκόους ὄντας, ἔμως, καὶ μάλα φοβερούς ὄντας, πολεμίους ἐκτισάμεθα διὰ τὸ ἀνάγκην εἶναι λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια, ἐπεὶ ἀγοράν οὐ παρῆχον. Μάκρωνας δέ, καίπερ βαρβάρους ὄντας, ἐπεὶ ἀγοράν, οἷαν ἐδύναντο, παρῆχον, φίλους τε ἐνομιζόμεν εἶναι καὶ βία οὐδὲν ἐλαμβάνομεν τῶν ἐκείνων. Κοτυωρίτας δέ, οὓς ὑμετέρους φατέ εἶναι, εἴ τι αὐτῶν εἰλήφαμεν, αὐτοὶ αἴτιοι εἰσιν· οὐ γὰρ ὡς φίλοι προσεφέροντο ἡμῖν, ἀλλὰ κλείσαντες τὰς πύλας οὔτε εἴσω ἐδέχοντο οὔτε ἔξω ἀγοράν ἔπεμπον· ἠτιῶντο δὲ τὸν παρ' ὑμῶν ἄρμοσθην τούτων αἴτιον εἶναι.

§ 20—21 » Ὁ δὲ λέγεις βία παρελθόντας σκηνοῦν, ἡμεῖς ἠξιοῦμεν τοὺς κάμνοντας εἰς τὰς στέγας δέξασθαι· ἐπεὶ δὲ οὐκ ἀνέφγον τὰς πύλας, ἢ ἡμᾶς ἐδέχετο αὐτὸ τὸ χωρίον, ταύτη εἰσελθόντες, ἄλλο μὲν οὐδὲν βίαιον ἐποιήσαμεν, σκηνοῦσι δ' ἐν ταῖς στέγαις οἱ κάμνοντες τὰ αὐτῶν δαπανῶντες, καὶ τὰς πύλας φρουροῦμεν, ὅπως μὴ ἐπὶ τῷ ὑμετέρῳ ἄρμοστῇ ὦσιν οἱ

κάμνοντες ἡμῶν, ἀλλ' ἐφ' ἡμῖν ἢ κομίσασθαι, ἔταν βουλώμεθα. οἱ δ' ἄλλοι, ὡς δρᾶτε, σκηνοῦμεν ὑπαίθριοι ἐν τῇ τάξει, παρεσκευασμένοι, ἂν μὲν τις εὖ ποιῇ, ἀντεუποιεῖν, ἂν δὲ κακῶς, ἀλέξασθαι.

» Ἄ δὲ ἠπειλήσας, ὡς, ἦν ὑμῖν δοκῆ, Κορύλαν καὶ Πα- § 22—23
φλαγόνας συμμάχους ποιήσεσθε ἐφ' ἡμᾶς, ἡμεῖς δέ, ἦν μὲν ἀνάγκη ἢ, πολεμήσομεν καὶ ἀμφοτέροις· ἦδη γὰρ καὶ ἄλλοις πολλαπλασίους ὑμῶν ἐπολεμήσαμεν· ἂν δὲ δοκῆ ἡμῖν καὶ φίλον ποιεῖσθαι τὸν Παφλαγόνα—ἀκούομεν δὲ αὐτὸν καὶ ἐπιθυμῖν τῆς ὑμετέρας πόλεως καὶ χωρίων τῶν ἐπιθαλαττίων—, πειρασόμεθα συμπράττοντες αὐτῷ, ὧν ἐπιθυμῶ, φίλοι γίγνεσθαι».

Ἐκ τούτου μάλα μὲν δῆλοι ἦσαν οἱ συμπρέσβεις τῷ Ἑκα- § 24—25
τωνύμῳ χαλεπαίνοντες τοῖς εἰρημένοις, παρελθὼν δ' αὐτῶν ἄλλος εἶπεν, ὅτι οὐ πόλεμον ποιησόμενοι ἦκοιεν, ἀλλ' ἐπιδείξοντες, ὅτι φίλοι εἰσίν. «καὶ ξενίσις, ἦν μὲν ἔλθητε πρὸς τὴν Σινωπέων πόλιν, ἐκεῖ δεξόμεθα, νῦν δὲ τοὺς ἐνθάδε κελύσομεν διδόναι, ἃ δύνανται· ὀρώμεν γὰρ πάντα ἀληθῆ ὄντα, ἃ λέγεται». ἐκ τούτου ξενιά τε ἔπεμπον οἱ Κοτυωρίται, καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐξένιζον τοὺς τῶν Σινωπέων πρέσβεις, καὶ πρὸς ἀλλήλους πολλά τε καὶ φιλικὰ διελέγοντο τὰ τε ἄλλα, καὶ περὶ τῆς λοιπῆς πορείας ἀνεπυθάνοντο, ὧν ἐκάτεροι ἐδέοντο.

BIBLION EKTON

1-3
 Συνθήκη τῶν Ἑλλήνων μετὰ τῶν Παφλαγόνων καὶ
 πλοῦς εἰς Ἀρμῆνην. — Ἐπάνοδος τοῦ Χειρισό-
 φου ἐκ τοῦ Βυζαντίου καὶ ἐκλογή αὐτοῦ ὡς ἀπο-
 λύτου ἄρχοντος.

(1, 1—33)

§ 1—3 Ἐκ τούτου δὲ ἐν τῇ διατριβῇ οἱ μὲν ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς ἔζων, οἱ δὲ καὶ ληζόμενοι ἐκ τῆς Παφλαγονίας. ἐκλώ τευον δὲ καὶ οἱ Παφλαγόνες εὖ μάλα τοὺς ἀποσκεδανнуμένους, καὶ τῆς νυκτὸς τοὺς πρόσω σκηνοῦντας ἐπειρῶντο κακουργεῖν· καὶ πολεμικώτατα πρὸς ἀλλήλους εἶχον ἐκ τούτων. ὁ δὲ Κορύλας, ὃς ἐτύγχανε τότε Παφλαγονίας ἄρχων, πέμπει παρὰ τοὺς Ἑλληνας πρέσβεις, ἔχοντας ἵππους καὶ στολὰς καλὰς, λέγοντας, ὅτι Κορύλας ἕτοιμος εἶη τοὺς Ἑλληνας μῆτε ἀδικεῖν μῆτε ἀδικεῖσθαι. οἱ δὲ στρατηγοὶ ἀπεκρίναντο, ὅτι περὶ μὲν τούτων σὺν τῇ στρατιᾷ βουλευσάιντο, ἐπὶ ξένια δὲ ἐδέχοντο αὐτούς· παρεκάλεσαν δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἀνδρῶν, οὓς ἐδόκουν δικαιοτάτους εἶναι.

§ 4—6 Θύσαντες δὲ βοῦς τῶν αἰχμαλώτων καὶ ἄλλα ἱερεῖα, εὐωχίαν μὲν ἀρκοῦσαν παρεῖχον, κατακείμενοι δὲ ἐν σκίμψοσιν ἐδείπνουν, καὶ ἔπινον ἐκ κερατίνων ποτηρίων, οἷς ἐνετύγχανον ἐν τῇ χώρᾳ. ἐπεὶ δὲ σπονδαί τε ἐγένοντο καὶ ἐπαιάνισαν, ἀνέστησαν πρῶτον μὲν Θραῖκες, καὶ πρὸς αὐτὸν ὠρχήσαντο σὺν τοῖς ὅπλοις, καὶ ἤλλοντο ὑψηλά τε καὶ κούφως, καὶ ταῖς μαχαίραις ἐχρῶντο· τέλος δὲ ὁ ἕτερος τὸν ἕτερον παῖει, ὡς

πᾶσιν ἐδόκει· ὁ δ' ἔπεσε τεχνικῶς πωρ. καὶ ἀνέκραγον οἱ Παφλαγόνες. καὶ ὁ μὲν, σκυλεύσας τὰ ὄπλα τοῦ ἑτέρου, ἐξήγει ἄδων τὸν Σιτάλκαν· ἄλλοι δὲ τῶν Θρακῶν τὸν ἕτερον ἐξέφερον ὡς τεθνηκότα· ἦν δὲ οὐδὲν πεπονηθῶς.

Μετὰ τοῦτο Αἰνιᾶνες καὶ Μάγνητες ἀνέστησαν, οἱ ὥρ- § 7-8
 χοῦντο τὴν καρπαίαν καλουμένην ἐν τοῖς ὄπλοις. ὁ δὲ τρέπος τῆς ὀρχήσεως ἦν· ὁ μὲν, παραθέμενος τὰ ὄπλα, σπεῖρει καὶ ζευγηλατεῖ, πυκνὰ δὲ στρεφόμενος ὡς φοβούμενος, ληστής δὲ προσέρχεται· ὁ δ' ἐπειδὴν προΐδηται, ἀπαντᾷ ἀρπάσας τὰ ὄπλα, καὶ μάχεται πρὸ τοῦ ζεύγους· καὶ οὗτοι ταῦτ' ἐποιοῦν ἐν ῥυθμῷ πρὸς τὸν αὐλόν· καὶ τέλος ὁ ληστής, δήσας τὸν ἄνδρα, καὶ τὸ ζεῦγος ἀπάγει· ἐνίοτε δὲ καὶ ὁ ζευγηλάτης τὸν ληστήν· εἶτα παρὰ τοὺς βουρὺς ζεύξας ὀπίσω τῷ χεῖρε δεδεμένον ἐλαύνει.

Μετὰ τοῦτο Μυσοὺς εἰσῆλθεν ἐν ἑκατέρᾳ τῇ χειρὶ ἔχων § 9-11
 πέλτην, καὶ τοτὲ μὲν, ὡς δύο ἀντιταττομένων, μιμούμενος ὤρχεϊτο, τοτὲ δὲ ὡς πρὸς ἓνα ἐχρήτο ταῖς πέλταις, τοτὲ δ' ἐδινεῖτο καὶ ἐξεκυβίστα, ἔχων τὰς πέλτας, ὥστε ὄψιν καλὴν φαίνεσθαι. τέλος δὲ τὸ περσικὸν ὤρχεϊτο κρούων τὰς πέλτας καὶ ὠκλαζε καὶ ἐξανίστατο· καὶ ταῦτα πάντα ἐν ῥυθμῷ ἐποίει πρὸς τὸν αὐλόν. ἐπὶ δὲ τούτῳ οἱ Μαντινεῖς καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν Ἀρκάδων ἀναστάντες, ἐξοπλισάμενοι ὡς ἐδύναντο κάλλιστα, ἤσαν τε ἐν ῥυθμῷ πρὸς τὸν ἐνόπλιον ῥυθμὸν αὐλούμενοι, καὶ ἐπαιάνισαν καὶ ὤρχησαντο, ὥσπερ ἐν ταῖς πρὸς τοὺς θεοὺς προσόδοις.

Ὅρῶντες δὲ οἱ Παφλαγόνες δεινὰ ἐποιοῦντο πάσας τὰς § 12-13
 ὀρχήσεις ἐν ὄπλοις εἶναι. ἐπὶ τούτοις ὄρων ὁ Μυσοὺς ἐκπεπληγμένους αὐτούς, πείσας τῶν Ἀρκάδων τινὰ πεπαμένον ὀρχηστρίδα, εἰσάγει σκευάσας, ὡς ἐδύνατο κάλλιστα, καὶ ἀσπίδα δοῦς κούφην αὐτῇ. ἡ δὲ ὤρχησατο πυρρίχην ἐλαφρῶς. ἐν ταῦθα κρότος ἦν πολὺς, καὶ οἱ Παφλαγόνες ἤρροντο, εἰ καὶ

γυναῖκες συνεμάχοντο αὐτοῖς. οἱ δ' ἔλεγον, ὅτι αὐταὶ καὶ αἰ τρεφάμεναι εἰεν βασιλέα ἐκ τοῦ στρατοπέδου. τῇ μὲν νυκτὶ ταύτῃ τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο.

§ 14—16 Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ προσῆγον αὐτοὺς εἰς τὸ στρατεύμα· καὶ ἔδοξε τοῖς στρατιώταις μήτε ἀδικεῖν Παφλαγόνας μήτε ἀδικεῖσθαι. μετὰ τοῦτο οἱ μὲν πρέσβεις ᾤχοντο· οἱ δὲ Ἕλληνες, ἐπειδὴ πλοῖα ἱκανὰ ἐδόκει παρεῖναι, ἀναβάντες ἔπλεον ἡμέραν καὶ νύκτα πνεύματι καλῷ ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντες τὴν Παφλαγονίαν. τῇ δ' ἄλλῃ ἀφικνοῦνται εἰς Σινώπην καὶ ὠρμίσαντο εἰς Ἀρμίνην τῆς Σινώπης. Σινωπεῖς δὲ οἰκοῦσι μὲν ἐν τῇ Παφλαγονικῇ, Μιλησίων δὲ ἄποικοί εἰσιν. οὗτοι δὲ ξένια πέμπουσι τοῖς Ἕλλησιν ἀλφίτων μὲν μεδίμνους τρισχιλίους, οἴνου δὲ κεράμια χίλια καὶ πεντακόσια. καὶ Χειρσοφός ἐνταῦθα ἦλθε, τριήρη ἔχων. καὶ οἱ μὲν στρατιῶται προσεδόκων ἄγοντά τι σφίσιν ἦκειν· ὁ δ' ἦγε μὲν οὐδέν, ἀπήγγελλε δέ, ὅτι ἐπαινοῖν αὐτοὺς καὶ Ἀναξίβιος ὁ ναύαρχος καὶ οἱ ἄλλοι, καὶ ὅτι ὑπισχνεῖτο Ἀναξίβιος, εἰ ἀφίκοντο ἔξω τοῦ Πόντου, μισθοφορὰν αὐτοῖς ἔσσεσθαι.

§ 17—18 Καὶ ἐν ταύτῃ τῇ Ἀρμίνῃ ἔμειναν οἱ στρατιῶται ἡμέρας πέντε. ὡς δὲ τῆς Ἑλλάδος ἐδόκουν ἐγγυὺς γίνεσθαι, ἦδη μᾶλλον ἢ πρόσθεν εἰσῆει αὐτοὺς, ὅπως ἂν καὶ ἔχοντές τι οἰκαδε ἀφίκοντο. ἠγγήσαντο οὖν, εἰ ἓνα ἔλοιτο ἄρχοντα, μᾶλλον ἂν, ἢ πολυαρχίας οὔσης, δύνασθαι τὸν ἓνα χρῆσθαι τῷ στρατεύματι καὶ νυκτὸς καὶ ἡμέρας, καί, εἴ τι δέοι λανθάνειν, μᾶλλον ἂν κρύπτεσθαι, καί, εἴ τι αὐτῷ δέοι φθάνειν, ἦττον ἂν ὑστερίζειν· οὐ γὰρ ἂν λόγων δεῖν πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ τὸ δόξαν τῷ ἐνὶ περαίνεσθαι ἂν τὸν δ' ἔμπροσθεν χρόνον ἐκ τῆς νικώσης ἔπραττον πάντα οἱ στρατηγοί.

§ 19—21 Ὡς δὲ ταῦτα διεννοοῦντο, ἐτράποντο ἐπὶ τὸν Ξενοφόντα· καὶ οἱ λοχαγοὶ ἔλεγον προσιόντες αὐτῷ, ὅτι ἡ στρατιὰ οὕτω γιγνώσκει, καὶ εὐνοίαν ἐνδεικνύμενος ἕκαστος ἔπειθεν αὐτὸν

ὑποστῆναι τὴν ἀρχήν. ὁ δὲ Ξενοφῶν τῇ μὲν ἐβούλετο ταῦτα, νομίζων καὶ τὴν τιμὴν μείζω οὕτως ἑαυτῷ γίγνεσθαι πρὸς τοὺς φίλους καὶ εἰς τὴν πόλιν τοῦνομα μείζον ἀφίξεσθαι αὐτοῦ, τυχὸν δὲ καὶ ἀγαθοῦ τινος ἂν αἴτιος τῇ στρατιᾷ γενέσθαι. τὰ μὲν δὴ τοιαῦτα ἐνθυμήματα ἐπῆρεν αὐτὸν ἐπιθυμῆσαι αὐτοκράτορα γενέσθαι ἄρχοντα. ὁπότε δ' αὖ ἐνθυμοίτο, ὅτι ἄδηλον μὲν παντὶ ἀνθρώπῳ, ὅπῃ τὸ μέλλον ἔξει, διὰ τοῦτο δὲ καὶ κίνδυνος εἶη καὶ τὴν προειργασμένην δόξαν ἀποβαλεῖν, ἤπορεῖτο.

Ἀπορουμένῳ δὲ αὐτῷ διακρίναι ἔδοξε κράτιστον εἶναι τοῖς § 22—24
θεοῖς ἀνακοινῶσαι· καὶ παραστησάμενος δύο ἱερεῖα, ἐθύετο τῷ Διὶ τῷ βασιλεῖ, ὅσπερ αὐτῷ μαντευτὸς ἦν ἐκ Δελφῶν· καὶ τὸ ἄναρ δὴ ἀπὸ τούτου τοῦ θεοῦ ἐνόμιζεν ἑωρακένας, ὃ εἶδεν, ὅτε ἤρχετο ἐπὶ τὸ συνεπιμελεῖσθαι τῆς στρατιᾶς καθίστασθαι. καὶ ὅτε ἐξ Ἐφέσου ὤρματο Κύρῳ συσταθησόμενος, ἀετὸν ἀνεμιμνήσκετο ἑαυτῷ δεξιὸν φθεγγόμενον, καθήμενον μέντοι, ὅνπερ ὁ μάντις ὁ προπέμπων αὐτὸν ἔλεγεν, ὅτι μέγας μὲν οἰωνὸς εἶη καὶ οὐκ ἰδιωτικός, καὶ ἐνδοξος, ἐπίπνονος μέντοι· τὰ γὰρ ὄρνεα μάλιστα ἐπιτίθεσθαι τῷ ἀετῷ καθημένῳ· οὐ μέντοι χρηματιστικὸν εἶναι τὸν οἰωνόν· τὸν γὰρ ἀετὸν πετόμενον μᾶλλον λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια. οὕτω δὴ θυομένῳ αὐτῷ διαφανῶς ὁ θεὸς σημαίνει μήτε προσδεῖσθαι τῆς ἀρχῆς μήτε, εἰ αἰροῖντο, ἀποδέχεσθαι. τοῦτο μὲν δὴ οὕτως ἐγένετο.

Ἡ δὲ στρατιὰ συνῆλθε, καὶ πάντες ἔλεγον ἕνα αἰρεῖσθαι· § 25—28
καὶ ἐπεὶ τοῦτο ἔδοξε, προυβάλλοντο αὐτόν. ἐπεὶ δὲ ἐδόκει δῆλον εἶναι, ὅτι αἰρήσονται αὐτόν, εἴ τις ἐπιψηφίζοι, ἀνέστη καὶ ἔλεξε τάδε· «Ἐγώ, ὦ ἄνδρες, ἴδομαι μὲν ὑφ' ὑμῶν τιμώμενος, εἴπερ ἀνθρωπὸς εἰμι, καὶ χάριν ἔχω καὶ εὐχομαι δοῦναί μοι τοὺς θεοὺς αἰτίον τινος ὑμῖν ἀγαθοῦ γενέσθαι· τὸ μέντοι ἐμὲ προκριθῆναι ὑφ' ὑμῶν ἄρχοντα, Λακεδαιμονίου ἀνδρὸς παρόντος, οὔτε ὑμῖν μοι δοκεῖ συμφέρον εἶναι, ἀλλ' ἴτ-

τον ἂν διὰ τοῦτο τυγχάνειν, εἴ τι δέοισθε παρ' αὐτῶν ἔμοί τε αὖ οὐ πάνυ τι νομίζω ἀσφαλές εἶναι τοῦτο. ὄρω γάρ, ὅτι καὶ τῇ πατρίδι μου οὐ πρόσθεν ἐπαύσαντο πολεμοῦντες, πρὶν ἐποίησαν πᾶσαν τὴν πόλιν ὁμολογεῖν Λακεδαιμονίους καὶ αὐτῶν ἡγεμόνας εἶναι. ἐπεὶ δὲ τοῦτο ὁμολόγησαν, εὐθὺς ἐπαύσαντο πολεμοῦντες καὶ οὐκέτι πέρα ἐπολιόρησαν τὴν πόλιν. εἰ οὖν ταῦτα ὄρων ἐγὼ δοκοίην, ὅπου δυναίμην, ἐνταῦθ' ἄκυρον ποιεῖν τὸ ἐκείνων ἀξίωμα, ἐκείνο ἐννοῶ, μὴ λίαν ἂν ταχὺ σωφρονοσθεῖην.

§ 29 » Ὅ δὲ ὑμεῖς ἐννοεῖτε, ὅτι ἤττον ἂν στάσις εἴη ἐνδὲς ἄρχοντος ἢ πολλῶν, εὖ ἴστε, ὅτι ἄλλον μὲν ἐλόμενοι οὐχ εὐρήσετε ἐμὲ στασιάζοντα· νομίζω γάρ, ὅστις, ἐν πολέμῳ ὄν, στασιάζει πρὸς ἄρχοντα, τοῦτον πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν στασιάζειν· ἐὰν δὲ ἐμὲ ἐλγῆσθε, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἴ τινα εὐροῖτε καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοὶ ἀχθόμενον».

§ 30—31 Ἐπεὶ δὲ ταῦτα εἶπε, πολλοὶ πλείονες ἐξανίσταντο λέγοντες, ὡς δέοι αὐτὸν ἄρχεῖν. Ἀγασίας δὲ Στυμφάλιος εἶπεν, ὅτι γελοῖον εἴη, εἰ οὕτως ἔχει· «ἢ ὀργιῶνται Λακεδαιμόνιοι καὶ ἐὰν σύνδειπνοι συνελθόντες μὴ Λακεδαιμόνιον συμποσίαρχον αἰρῶνται; ἐπεὶ, εἰ οὕτω γε τοῦτο ἔχει», ἔφη, «οὐδὲ λοχαγεῖν ἡμῖν ἔξεστιν, ὡς ἔοικεν, ὅτι Ἀρχάδες ἐσμέν». ἐνταῦθα δὴ ὡς εὖ εἰπόντος τοῦ Ἀγασίου ἀνεθορύβησαν. καὶ ὁ Ξενοφῶν ἐπεὶ ἑώρα πλείονος ἐνδέον, παρελθὼν εἶπεν· «Ἄλλ', ὦ ἄνδρες», ἔφη, «ὡς πάνυ εἰδῆτε, ὁμνύω ὑμῖν θεοὺς πάντας καὶ πάσας, ἢ μὴν ἐγὼ, ἐπεὶ τὴν ὑμετέραν γνώμην ἡσθανόμην, ἐθυόμην, εἰ βέλτιον εἴη ὑμῖν τε ἐμοὶ ἐπιτρέψαι ταύτην τὴν ἀρχὴν καὶ ἐμοὶ ὑποστήναι· καὶ μοι οἱ θεοὶ οὕτως ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐσθήμηναν, ὥστε καὶ ἰδιώτην ἂν γινῶναι, ὅτι τῆς μοναρχίας ἀπέχεσθαί με δεῖ».

§ 32—33 Οὕτω δὴ Χειρίσοφον αἰροῦνται. Χειρίσοφος δ' ἐπεὶ ἤρῆθη, παρελθὼν εἶπεν· «Ἄλλ', ὦ ἄνδρες, τοῦτο μὲν ἴστε, ὅτι οὐδ'

ἂν ἔγωγε ἑστασιάζον, εἰ ἄλλον εἴλεσθε· Ξενοφῶντα μέντοι», ἔφη, «ὠνήσατε οὐχ ἐλόμενοι· ὡς καὶ νῦν Δέξιππος ἤδη διέβαλλεν αὐτὸν πρὸς Ἀναξίβιον, ὅτι ἐδύνατο, καὶ μάλα ἐμοῦ αὐτὸν σιγάζοντος. ὁ δ' ἔφη νομίζειν αὐτὸν Τιμασίῳνι μάλλον ἄρχειν συνεθελῆσαι, Δαρδανεὶ ὄντι, τοῦ Κλεάρχου στρατεύματος, ἢ ἑαυτῷ, Λάκωνι ὄντι. ἐπεὶ μέντοι ἐμὲ εἴλεσθε», ἔφη, «καὶ ἐγὼ πειράσομαι, ὅτι ἂν δύνωμαι, ὑμᾶς ἀγαθὸν ποιεῖν. καὶ ὑμεῖς οὕτω παρασκευάζεσθε ὡς αὔριον, ἐὰν πλοῦς ᾖ, ἀναξόμενοι· ὁ δὲ πλοῦς ἔσται εἰς Ἡράκλειαν· ἅπαντας οὖν δεῖ ἐκεῖσε πειρασθαι κατασχεῖν· τὰ δ' ἄλλα, ἐπειδὴν ἐκεῖσε ἔλθωμεν, βουλευσόμεθα».

[Ἀπὸ τὴν Σινώπην μετὰ διήμερον πλοῦν φθάνουν οἱ Ἕλληνας εἰς τὴν Ἑλληνικὴν πόλιν Ἡράκλειαν, τὴν ἀποικίαν τῶν Μεγαρέων, καὶ ἀγκυροβολοῦν παρὰ τὴν Ἀχερουσιάδα Χερσόνησον· ἐδῶ οἱ Ἡρακλεῶται στέλλουν πρὸς τοὺς Ἕλληνας ὡς δῶρα φιλοξενίας κοῖθινα ἄλευρα, οἶνον καὶ ζῆα. Οἱ στρατιῶται ὅμως δὲν μένουν εὐχαριστημένοι μὲν αὐτά, ἀλλὰ ἀποφασίζουσιν κατὰ πρότασιν τοῦ Λύκωνος τ' ἀποστείλουν πρόσβεις εἰς Ἡράκλειαν καὶ γὰρ ζητήσουσιν ἀπὸ τοῦ Ἡρακλεῶται χρήματα· ὡς πρόσβεις δὲ προτείνουν τὸν Χειρίσοφον καὶ τὸν Ξενοφῶντα· ἀλλ' ἐπειδὴ οὗτοι δὲν δέχονται τοῦτο ὡς ἔχοντες τὴν γνώμην ὅτι δὲν πρέπει γὰρ καταπιέζουσιν τὴν πόλιν Ἑλληνικὴν καὶ φιλικὴν, ἀποστελλοῦν τὸν Λύκωνα, τὸν Καλλίμαχον καὶ τὸν Ἀγασίαν· οὗτοι ἐλθόντες εἰς τὴν Ἡράκλειαν ἀνακοινῶνουν τὴν ἀπόφασιν τοῦ στρατοῦ. Οἱ Ἡρακλεῶται ἀκούσαντες τοὺς πρόσβεις ἀποκρίνονται ὅτι θὰ σκεφθοῦν· καὶ ἐνθὺς κλείουσιν τὰς πύλας τῆς πόλεως τῶν καὶ ἐτοιμάζονται πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτῆς. Ἔνεκα τούτου οἱ περισσότεροι ἐκ τῶν στρατιωτῶν κατηγοροῦν τοὺς στρατηγούς ὡς αἰτίους τῆς καταστροφῆς τοῦ σχεδίου τῶν· καὶ ἐνωθέντες ὅλοι οἱ Ἀρκαῶδες καὶ Ἀχαιοὶ ἐπὶ τὸν Καλλίμαχον καὶ Λύκωνα ἀποσπῶνται ἀπὸ τοῦ λοιποῦ Ἕλληνας καὶ ἐκλέγουσιν ἰδίους στρατηγούς δέκα, ἵνα οὗτοι διοικοῦντες κατὰ πλει-

ονοηφρίαν ὀδηγοῦν εἰς τὸ ἐξῆς τὸ στρατεύμα. Οὕτω καταλύεται ἡ γενικὴ ἀρχηγία τοῦ Χειρισόφου. Ὁ Ξενοφῶν ὅμως ἤθελε μαζὶ μὲ τὸν Χειρισόφου νὰ συνεχίσῃ τὴν πορείαν του νομίζων ὅτι καὶ αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ ἦτο αὕτη ἀσφαλεστέρα· ἀλλ' ὁ Νέων—ὁ ὑποστράτηγος τοῦ Χειρισόφου—ἐπειδὴ εἶχε μάθει ἀπὸ τὸν Χειρισόφου ὅτι ὁ Κλέανδρος, ὁ ἀρμοστής τοῦ Βυζαντίου, μὲ τριήρεις θὰ ἤρχετο εἰς τὸν λιμένα τῆς Κάλπης καὶ ἐπειδὴ ἤθελε νὰ ἀναχωρήσουν μὲ αὐτὰς τὰς τριήρεις αὐτοὶ μόνοι—ὁ Νέων καὶ ὁ Χειρισόφου—μὲ τὸν στρατιώτην των, συμβουλεύει τὸν Ξενοφῶντα ν' ἀποχωρισθῇ ἀπὸ τὸ ἄλλο στρατεύμα καὶ νὰ πορευέται μόνος του. Ὁ Ξενοφῶν ἐπὶ τινὰ μὲν χρόνον ἐσκέφθη ν' ἀγῆσῃ τὸ στρατεύμα καὶ ν' ἀναχωρήσῃ μόνος του· ἀλλ' αἱ θυσίαι, τὰς ὁποίας προσέφερεν εἰς τὸν Ἡρακλέα, τοῦ ὑποδεικνύουν ὅτι συμφερότερον εἶναι νὰ συνεχίσῃ τὴν πορείαν του μὲ ὅσους στρατιώται τοῦ εἶχον ἀπομείνει. Οὕτω διαχωρεῖται τὸ στρατεύμα εἰς τρία μέρη. Τὸ πρῶτον, ἐξ Ἀρχάδων καὶ Ἀχαιοῶν, ἀποτελεῖται ἀπὸ 4.500 ὀπλίταις· τὸ δεύτερον ἐπὶ τὸν Χειρισόφου ἀπὸ 1.400 ὀπλίταις καὶ 700 πελταστιάς· τὸ τρίτον ἐπὶ τὸν Ξενοφῶντα ἀπὸ 1.700 ὀπλίταις, 300 πελταστιάς καὶ 40 ἵππεις. Καὶ οἱ μὲν Ἀρχάδες κατορθώσαντες νὰ λάβουν πλοῖα ἀπὸ τοὺς Ἡρακλεώταις ἀποπλέουν πρῶτοι εἰς τὸν λιμένα τῆς Κάλπης· ὁ δὲ Χειρισόφου διὰ ξηρᾶς πορευέται ἀπὸ τὴν παραλίαν· ὁ δὲ Ξενοφῶν μέχρι μὲν τῶν ὄριων τῆς Θοράκης καὶ τῆς Ἡρακλεώτιδος διὰ θαλάσσης, ἔπειτα δὲ διὰ ξηρᾶς.

Οἱ Ἀρχάδες καὶ Ἀχαιοὶ, ἐνθὺς ὡς ἀπεβιβάσθησαν τὴν νύκτα εἰς τὸν λιμένα τῆς Κάλπης, βαδίζουσιν εἰς τὰς πλησίον κειμένας κώμας· τὴν ἐπομένην δὲ πρῶτιαν ἐπιτίθενται κατὰ τῶν κωμῶν αὐτῶν, ἀφ' οὔ προηγουμένως ὤρισαν λόφον, εἰς τὸν ὁποῖον ἐν ἀνάγκῃ θὰ συνηθροίζοντο ὅλοι. Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν, ἐπειδὴ ἐπετέθησαν κατὰ τῶν κωμῶν αἰφνιδίως, κατορθώνουσιν νὰ λάβουν ἀπὸ αὐτὰς πολλοὺς αἰχμαλώτους καὶ πολλὰ πρόβατα· ἔπειτα ὅμως συναθροισθέντες οἱ Θοράκες τοὺς καταδιώκουν καὶ πολλοὺς φονεύσαντες ἀναγκάζουσιν νὰ ὑποχωρήσουν εἰς τὸν ἐκ τῆς προηγουμένης συνεννόησεως ὀρισθέντα λόφον καὶ ἐδῶ τοὺς πολιορκοῦν. Καὶ οἱ μὲν Ἀρχάδες καὶ Ἀχαιοὶ τοιαῦτα ἔπαθον. Ὁ δὲ Χειρισόφου παραπλέον τὰς ἀκτὰς τῆς Βιθυνίας φθάνει εἰς τὸν λιμένα τῆς Κάλπης. Ὁ δὲ Ξενοφῶν, ἐν ᾧ ἐβάδιζε διὰ ξηρᾶς, μανθάνει ἀπὸ

γέροντας τινας, τοὺς ὁποίους οἱ ἱππεῖς του συνήτησαν καθ' ὁδόν, οὗ οἱ Ἀρχάδες καὶ οἱ Ἀχαιοὶ πολιορκοῦνται ἐπὶ λόφον ὑπὸ τῶν Θουρκῶν. Τοῦτο μαθὼν συναθροΐζει τοὺς στρατιώτας του καὶ προτρέπει αὐτοὺς νὰ σπεύσουν εἰς βοήθειαν τῶν πολιορκουμένων Ἑλλήνων, διότι, ἐὰν ἐκεῖνοι σωθῶν, θὰ σωθῇ καὶ τὸ ὄλον στρατεύμα. Μετὰ ταῦτα οἱ στρατιῶται κατὰ διαταγὴν τοῦ Ξενοφῶντος προχωροῦντες κατὰ διαφόρους διευθύνσεις ἔκαιον πᾶν ὅ,τι συνήρτων ὥστε ἐφαίνετο ὅτι ἐπυροπολεῖτο ὅλη ἡ χώρα καὶ ὅτι τὸ στρατεύμα ἦτο πολὺ. Κατόπιν δὲ ἀναβάντες εἰς τινα λόφον στρατοπεδεύον ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἀνάπτον ὅσον ἡδύνατο περισσότερα πυρά. Ἀφ' οὗ δ' ἐδείκθησαν, δίδονται διαταγαὶ νὰ σβραθοῦν ὅλα τὰ πυρά. Καὶ τὴν μὲν νύκτια ἐγκαταστήσαντες φρουροὺς ἐκοιμῶντο. Τὴν δ' ἐπομένην προχωροῦντες φθάνουν εἰς τὸν λόφον, ὅπου ἐπολιορκοῦντο οἱ Ἕλληνες· ἀλλ' ἐδῶ δὲν βλέπουν οὔτε φιλικὸν οὔτε ἐχθρικὸν στρατεύμα, ἀλλὰ μόνον γουαῖδιά τινα καὶ γερόντια, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μαθάνουν ὅτι οἱ μὲν Θουρκες, ἀμέσως μόλις ἐβράδυσαν, ἔφυγον φοβηθέντες νεκροῖν ἐπίθειαν, περὶ τὰ χαράγματα δὲ ἀνεχώρησαν καὶ οἱ Ἕλληνες. Ταῦτα μαθόντες οἱ περὶ τὸν Ξενοφῶντα ἐπορεύοντο εἰς τὸν λιμένα τῆς Κάλπης θέλοντες νὰ ἐναυθοῦν, ὅσον ἡδύνατο ταχύτερον, μὲ τοὺς ἄλλους. Πορευόμενοι δὲ συναυθοῦν ἐπὶ τῆς πρὸς τὴν Κάλπην ἀγοῦσης ὁδοῦ τοὺς Ἀρχάδας καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς· ἀφ' οὗ δὲ συνητήθησαν, εἶδον μὲ μεγάλην των χαρὰν ἀλλήλους καὶ ἐχαιρέτιζον ὡς ἀδελφοὺς.

Συνεωθέντες πάλιν οἱ Ἕλληνες στρατοπεδεύον ταύτην τὴν ἡμέραν πλησίον τοῦ λιμένος τῆς Κάλπης. Τὴν δ' ἐπομένην ἐξέροχονται εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς χώρας διὰ νὰ εὔρουν τροφὰς καὶ διὰ νὰ θάψουν τοὺς πεσόντας Ἀχαιοὺς καὶ Ἀρχάδας. Ἀφ' οὗ δ' ἔθαψαν αὐτοὺς, τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν συναθροΐζονται ὅλοι οἱ στρατιῶται καὶ ἀποφασίζον: ἐὰν τις εἰς τὸ ἐξῆς κάμη λόγον περὶ διαρρέσεως τοῦ στρατοῦ, οὗτος νὰ τιμωρῆται διὰ θανάτου· καὶ νὰ ταχθοῦν ὑπὸ τοὺς ἰδίους στρατηγούς, ὡς καὶ πρὸ τῆς διαρρέσεως, τὴν δὲ θέσιν τοῦ Χειρισόφου ἀποθανόντος ἐκ πυρὸς ν' ἀναλάβῃ ὁ Νέων. Μετὰ ταῦτα ἀνέμενον τὸν Κλέανδρον, τὸν ἀρμοστήν τοῦ Βυζαντίου, νὰ ἔλθῃ μὲ τὰς τριήρεις καὶ τὰ πλοῖα, ἐξερχόμενοι δὲ εἰς τὰ πέριξ ἐλεγκάτων αὐτὰ καὶ ἔφερον εἰς τὸ στρατόπεδον ἀφθόρους τροφὰς· ἄλλοτε δὲ ἐπρομηθεύοντο τροφὰς ἀγοράζοντες ἀπὸ

τὰ καταπλέοντα εἰς τὸν λιμένα πλοῖα. Ἐν τῷ μεταξὺ φθάνει ὁ Κλέανδρος μὲ δύο μόνον τριήρεις· καθ' ἣν δὲ ὄραν ἔφθασεν, οἱ στρατιῶται εὐρισκόμενοι εἰς τὰ περίξ διήρπασον αὐτά· τοῦτο λέγει προσελθὼν πρὸς τὸν Κλέανδρον ὁ Δέξιππος, ὁ ὁποῖος εἶχε δραπετεύσει ἀπὸ τῆν Τραπεζοῦντα μὲ τὸ πεντηκοντάκωπον ἐκεῖνο πλοῖον. Ἀκούσας τοῦτο ὁ Κλέανδρος διατάσσει τὸν Δέξιππον νὰ φέρῃ ἐνώπιόν του οἰονδήποτε ἤθελε συλλάβει ἄρπάζοντα. Καὶ ὁ μὲν Δέξιππος συλλαβὼν κάποιον τὸν ἔφερεν εἰς τὸν Κλέανδρον. Ἀλλὰ συναντήσας αὐτὸν ὁ Ἄγασίας τὸν ἀποσπᾷ ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Δεξιππου· οἱ δὲ παριστάμενοι ἐκεῖ ἐκ τῶν στρατιωτῶν ἐπιχειροῦν νὰ κτυπήσουν τὸν Δέξιππον, ἀποκαλοῦντες αὐτὸν προδότην. Πολλοὶ ἐκ τῶν τριηριτῶν φοβηθέντες ἤρχισαν νὰ φεύγουν πρὸς τὴν θάλασσαν· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Κλέανδρος λέγει ὅτι θὰ ἀναχωρήσῃ καὶ θὰ κηρύξῃ παντοῦ· καμμία ἀπολύτως πόλις νὰ μὴ δέχεται αὐτοὺς ὡς πολεμίους. Τότε οἱ Ἕλληνες ἐνόησαν ὅτι ἡ ἀπειλή αὕτη τοῦ Κλέανδρου ἦτο δι' αὐτοὺς ἐπιβλαβὴς καὶ τὸν παρεκάλουν νὰ μὴ τὴν πραγματοποιήσῃ. Ὁ Κλέανδρος εἶπεν ὅτι δὲν θὰ τὴν πραγματοποιήσῃ, ἐὰν τοῦ παραδώσουν τὸν ἀποπειραθέντα νὰ κτυπήσῃ τὸν Δέξιππον, καθὼς καὶ τὸν Ἄγασίαν, ὁ ὁποῖος ἀπέσπασε τὸν στρατιώτην ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Δεξιππου. Οἱ Ἕλληνες κατὰ συμβουλήν τοῦ Ξενοφώντας δέχονται νὰ τοὺς παραδώσουν. Κατόπιν ὁμοῦ ἐλλθόντες οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ εἰς τὸν Κλέανδρον παρακαλοῦν αὐτὸν νὰ ἀφήσῃ ἐλευθέρους τοὺς ἄνδρας. Ὁ Κλέανδρος καὶ τοὺς ἄνδρας ἀφίγει καὶ ὑπόσχεται, ἐὰν οἱ θεοὶ τὸ ἐπιτρέψουν, νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς Ἕλληνας εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐπειδὴ ὁμοῦ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας θυσιάζων διὰ τὴν πορείαν δὲν εἶχε τὰς θυσίας εὐνοϊκὰς δι' αὐτήν, ἀποφεύγει νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς Ἕλληνας ὑποσχεθεὶς νὰ ὑποδεχθῇ αὐτοὺς, ὅσον δύναται καλύτερα, ὅταν φθάσουν εἰς τὸ Βυζάντιον. Καὶ ὁ μὲν Κλέανδρος ἀνεχώρησε. Οἱ δ' Ἕλληνες πεζῇ διὰ τῆς Βιθυνίας πορευόμενοι καὶ λαφυραγωγῆσαντες ἀφθόμως τὴν χώραν μετὰ ἕξ ἡμέρας φθάνουν εἰς τὴν Χρυσόπολιν].

BIBLION EBΔOMON

Α'. Διάβασις τῶν Ἑλλήνων εἰς Βυζάντιον.— Ἐξέ-
γερσις τῶν στρατιωτῶν καὶ καθησύχασις αὐ-
τῶν ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος.

(1, 2—32)

Ἐκ τούτου δὲ Φαρνάβαζος φοβούμενος τὸ στράτευμα, μὴ § 2—4
ἐπὶ τὴν αὐτοῦ χώραν στρατεύηται, πέμψας πρὸς Ἀναξίβιον
τὸν ναύαρχον—ὁ δ' ἔτυχεν ἐν Βυζαντίῳ ὄν—ἔδειτο διαδι-
βάσαι τὸ στράτευμα ἐκ τῆς Ἀσίας, καὶ ὑπισχνεῖτο πάντα
ποιήσῃν αὐτῷ, ὅσα δέοι. καὶ ὁ Ἀναξίβιος μετεπέμψατο τοὺς
στρατηγούς καὶ λοχαγούς εἰς Βυζάντιον, καὶ ὑπισχνεῖτο, εἰ
διαβαίεν, μισθοφορὰν ἔσσοθαι τοῖς στρατιωταῖς. οἱ μὲν δὴ ἄλ-
λοι ἔφασαν βουλευσάμενοι ἀπαγγελεῖν, Ξενοφῶν δὲ εἶπεν
αὐτῷ, ὅτι ἀπαλλάξοιτο ἡδὴ ἀπὸ τῆς στρατίας καὶ βούλοιτο
ἀποπλεῖν. ὁ δὲ Ἀναξίβιος ἐκέλευσεν αὐτὸν συνδιαβάνα
ἔπειτα οὕτως ἀπαλλάττεσθαι. ἔφη οὖν ταῦτα ποιήσῃν.

Σεύθης δὲ ὁ Θραξ πέμπει Μηδουσάδην καὶ κελεύει Ξενο- § 5—6
φῶντα συμπροθυμείσθαι, ὅπως διαβῆι τὸ στράτευμα, καὶ ἔφη
αὐτῷ ταῦτα συμπροθυμηθέντι ὅτι οὐ μεταμελήσει. ὁ δ' εἶ-
πεν· «Ἄλλὰ τὸ μὲν στράτευμα διαθήσεται· τούτου ἕνεκα μη-
δὲν τελείτω μήτε ἐμοὶ μήτε ἄλλῃ μηδενί· ἐπειδὴν δὲ δια-
βῆι, ἐγὼ μὲν ἀπαλλάξομαι, πρὸς δὲ τοὺς διαμένοντας καὶ
ἐπικαιρίους ὄντας προσφερέσθω, ὡς ἂν αὐτῷ δοκῆ».

Ἐκ τούτου διαβαίνουσι πάντες εἰς τὸ Βυζάντιον οἱ στρα- § 7—10
τιῶται. καὶ μισθὸν μὲν οὐκ ἐδίδου ὁ Ἀναξίβιος, ἐκῆρξε δὲ

λαβόντας τὰ ὄπλα καὶ τὰ σκεύη τοὺς στρατιώτας ἐξιέναι, ὡς ἀποπέμφων τε ἅμα καὶ ἀριθμὸν ποιήσων. ἐνταῦθα οἱ στρατιῶται ἤχθοντο, ὅτι οὐκ εἶχον ἀργύριον ἐπισιτίζεσθαι εἰς τὴν πορείαν, καὶ ὀκνηρῶς συνεσκευάζοντο. καὶ ὁ Ξενοφών, Κλεάνδρῳ τῷ ἀρμοστῇ ξένος γεγεννημένος, προσελθὼν ἠσπάζετο αὐτὸν ὡς ἀποπλευσόμενος ἤδη. ὁ δὲ αὐτῷ λέγει· «Μὴ ποιήσης ταῦτα· εἰ δὲ μὴ», ἔφη, «αἰτίαν ἔξεις, ἐπεὶ καὶ νῦν τινὲς ἤδη σὲ αἰτιῶνται, ὅτι οὐ ταχὺ ἐξέρπει τὸ στράτευμα». ὁ δ' εἶπεν· «Ἄλλ' αἴτιος μὲν ἔγωγε οὐκ εἰμὶ τούτου, οἱ δὲ στρατιῶται αὐτοί, ἐπισιτισμοῦ δεόμενοι, διὰ τοῦτο ἀθυμοῦσι πρὸς τὴν ἔξοδον». «Ἄλλ' ὅμως», ἔφη, «ἐγὼ σοι συμβουλεύω ἐξελθεῖν μὲν ὡς συμπορευσόμενον, ἐπειδὰν δ' ἔξω γένηται τὸ στράτευμα, τότε ἀπαλλάττεσθαι». «Ταῦτα τοίνυν», ἔφη ὁ Ξενοφών, «ἐλθόντες πρὸς Ἄναξιβιον διαπραξόμεθα». οὕτως ἐλθόντες ἔλεγον ταῦτα.

§ 11—14 Ὁ δὲ ἐκέλευεν οὕτω ποιεῖν καὶ ἐξιέναι τὴν ταχίστην συσκευασμένους καὶ προσανειπεῖν, ὅς ἂν μὴ παρῆ εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ εἰς τὸν ἀριθμὸν, ὅτι αὐτὸς αὐτὸν αἰτιάσεται. ἐντευθεν ἐξήσαν οἱ τε στρατηγοὶ πρῶτοι καὶ οἱ ἄλλοι. καὶ ἄρδην πάντες πλὴν ὀλίγων ἔξω ἦσαν, καὶ Ἐτεόνικος εἰστήκει παρά τας πύλας ὡς, ὅποτε ἔξω γένοιτο πάντες, συγκλείσων τὰς πύλας καὶ τὸν μοχλὸν ἐμβαλῶν. ὁ δὲ Ἄναξιβιος συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς καὶ τοὺς λοχαγοὺς ἔλεξε· «Τὰ μὲν ἐπιτήδεια», ἔφη, «λαμβάνετε ἐκ τῶν Θρακίων κωμῶν· εἰςὶ δὲ αὐτόθι πολλαὶ κριθαὶ καὶ πυροὶ καὶ τᾶλλα ἐπιτήδεια· λαβόντες δὲ πορεύεσθε εἰς Χερρόνησον, ἐκεῖ δὲ Κυνίσκος ὑμῖν μισθοδοτήσει». ἐπακούσαντες δὲ τινες τῶν στρατιωτῶν ταῦτα ἦ καὶ τῶν λοχαγῶν τις διαγγέλλει εἰς τὸ στράτευμα. καὶ οἱ μὲν στρατηγοὶ ἐπυνθάνοντο περὶ τοῦ Σεύθου, πότερα πολέμιος εἴη ἢ φίλος, καὶ πότερα διὰ τοῦ Ἰεροῦ ὄρους δεοὶ πορεύεσθαι ἢ κύκλῳ διὰ μέσης τῆς Θράκης.

Ἐν ᾗ δὲ ταῦτα διελέγοντο, οἱ στρατιῶται ἀναρπάσαντες § 15—17
 τὰ ὄπλα θέουσι δρόμῳ πρὸς τὰς πύλας, ὡς πάλιν εἰς τὸ τεῖ-
 χος εἰσιόντες. ὁ δὲ Ἐτεόνικος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, ὡς εἶδον
 προσθέοντας τοὺς ὀπλίτας, συγκλείουσι τὰς πύλας καὶ τὸν
 μοχλὸν ἐμβάλλουσιν. οἱ δὲ στρατιῶται ἔκοπτον τὰς πύλας
 καὶ ἔλεγον, ὅτι ἀδικιώτατα πάσχοιεν ἐκβαλλόμενοι εἰς τοὺς
 πολεμίους· κατασχίσειν τε τὰς πύλας ἔφασαν, εἰ μὴ ἐκόντες
 ἀνοίξουσιν. ἄλλοι δὲ ἔθειον ἐπὶ θάλατταν καὶ παρὰ τὴν χη-
 λὴν τὸ τεῖχος ὑπερβαίνουσιν εἰς τὴν πόλιν, ἄλλοι δέ, οἳ ἐτύγ-
 χανον ἔνδον ὄντες τῶν στρατιωτῶν, ὡς ὄρωσι τὰ ἐπὶ ταῖς πύ-
 λαις πράγματα, διακόπτοντες ταῖς ἀξίναῖς τὰ κλειθρα, ἀνα-
 πετανύσασι τὰς πύλας, οἱ δ' εἰσπίπτουσιν.

Ὁ δὲ Ξενοφῶν, ὡς εἶδε τὰ γιγνόμενα, δείσας, μὴ ἐφ' ἀρ- § 18—20
 παγὴν τράποιτο τὸ σράτευμα καὶ ἀνήκεστα κακὰ γέ-
 νοιτο τῇ πόλει καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς στρατιώταις, ἔθει καὶ
 συνεισπίπτει εἴσω τῶν πυλῶν σὺν τῷ ὄχλῳ. οἱ δὲ Βυ-
 ζάντιοι, ὡς εἶδον τὸ σράτευμα βίᾳ εἰσπίπτον, φεύγου-
 σιν ἐκ τῆς ἀγορᾶς, οἱ μὲν εἰς τὰ πλοῖα, οἱ δὲ οἴκαδε, ὅσοι
 δὲ ἔνδον ἐτύγχανον ὄντες, ἔξω, οἱ δὲ καθεῖλκον τὰς τριήρεις,
 ὡς ἐν ταῖς τριήρεσι σφῆζοῖντο, πάντες δὲ ᾔνοντο ἀπολωλέναι,
 ὡς ἐαλωκυίας τῆς πόλεως. ὁ δὲ Ἐτεόνικος εἰς τὴν ἄκραν
 ἀποφεύγει. ὁ δὲ Ἀναξίβιος, καταδραμὼν ἐπὶ θάλατταν, ἐν
 ἀλιευτικῇ πλοίῳ περιέπλει εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ εὐθύς με-
 ταπέμπεται ἐκ Καλχηδόνος φρουρούς· οὐ γὰρ ἱκανοὶ ἐδόκουν
 εἶναι οἱ ἐν τῇ ἀκροπόλει σχεῖν τοὺς ἄνδρας.

Οἱ δὲ στρατιῶται, ὡς εἶδον Ξενοφῶντα, προσπίπτουσι πολ- § 21—21
 λοι αὐτῷ καὶ λέγουσι· «Νῦν σοι ἔξεστιν, ὦ Ξενοφῶν, ἀνδρὶ
 γενέσθαι. ἔχεις πόλιν, ἔχεις τριήρεις, ἔχεις χρήματα,
 ἔχεις ἄνδρας τοσοῦτους. νῦν ἄν, εἰ βούλοιο, σὺ τε ἡμᾶς
 ὀνήσαιοι καὶ ἡμεῖς σὲ μέγαν ποιήσοιμεν». ὁ δ' ἀπεκρί-
 νατο· «Ἄλλ' εὐ γε λέγετε καὶ ποιήσω ταῦτα· εἰ δὲ τούτων

ἐπιθυμεῖτε, θέσθε τὰ ὄπλα ἐν τάξει ὡς τάχιστα». καὶ αὐτὸς τε παρηγγύα ταῦτα· καὶ τοὺς ἄλλους ἐκέλευε παρεγγυᾶν τίθεσθαι τὰ ὄπλα. οἱ δέ, αὐτοὶ ὑφ' ἑαυτῶν ταττόμενοι, οἱ τε ὀπλίται ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ εἰς ὀκτὼ ἐγένοντο καὶ οἱ πελτασταὶ ἐπὶ τὸ κέρας ἐκάτερον παρεδεδραμῆκεσαν. τὸ δὲ χωρίον οἶον κάλλιστον ἐκτάξασθαι ἐστὶ, τὸ Θράκιον καλούμενον, ἔρημον οἰκιῶν καὶ πεδινόν.

§ 25 Ἐπεὶ δὲ ἔκειτο τὰ ὄπλα καὶ κατηρεμίσθησαν, συγκαλεῖ ὁ Ξενοφὼν τὴν στρατιάν καὶ λέγει τάδε· «Ὅτι μὲν ὀργίζεσθε, ὦ ἄνδρες στρατιῶται, καὶ νομίζετε δεινὰ πάσχειν ἐξαπατώμενοι οὐ θαυμάζω. ἦν δὲ τῆς θυμῷ χαριζόμεθα καὶ Λακεδαιμονίους τε τοὺς παρόντας τῆς ἐξαπάτης τιμωρησώμεθα καὶ τὴν πόλιν τὴν οὐδὲν αἰτίαν διαρπάσωμεν, ἐνθυμεῖσθε, ἃ ἔσται ἐντεῦθεν.

§ 26—27 » Πολέμοι μὲν ἐσόμεθα ἀποδεδειγμένοι Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς συμμάχοις. οἶος δ' ὁ πόλεμος ἂν γένοιτο, εἰκάζειν δὴ πάρεστιν, ἑωρακότας καὶ ἀναμνησθέντας τὰ νῦν δὴ γεγενημένα. ἡμεῖς γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι ἦλθομεν εἰς τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς συμμάχους, ἔχοντες τριήρεις, τὰς μὲν ἐν θαλάττῃ, τὰς δ' ἐν τοῖς νεωρίοις, οὐκ ἐλάττους τριακοσίων, ὑπαρχόντων δὲ πολλῶν χρημάτων ἐν τῇ πόλει καὶ προσόδου οὐσης κατ' ἐνιαυτὸν ἀπὸ τε τῶν ἐνδήμων καὶ τῆς ὑπερορίας οὐ μείον χιλίων ταλάντων· ἄρχοντες δὲ τῶν νήσων ἀπασῶν, καὶ ἐν τε τῇ Ἀσίᾳ πολλὰς ἔχοντες πόλεις καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ἄλλας τε πολλὰς καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ Βυζάντιον, ὅπου νῦν ἐσμεν, ἔχοντες κατεπολεμήθημεν οὕτως, ὡς πάντες ὑμεῖς ἐπίστασθε.

§ 28 » Νῦν δὲ δὴ τί ἂν οἰόμεθα παθεῖν, Λακεδαιμονίοις μὲν καὶ τῶν ἀρχαίων συμμάχων ὑπαρχόντων, Ἀθηναίων δὲ καί, οἱ ἐκείνοις τότε ἦσαν σύμμαχοι, πάντων προσγεγενημένων, Τισσαφέρνους δὲ καὶ τῶν ἐπὶ θαλάττῃ ἄλλων βαρβάρων πάν-

των πολεμίων ἡμῖν ὄντων, πολεμιωτάτου δὲ αὐτοῦ τοῦ ἄνω βασιλέως, ὃν ἤλλομεν ἀφαιρησόμενοι τὴν ἀρχὴν καὶ ἀποκτενοῦντες, εἰ δυναίμεθα ; τούτων δὴ πάντων ὁμοῦ ὄντων, ἔστι τις οὕτως ἄφρων, ἔστις οἷεται ἂν ἡμᾶς περιγενέσθαι ;

» Μὴ πρὸς θεῶν μαινόμεθα μὴδ' ἀσχερῶς ἀπολώμεθα, πο- § 29—31
λέμοι ὄντες καὶ ταῖς πατρίσι καὶ τοῖς ἡμετέροις αὐτῶν φίλοις τε καὶ οἰκείοις. ἐν γὰρ ταῖς πόλεσιν εἰσι πάντες ταῖς ἐφ' ἡμᾶς στρατευσόμεναις, καὶ δικαίως, εἰ βάρβαρον μὲν πόλιν οὐδεμίαν ἠθελήσαμεν κατασχεῖν, καὶ ταῦτα κρατοῦντες, Ἑλληγνίδα δὲ εἰς ἣν πρώτην πόλιν ἤλλομεν, ταύτην ἐξαλαπάξομεν. ἐγὼ μὲν τοίνυν εὐχομαι, πρὶν ταῦτα ἐπιθεῖν ὑφ' ὑμῶν γενόμενα, μυρίας ἐμέ γε κατὰ τῆς γῆς ὀργυῖας γενέσθαι. καὶ ὑμῖν δὲ συμβουλεύω, Ἑλληγνας ὄντας, τοῖς τῶν Ἑλλήνων προεστηκόσι πειθομένους, πειράσθαι τῶν δικαίων τυγχάνειν. ἐὰν δὲ μὴ δύνησθε ταῦτα, ἡμᾶς δεῖ ἀδικουμένους τῆς γούν Ἑλλάδος μὴ στέρεσθαι. καὶ νῦν μοι δοκεῖ πέμφαντας Ἀναξιτίφει εἰπεῖν, ὅτι ἡμεῖς οὐδὲν βίαιον ποιήσοντες παρεληλύθαμεν εἰς τὴν πόλιν, ἀλλ' ἦν μὲν δυνώμεθα παρ' ὑμῶν ἀγαθόν τι εὐρίσκεισθαι, εἰ δὲ μή, ἀλλὰ δηλώσοντες, ὅτι οὐκ ἐξαπατώμενοι, ἀλλὰ πειθόμενοι ἐξερχόμεθα.»

Ταῦτα ἔδοξε, καὶ πέμπουσιν Ἰερώνυμόν τε Ἡλείον ἐροῦντα § 32
ταῦτα καὶ Εὐρύλοχον Ἀρκάδα καὶ Φιλύσιον Ἀχαιοῦν. οἱ μὲν ταῦτα ὄχοντο ἐροῦντες.

[Τὸ στρατεύμα διέμενεν εἰς κόμας τῆς Θοράκης κειμένας πέριξ τοῦ Βυζαντίου καὶ δὲν ἐγνώριζεν εἰς ποῖον μέρος νὰ διενθουθῆ. Οἱ στρατηγοὶ ἐδιχονόουν, διότι ἄλλος μὲν ἠθέλε νὰ ὀδηγήσῃ τὸν στρατὸν εἰς τὸν Σεύθην, τὸν ἡγεμόνα τῆς Θοράκης, ἄλλος δὲ εἰς τὴν Θορακικὴν Χερσόνησον, ἄλλος δὲ ἠθέλε νὰ διαβιβασθῆ πάλιν εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἐν τῷ μεταξὺ φθάνει εἰς τὸ Βυζάντιον ὁ ἄομοστος Ἀορίσταρχος ὡς διάδοχος τοῦ Κλεάνδρου καὶ ὁ ναύαρχ-

χος Πῶλος ὡς διάδοχος τοῦ Ἀραξίβιον· τῇ συμβουλῇ τοῦ τελευταίου πολεῖ ὁ Ἀρίσταρχος 400 ὑπολειφθέντας εἰς τὸ Βυζάντιον στρατιώτας τοῦ Κύρου. Ὁ δὲ Ἀραξίβιος, ἄφ' οὗ ἔπλευσεν εἰς τὸ Πάριον μαζί με τὸν Ξενοφῶντα—ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀποχωρήσει ἀπὸ τὸ στρατεύμα—, ἀποστέλλει εἰς τὸν Φαργάβαζον ἀπεσταλμένους, διὰ τὰ τοῦ ἐπενθυμίσει ὅτι τοῦ εἶχεν ὑποσχεθῆ. Ἀλλ' ὁ Φαργάβαζος ἄφ' οὗ ἔμαθεν ὅτι ἦλθεν ἄλλος ἀρμοστής εἰς τὸ Βυζάντιον, ὁ Ἀρίσταρχος, καὶ ὅτι ὁ Ἀραξίβιος δὲν ἦτο πλέον ναύαρχος, ὡς πρὸς τὸν Ἀραξίβιον μὲν δὲν ἐφρόντιζεν, μετὰ τὸν Ἀρίσταρχον δὲ διεξῆγε διαπραγματεύσεις περὶ τοῦ Κυροῦ σποτατεύματος. Τότε ὁ Ἀραξίβιος, διὰ τὰ ἐκδιζηθῆ, παρακινεῖ τὸν Ξενοφῶντα νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ στρατεύμα καί, ἄφ' οὗ ὁδηγήσῃ ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερους εἰς τὴν Πέρην, νὰ διαβιβάσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν Ἀσίαν πρὸς καταπολέμησιν τοῦ Φαργαβάζου. Ὁ Ξενοφῶν ἐπιστρέφει εἰς τὸ στρατεύμα, οἱ δὲ στρατιῶται τὸν ὑποδέχονται μετὰ μεγάλην τῶν χαρῶν καὶ εὐθύς τὸν ἀκολουθοῦν, προθυμώτατοι νὰ διαβιβάσθωσιν ἐκ τῆς Θούρης εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἀλλ' ὁ νέος ἀρμοστής Ἀρίσταρχος, ὅπως εὐχαριστήσῃ τὸν Φαργάβαζον, ἐμποδίζει αὐτοὺς νὰ διαβιβάσθωσιν. Εἰς τοιαύτην ἀμυχανίαν εὐρεθεὶς ὁ Ξενοφῶν θησιάζει, διὰ τὰ μάθη, ἄν οἱ θεοὶ τοῦ ἐπιτρέπουσιν νὰ ὁδηγήσῃ τὸ στρατεύμα εἰς τὸν Σεύθη, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐπαναλημμένως εἶχε παρακληθῆ, προτοῦ ἐπιχειρήσῃ νὰ διαβιβάσθῃ εἰς τὴν Ἀσίαν, νὰ φέρῃ εἰς αὐτὸν τὸ στρατεύμα. Ἐπειδὴ δὲ αἱ θησιάζουσαι ἦσαν εὐνοϊκαί, ἄφ' οὗ παρέλαβε τὸν λοχαγὸν Πολυκράτην καὶ ἄλλους στρατιώτας, ἀναχωρεῖ νύκτια διὰ τὸ στρατεύμα τοῦ Σεύθου. Ὅτε δ' ἐπλησίαζεν, προσποστέλλει τὸν διερωμηέα, τὸν ὁποῖον εἶχε μαζί του κατὰ τύχην, διατάσσει αὐτὸν νὰ εἴπῃ εἰς τὸν Σεύθη, ὅτι ὁ Ξενοφῶν εἶναι πλησίον του καὶ ὅτι θέλει νὰ τοῦ ἑμιλήσῃ. Ὁ Σεύθης μαθὼν τοῦτο ἀποστέλλει 200 πελταστίς, οἱ ὁποῖοι παραλαβόντες τὸν Ξενοφῶντα καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ὁδηγοῦν εἰς τὸν Σεύθη· οὗτος ἐφυλάσσειτο ἰσχυρῶς ἐντὸς πύργου, περὶ τὸν ὁποῖον ἦσαν ἵπποι φέροντες τοὺς χαλινοὺς των· διότι φοβούμενος ὁ Σεύθης, μήπως ἐχθροὶ ἐπιπέσουν κατ' αὐτοῦ ἀφηνιδίως, τὰς μὲν ἡμέρας ἄφινε τοὺς ἵππους ἐλευθέρους νὰ βόσκουν, τὰς δὲ νύκτας ἐφρόντιζε νὰ ἔχουν αὐτοὺς εἰοίμους. Ὅταν δὲ ἐπλησίασαν, διέταξεν ὁ Σεύθης νὰ εισέλθῃ ὁ Ξενοφῶν μαζί με δύο ἄνδρας τῆς

ἐκλογῆς του. Ἄφ' οὗ δ' εἰσῆλθον, κατ' ἀοχὰς μὲν ἐχωρέουσιν ἀλλήλους καὶ προέπιον μὲ ποτήρια γεμῆτα οἶνον· κατόπιον δὲ ὁ Ξενοφῶν παρακαλεῖ τὸν Σεύθην νὰ ἐπιτρέψῃ νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸν πόρον καὶ οἱ παραμένοντες ἔξω ἄνδρες τῆς ἀκολουθίας του, διὰ νὰ εἶναι ἢ μεταξὺ των συμφωνία ἔτι μᾶλλον ἀξιοπίστως. Ὁ Σεύθης ἐπιτρέπει τοῦτο. Μετὰ δὲ ταῦτα, ἄφ' οὗ εἰσῆλθον καὶ οἱ ἔξω, ὁ Ξενοφῶν ἐρωτᾷ τὸν Σεύθην εἰς τί θέλει νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸν στρατόν· οὗτος δ' ἀπαντᾷ οὕτως ὅτι θέλει διὰ τῆς βοηθείας τούτου ν' ἀνακτήσῃ τὴν πατρικὴν του ἀοχίην, τὴν ὁποίαν ἔχει σιερηθῆ· ὑπόσχεται δὲ νὰ δώσῃ, ἔὰν τὸν βοηθήσουν, εἰς ἕκαστον μὲν στρατιώτην ἓνα κωζικηρόν, εἰς ἕκαστον δὲ λοχαγὸν δύο, εἰς ἕκαστον δὲ στρατηγὸν τέσσαρας καὶ γῆρ, ὅσην θέλουν, καὶ ξενίην βοῶν καὶ τόπον πλησίον τῆς θαλάσσης ὄχρρον· ὅσαύτως ὑπόσχεται, ἔὰν δὲν κατορθωθῇ τι, νὰ κάμῃ πάντας τοὺς θέλοντας νὰ ζῆσουν πλησίον του καὶ ἀδελφοὺς καὶ ὁμοτραπέζους καὶ κοινοτοὺς εἰς κάθε προᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἤθελον μαζὶ ἀποκτήσει· εἰς τὸν Ξενοφῶντα δὲ ἰδιαιτέρως ὑπόσχεται νὰ δώσῃ τὴν θυγατέρα του ὡς σύζυγον καὶ πρὸς κατοικίαν του τόπον ὀρειώτατον, τὴν Βισάνθηρ].

Β'. Προσχώρησις τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὸν Σεύθην καὶ τὸ παρ' αὐτῷ δεῖπνον.

(3. 1—33)

Ἀκούσαντες ταῦτα καὶ δεξιὰς δόντες καὶ λαβόντες ἀπὴ- § 1—2
λαυνον· καὶ πρὸ ἡμέρας ἐγένοντο ἐπὶ στρατοπέδῳ καὶ ἀπήγ-
γειλαν ἕκαστοι τοῖς πέμψασιν. ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, ὁ μὲν
Ἄρισταρχος πάλιν ἐκάλει τοὺς στρατηγούς καὶ λοχαγούς·
τοῖς δ' ἔδοξε τὴν μὲν πρὸς Ἄρισταρχον ὁδὸν εἶσαι, τὸ δὲ
στράτευμα συγκαλέσαι. καὶ συνῆλθον πάντες πλὴν οἱ Νέω-
νος· οὗτοι δὲ ἀπείχον ὡς δέκα στάδια.

Ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, ἀναστάς Ξενοφῶν εἶπε τάδε· « Ἄνδρες, § 3—6
διαπλεῖν μὲν, ἔνθα βουλόμεθα, Ἄρισταρχος τριήρεις ἔχων

κωλύει· ὥστε εἰς πλοῖα οὐκ ἀσφαλές ἐμβαίνειν· οὗτος δὲ αὐτὸς κελεύει εἰς Χερρόνησον βίᾳ διὰ τοῦ Ἰεροῦ ὄρους πορεύεσθαι· ἦν δέ, κρατήσαντες τούτου, ἐκεῖσε ἔλθωμεν, οὔτε πωλήσειν ἔτι ὑμᾶς φησὶν, ὡσπερ ἐν Βυζαντίῳ, οὔτε ἐξαπατήσασθαι ἔτι ὑμᾶς, ἀλλὰ λήφασθαι μισθόν, οὔτε περιόψεσθαι ἔτι, ὡσπερ νυνί, δεομένους τῶν ἐπιτιγδείων. οὗτος μὲν ταῦτα λέγει· Σεύθης δὲ φησιν, ἂν πρὸς ἐκείνον ἦτε, εὖ ποιήσειν ὑμᾶς. νῦν οὖν σκέψασθε, πότερον ἐνθάδε μένοντες τοῦτο βουλεύσεσθε ἢ εἰς τὰ ἐπιτιγδεῖα ἐπανελθόντες. ἐμοὶ μὲν οὖν δοκεῖ, ἐπεὶ ἐνθάδε οὔτε ἀργύριον ἔχομεν, ὥστε ἀγοράζειν, οὔτε ἄνευ ἀργυρίου ἐῶσι λαμβάνειν, ἐπανελθόντας εἰς τὰς κώμας, ἔθεν οἱ ἦττους ἐῶσι λαμβάνειν, ἐκεῖ, ἔχοντας τὰ ἐπιτιγδεῖα, ἀκούοντας, ὅ,τι τις ἡμῶν δεῖται, αἰρεῖσθαι, ὅ,τι ἂν ἡμῖν δοκῆ κράτιστον εἶναι. καὶ ὅτω», ἔφη, «ταῦτα δοκεῖ, ἀράτω τὴν χεῖρα». ἀνέτειναν ἅπαντες. «Ἀπιόντες τοίνυν», ἔφη, «συσκευάζεσθε, καὶ ἐπειδὴν παραγγέλλῃ τις, ἔπεσθε τῇ ἡγουμένῳ».

§ 7—9 Μετὰ ταῦτα Ξενοφῶν μὲν ἦγεῖτο, οἱ δ' εἶποντο Νέων δὲ καὶ παρ' Ἀριστάρχου ἄγγελοι ἐπειθον ἀποτρέπεσθαι· οἱ δ' οὐχ ὑπήκουον. ἐπεὶ δ' ὅσον τριάκοντα σταδίους προσελθύθεσαν, ἅπαντ' Ἀριστάρχου. καὶ ὁ Ξενοφῶν, ἰδὼν αὐτόν, προσελάσαι ἐκέλευσεν, ὅπως, ὅτι πλείστων ἀκούοντων, εἴποι αὐτῷ, ἃ ἐδόκει συμφέρειν. ἐπεὶ δὲ προσῆλθεν, εἶπε Ξενοφῶν· «Ἡμεῖς πορευόμεθα, ὅπου μέλλει ἔξιν τὸ στράτευμα τροφήν· ἐκεῖ δ' ἀκούοντες καὶ σοῦ καὶ τῶν τοῦ Λακωνικοῦ αἰρησόμεθα, ἃ ἂν κράτιστα δοκῆ εἶναι. ἦν οὖν ἡμῖν ἡγήγησῃ, ὅπου πλείστα ἐστὶν ἐπιτιγδεῖα, ὑπὸ σοῦ νομιούμεν ξενίζεσθαι». καὶ ὁ Σεύθης ἔφη· «Ἀλλὰ οἶδα κώμας πολλὰς ἀθρόας καὶ πάντα ἐχούσας τὰ ἐπιτιγδεῖα ἀπεχούσας ἡμῶν, ὅσον διελθόντες ἂν ἡδέως ἀριστῶτε». «Ἡγοῦ τοίνυν», ἔφη ὁ Ξενοφῶν.

§ 10—12 Ἐπεὶ δ' ἀφίκοντο εἰς αὐτὰς τῆς δειλῆς, συνῆλθον οἱ στρα-

τιῶται, καὶ εἶπε Σεύθης τοιάδε· «Ἐγώ, ὦ ἄνδρες, δέομαι ὑμῶν στρατεῦσθαι σὺν ἐμοί, καὶ ὑπισχνοῦμαι ὑμῖν δώσειν τοῖς στρατιώταις κυζικηνόν, λοχαγοῖς δὲ καὶ στρατηγοῖς τὰ νομιζόμενα· ἔξω δὲ τούτων τὸν ἄξιον τιμῆσω, σιτία δὲ καὶ ποτά, ὡσπερ καὶ νῦν, ἐκ τῆς χώρας λαμβάνοντες ἔξετε· ὅποσα δ' ἂν ἀλίσκεται, ἀξιόσω αὐτὸς ἔχειν, ἵνα ταῦτα διατιθέμενος ὑμῖν τὸν μισθὸν πορίζω. καὶ τὰ μὲν φεύγοντα καὶ ἀποδιδράσκοντα ἡμεῖς ἱκανοὶ ἐσόμεθα διώκειν καὶ μαστεύειν· ἂν δέ τις ἀνθιστήται, σὺν ὑμῖν πειρασόμεθα χειροῦσθαι». ἐπήρητο ὁ Ξενοφῶν· «Πόσον δὲ ἀπὸ θαλάττης ἀξιώσεις συνέπεσθαί σοι τὸ στράτευμα;» ὁ δ' ἀπεκρίνατο· «Οὐδαμῇ πλεῖον ἑπτὰ ἡμερῶν, μείον δὲ πολλαχῆ».

Μετὰ ταῦτα ἐδίδοτο λέγειν τῷ βουλομένῳ· καὶ ἔλεγον πολ- § 13—14
λοὶ κατὰ ταῦτά, ὅτι παντὸς ἄξια λέγοι Σεύθης· χειμῶν γὰρ εἶη καὶ οὔτε οἴκαδε ἀποπλεῖν τῷ τούτο βουλομένῳ δυνατόν εἶη, διαγενέσθαι τε ἐν φιλίᾳ οὐχ οἶόν τε, εἰ δέοι ὠνούμενους ζῆν, ἐν δὲ τῇ πολεμίᾳ διατρέψειν καὶ τρέφεσθαι ἀσφαλέστερον μετὰ Σεύθου ἢ μόνου. ζῶτων δ' ἀγαθῶν τοσοῦτων, εἰ μισθὸν προσλήψοιτο, εὐρημα ἐδόκει εἶναι. ἐπὶ τούτοις εἶπεν ὁ Ξενοφῶν· «Ἐἴ τις ἀντιλέγει, λεγέτω· εἰ δὲ μή, ἐπιψηφισῶ ταῦτα». ἐπεὶ δὲ οὐδεὶς ἀντέλεγεν, ἐπεψήφισε, καὶ ἔδοξε ταῦτα. εὐθὺς δὲ Σεύθῃ εἶπε, ὅτι σιστρατεύσοιτο αὐτῷ.

Μετὰ τοῦτο οἱ μὲν ἄλλοι κατὰ τάξεις ἐσκήνησαν, στρατη- § 15—17
γοὺς δὲ καὶ λοχαγοὺς ἐπὶ δεῖπνον Σεύθης ἐκάλεσε, πλησίον κώμην ἔχων. ἐπεὶ δ' ἐπὶ θύραις ἦσαν ὡς ἐπὶ δεῖπνον παριόντες, ἦν τις Ἑρακλείδης Μαρωνεΐτης· οὗτος προσιὼν ἐνὶ ἐκάστω, οὐστυνας ᾔετο ἔχειν τι δοῦναι Σεύθῃ, πρῶτον μὲν πρὸς Παριανούς τινας, οἳ παρήσαν φιλίαν διαπραξόμενοι πρὸς Μήδοκον, τὸν Ὀδρυσῶν βασιλέα, καὶ δῶρα ἄγοντες αὐτῷ τε καὶ τῇ γυναικί, ἔλεγεν, ὅτι Μήδοκος μὲν ἄνω εἶη δώδεκα ἡμερῶν ἀπὸ θαλάττης ὁδόν, Σεύθης δ' ἐπεὶ τὸ στράτευμα τούτο

εἴληφεν, ἄρχων ἔσοιτο ἐπὶ θαλάττῃ. « γείτων οὖν ὧν ἰκανώ-
 ττος ἔσται ὑμᾶς καὶ εὐ καὶ κακῶς ποιεῖν. ἦν οὖν σωφρο-
 νῆτε, τούτῃ δώσετε, ὅ,τι ἂν ἄγηται· καὶ ἄμεινον ὑμῖν διακεί-
 σεται ἢ ἂν Μηδόκῃ, τῇ πρόσω οἰκοῦντι, διδώτε». τούτους
 μὲν οὕτως ἔπειθεν.

§ 18—20 Ἀθῆς δὲ Τιμασίῳ τῇ Δαρδανεῖ προσελθόν, ἑπεὶ ἤκουσεν
 αὐτῇ εἶναι καὶ ἐκπώματα καὶ τάπιδας βαρβαρικός, ἔλεγεν,
 ὅτι νομίζοιτο, ὁπότε ἐπὶ δεῖπνον καλέσαι Σεύθης, δωρεῖσθαι
 αὐτῇ τοὺς κληθέντας. « οὗτος δ' ἦν μέγας ἐνθάδε γέννηται, ἰκα-
 νὸς ἔσται σε καὶ οἴκαδε καταγαγεῖν καὶ ἐνθάδε πλούσιον
 ποιῆσαι». τοιαῦτα προμυῖνατο ἐκάστῃ προσιῶν. προσελθὼν δὲ
 καὶ Ξενοφῶντι ἔλεγε· « Σὺ καὶ πόλεως μεγίστης εἶ καὶ παρὰ
 Σεύθῃ τὸ σὸν ὄνομα μέγιστόν ἐστι, καὶ ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ ἴσως
 ἀξιώσεις καὶ τείχη λαμβάνειν, ὥσπερ καὶ ἄλλοι τῶν ὑμετέ-
 ρων ἔλαβον, καὶ χώραν ἄξιον οὖν σοι καὶ μεγαλοπρεπέστατα
 τιμῆσαι Σεύθην. εὖνους δέ σοι ὧν παραινῶ· εὐ οἶδα γάρ, ὅτι,
 ὅσα ἂν μεῖζω τούτῃ δωρήσει, τόσούτῃ μεῖζω ὑπὸ τούτου
 ἀγαθὰ πείσει». ἀκούων ταῦτα Ξενοφῶν ἠπόρει· οὐ γὰρ διε-
 θεθήκει ἔχων ἐκ Παρίου, εἰ μὴ παῖδα καὶ ὄσον ἐφόδιον.

§ 21—22 Ἐπεὶ δὲ εἰσηλθὼν ἐπὶ τὸ δεῖπνον τῶν τε Θρακῶν οἱ κρά-
 τιστοὶ τῶν παρόντων καὶ οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ τῶν
 Ἑλλήνων καί, εἰ τις πρῆβεία παρήν ἀπὸ πόλεως, τὸ δεῖ-
 πνον μὲν ἦν καθημένοις κύκλῳ· ἔπειτα δὲ τρίποδες εἰσηγέ-
 χθησαν πᾶσιν· οὗτοι δ' ἦσαν κρεῶν μεστοὶ νενεμημένων, καὶ
 ἄρτοι ζυμῆται μεγάλοι προσπεπερονημένοι ἦσαν πρὸς τοῖς
 κρέασι. μάλιστα δ' αἱ τράπεζαι κατὰ τοὺς ξένους ἀεὶ ἐτίθεντο·
 νόμος γὰρ ἦν— καὶ πρῶτος τοῦτο ἐποίει Σεύθης, καὶ ἀνελό-
 μενος τοὺς ἑαυτῷ παρακειμένους ἄρτους διέκλα κατὰ μικρὸν
 καὶ ἐρρίπτει, οἷς αὐτῇ ἐδόκει, καὶ τὰ κρέα ὡσαύτως, ὅσον μόν-
 ον γεύσασθαι ἑαυτῷ καταλιπών. καὶ οἱ ἄλλοι δὲ κατὰ ταῦτα
 ἐποίουν, καθ' οὓς αἱ τράπεζαι ἔκειντο.

Ἄρκας δέ τις Ἀρύστας ὄνομα, φαγεῖν δεινός, τὸ μὲν διαρ- § 23—25
 ριπτεῖν εἶα χαίρειν, λαθὼν δὲ εἰς τὴν χεῖρα ὅσον τριχοίνικον
 ἄρτον καὶ κρέα θέμενος ἐπὶ τὰ γόνατα ἐδείπνει. κέρατα δὲ
 οἴνοι περιέφερον, καὶ πάντες ἐδέχοντο· ὁ δ' Ἀρύστας, ἐπεὶ
 παρ' αὐτὸν φέρων τὸ κέρας ὁ οἰνοχόος ἦκεν, εἶπεν ἰδὼν τὸν
 Ξενοφῶντα οὐκέτι δειπνοῦντα, «Ἐκεῖνο», ἔφη, «δός· σχο-
 λάζει γὰρ ἦδη, ἐγὼ δὲ οὐδέπω». ἀκούσας Σεύθης τὴν φωνὴν
 ἠρώτα τὸν οἰνοχόον, τί λέγει. ὁ δὲ οἰνοχόος εἶπεν· ἐλληνί-
 ζειν γὰρ ἠπίστατο. ἐνταῦθα μὲν δὴ γέλως ἐγένετο.

Ἐπεὶ δὲ προυχῶρει ὁ πότος, εἰσῆλθεν ἀνὴρ Θραξ ἵππον § 26—28
 ἔχων λευκόν, καὶ λαθὼν κέρας μεστὸν εἶπε· «Προπίνω σοι,
 ὦ Σεύθη, καὶ τὸν ἵππον τοῦτον δωροῦμαι, ἐφ' οὗ καὶ διώκων,
 ὃν ἂν ἐθέλῃς, αἰρήσεις καὶ ἀποχωρῶν οὐ μὴ δεῖσῃς τὸν πο-
 λέμιον». ἄλλος παῖδα εἰσαγαγὼν οὕτως ἐδωρήσατο προπίνων,
 καὶ ἄλλος ἱμάτια τῇ γυναικί. καὶ Τιμασίων προπίνων ἐδωρή-
 σατο φιάλην τε ἀργυρᾶν καὶ τάπιδα ἀξίαν δέκα μνῶν. Γνή-
 σιππος δέ τις Ἀθηναῖος ἀναστάς εἶπεν, ὅτι ἀρχαῖος εἶη νό-
 μος κάλλιστος τοῖς μὲν ἔχοντας διδόναι τῇ βασιλεῖ τιμῆς
 ἕνεκα, τοῖς δὲ μὴ ἔχουσι διδόναι τὸν βασιλέα, «ἵνα καὶ ἐγὼ»,
 ἔφη, «ἔχω σοι δωρεῖσθαι καὶ τιμᾶν».

Ὁ δὲ Ξενοφῶν ἠπορεῖτο, τί ποιήσει· καὶ γὰρ ἐτύγχανεν § 29—31
 ὡς τιμώμενος ἐν τῇ πλησικαίᾳ διέφρη Σεύθη καθήμενος.
 ὁ δὲ Ἡρακλείδης ἐκέλευεν αὐτῷ τὸ κέρας ἀρέξαι τὸν οἰνοχόον.
 ὁ δὲ Ξενοφῶν, ἦδη γὰρ ὑποπεπωκὼς ἐτύγχανε, ἀνέστη θαρ-
 ραλέως δεξάμενος τὸ κέρας καὶ εἶπεν· «Ἐγὼ δέ σοι, ὦ Σεύθη,
 δίδωμι ἑμαυτὸν καὶ τοὺς ἐμοὺς τούτους ἐταίρους φίλους εἶναι
 πιστούς, καὶ οὐδένα ἄκοντα, ἀλλὰ πάντα μαῖλλον ἔτι ἐμοῦ
 σοι βουλομένους φίλους εἶναι. καὶ νῦν πάρεισιν οὐδέν σε προσ-
 αιτῶντες, ἀλλὰ καὶ προῖέμενοι καὶ πονεῖν ὑπὲρ σοῦ καὶ προ-
 κινδυνεύειν ἐθέλοντες· μεθ' ὧν, ἂν οἱ θεοὶ θέλωσι, πολλὴν
 χώραν τὴν μὲν ἀπολύψει πατρίαν οὔσαν, τὴν δὲ κτήσει,

πολλοὺς δὲ ἵππους, πολλοὺς δὲ ἄνδρας καὶ γυναῖκας κατακτῆσει, οὓς οὐ λήξεσθαι σε δεήσει, ἀλλ' αὐτοὶ φέροντες παρέσονται πρὸς σὲ δῶρα». ἀναστὰς ὁ Σεύθης συνεξέπιε καὶ κατεσεδάσατο μετὰ τοῦτο τὸ κέρασ.

§ 32—33 Μετὰ ταῦτα εἰσῆλθον κέρασά τε οἷσις σημαίνουσιν αὐλοῦντες καὶ σάλπιγγιν ὠμοβοεῖαις ῥυθμούς τε καὶ οἶον μαγάδι σαλπίζοντες. καὶ αὐτὸς Σεύθης ἀναστὰς ἀνέκραγέ τε πολεμικὸν καὶ ἐξήλατο ὥσπερ βέλος φυλαττόμενος μάλα ἐλαφρῶς. εἰσῆσαν δὲ καὶ γελωτοποιοί.

[Μετὰ τὸ δεῖπνον περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου οἱ μὲν λοχαγοὶ ἀπέχονται εἰς τὸ στρατόπεδον, ὁ δὲ Σεύθης μετὰ τῶν στρατηγῶν συμφωνοῦν γὰ ἐπιπέσουν κατὰ τῶν πολεμίων, προτοῦ οὔτοι μάθουν τὴν μεταξὺ τῶν συμμαχίαν· καὶ περὶ τὸ μεσονύκτιον ξεκινήσαντες ἐπορεύοντο κατὰ συμβουλήν τοῦ Ξενοφῶντος διὰ μέσου χιόνος πολλῆς προηγούμενοι μὲν οἱ ἵππεις, ἄκολουθοῦντες δὲ οἱ πηλῆσιαὶ καὶ τελευταῖοι οἱ δαλίται. Οὔτω δὲ ἀτέλειστοι ἐπιπεσόντες κατὰ τῶν κορυφῶν τῶν πολεμίων κροτούν αὐτὰς καὶ ἄφθονον λείαν ἀποκομίζουσιν: 1.000 προῖπον αἰχμαλώτους, 2.000 βόας καὶ 10.000 πρόβατα.

Τὴν επομένην ὁ Σεύθης κατακαίει τὰς κόμας, διὰ γὰ ἐμπεισίᾳ φόβον καὶ εἰς τοὺς ἄλλους, ὅτι τοιαῦτα θὰ πάθουν καὶ αὐτοί, ἂν δὲν ὑλακοῦσουν. Καὶ τὰ μὲν λάφυρα ἀπέστειλε τὸν Ἡρακλείδην εἰς τὴν Πέρινθον γὰ τὰ πωλήσῃ, αὐτὸς δὲ καὶ οἱ Ἕλληνες στρατοπεδεύον εἰς τὴν πεδιάδα τῶν Θυρῶν· οὔτοι δὲ φοβηθέντες ἐγκαταλείπουν τὰς κόμας τῶν καὶ καταφεύγουν εἰς τὰ ὄρη. Προσκαλούμενοι δὲ ὑπὸ τοῦ Σεύθου γὰ καταβοῦν γὰ κατοικήσουν εἰς τὰς κόμας τῶν καταβαίνουν οἱ γέροντες καὶ οἱ παῖδες καὶ αἱ γυναῖκες· οἱ δὲ νεώτεροι κατασκηρῶνουν εἰς τὰς ὑπὸ τὸ ὄρος κείμενας κόμας. Τοῦτο μαθὼν ὁ Σεύθης παραλαμβάνει τὸν Ξενοφῶντα μὲ τοὺς νεωτέρους ἐκ τῶν δαλιτῶν καὶ φθάσας εἰς τὰς κόμας ἐκδιώκει ἀπ' ἐκεῖ τοὺς καταφυγόντας νεωτέρους καὶ τοὺς ἀναγκάζει γὰ καταφυγῶν εἰς τὸ ἐκεῖ που πλησίον κείμενον ὄρος.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀρχίζουσι διαπραγματεύσεις περὶ συνθηκῶν καὶ ὁμίλων. Ἀλλὰ κατὰ τινα ρύκια κατελθόντες ἐκ τοῦ ὄρους οἱ Θενοὶ ἐπιτίθενται κατὰ πικρὸν ἕπ' αὐτὸ ὑψηλότερον κειμένης κόμης, ὅπου κατασκήρουν ὁ Ξενοφῶν μὲ τοὺς περὶ αὐτόν, καὶ πομποῦν αὐτήν. Οἱ περὶ τὸν Ξενοφῶντα καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες, οἱ κατασκηρώνοντες εἰς ἄλλας ἐκεῖ πλησίον κειμένας κόμης, ἐξορμῶν ἐκ τῶν οἰκιῶν τῶν κομιῶν, ἐπιτὸς τῶν ὁποίων εὐόριστον, καὶ συμπλακέντες πρὸς τοὺς Θενοὺς τοὺς τρέπον εἰς φυγὴν καὶ πολλοὺς ἐξ αὐτῶν φονεύουσι. Τὴν δ' ἐπομένην ὁ Ξενοφῶν μὲ τὸν στρατὸν τὸν καὶ μὲ τὸν στρατὸν τοῦ Σεύθου καὶ μὲ πολλοὺς ἐκ τῶν Ὀδρωσῶν, οἱ ὅποιοι εἶχον προσέλθει εἰς τὸν Σεύθην, ἐκστρατεύει εἰς τὸ ὄρος, ὅπου εἶχον καταφυγεῖ οἱ Θενοί. Οἴοισι, ὅτι ἀπὸ τοῦ ὄρους εἶδον νὰ ἐπέσχηται ἰσχυρῶς τῶν ἰσσοῦν πολυάριθμος στρατός, φοβηθέντες καταφυύουσι καὶ μὲ παρακλήσεις ζητοῦν καὶ ουνομολογοῦν εἰρήνην μὲ τὸν Σεύθην.

Οἱ Ἕλληνες μὲ τὸν Σεύθην, ἀφ' οὗ διέβησαν τὸ ὄρη, ἔρχονται εἰς τὸ καλούμενον Αἰλία τῆς Θυράκης, ὅπου ἔρχεται καὶ ὁ Πρακλείδης φέρων τὰ εὐπροσχθέντα ἀπὸ τῆν πόλιν τῶν λαφύρων χρήματα. Ὁ Σεύθης, ἀφ' οὗ ἐξέλιξε τοῖς ἀπὸ ἡμῶν οὐρομένας ἀμάξας καὶ ἄλλας οὐρομένας ἀπὸ βόας, τὰς διορίζει εἰς τοὺς στρατηγούς καὶ λοχαγούς τῶν Ἑλλήνων· πληρώνει τοὺς τοῖτους καὶ τὸν μισθὸν ὅχι πλήρη, ἀλλὰ εἴκοσι μόνον ἡμερῶν· διότι ὁ Πρακλείδης ἔλεγε, ὅτι δὲν κατορθώσῃ νὰ εὐπροσχῇ περισσότερα ἀπὸ τῆν πόλιν τῶν λαφύρων. Ὡς ἐκ τοῦτου δυσωροσσηθεὶς ὁ Ξενοφῶν κατηγορεῖ τὸν Πρακλείδην ὅτι δὲν φροντίζει ὅπως πρόπει διὰ τὰ συμφέροντα τοῦ Σεύθου. Ὁ Πρακλείδης φοβηθεὶς μήπως χάσῃ τὴν φιλίαν τοῦ Σεύθου διαβάλλει τὸν Ξενοφῶντα πρὸς τὸν Σεύθην ὡς ἐκ τοῦτου οὗτος δυσωροσσηθεὶς μὲ τὸν Ξενοφῶντα καὶ δὲν ἀναφέρει πλέον εἰς αὐτόν, ὅτι, ὅτιαν ἔλθῃ εἰς τὰ παραθαλάσσια μέρη, θὰ τοῦ διορίσῃ ὅ,τι τοῦ εἶχεν ἐπισκευῆ, δηλ. τὴν Βισάνθην καὶ τὸν Γάνον καὶ τὸ Νέον τεῖχος. Δι' ὅλα αὐτὰ ὁ Ξενοφῶν ἐσκέπτετο τί πρόπει ν' ἀποφασίσῃ ὡς πρὸς τὴν ἐξακολούθησιν τῆς πορείας τοῦ στρατεύματος· ὁ δὲ Πρακλείδης, ἀφ' οὗ εὐόριστον εἰς τὸν Σεύθην τοὺς ἄλλους στρατηγούς πληρὸν τοῦ Ξενοφῶντος, τοὺς προέτρεπε νὰ ἐκστρατεύσουσι μὲ τὸν Σεύθην καὶ τοὺς ἐπέσχητο νὰ τοὺς δώσῃ πλήρη τὸν μισθὸν δύο

μηρῶν. Ἄλλ' οἱ στρατηγοὶ ἀγουῶνται γὰ ἐκστρατεύουσιν χωρὶς τὸν Ξενοφῶντα. Ἐνεκα τούτου ὁ Σεύθης κατηγορεῖ τὸν Ἡρακλείδην, διότι μαζὶ μὲ τοὺς στρατηγοὺς δὲν προσεκάλεσε καὶ τὸν Ξενοφῶντα. Μετὰ ταῦτα τὸν προσκαλοῦν γὰ ἔλθῃ πρὸς τὸν Σεύθην μόνος· ἀλλ' ὁ Ξενοφῶν ἐννοήσας τὴν παρουσίαν τοῦ Ἡρακλείδου, ὅτι δηλ. εἶχε σκοπὸν γὰ τὸν διαβάλλῃ πρὸς τοὺς ἄλλους στρατηγοὺς, προσέρχεται πρὸς τὸν Σεύθην, ἀφ' οὗ ἔλαβε μαζὶ του καὶ ὅλους τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγούς. Καὶ ἀφ' οὗ ἐπέσθησαν, ἐκστρατεύουσιν ὅλοι μαζὶ εἰς τὴν πρὸς βορρᾶν πλησίον τοῦ Ἐδξείνου Πόντου κείμενην χώραν μέχρι τοῦ Σαλμυδησοῦ. Ταύτην δὲ ἀφ' οὗ ὑπέταξαν, ἐπιστρέφουσιν καὶ στρατοπεδεύουσιν πλησίον τῆς Σηλυβρίας. Ἐδῶ ὁ Σεύθης εἶχε πλέον στρατὸν περισσότερον τοῦ Ἑλληνικοῦ· διότι καὶ ἐκ τῶν Ὀδρουσῶν πολλὸν περισσότεροι ἀκόμη εἶχον προσέλθει εἰς τὸν Σεύθην καὶ οἱ ἐκάστοτε εἰς αὐτὸν ὑποτασσόμενοι συνεξιστάμενοι μαζὶ του. Διὰ τοῦτο ἐνόμισεν οὗτος ὅτι δὲν εἶχε πλέον ἀνάγκην τῶν Ἑλλήνων. Καὶ μισθὸς μὲν δὲν ἐδίδοτο πλέον. Μὲ τὸν Ξενοφῶντα δὲ καὶ οἱ στρατιῶται ἦσαν δυσηρεστημένοι καὶ ὁ Σεύθης παύει πλέον γὰ διάκηται φιλικῶς, ὁσάκις δ' ἐκεῖνος τὸν ἐπλησίαζε μὲ σκοπὸν γὰ τὸν συνανήσῃ, τότε ἀκριβῶς τοῦ παρουσιάζοντο πολλὰ ἀσχολίαι].

Γ'. Ἄφιξις ἀπεσταλμένων ἐκ μέρους τοῦ Θίβρωνος εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων.— Ἡ ὑπὸ τινος Ἀρκάδος κατηγορία κατὰ τοῦ Ξενοφῶντος καὶ ἀπολογία αὐτοῦ.

(6, 1—44)

§ 1 Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ σχεδὸν ἦδη δύο μηνῶν ὄντων ἀφικνεῖται Χαρμίνος τε, ὁ Λάκων, καὶ Πολύνικος παρὰ Θίβρωνος, καὶ λέγουσιν, ὅτι Λακεδαιμονίους δοκεῖ στρατεύεσθαι ἐπὶ Τισσαφέρνην, καὶ Θίβρων ἐκπέπλευκεν ὡς πολεμήσων, καὶ δεῖναι ταύτης τῆς στρατιᾶς καὶ λέγει, ὅτι δαρεικὸς ἐκάστῳ

ἔσται μισθὸς τοῦ μηνός, καὶ τοῖς λοχαγοῖς διμοιρία, τοῖς δὲ στρατηγοῖς τετραμοιρία.

Ἐπεὶ δ' ἦλθον οἱ Λακεδαιμόνιοι, εὐθὺς ὁ Ἡρακλείδης § 2—3
 πυθόμενος, ὅτι ἐπὶ τὸ στράτευμα ἤκουσι, λέγει τῷ Σεύθῃ,
 ὅτι κάλλιστόν τι γεγένηται· οἱ μὲν γὰρ Λακεδαιμόνιοι δέον-
 ται τοῦ στρατεύματος, οὐ δὲ οὐκέτι δέει ἀποδίδους δὲ τὸ στρά-
 τευμα χαριεῖ αὐτοῖς, σὲ δὲ οὐκέτι ἀπαιτήσουσι τὸν μισθόν,
 ἀλλ' ἀπαλλάξονται ἐκ τῆς χώρας. ἀκούσας ταῦτα ὁ Σεύθης
 κελεύει παράγειν· καὶ ἐπεὶ εἶπον, ὅτι ἐπὶ τὸ στράτευμα ἤκου-
 σιν, ἔλεγεν, ὅτι τὸ στράτευμα ἀποδίδωσι, φίλος τε καὶ σύμ-
 μαχος εἶναι βούλεται, καλεῖ τε αὐτοὺς ἐπὶ ξένια· καὶ ἐξένιζε
 μεγαλοπρεπῶς. Ξενοφῶντα δὲ οὐκ ἐκάλει, οὐδὲ τῶν ἄλλων
 στρατηγῶν οὐδένα.

Ἐρωτῶντων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων, τίς ἀνὴρ εἶη Ξενο- § 4—6
 φῶν, ἀπεκρίνατο, ὅτι τὰ μὲν ἄλλα εἶη οὐ κακός, φιλοστρα-
 τιώτης δέ· καὶ διὰ τοῦτο χεῖρόν ἐστιν αὐτῷ. καὶ οἱ εἶπον·
 «ἀλλ' ἢ δημαγωγεῖ ὁ ἀνὴρ τοὺς ἄνδρας;» καὶ ὁ Ἡρακλεί-
 δης, «Πάνυ μὲν οὖν», ἔφη. «Ἄρ' οὖν», ἔφασαν, «μή καὶ
 ἡμῖν ἐναντιώσεται τῆς ἀπαγωγῆς;» «Ἄλλά, ἦν ὑμεῖς», ἔφη
 ὁ Ἡρακλείδης, «συλλέξαντες αὐτοὺς ὑπόσχισθε τὸν μισθόν,
 ὀλίγον ἐκεῖνῃ προσσχόντες ἀποδραμοῦνται σὺν ὑμῖν». «Πῶς
 οὖν ἂν», ἔφασαν, «ἡμῖν συλλεγεῖεν;» «Αὔριον ὑμᾶς», ἔφη ὁ
 Ἡρακλείδης, «πρῶν ἄξομεν πρὸς αὐτούς· καὶ οἶδα», ἔφη,
 «ὅτι, ἐπειδὴν ὑμᾶς ἴδωσιν, ἄσμενοι συνδραμοῦνται». αὕτη
 μὲν ἡ ἡμέρα οὕτως ἔληξε.

Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἄγουσιν ἐπὶ τὸ στράτευμα τοὺς Λάκωνας § 7—8
 Σεύθης τε καὶ Ἡρακλείδης, καὶ συλλέγεται ἡ στρατιά. τῷ
 δὲ Λάκωνε ἐλεγέτην, ὅτι Λακεδαιμονίοις δοκεῖ πολεμεῖν Τι-
 σαφέρνει τῷ ὑμᾶς ἀδικήσαντι· «ἦν οὖν ἦτε σὺν ἡμῖν, τόν τε
 ἐχθρόν τιμωρήσεσθε καὶ δαρεικὸν ἕκαστος οἴσει τοῦ μηνός
 ὑμῶν, λοχαγὸς δὲ τὸ διπλοῦν, στρατηγὸς δὲ τὸ τετραπλοῦν».

καὶ οἱ στρατιῶται ἄομενοί τε ἤκουσαν καὶ εὐθὺς ἀνίσταται
τις τῶν Ἀρκάδων τοῦ Ξενοφώντας κατηγορήσων. παρὴν δὲ
καὶ Σεύθης βουλόμενος εἰδέναι, τίπραχθήσεται, καὶ ἐν ἐπη-
κόφῃ εἰστήκει ἔχων ἐρμηνεά· συνίει δὲ καὶ αὐτὸς ἑλληνιστὶ τὰ
πλεῖστα.

§ 9—10 Ἐνθα δὴ λέγει ὁ Ἀρκάς· «Ἄλλ' ἡμεῖς μὲν, ὦ Λακεδαι-
μόνιοι, καὶ πάλα· ἂν ἦμεν παρ' ὑμῖν, εἰ μὴ Ξενοφών ἡμᾶς
δεῦρο πείσας ἀπήγαγεν, ἔνθα δὴ ἡμεῖς μὲν τὸν δεινὸν χει-
μῶνα στρατευόμενοι καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν οὐδὲν πεπαύμεθα·
ὁ δὲ τοῦς ἡμετέρους πόνους ἔχει· καὶ Σεύθης ἐκείνον μὲν ἰδίᾳ
πεπλούτικεν, ἡμᾶς δὲ ἀποστερεῖ τὸν μισθόν· ὥστε ἐγὼ μὲν, εἰ
τοῦτον ἴδοιμι καταλευσθέντα καὶ δόντα δίκην ὧν ἡμᾶς περι-
εἴλκε, καὶ τὸν μισθὸν ἂν μοι δοκῶ ἔχειν καὶ οὐδὲν ἐπὶ τοῖς
πεπονημένοις ἄχθεσθαι». μετὰ τοῦτον ἄλλος ἀνέστη ὁμοίως
καὶ ἄλλος.

§ 11—12 Ἐκ δὲ τούτου Ξενοφών ἔλεξεν ὧδε· «Ἄλλὰ πάντα μὲν
ἄρα ἀνθρώπων ὄντα προσδοκᾶν δεῖ, ὅποτε γε καὶ ἐγὼ νῦν ὑφ'
ὑμῶν αἰτίας ἔχω, ἐν ᾧ πλεῖστην προθυμίαν ἐμαυτῷ γε δοκῶ
συνειδέναι περὶ ὑμᾶς παρεσχημένους· ἀπετραπόμην μὲν γε ἤδη
οἴκαδε ὄρμημένος, οὐ μὰ τὸν Δία οὔτοι πυκθανόμενος ὑμᾶς εὖ
πράττειν, ἀλλὰ μάλλον ἀκούων ἐν ἀπόροις εἶναι ὡς ὠφελή-
σων, εἴ τι δυναίμην. ἐπεὶ δὲ ἦλθον, Σεύθου τουτουὶ πολλοὺς
ἀγγέλους πρὸς ἐμὲ πέμποντος καὶ πολλὰ ὑπισχνουμένου μοι,
εἰ πείσαιμι ὑμᾶς πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν, τοῦτο μὲν οὐκ ἐπεχεί-
ρησα ποιεῖν, ὡς αὐτοὶ ὑμεῖς ἐπίστασθε. ἦγον δέ, ὅθεν ᾤμην
τάχιστ' ἂν ὑμᾶς εἰς τὴν Ἀσίαν διαβῆναι. ταῦτα γὰρ καὶ βέλ-
τιστα ἐνόμιζον ὑμῖν εἶναι καὶ ὑμᾶς ἦδειν βουλομένους.

§ 13—14 » Ἐπεὶ δ' Ἀριστάρχος ἐλθὼν σὺν τριήρεσιν ἐκώλυε δια-
πλεῖν ἡμᾶς, ἐκ τούτου, ὅπερ εἰκὸς δῆπου ἦν, συνέλεξα ὑμᾶς,
ὅπως βουλευσάμεθα, ὅ,τι χρῆ ποιεῖν. οὐκ οὖν ὑμεῖς ἀκούον-
τες μὲν Ἀριστάρχου ἐπιτάττοντος ὑμῖν εἰς Χερρόνησον πο-

ρεύεσθαι, ἀκούοντες δὲ Σεύθου πείθοντος ἑαυτῷ συστρατεύεσθαι, πάντες μὲν ἐλέγετε σὺν Σεύθῳ ἰέναι, πάντες δ' ἐφηφίσασθε ταῦτα. τί οὖν ἐγὼ ἐνταῦθα ἠδίκησα ἀγαγὼν ὑμᾶς, ἐνθα παῖσιν ὑμῖν ἐδόκει;

» Ἐπεὶ γε μὴν ψεύδεσθαι ἤρξατο Σεύθης περὶ τοῦ μισθοῦ, § 15—16 εἰ μὲν ἐπαινῶ αὐτόν, δικαίως ἂν με καὶ αἰτιώσθε καὶ μισοῖτε· εἰ δὲ πρόσθεν αὐτῷ πάντων μάλιστα φίλος ὢν νῦν πάντων διαφορώτατός εἰμι, πῶς ἂν ἔτι δικαίως ὑμᾶς αἰρούμενος ἀντὶ Σεύθου ὑφ' ὑμῶν αἰτίαν ἔχοιμι, περὶ ὧν πρὸς τούτον διαφέρομαι; ἀλλ' εἴποιτ' ἂν, ὅτι ἔξεστι καὶ τὰ ὑμέτερα ἔχοντα παρὰ Σεύθου τεχνάζειν. οὐκοῦν δῆλον τούτῳ γέ ἐστιν, εἴπερ ἔμοι ἐτέλει τι Σεύθης, οὐχ οὕτως ἐτέλει δῆπου, ὡς, ὢν τε ἔμοι δοίη, στέροιτο καὶ ἄλλα ὑμῖν ἀποτίσειεν, ἀλλ' οἶμαι, εἰ ἐδίδου, ἐπὶ τούτῳ ἂν ἐδίδου, ὅπως ἔμοι δοῦς μείον μὴ ἀποδοίη ὑμῖν τὸ πλεῖον.

» Ἐὶ τοίνυν οὕτως ἔχειν οἴεσθε, ἔξεστιν ὑμῖν αὐτίκα μάλα § 17—19 ματαίαν ταύτην τὴν πράξιν ἀμφοτέροις ἡμῖν ποιῆσαι, ἐὰν πράττητε αὐτὸν τὰ χρήματα. δῆλον γάρ, ὅτι Σεύθης, εἰ ἔχω τι παρ' αὐτοῦ, ἀπαιτήσῃ με, καὶ ἀπαιτήσῃ μέντοι δικαίως, ἐὰν μὴ βεβαιῶ τὴν πράξιν αὐτῷ, ἐφ' ἣ ἔδωροδόκουν. ἀλλὰ πολλοῦ μοι δοκῶ δεῖν τὰ ὑμέτερα ἔχειν· ὁμνύω γὰρ ὑμῖν θεοῦς ἅπαντας καὶ πάσας μηδέ, ἃ ἔμοι ἰδίᾳ ὑπέσχετο Σεύθης, ἔχειν· πάρεστι δὲ καὶ αὐτὸς καὶ ἀκούων συνοιδέ μοι, εἰ ἐπι-ορκῶ· ἵνα δὲ μᾶλλον θαυμάσητε, συνεπόμνουμι μηδέ, ἃ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ ἔλαβον, εἰληφέναι· μὴ τοίνυν μηδέ, ὅσα τῶν λοχαγῶν ἔνιοι.

» Καὶ τί δὴ ταῦτ' ἐποιοῦν; ᾗμην, ἄνδρες, ὅσα μᾶλλον συμ- § 20—22 φέροιμι τούτῳ τὴν τότε πενίαν, τοσοῦτῳ μᾶλλον αὐτὸν φίλον ποιήσεσθαι, ὅποτε δυνασθεῖη. ἐγὼ δὲ ἅμα τε αὐτὸν ὀρῶ εὖ πράττοντα καὶ γινώσκω δὴ αὐτοῦ τὴν γνώμην. εἴποι δὴ τις ἂν· «οὐκοῦν αἰσχύνει οὕτω μῶρως ἐξαπατῶμενος;» «ναὶ μὰ

Δία, ἡσχυρόμην μέντοι, εἰ ὑπὸ πολεμίου γε ὄντος ἐξηπατή-
 θην· φίλῳ δὲ ὄντι ἐξαπατᾶν αἴσχιόν μοι δοκεῖ εἶναι ἢ ἐξα-
 πατάσθαι. ἐπεὶ, εἴ γε πρὸς φίλους ἐστὶ φυλακὴ, πᾶσαν οἶδα
 ἡμᾶς φυλαξαμένους, ὡς μὴ παρασχεῖν τούτῳ πρόφασιν δι-
 καίαν μὴ ἀποδιδόναι ἡμῖν, ἃ ὑπέσχετο· οὔτε γὰρ ἡδικήσαμεν
 τούτον οὐδὲν οὔτε κατεβλακεύσαμεν τὰ τούτου οὐδὲ μὴν κατε-
 δειλιάσαμεν οὐδέν, ἐφ' ὅτι ἡμᾶς οὗτος παρεκάλεσεν.

§ 23—26 » Ἀλλά, φαίητε ἄν, ἔδει τὰ ἐνέχυρα τότε λαβεῖν, ὡς μὴδέ,
 εἰ ἐβούλετο, ἐδύνατο ἐξαπατᾶν. πρὸς ταῦτα δὴ ἀκούσατε, ἃ
 ἐγὼ οὐκ ἄν ποτε εἶπον τούτου ἐναντίον, εἰ μὴ μοι παντάπα-
 σιν ἀγνώμονες ἐδοκεῖτε εἶναι ἢ λίαν εἰς ἐμὲ ἀχάριστοι. ἀνα-
 μνήσθητε γάρ, ἐν ποίοις τισὶ πράγμασιν ὄντες ἐτυγχάνετε, ἐξ
 ὧν ὑμᾶς ἐγὼ ἀνήγαγον πρὸς Σεύθην. οὐκ εἰς μὲν Πέρινθον,
 πρὸς ἣ ἦτε, Ἀρίσταρχος ὑμᾶς ὁ Λακεδαιμόνιος οὐκ εἶα εἰσι-
 εἶναι ἀποκλείσας τὰς πύλας; ὑπαίθριοι δ' ἔξω ἐστρατοπεδεύετε,
 μέσος δὲ χειμῶν ἦν, ἀγορᾶ δὲ ἐχρήσθε, σπάνια μὲν ὀρώντες
 τὰ ὄνια, σπάνια δ' ἔχοντες, ὅτων ὠνήσεσθε, ἀνάγκη δὲ ἦν
 μένειν ἐπὶ Θράκης· τρινήρεις γὰρ ἐφορμοῦσαι ἐκώλυον δια-
 πλεῖν· εἰ δὲ μένοι τις, ἐν πολέμῳ εἶναι, ἔνθα πολλοὶ μὲν ἵπ-
 πεις ἦσαν ἐναντίοι, πολλοὶ δὲ πελτασταί, ἡμῖν δὲ ὀπλιτικὸν
 μὲν ἦν, ὃ ἀθρόοι μὲν ἰόντες ἐπὶ τὰς κώμας ἴσως ἂν ἐδυνάμεθα
 σίτον λαμβάνειν οὐδέν τι ἄφθονον, ὅτι δὲ διώκοντες ἂν ἢ
 ἀνδράποδα ἢ πρόβατα κατελαμβάνομεν οὐκ ἦν ἡμῖν· οὔτε
 γὰρ ἵππικὸν οὔτε πελταστικὸν ἔτι ἐγὼ συνεστηκὸς κατέλαβον
 παρ' ὑμῖν.

§ 27—30 » Εἰ οὖν ἐν τοιαύτῃ ἀνάγκῃ ὄντων ὑμῶν μὴδ' ἐντιναοῦν
 μισθὸν προσαιτήσας Σεύθην σύμμαχον ὑμῖν προσέλαβον,
 ἔχοντα καὶ ἵππέας καὶ πελταστάς, ὧν ὑμεῖς προσεδείσθε, ἢ
 κακῶς ἂν ἐδόκουν ὑμῖν βεβουλεῦσθαι πρὸ ὑμῶν; τούτων γὰρ
 δήπου κοινωνήσαντες καὶ σίτον ἀφθονώτερον ἐν ταῖς κώμαις
 εὕρισκετε διὰ τὸ ἀναγκάζεσθαι τοὺς Θράκας κατὰ σπουδῆν

μᾶλλον φεύγειν, καὶ προβάτων καὶ ἀνδραπόδων μετέσχετε. καὶ πολέμιον οὐκέτι οὐδένα ἑωρῶμεν, ἐπειδὴ τὸ ἵππικὸν ἡμῖν προσεγένετο· τέως δὲ θαρραλέως ἡμῖν ἐφείποντο οἱ πολέμιοι καὶ ἵππικῷ καὶ πελταστικῷ. εἰ δὲ δὴ ὁ συμπαρέχων ὑμῖν ταύτην τὴν ἀσφάλειαν μὴ πάνυ πολὺν μισθὸν προσετέλει τῆς ἀσφαλείας, τοῦτο δὴ τὸ σφέλιον πάθημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐδαμῇ οἴεσθε χρῆναι ζῶντα ἐμὲ ἀνεῖναι;

» Νῦν δὲ δὴ πῶς ἀπέρχεσθε; οὐ διαχειμάσαντες μὲν ἐν § 31—32 ἀφθόνοις τοῖς ἐπιτηδείοις, περιττὸν δ' ἔχοντες τοῦτο, εἴ τι ἐλάβετε παρὰ Σεύθου; τὰ γὰρ τῶν πολεμίων ἑδαπανάτε. καὶ ταῦτα πράττοντες οὔτε ἀνδρας ἐπειθετε ὑμῶν αὐτῶν ἀποθάνοντας οὔτε ζῶντας ἀπεβάλετε. εἰ δέ τι καλὸν πρὸς τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ βαρβάρους ἐπέπρακτο ὑμῖν, οὐ κάκεινο σὼν ἔχετε καὶ πρὸς ἐκείνοις νῦν ἄλλην εὐκλειαν προσειλήφατε καὶ τοὺς ἐν τῇ Εὐρώπῃ Θράκας, ἐφ' οὓς ἐστρατεύσασθε, κρατήσαντες; ἐγὼ μὲν ὑμᾶς φημι δικαίως ἂν, ὧν ἐμοὶ χαλεπαίνετε, τούτων τοῖς θεοῖς χάριν εἰδέναι ὡς ἀγαθῶν.

» Καὶ τὰ μὲν δὴ ὑμέτερα τοιαῦτα. ἄγετε δὴ πρὸς θεῶν καὶ § 33—35 τὰ ἐμὰ σκέψασθε, ὡς ἔχει. ἐγὼ γάρ, ὅτε μὲν πρότερον ἀπήγα οἴκαδε, ἔχων μὲν ἔπαινον πολὺν πρὸς ὑμῶν ἀπεπορευόμην, ἔχων δὲ δι' ὑμᾶς καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων εὐκλειαν. ἐπιστευόμην δὲ ὑπὸ Λακεδαιμονίων· οὐ γὰρ ἂν με ἔπεμπον πάλιν πρὸς ὑμᾶς. νῦν δὲ ἀπέρχομαι πρὸς μὲν Λακεδαιμονίους ὑφ' ὑμῶν διαβεβλημένος, Σεύθῃ δὲ ἀπηχθημένος ὑπὲρ ὑμῶν, ὃν ἤλπιζον εὖ ποιήσας μεθ' ὑμῶν ἀποστροφὴν καὶ ἐμοὶ καλὴν καὶ παισίν, εἰ γένοιτο, καταθήσεται. ὑμεῖς δ', ὑπὲρ ὧν ἐγὼ ἀπήχθημαί τε πλείστα καὶ ταῦτα πολὺ κρείττοσιν ἐμαυτοῦ, πραγματευόμενός τε οὐδὲ νῦν πω πέπαυμαι, ὅ,τι δύναμαι, ἀγαθὸν ὑμῖν, τοιαύτην ἔχετε γνώμην περὶ ἐμοῦ.

» Ἄλλ' ἔχετε μὲν με οὔτε φεύγοντα λαβόντες οὔτε ἀποδι- § 36
δράσκοντα· ἦν δὲ ποιήσητε, ἃ λέγετε, ἴστε, ὅτι ἀνδρα κατα-

κεκονότες ἔσεσθε πολλά μὲν δὴ πρὸ ὑμῶν ἀγρυπνήσαντα, πολλά δὲ σὺν ὑμῖν πονήσαντα καὶ κινδυνεύσαντα καὶ ἐν τῇ μέρει καὶ παρὰ τὸ μέρος, θεῶν δ' ἴλεων ὄντων καὶ τρόπαια βαρβάρων πολλά δὴ σὺν ὑμῖν στησάμενον, ὅπως δέ γε μηδενὶ τῶν Ἑλλήνων πολέμιοι γένοισθε, πᾶν, ὅσον ἐγὼ ἐδυνάμην, πρὸς ὑμᾶς διατεινόμενον.

§ 37—38 » Καὶ γὰρ σὺν νῦν ὑμῖν ἔξεστιν ἀνεπιλήπτως πορεύεσθαι, ὅπῃ ἂν ἔλθῃσθε καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. ὑμεῖς δέ, ὅτε πολλή ὑμῖν εὐπορία φαίνεται, καὶ πλεῖτε, ἔνθα δὴ ἐπεθυμεῖτε πάλαι, δέονται τε ὑμῶν οἱ μέγιστον δυνάμενοι, μισθὸς δὲ φαίνεται, ἡγεμόνες δὲ ἤκουσι Λακεδαιμόνιοι οἱ κράτιστοι νομιζόμενοι εἶναι, νῦν δὴ καιρὸς ὑμῖν δοκεῖ εἶναι ὡς τάχιστα ἐμὲ κατακνεῖν; οὐ μὲν, ὅτε γε ἐν τοῖς ἀπόροις ἤμεν, ὧ πάντων μνημονικώτατοι, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἐμὲ ἐκαλεῖτε καὶ αἰεὶ ὡς εὐεργέτου μεμνήσεσθαι ὑπισχνείσθε. οὐ μέντοι ἀγνώμονες οὐδὲ οὐτοὶ εἰσιν οἱ νῦν ἤκοντες ἐφ' ὑμᾶς· ὥστε, ὡς ἐγὼ οἶμαι, οὐδὲ τούτοις δοκεῖτε βελτίονες εἶναι τοιοῦτοι ὄντες περὶ ἐμέ». ταῦτ' εἰπὼν ἐπαύσατο.

§ 39—41 Χαρμίνος δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος ἀναστὰς εἶπεν· «Οὐ τῷ σιῶ, ἀλλ' ἐμοὶ μέντοι οὐ δικαίως δοκεῖτε τῇ ἀνδρὶ τούτῳ χαλεπαίνειν· ἔχω γὰρ καὶ αὐτὸς αὐτῷ μαρτυρῆσαι. Σεύθης γὰρ ἐρωτῶντος ἐμοῦ καὶ Πολυνίκου περὶ Ξενοφώντας, τίς ἀνὴρ εἴη, ἄλλο μὲν οὐδὲν εἶχε μέμψασθαι, ἄγαν δὲ φιλοστρατιώτην ἔφη αὐτὸν εἶναι· διὸ καὶ χειρὸν αὐτῷ εἶναι πρὸς ἡμῶν τε τῶν Λακεδαιμονίων καὶ πρὸς αὐτοῦ». ἀναστὰς ἐπὶ τούτῳ Εὐρύλοχος Λουσιάτης Ἄρκας εἶπε· «Καὶ δοκεῖ γέ μοι, ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι, τοῦτο ὑμᾶς πρῶτον ἡμῶν στρατηγῆσαι, παρὰ Σεύθου ἡμῖν τὸν μισθὸν ἀναπράξαι ἢ ἐκόντος ἢ ἄκοντος, καὶ μὴ πρότερον ἡμᾶς ἀπαγαγεῖν». Πολυκράτης δὲ Ἀθηναῖος εἶπεν ἐνετὸς ὑπὸ Ξενοφώντας· «Ὅρῳ γε μὲν», ἔφη, «ὧ ἄνδρες, καὶ Ἡρακλείδην ἐνταῦθα παρόντα, ὃς παρα-

λαθὼν τὰ χρήματα, ἃ ἡμεῖς ἐπονίσσαμεν, ταῦτα ἀποδόμενος οὔτε Σεύθη ἀπέδωκεν οὔτε ἡμῖν τὰ γιγνόμενα, ἀλλ' αὐτὸς κλέφας πέπαται. ἦν οὖν σωφρονῶμεν, ἐξόμεθα αὐτοῦ· οὐ γὰρ δὴ οὗτός γε», ἔφη, «Θραξ ἔστιν, ἀλλ' Ἕλληγιν ὦν Ἕλληνας ἀδικεῖ».

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἡρακλείδης μάλα ἐξεπλάγη· καὶ προσ- § 42-44
 ελθὼν τῷ Σεύθῃ λέγει· «Ἡμεῖς, ἦν σωφρονῶμεν, ἄπιμεν ἐν-
 τεῦθεν ἐκ τῆς τούτων ἐπικρατείας». καὶ ἀναβάντες ἐπὶ τοὺς
 ἵππους ὄχοντο ἀπελαύνοντες εἰς τὸ ἑαυτῶν στρατόπεδον. καὶ
 ἐντεῦθεν Σεύθης πέμπει Ἀβροζέλμην, τὸν ἑαυτοῦ ἑρμηνέα,
 πρὸς Ξενοφῶντα καὶ κελεύει αὐτὸν καταμείναι παρ' ἑαυτῷ
 ἔχοντα χιλίους ὀπλίτας, καὶ ὑπισχνεῖται αὐτῷ ἀποδώσειν τὰ
 τε χωρία τὰ ἐπὶ θαλάττῃ καὶ τἄλλα, ἃ ὑπέσχετο. καὶ ἐν
 ἀπορρήτῳ ποιησάμενος λέγει, ὅτι ἀκήκοε Πολυνίκου ὡς, εἰ
 ὑποχείριος ἔσται Λακεδαιμονίοις, σαφῶς ἀποθανοῖτο ὑπὸ Θί-
 βρωνος. ἐπέστελλον δὲ ταῦτα καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῷ Ξενοφῶντι,
 ὡς διαθεβλημένος εἶη καὶ φυλάττεσθαι δεοί. ὁ δὲ ἀκούων
 ταῦτα δύο ἱερεῖα λαθὼν ἐθύετο τῷ Δεῖ, τῷ βασιλεῖ, πότερά οἱ
 λῶνον καὶ ἄμεινον εἶη μένειν παρὰ Σεύθῃ, ἔφ' οἷς Σεύθης λέ-
 γει, ἢ ἀπιέναι σὺν τῷ στρατεύματι. ἀναιρεῖ αὐτῷ ἀπιέναι.

[Μετὰ ταῦτα οἱ Ἕλληνες κατασκηρῶνον εἰς κώμας, ἀπὸ τὰς
 ὁποίας ἐσκόλευον, ἀφ' οὗ προμηθενθοῦν ἀφθορότατα τὰ πρὸς
 συντήρησίν των, γὰ κατέλθουν εἰς τὴν θάλασσαν· αἱ δὲ κώμαι αὐ-
 ται εἶχον δωρηθῆ ἀπὸ τὸν Σεύθην εἰς τὸν Μηδοσάδην. Οὗτος βλέ-
 πων ὅτι αἱ κώμαι του ἐλεηλατοῦντο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἔρχεται
 πρὸς τὸν Ξενοφῶντα καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν ὅτι οἱ Ἕλληνες δια-
 πρᾶττον ἀδικίαν λεηλατοῦντες τὰς κώμας· ἀπαιτεῖ δὲ ἐν ὀνόματι
 τοῦ Σεύθου ν' ἀπέλθουν ἐκ τῆς χώρας, διότι ἄλλως θ' ἀναγκα-
 σθῆ γὰ ἐκδιώξῃ αὐτοὺς ὡς πολεμίους. Ὁ Ξενοφῶν ἀκούσας ταῦτα
 ὁμιλεῖ μετὰ πολλῆς πικρίας πρὸς τὸν Μηδοσάδην, διότι οὗτος

λέγει εἰς τοὺς Ἕλληνας νὰ ἐγκαταλείβουν χώραν, τὴν ὁποίαν ἄνευ αὐτῶν δὲν θὰ εἶχεν ὁ Σεύθης· τὸν παραπέμπει δὲ εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους, ἅφ' οὗ οὗτοι τῶρα — καὶ ὄχι αὐτὸς — εἶναι ἄρχοντες τοῦ στρατεύματος. Ὁ Μηδοσάδης, ἐπειδὴ τοῦ ἐπροξένει λύπην ἢ ληλασία τῆς χώρας, παρακαλεῖ τὸν Ξενοφῶντα νὰ προσκαλέσῃ τοὺς Λάκωνας Χαομίτων καὶ Πολύνικον. Ὁ Ξενοφῶν προσελθὼν εἰς αὐτοὺς ἀναγγέλλει τὴν πρόσκλησιν τοῦ Μηδοσάδου καὶ τοὺς παρακαλεῖ ν' ἀπαιτήσουν τὸν ὀφειλόμενον εἰς τὸν στρατὸν μισθόν. Οἱ Λάκωνες διαβεβαιώσαντες τὸν Ξενοφῶντα ὅτι θὰ πράξουν τοῦτο ἔρχονται εἰς τὸν Μηδοσάδην· ἅφ' οὗ δὲ ἤκουσαν τὴν ἀξίωσιν αὐτοῦ περὶ ἀναζωήσεως τῶν Ἑλλήνων ἐκ τῆς χώρας του, ἀπαιτοῦν ἀπειλητικῶς νὰ δοθῇ εἰς τὸ στράτευμα ὁ ὀφειλόμενος μισθός, διότι ἄλλως εἶναι ἔτοιμοι νὰ βοηθήσουν αὐτοὶ τοὺς Ἕλληνας, νὰ τιμωρήσουν δὲ ὅλους ἐκείνους, οἱ ὅποιοι παρὰ τοὺς δοθέντας ὄρκους τοὺς ἀδικοῦν. Τότε ὁ Μηδοσάδης προτείνει νὰ ἔλθουν αὐτοὶ οὗτοι οἱ Λάκωνες εἰς τὸν Σεύθην διὰ νὰ καταπέσουν αὐτὸν περὶ τοῦ μισθοῦ ἢ, ἂν δὲν θέλων νὰ ἔλθουν αὐτοί, ν' ἀποστείλουν μαζί του τὸν Ξενοφῶντα καὶ ὑπόσχεται ὅτι καὶ αὐτὸς θὰ συμπράξῃ διὰ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ μισθοῦ. Ὁ Χαομίτος καὶ ὁ Πολύνικος ἀποσιέλλουν τὸν Ξενοφῶντα· οὗτος δ' ἔλθων εἰς τὸν Σεύθην λέγει ὅτι καὶ τὸ δίκαιον καὶ ἡ τιμὴ καὶ τὸ συμφέρον του καὶ ἡ ἐνήμερία τοῦ κράτους του ὑπαγορεύουν εἰς αὐτὸν νὰ ἐκκληρώσῃ τὰς πρὸς τοὺς Ἕλληνας ὑποχρεώσεις του. Ὁ Σεύθης πεισθεὶς εἰς τοὺς λόγους τοῦ Ξενοφῶντος ὑπόσχεται νὰ πράξῃ τοῦτο· καὶ πράγματι τὴν ἐπομένην ἡμέραν δίδει οὗτος εἰς τὸν Ξενοφῶντα ὄχι χοῦματα — διότι δὲν εἶχε —, ἀλλὰ βόας καὶ πρόβατα καὶ αἰχμαλώτους· ὅλα ταῦτα παραλαβὼν ὁ Ξενοφῶν ἐπιστρέφει εἰς τὸ στράτευμα καὶ ἰδὼν τὸν Χαομίτων καὶ τὸν Πολύνικον παραδίδει εἰς αὐτοὺς τὰ κομισθέντα· οὗτοι δὲ πωλήσαντες αὐτὰ διαμοιροῦσιν τὸ ἐκ τῆς πωλήσεως χοῦμα εἰς τοὺς στρατιώτας. Μετὰ ταῦτα ὁ Ξενοφῶν ἠτοιμάζετο ν' ἀναζωήσῃ εἰς τὴν πατρίδα του· ἀλλὰ φίλοι του προσελθόντες τὸν καταπέθουν νὰ παραμείνῃ, ἕως ὅτου παραδόσῃ τὸν στρατὸν εἰς τὸν Θίβρονα].

Δ'. Ἐπιστροφή τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ τέλος τῆς ἐκστρατείας.

(8, 1—8, 24)

Ἐντεῦθεν διέπλευσαν εἰς Λάμφακον, καὶ ἀπαντᾷ τῷ Ξενο- § 1—4
φῶντι Εὐκλείδης, μάντις Φλιάσιος, ὁ Κλεαγόρου υἱός, τοῦ
τὰ ἐντοίχια ἐν Λυκείῳ γεγραφότος. οὗτος συνήδετο τῷ Ξενο-
φῶντι, ὅτι ἐσέσωστο, καὶ ἠρώτα αὐτόν, πόσον χρυσίον ἔχοι. ὁ
δ' αὐτῷ ἐπομόσας εἶπεν ἢ μὴν ἔσσεσθαι μηδὲ ἐφόδιον ἱκανὸν
οἴκαδε ἀπιόντι, εἰ μὴ ἀπόδοιτο τὸν ἵππον καὶ ἅ ἄμφ' αὐτὸν
εἶχεν. ὁ δ' αὐτῷ οὐκ ἐπίστευεν. ἐπεὶ δ' ἔπεμψαν Λαμφακη-
νοὶ ξένια τῷ Ξενοφῶντι καὶ ἔθυσε τῷ Ἀπόλλωνι, παρεστῆσατο
τὸν Εὐκλείδην· ἰδὼν δὲ τὰ ἱερά ὁ Εὐκλείδης εἶπεν, ὅτι πεί-
θοιτο αὐτῷ μὴ εἶναι χρήματα. « Ἄλλ' οἶδα », ἔφη, « ὅτι, κἂν
μέλλῃ ποτὲ ἔσσεσθαι, φαίνεται τι ἐμπόδιον, ἂν μηδὲν ἄλλο,
οὐ σαυτῷ ». συνωμολόγει ταῦτα ὁ Ξενοφῶν. ὁ δὲ εἶπεν· « Ἐμ-
πόδιος γάρ σοι ὁ Ζεὺς ὁ μειλίχιός ἐστι », καὶ ἐπῆρτο, εἰ ἤδη
θύσειεν, « ὡς περ οἴκοι », ἔφη, « εἰώθειν ἐγὼ ὑμῖν θύεσθαι καὶ
ὀλοκαυτεῖν ». ὁ δ' οὐκ ἔφη, ἐξ ὅτου ἀπεδήμησε, τεθυκέναι
τούτῳ τῷ θεῷ. συνεβούλευσεν οὖν αὐτῷ θύεσθαι, καθὰ εἰώθει,
καὶ ἔφη συνοίσειν ἐπὶ τὸ βέλτιον.

Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ὁ Ξενοφῶν προσελθὼν εἰς Ὀφρύνιον ἐθύετο § 5—6
καὶ ὀλοκαύτει χοίρους τῷ πατρίῳ νόμῳ, καὶ ἐκαλλιέρει. καὶ
ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀφικνεῖται Βίων καὶ Ναυσικλείδης χρήματα
δώσοντες τῷ στρατεύματι, καὶ ξενοῦνται τῷ Ξενοφῶντι καὶ
ἵππον, ὃν ἐν Λαμφάκῳ ἀπέδοτο πενήτηκοντα δαρεικῶν, ὑπο-
πτεύοντες αὐτὸν δι' ἔνδειαν πεπρακέναι, ὅτι ἤκουον αὐτὸν
ἤδεσθαι τῷ ἵππῳ, λυσάμενοι ἀπέδωσαν καὶ τὴν τιμὴν οὐκ
ἤθελον ἀπολαβεῖν.

Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο διὰ τῆς Τρωάδος καὶ ὑπερβάντες τὴν § 7—8

Ἰδὴν εἰς Ἄντανδρον ἀφικνοῦνται πρῶτον, εἶτα παρὰ θάλατταν πορευόμενοι τῆς Μυσίας εἰς Θήβης πεδίον. ἐντεῦθεν δι' Ἄδραμυττίου καὶ Κυτωνίου εἰς Καΐκου πεδίον ἐλθόντες Πέργαμον καταλαμβάνουσι τῆς Μυσίας.

§ 24 Ἐν τούτῳ Θίβρων παραγενόμενος παρέλαβε τὸ στράτευμα καὶ συμμίξας τῇ ἄλλῃ Ἑλληνικῇ ἐπολέμει πρὸς Τισσαφέρην καὶ Φαρνάβαζον.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1.

§ 1—2. *παρεῖναι*, ἀπαρέμφ. τοῦ *πάρειμι* (*παρὰ* + *εἰμι*) εἶμαι παρών, *παρευρίσκομαι*. — *μεταπέμπομαι* προσκαλῶ. — *ἀρχή* ἡ διοικουμένη ὑπὸ τινος χώρα, ἡ σατραπεία. — *σαιράπης* παρὰ Πέρσας ἐλέγετο ὁ διοικητὴς μιᾶς ἐκ τῶν εἴκοσι μεγάλων διοικήσεων ἢ σατραπειῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἦτο διηρημένον τὸ Περσικὸν κράτος. — *ἀποδείκνυμι* διορίζω. — *Καστωλὸς* πόλις τῆς Λυδίας, πιθανῶς πλησίον τῶν Σάρδεων· ἡ παρ' αὐτὴν πεδιάς (*Καστωλοῦ πεδίου*) ἦτο ὁ τόπος, ὅπου ἐγένοντο αἱ ἐπιθεωρήσεις τῶν στρατευμάτων τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν σατραπείαν τοῦ Κύρου. — *Τισσαφέρνης* σατραπὴς τῆς Καρίας. — *ὄπλιτης* ὁ στρατιώτης ὁ ὄπλισμένος μὲ κοίνος, θώρακα, ἔσφος, κνημίδας, ἀσπίδα μεγάλην καὶ δόρυ. — *Παργάσιος* ὁ ἐκ τῆς Παρορασίας, ἡ ὁποία εἶναι χώρα τῆς Ἀρκαδίας.

§ 3. *κατέστη*, ἀπόφ. τοῦ *καθίσταμαι*· *καθίσταμαι* εἰς τὴν *βασιλείαν* γίνομαι βασιλεὺς. — *ἐπιβουλεύω τινί* σχεδιάζω κακὸν κατὰ τινος. — *ἀποκτενῶν*, μέλλον τοῦ *ἀποκτείνω*· *ὡς ἀποκτενῶν* μὲ τὸν σκοπὸν νὰ τὸν φονεύσῃ. — *ἐξαιτοῦμαι τινα* ζητῶ ὡς χάριν τὴν σωτηρίαν τινός, μὲ παρακλήσεις σφύζω τινά.

§ 4—5. *ὡς ἀφ' οὔ*. — *ἀτιμάζομαι* προσβάλλομαι, ἐντροπιάζομαι. — *βουλεύομαι* σκέπτομαι. — *ὅπως μήποτε ἔτι ἔσται ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ* πῶς νὰ μὴ εἶναι πλέον εἰς τὴν ἔξουσίαν τοῦ ἀδελφοῦ του. — *ὑπάρχω τινί* εἶμαι ἐξ ἀρχῆς ὑπὲρ τινός, ὑποστηρίζω

τινά.— *φιλῶ* ἀγαπῶ.— *ὅστις ἀφικνοῖτο* ὅποιος ἤρχετο.— *διατιθεῖς*, ἐνεστ. μετοχ. τοῦ *διατίθημι* (τινα) διαθέτω, περιποιούμαι (τινα).— *ἐπιμελοῦμαι* φροντίζω.— *ὡς ἵνα*.— *εὐνοϊκῶς ἔχω τινί* εὐνοϊκῶς διάκειμαι (εἶμαι ἀφωσιωμένος) πρὸς τινα.

§ 6—7. *δύναμις* στρατιωτικὴ δύναμις, στράτευμα.— *ὡς μάλιστα ἐδόνατο ἐπικρουπτόμενος* ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον κρουφίως.— *ὅτι ἀπαρασκευότατον* ὅσον τὸ δυνατόν ἐντελῶς ἀπαράσκευον.— *ὧδε* ὡς ἐξῆς, κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον.— *ποιούμαι τὴν συλλογὴν* συλλέγω, συναθροίζω.— *φυλακὴ* φρουρά.— *λαμβάνειν* νὰ στρατολογήσῃ, νὰ προσλαμβάνουν ὡς μισθοφόρους.— *βέλτιστος* ἰκανώτατος, γενναιώτατος.— *ὡς ἐπιβουλεύοντος Τισσ.* προφασιζόμενος ὅτι ὁ Τισσ. ἐπεβούλευε.— *τὸ ἀρχαῖον* πρότερον.— *ἀφειστήκεσαν*, ὑπερσυντλκ. τοῦ *ἀφίσταμαι* ἀποχωρίζομαι ἀπὸ τινος δι' ἐπαναστάσεως, ἀποστατῶ.— *προαισθόμενος*, ἀόρ. τοῦ *προαισθάνομαι* πληροφοροῦμαι ἐγκαίρως.— *ἐκβάλλω* ἐξορίζω.— *ὑπολαμβάνω τοὺς φεύγοντας* ὑποδέχομαι τοὺς ἐξορίστους.— *πειρῶμαι* προσπαθῶ.— *κατάγω τινὰ* ἐπιναφέρω τινὰ εἰς τὴν πατρίδα του.— *ἐκπεπιτωκότας*, ποικ. τοῦ *ἐκπίπτω* ἐξορίζομαι.— *αὖ* πάλιν.

§ 8. *ἀξιώ* ἔχω τὴν ἀξίωσιν.— *οἷ* = *ἐαυτῶ* (τῷ Κύρῳ).— *συμπράττω τινί τι* βοηθῶ τινα εἰς τι.— *ἀμφὶ τὰ στρατεύματα* εἰς συντήρησιν τῶν στρατευμάτων.— *ἄχθομαι* δυσανοητοῦμαι.— *ἀποπέμπω* ἀποστέλλω.— *οἱ γινόμενοι δασμοὶ οἱ εἰσπραττόμενοι φόροι*.

§ 9. *Χερρόνησος* ἡ Θορακικὴ χερσόνησος ἡ παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον.— *κατ' ἀντιπέρας* ἀπέναντι.— *Ἄβυδος* πόλις τῆς Μ. Ἀσίας παρὰ τὸν στενωτάτον πόρον τοῦ Ἑλλήσποντου.— *φυγὰς* ἐξορίστος.— *συγγενόμενος*, ἀόρ. τοῦ *συγγίγνομαι* (τινί) συναναστρέφομαι (τινα), γνωρίζομαι μέ τινα.— *ἠγάσθη*, ἀόρ. τοῦ *ἀγαμαι* θαυμάζω, ἐκτιμῶ.— *μύριοι* δέκα χιλιάδες.— *δαρείκως* νόμισμα χρυσοῦν κοπὴν ἐπὶ τοῦ βασιλέως Δαρείου· εἶχεν ἀξίαν 20 δραχμῶν ἀττικῶν.— *χρυσίον* χρυσοῦ νόμισμα, χροήματα.— *ὀρμῶμαι* ξεκινῶ, ἔχω ὀρμητήριον.— *ὑπὲρ Ἑλλήσπον-*

τον πέραν τοῦ Ἑλλησπόντου.— *συμβάλλομαί τινι* συνεισφέρω εἰς τινα.— *τροφή* διατροφή, συντήρησις.— *ἐκόν, ἐκοῦσα, ἐκόν* θέλων, ἐκουσίως, θεληματικῶς.— *τὸ στράτευμα λανθάνει τρεφόμενον* τὸ στράτευμα συντηρεῖται κρυφίως.

§ 10. *ξένος* φίλος (ἐκ ξένης χώρας).— *οἴκοι* ἐν τῇ πατρίδι.— *ἀντιστασιώτης* ἀντίπαλος πολιτικός.— *αἰτῶ τινα μισθὸν* ζητῶ παρὰ τινος μισθόν.— *εἰς δισχιλίους ξένους* διὰ δύο χιλιάδας μισθοφόρους, πρὸς διατροφήν δύο χιλιάδων μισθοφόρων.— *ὡς περιγενόμενος ἂν*— *νομίζων ἂν περιγενέσθαι* περιγίγνομαι *τινος* ὑπερτεροῦ τινος, καταβιάλλω τινά.— *δέομαί τινος* παροῦσιν τινά.— *πρόσθεν* πρότερον.— *καταλύω πρὸς τινα* συμφιλιοῦμαι μετὰ τινος.— *συμβουλευομαί τινι* ζητῶ τὴν συμβουλήν τινος.

§ 11. *κελεύω τινά* προτρέπω, παρακαλῶ τινα.— *παραγενέσθαι*, ἀόρ. τοῦ *παραγίγνομαι* προσέρχομαι.— *ὡς βουλόμενος* διότι δῆθεν ἐπεθύμει, προφασιζόμενος ὅτι ἐπεθύμει.— *Πισίδαί* κίταιοι τῆς Πισιδίας, χώρας εἰς τὰ Ν. τῆς Μ. Ἀσίας.— *πράγματα παρέχω τινί* ἐνοχλήσεις παρέχω εἰς τινα, ἐνοχλῶ τινα.— *Στυμφάλιος* ὁ ἐκ τῆς Στυμφάλου, πόλεως τῆς βορείου Ἀσκαδίας.— *ὡς πολεμήσων Τισσαφέρνει* προφασιζόμενος ὅτι θὰ πολεμήσῃ κατὰ τοῦ Τισσαφέρνου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 2.

§ 1. *δοκεῖ τινι* φαίνεται καλὸν εἰς τινα, ἀποφασίζει τις.— *ἤδη* πλέον.— *τὴν πρόφασιν ποιοῦμαι* προφασίζομαι.— *ὡς ἐπὶ τούτους* δῆθεν ἐναντίον τούτων.— *ἐνταῦθα* τότε.— *ἤκειν* νὰ ἔλθῃ.— *συναλλαγέντι*, ἀόρ. τοῦ *συναλλάττομαι* (πρὸς τινα) συμφιλιοῦμαι (μετὰ τινος).— *προειστήκει*, ὑπερσπλκ. τοῦ *προῦσταμαί τινος* εἶμαι προϊστάμενος, ἀρχηγός (τινος).— *τὸ ξενικὸν* τὸ μισθοφορικὸν στράτευμα.

§ 2—3. *ὑποσχόμενος*, ἀόρ. τοῦ *ὑπισχνοῦμαι* ὑπόσχομαι.— *καταπράττω τι καλῶς* φέρω τι εἰς αἴσιον πέρας, τελειώνω τι με

τὸ καλό.— *οἴκαδε* εἰς τὴν πατρίδα.— *ἠδέως* εὐχαρίστως.— *πιστεύω τινὶ* ἔχω ἐμπιστοσύνην εἰς τινά.— *παρήσαν*, παρατκ. τοῦ *πάρειμι* προσέρομαι.— *δὴ* λοιπόν.— *εἰς καὶ ὡς* (πρὸ τῶν ἀριθμητικῶν) περίπου.— *γυμνῆς* (ἢ *γυμνήτης*) ἐκαλεῖτο ὁ ἑλαφρῶς ὀπλισμένος στρατιώτης, ὁ ὁποῖος ἔφερον ἢ σφενδόνην (*σφενδονήτης*) ἢ ἀκόντιον (*ἀκοντιστής*) ἢ τόξον (*τοξότης*).— *πελιαστής* ἐκαλεῖτο ὁ φέρον δόρυ, εἶφος καὶ μικρὰν ἡμίσειληνοειδῆ ἀσπίδα, τὴν *πέλιτην*.— *στρατεύομαι ἀμφὶ Μίλητον* πολιορκῶ τὴν Μίλητον.

§ 4. *κατανοῶ τι* ἀκριβῶς πληροφοροῦμαι τι.— *ἠγησάμενος*, ἀόρ. τοῦ *ἠγοῦμαι* νομίζω.— *ἢ ὡς ἐπὶ Πισιδας* παρὰ ὅση ἐχειῖατο (διὰ τὰ ἐκστρατεύση) ἐναντίον τῶν Πισιδῶν.— *ὡς βασιλέα* πρὸς τὸν βασιλέα.— *ἢ ὅσον*.— *στόλος* ἢ πρὸς ἐκστρατείαν παρασκευή, ἢ ἐπιστρατεία.— *ἀντιπαρασκευάζομαι* παρασκευάζομαι καὶ ἐγὼ ἐπίσης.

§ 5—6. *εἴρηκα*, παρκμ. τοῦ *λέγω*.— *δρομῶμαι* ξεκινῶ.— *ἐξελαύνω* προχωρῶ.— *σταδμὸς* στρατιωτικὴ πορεία μιᾶς ἡμέρας.— *παρασάγγης* περσικὸν μέτρον μήκους ἴσον πρὸς ὃ περίπου χιλιόμετρα, στρατιωτικὴ πορεία μιᾶς ὥρας.— *εὖρος* πλάτος.— *πλέθρον* μέτρον μήκους 100 ποδῶν ἢ 31 μέτρων.— *ἐπῆν*, παρατκ. τοῦ *ἐπειμι* εἶμαι ἐπάνω.— *ἐξευγμένη*, παρκμ. τοῦ ὄ. *ξεύγνυμαι*. *ἐξευγμένη ἐπὶ πλοίοις* κατασκευασμένη διὰ ζεύξεως διὰ συνδέσεως ἐπὶ πλοίων.— *οἰκοῦμαι* κατοικοῦμαι.— *εὐδαίμων* (πόλις) εὐφορὸς, πλουσία.— *Δόλοπες* λαὸς Θεσσαλικὸς πλησίον εἰς τὴν Πίνδον.— *Αἰνιᾶνες* λαὸς Θεσσαλικὸς πλησίον τῆς Οἴτης καὶ τοῦ Σπερχειοῦ.— *Ὀλύμβιοι* κάτοικοι τῆς Ὀλύμβου, πόλεως τῆς Χαλκιδικῆς Χερσονήσου.

§ 7—8. *βασιλεία* (δηλ. *δῶματα*) ἀνάκτορα.— *παράδεισος* περιφραγμένος τόπος ἀναψυχῆς καὶ διασκεδάσεως, κατάφυτος καὶ πλήρης ἀγρίων ζώων.— *θηρεύω ἀπὸ τοῦ ἵππου* κυνηγῶ ἐφιππος.— *ερυμνὸς* ὀχυρὸς.— *ἐμβάλλει* (δηλ. *τὰ ὕδατα*) χύνεται.— *ἐκδεῖραι*, ἀόρ. τοῦ *ἐκδέρω*.— *Μαρσύας* ἐκ Φρυγίας, εἶρε τὸν ἀλλόν, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀπορρίψει ἢ Ἀθηναῖ, διότι ἠσχίμιζε τὸ πρόσωπόν της, ὅτε ἔπαιζε.— *ερίζω τινὶ* φιλονικῶ πρὸς τινά.—

οἶ=εαυτῷ (δηλ. τῷ Ἀπόλλωνι).— σοφία μουσικὴ τέχνη.— ἄντρον σπήλαιον.— ἠτιηθεῖς, ἀόρ. τοῦ ἠτιῶμαι νικῶμαι.— τῆ μάχη, τῆ ἐν Σαλαμῖνι (480 π. X.).

§ 9—10. ἅμα συγχρόνως.— ἐξέτασις ἐπιθεώρησις.— ἀριθμὸς ἀριθμησις.— ἐγένετο εὐρέθησαν.— θύω τὰ Λύκαια μετὰ θυσιῶν ἐορτάζω τὰ Λύκαια, ἐορτὴν τοῦ Λυκαίου Διὸς ἐν Ἀρκαδίᾳ.— τίθημι ἀγῶνα διοργανῶνω, προκηρῦσσω ἀγῶνα.— τὸ ἄθλον τὸ βραβεῖον.— σιλεγγίς κόσμημα χρυσοῦν ἢ ἐλίχρυσον ἐν εἴδει κτενίου, τὸ ὅποῖον ἐφόρουσ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἀντὶ στεφάνου συνήθως οἱ θεωροὶ κατὰ τὰς ἐορτάς.

§ 11—13. ἰόντες, μετ. τοῦ ἔρχομαι.— αἱ θύραι (Κύρου) ἡ σπηλιή (τοῦ Κύρου).— ἐλπίδας λέγων διάγω πάντοτε λέγω λόγους παρέχοντας ἐλπίδας.— δῆλός εἰμι φαίνομαι.— ἀνιῶμαι λυποῦμαι, στενοχωροῦμαι.— τρόπος χωράκιον.— ἡ Κίλισσα ἡ βασιλισσα τῆς Κιλικίας.— φυλακὴ σωματοφυλακή.— Ἀσπένδιος ὁ ἐκ τῆς Ἀσπένδου, πόλεως τῆς Παμφυλίας εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν.— Σάτυρος σύντροφος καὶ ἀκόλουθος τοῦ Διονύσου.— θηρεῦσαι, ἀόρ. τοῦ θηρεῦω συλλαμβάνω.— κεράσας, ἀόρ. τοῦ κεράννυμι (τί τινι) ἀναμιγνύω τι μέ τι.

§ 14—16. δεηθῆναι, ἀόρ. τοῦ δέομαί τινος παρακαλῶ τινα.— νόμος συνήθεια.— ταχθῆναι, ἀόρ. τοῦ τάττομαι παρατάσσομαι.— σιῆναι, ἀόρ. τοῦ ἴσταμαι στέχομαι.— ἐπὶ τετάρων εἰς βάθος τεσσαρῶν ἀνδρῶν.— θεωρῶ ἐπιθεωρῶ.— παρελάνο περιῶ ἔμπροσθέν τινος.— ἕλη τμήμα ἱππικοῦ 64 ἀνδρῶν.— τάξις τμήμα πεζικοῦ 100 ἀνδρῶν.— ἄρμα πολεμικὴ ἄμαξα μὲ δύο τροχοῦς, ὀπίσω μόνον ἀνοικτὴ καὶ ἀσκεπής, δεχομένη ὀρθίους τὸν πολεμιστὴν καὶ τὸν ἠνίοχον.— ἀρμάμαξα ἄμαξα μὲ τέσσαρας τροχοῦς, ὀπίσω καὶ ἐπάνω κλειστή, εἰς δὲ τὰ πλάγια μόνον μὲ παρατετάσματα, χρησιμεύουσα εἰς τὰς ὁδοιπορίας πρὸς μεταφορὰν περιφανῶν προσώπων, ἰδίως δὲ γυναικῶν.— κράνος περικεφαλαία.— χιτῶν μαλακόν τι ἔνδυμα, τὸ ὅποῖον ἐφόρουσ κατὰ σαρκα ὡς ὑποκάμισον.— φοινικοῦς ἐριθρός.— κνημίδες καλύμματα ἀπὸ χαλκόν, προφυλάσσοντα τὰς κνήμας ἀπὸ τὰ γόνατα ἕως τὰ σφυρά.— ἀσπίς δύο εἶδη ἀσπίδων ὑπῆρχον· 1) ἡ μεγάλη

φοειδῆς ἀσπίς, ἡ ὁποία ἐκάλυπτεν ὅλον τὸ σῶμα τοῦ ἀνδρός, καὶ 2) ἡ μικροτέρα κυκλικὴ ἀσπίς, ἡ ὁποία ἐκάλυπτε τὸν ὀλλίτην ἀπὸ τὸ γόνυ ἕως τὴν σιαγόνα. — *ἐκκαλύπτομαι* ξεσκεπάζομαι· *ἀσπίς ἐκκεκαλυμμένη* χωρὶς τὸ (συνήθως δερμάτινον) κάλυμμα της.

§ 17—18. *ἐπειδὴ* ἀφ' οὗ.— *φάλαγξ* ὁ ὅλος στρατός (παρατεταγμένος πρὸς μάχην). — *προβάλλομαι* προτείνω. — *ἐπιχωρῶ* ἐπέρχομαι. — *προεἶπον*, ἀφ' οὗ τοῦ *προαγορεύω* (τί τινι) προκηρύσσω, ἀνακοινώνω (τι εἰς τινά). — *ἐπῆσαν*, παρτακ. τοῦ *ἐπέρχομαι*. — *ἐκ τούτου* μετὰ ταῦτα. — *θᾶπτον προϋόντων*, δηλ. *αὐτῶν* (τῶν στρατιωτῶν) ἐπειδὴ ταχύτερον (τοῦ δέοντος) ἐπροχώρουν αὐτοί. — *ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου* μόνοι των, ἄνευ διαταγῆς. — *δρόμος γίγνεται τοῖς στρατιώταις*—*τρέχουσιν οἱ στρατιῶται*. — *σκηναὶ* στρατοπέδον. — *οἱ ἐκ τῆς ἀγορᾶς* οἱ μικροέμποροι, οἱ πωληταί. — *τὰ ὄνια* τὰ πρὸς λώληθον ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐμπορεύματα. — *ἤσθη*, ἀφ' οὗ τοῦ *ἤδομαι* εὐχαριστοῦμαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 8.

§ 1—3. *πλήθω* εἶμαι πλήρης· *ἦν ἀμφὶ ἀγορὰν πλήθουσαν* ἦτο περίου ἡ ὄρα, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ἀγορὰ εἶναι πλήρης ἀνθρώπων (ἀπὸ τῆς 9 π. μ.—12). — *σταθμὸς* κατάλυμα (πρὸς διαμονὴν στρατιωτῶν). — *ἠνίκα* ὅτε. — *προφαίνομαι* φαίνομαι μακροῦθεν. — *εὐλαύνω ἀνὰ κράτος* τρέχω (ἔφιπλος) μετ' ὅλην τὴν δυνατὴν ταχύτητα. — *ἐντυγχάνω τινὶ* συναντῶ τινά. — *τάραχος* ταραχὴ. — *αὐτίκα* ἀμέσως. — *δοκῶ* νομίζω. — *ἐπιπεσεῖσθαι*, μέλλ. τοῦ *ἐπιπίπτω*. — *θώραξ* ὄπλον προφυλακτικόν· ἐσκέλαζε τὸ ἄνω τῆς κοιλίας μέρος τοῦ σώματος· ἀπετελεῖτο ἀπὸ δύο μεταλλίνας πλάκας. — *ἐνέδν*, ἀφ' οὗ τοῦ *ἐνδύομαι*. — *παλιτὸν* ἀκόντιον. — *καθίσταμαι* τοποθετοῦμαι.

§ 4—7. *σπουδῇ* βία, ταχύτης. — *ἐχόμενος* (δηλ. τοῦ *Κλεάρχου*) πλησίον τοῦ Κλεάρχου. — *ἔσχε*, ἀφ' οὗ τοῦ *ἔχω* καταλαμβάνω. — *ἔστησαν*, ἀφ' οὗ τοῦ *ἵσταμαι* λαμβάνω θέσιν, τοποθετοῦμαι. — *τὸ πελταστικὸν* οἱ πελτασταί. — *ὑπαρχος* ὑπαρχηγός. — *ὄσον* περίου. — *παραμηρίδια* καλύμματα προφυλάσσοντα τοὺς

μηρούς.— **ψιλῆ** γυμνή, ἀπροφύλακτος.— **καθίσταμαι εἰς τὴν μάχην** προσέρχομαι, πορεύομαι εἰς τὴν μάχην.— **προμετωπίδια** καλύμματα προφυλάσσοντα τὸ μέτωπον.— **προστερνίδια** καλύμματα προφυλάσσοντα τὸ στήθος.

§ 8—11. **οὐπω καταφανῆς εἶμι** δὲν εἶμαι ἀκόμη φανερός, δὲν φαίνομαι ἀκόμη.— **δείλη** δειλινόν.— **χρόνω συχνῶ ὕστερον** μετὰ πολὺν χρόνον.— **μελανία** μαυρίλα, μαῦρον σύννεφον.— **ἐπὶ πολὺ** εἰς μεγίστην ἔκτασιν.— **τάχα δὴ** εὐθύς πλέον.— **ἐχόμενοι** (δηλ. **τούτων ἦσαν**) κατόπιν τούτων ἦσαν.— **γεροφόροι** στρατιώται φέροντες **γέρρα**, δηλ. τετραγώνους ἐπιμήχεις ἀσπίδας πλεγμένας ἀπὸ λυγαριάν.— **ποδήρης** ὁ φθάνων μέχρι τῶν ποδῶν.— **κατὰ ἔθνη** χωριστὰ κατὰ ἔθνη.— **πλαίσιον** τετραγώνος παρόιαξις.— **διαλείπω** ἀπέχω.— **συχνὸν** πολὺ.— **δὴ** ὡς γνωστόν.— **ἀποιεταμένα**, πρὸς τοῦ **ἀποιεῖνομαι** ἐκτείνομαι.— **δίφρος** τὸ μέρος τοῦ ἄρματος, ὅπου ἐστέκετο ὁ ὀδηγῶν τὸ ἄρμα, ὁ ἠνίοχος.— **ὡς διακόπτειν=ὥστε διακόπτειν** διακόπτω κόπτω εἰς δύο, κατακόπτω.— **ὄτω ἐντυγχάνοιεν** ὄσους συνήντων.— **γνώμη** σκολός.— **ἐλῶντα**, μέλλ. τοῦ **ἐλαύνω** ὡς **ἐλῶντα (τὰ ἄρματα) καὶ διακόποντα** (αὐτάς, δηλ. τὰς τάξεις) νὰ εἰσπομήσουν... καὶ νὰ διασπᾶσιν.— **παρακελεύομαι τινι** προτρέλλω τινά.— **ψεύδομαι τοῦτο** ἀπάτῳμαι εἰς τοῦτο.— **ὡς ἀνυστόν (ἦν)** ὅσον ἦτο δυνατόν.— **ἐν ἴσῳ (βῆματι)** με κανονικὸν βῆμα.

§ 12—13. **παρελαύνω** παρέρχομαι (περνῶ) ἔφιπλος.— **κᾶν** καὶ εἰάν.— **σιῖφος** πυκνὸν πλῆθος.— **ἔξω** πέραν.— **περιῆν**, παρατκ. τοῦ **περίειμι** εἶμαι ὑπέρτερος, ὑπερέχω.— **ἀποσπῶ** ἀπομακρύνω.— **ἐκατέρωθεν** καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη.— **μέλει μοι** φροντίζω.— **καλῶς ἔχει (τὸ πράγμα)** τὸ πράγμα ἀποβαίνει καλῶς, τὰ πράγματα πάνε καλά.

§ 14—16. **δμαλῶς** με κανονικὸν βῆμα.— **προῆει**, πρτκ. τοῦ **προέρχομαι** προχωρῶ.— **ἔτι** ἀκόμη.— **οὐ πάνν πρὸς τινι** οὐχὶ πολὺ πλησίον τινός.— **καταθεῶμαι** παρατηρῶ μετὰ προσοχῆς.— **ἐκατέρωσε** καὶ πρὸς τὸ ἓν μέρος καὶ πρὸς τὸ ἄλλο.— **ὑψηλασε**, ἀόρ. τοῦ **ὑπελαύνω** προχωρῶ ἔφιπλος.— **ὡς συναντή-**

σαι=ὥστε συναντήσαι.— ἤρετο, ἀόρ. τοῦ ἐρωτῶ.— ἐπισιτήσας, ἀόρ. τοῦ ἐπίσιτημι σταματῶ (τὸν ἵππον).— ἰερά τὰ μαντικά σημεῖα τὰ φαινόμενα εἰς τὰ σπλάγχνα τῶν θυσιαζομένων ζώων.— σφάγια τὰ μαντικά σημεῖα τὰ παρατηρούμενα εἰς τὰ πρὸς θυσίαν ζῆνα πρὸ τῆς σφαγιάσεως καὶ κατ' αὐτήν.— ἰόντιος νὰ διέρχεται (νὰ περνᾷ).— παρέρχεται δεύτερον διέρχεται (διὰ τῶν τάξεων) δευτέρου φορῆν, ἐπισιτρέφει εἰς τὸν στρατηγόν.— καὶ ὅς καὶ οὗτος.— παραγγέλλω δίδω.— χώρα θέσις.

§ 17—20. οὐκέτι διέχω δὲν ἀλέγω πλέον.— σιάδιον μέτρον μήκουσ ἴσον πρὸς 185 περίου μέτρα· τὸ 1 σι.=3 λευτὰ τῆς ὥρας.— παιανίζω ψάλλω τὸ πολεμικὸν ᾄσμα.— ἤρχοντο, παρικ. τοῦ ἄρχομαι ἀρχίζω, κάμνω ἀρχήν.— ἀντίος ἔρχομαι τινι βαδίζω ἐναντίον τινός.— ἐκκυμαίνω ἐξέρχομαι ἀπὸ τὴν γραμμὴν.— θεῖν, ἀπαρμφ. τοῦ θέω τρέχω· δρόμω θέω προχωρῶ μὲ τυχὸν βηματισμόν.— φθέγγομαι ἐκβάλλω κραυγὴν, κραυγάζω.— οἶον κατ' ὄν τρόπον.— Ἐννάλιος ὁ θεὸς τοῦ πολέμου Ἄρης.— ἐλελίξω ἀλαλάξω, κραυγάζω τὴν πολεμικὴν κραυγὴν ἐλελεῦ ἢ ἀλαλά.— τόξενμα τὸ διὰ τοῦ τόξου ἠιπτόμενον βέλος.— ἐξικνοῦμαι φθάνω εἰς τὸν σκοπόν.— ἐκκλίνω στρέφω τὰ νῶτα.— ἐνταῦθα δὴ τότε πλέον.— κατὰ κράτος μὲ ὄλην τὴν δύναμιν.— προῖδοιεν, ἀόρ. τοῦ προσορῶ βλέπω ἀπὸ μακρῶν.— διόσταμαι διαχωρίζομαι, ἀνοίγω δρόμον.— ἔστιν ὅστις τίς, κάποιος.— κατελήφθη, ἀόρ. τοῦ καταλαμβάνομαι προφθάνομαι, δὲν προφθάνω νὰ φύγω.— ἱππόδρομος ἵπποδρόμιον.— ἐκπλαγείς, ἀόρ. τοῦ ἐκπλήττομαι τὰ χάνω.

§ 21—24. τὸ καθ' αὐτοὺς τὸ ἀπέναντί των στρατεύμα (τῶν πολεμίων).— οὐδ' ὡς οὐδὲ οὕτως, ὅμως δέν.— ἐξήχθη, ἀόρ. τοῦ ἐξάγομαι παρασύρομαι.— συνεσπειραμένην, παρικ. τοῦ σπειρῶμαι συμπυκνοῦμαι.— ἐπιμελοῦμαι παρατηρῶ μὲ προσοχήν.— ἦδει, ὑπερσντκ. τοῦ οἶδα.— ἠγοῦμαι διοικῶ.— ἰσχὺς στρατιωτικὴ δύναμις.— χερήξω ἔχω ἀνάγκην, ἐπιθυμῶ.— ἀν... αἰσθάνεσθαι ὅτι θὰ ἐμάνθανε.— ἐκ τοῦ ἀντίου ἐκ τοῦ ἀπέναντι (σώματος τῶν ἀντιπάλων).— ἐπικάμπτιω κάμνω καμπήν, στροφήν.— ὡς εἰς κύκλωσιν ἵνα περικυκλώσῃ.— δείσας, ἀόρ.

τοῦ **δέδοικα** ἢ **δέδια** φοβοῦμαι. — **γίγνομαι ὄπισθεν** ἔρχομαι ὄπισθεν, καταλαμβάνω τὰ νοῦτα. — **ελαύνω ἀντίος (τινί)** τρέχω ἐναντίον (τινός).

§ 25—27. **κατελείφθησαν**, ἄορ. τοῦ **καταλείπομαι** μένω. — **δροτράπεζοι** πιστοὶ ἀκόλουθοι τοῦ Κύρου. — **ἠνέσχετο**, ἄορ. τοῦ **ἀνέχομαι** συγκρατοῦμαι, ὑπομένω. — **ἔμαι ἐπί τινα** ὀρμῶ, ἐπιπίπτω κατὰ τινας. — **παίω** κινῶ. — **στέρνον** στήθος. — **τιπρώσκω** πληγώνω. — **ἰᾶσθαι**, ἀπαρμ. τοῦ **ἰῶμαι** θεραπεύω, ἰατροῦ. — **ἀκοντίζω** κινῶ. — **βιαίως** με δύναμιν, με ὀρμῆν. — **κεῖμαι** εἶμαι ἐξαπλωμένοις, ἔχω λέσαι νεκρός.

§ 28—29. **οκηλιοῦχοι** ἀνόητοι ἀντικοὶ ὑπάλληλοι (ἴσως ὑπασπιστὰ τοῦ βασιλέως). — **περιπεσεῖν**, ἄορ. τοῦ **περιπίπτω** ἐπιπίπτω, ὀλίγομαι ἐπάνω εἰς τινα. — **ἐπισφάξει**, ἄορ. τοῦ **ἐπισφάττω** τινά **τινι** σφάζω τινά ἐπάνω εἰς τινα. — **σπασάμενον**, ἄορ. τοῦ **σπῶμαι** σέρω. — **ἀκινάκης** μάχαρα. — **στρεπτός** περιδρόσων. — **ψέλιον** βραχιόλι. — **εὐνοια** ἀφοσίωσις. — **πιστότης** πίστις, τιμιότης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 10.

§ 1—4. **ἐπαυῖθα δὴ** τότε λοιπόν. — **εἰσπίπτω** εἰσβάλλω. — **ἐνθεν** ἐκ τοῦ ὁμοίου (σταθμοῦ). — **διέσχον**, ἄορ. τοῦ **διέχω** ἀπομακρύνομαι. — **ὡς νικῶντες** μετὰ τὴν ἰδέαν ὅτι ἐνίκων.

§ 5. **ἤσθοντο**, ἄορ. τοῦ **αἰσθάνομαι** μανθάνω. — **τὰ σκευοφόρα** αἱ ἀποσκευαὶ τοῦ στρατεύματος. — **αὐτὸν** ἀπ' ἑτέρου, ἐξ ἄλλου. — **οἴχομαι διώκων** δραμαίως καταδιώκω. — **ἴοιεν**, εἰκτ. τοῦ **ἔρχομαι** εἰ ἴοιεν ἂν ἔπρεπε νὰ πορευθῶν. — **ἀρήγω** βοηθῶ.

§ 6—8. **ὡς ταύτη... = ὡς (αὐτοῦ, τοῦ βασιλέως) προσιόντος ταύτη καὶ (ὡς) δεξόμενοι (αὐτόν)** μετὰ τὴν ἰδέαν ὅτι θὰ προσέλθῃ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τούτου τοῦ μέρους καὶ μετὰ τὸν σκοπὸν ν' ἀντισταθῶν κατ' αὐτοῦ. — **ἦ** (ἀπὸ ἐκεῖ) ὅπου. — **ἀπάγω** ἀποχωρῶ, ἐπιστρέφω. — **ἀναλαμβάνω** παραλαμβάνω. — **σύννοδος** συμπλοκή. — **διήλασε**, ἄορ. τοῦ **διελαύνω** διερχομαι ἐπιπλοῦς.

—κατὰ τοὺς... διὰ μέσου τῶν...—κατέκανε, ἀόρ. τοῦ **κατακαίνω** φρονεύω.—**διαστάντες**, ἀόρ. τοῦ **διῆσταμαι** (κεφ. 8, § 20).—**φρόνιμος γίγνομαι** φρονίμως (μετὰ περισκέψεως) ἐνεργῶ.—**μεῖτον ἔχω** μειονεκτῶ, ἠτῶμαι.—**ἀπηλλάγη**, ἀόρ. τοῦ **ἀπαλλάττομαι** ἀπομακρύνομαι, ἀποχωρῶ.—**πόλιν** εἰς τὰ ὀπίσω.—**ἀναστρέφω** ἐπιστρέφω.—**δὴ** πλέον.

§ 9—10. **προσάγω** ἐπέροχομαι.—**περιπτύσσω** περικυκλώνω.—**ἀναπτύσσω** ἀπλώνω, πλατύνω.—**ποιουῖμαι ὄπισθεν τὸν ποταμὸν** παρατάσσομαι οὕτως, ὥστε νὰ ἔχω τὸν ποταμὸν ὀπίσθην.—**καὶ δὴ** εὐθύς.—**παραμείβομαι** ἀνυπαρέροχομαι.—**σχῆμα** τρόπος, παρόμοις.—**συνῆει**, παρικ. τοῦ **συνέρχομαι** ἐπέροχομαι.

§ 11—15. **δέχομαι** ὑπομένω τὴν ἔφοδον, ἀντίσταμαι.—**ἐκ πλείονος** ἐκ μεγαλύτερας ἀποστάσεως.—**ἐπιδιώκω** καταδιώκω.—**γῆλοφος** λόφος.—**ἀναστρέφομαι** στρεφόμενος ἴσταμαι.—**ἐνεπλήσθη**, ἀόρ. τοῦ **ἐμπίμπλαμαι** πληροῦμαι, γεμίζω.—**βασιλειος** βασιλικός.—**σημεῖον** σημαία.—**ἀναιεταμένος αἰετὸς** αἰετὸς μὲ ἀνοικτὰς τὰς πτέρυγας.—**πέλιτη** κοντός, κοντάρι.—**δὴ** ἤδη.—**μὴν** ὄμως.—**φιλῶ** γυμνῶνω, κενῶνω.—**ἴσθημι τὸ στράτευμα** διατάσσω νὰ σταματήσῃ τὸ στράτευμα.—**τὰ ὑπὲρ τοῦ λόφου** τὰ (συμβαίνοντα) πέραν τοῦ λόφου.—**ἤλασε**, ἀόρ. τοῦ **ἐλαύνω** πορεύομαι ἐπιπλος.—**ἀνὰ κράτος** μὲ ὅλην τὴν δύναμιν, μὲ ὅλην τὴν δυνατὴν (μὲ πολὺ μεγάλην) ταχύτητα.

§ 16—19. **τίθεμαι τὰ ὄπλα** θέτω (κατὰ γῆς) τὰ ὄπλα μου.—**ἅμα μὲν... καὶ αὐτοὶ ἐβουλεύοντο**—**ἅμα μὲν... ἅμα δὲ αὐτοὶ ἐβουλεύοντο**...—**ἅμα μὲν... ἅμα δὲ... ἀπ' ἐνὸς μὲν... ἀπ' ἐτέρου δὲ...**—**παρῆει** ἤσχετο (πρὸς αὐτούς).—**εἰκάσω** συμπλεραίνω.—**διώκοντα οἴχεσθαι (αὐτὸν)** ὅτι (αὐτὸς) ἀμακρύνθη καταδιώκων (τοὺς ἐχθρούς).—**ἄγομαι** μεταφέρω **εἰ... ἄγοντο** ἂν ἔπρεπε νὰ μεταφέρουν.—**δορπηστὸς** ἡ ὥρα τοῦ ἐσπερινοῦ φαγητοῦ, ἡ ἐσπέρα.—**καταλαμβάνω** εὐθίσκω.—**χρήματα** πράγματα.—**σιτίον** τροφίμον.—**ἐνδεια** ἔλλειψις.—**σφοδρὸς** ὑπερβολικός, μέγας.—**διαδίδωμι** διαμοιράζω.—**ἄδειπνος** ὁ μὴ προγευματίας, ἀπρογευματίστος.—**δὴ** ὡς γνωστόν, ὡς ἐλέχθη.—**ἄριστον** τὸ φαγητὸν τῆς μεσημβρίας.—**διαγίγνομαι** διάγω, περνῶ.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1.

§ 2—3. *άμα τῇ ἡμέρᾳ* κατὰ τὰ ἔξημερώματα.—*σημανοῦντα*, μέλλ. τοῦ *σημαίνω* παραγγέλλω.—*ὅ,τι χρῆ* τί πρέπει.—*συσκευάζομαι* ἐτοιμάζω τὰ πράγματά μου.—*προϊέναι*, ἀπαρμφ. τοῦ *προέρχομαι* προχωρῶ.—*συμμίγνυμι τινι* συναντῶ τινά.—*ἐν ὁρμῇ εἶμι* εἶμαι ἔτοιμος ν' ἀναχωρήσω.—*ἀνέχω* ἀνατέλλω.—*γίγνομαι ἀπό τινος* κατάγομαι ἀπό τινος.—*Δαμάρατος* Λακεδαιμόνιος βασιλεύς· ἐκθρονισθεὶς ἀπὸ τὸν συμβασιλέα του Κλεομένη κατέφυγε πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν Δαρείου, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἔλαβεν ὡς δῶρον λόλεις τινὰς εἰς τὴν Μικρασιαστικὴν χώραν Τευθρανίαν.—*ὅθεν* ἀπὸ ὅπου.—*ἐπὶ Ἰωνίας* εἰς τὴν Ἰωνίαν.—*βαρέως φέρω* πολὺ λυλοῦμαι.

§ 4—5. *ὦφελε ζῆν* εἶθε νὰ εἴη.—*ἐπαγγέλλομαι* ὑπόσχομαι.—*καθιεῖν*, μέλλ. τοῦ *καθίζω*.

§ 6. *οἴχομαι* ἔχω ἀπέλθειν ὁ παρτι. *ὀχόμην* εἶχον ἀπέλθει ἢ (ὅπως ἐνταῦθα) ἀπῆλθον.—*σῖτος* τροφή.—*κόπιω* σφάζω.—*χρῶμαί τινι* χρησιμοποιοῦ τι.—*μικρὸν* ὀλίγον.—*οὐ* εἰς τὸν τόπον, ὅπου.—*οιστός* βέλος.—*γέρρα* ἰδ. σελ. 127.—*πέλιτη* δόρυ, ἀκόντιον.—*ἔρημος* ἐγκαταλελειμμένος.—*ἔρω* βράζω.

§ 7—8. *ἐντίμως ἔχω* τιμῶμαι.—*ἐπισιτήμων* γνώσις.—*τὰ ἀμφὶ τάξεις* ἢ (στρατιωτικὴ) τακτικὴ, ἢ τέχνη τοῦ νὰ παρατάσῃ τις στρατόν.—*τὰ ἀμφὶ ὀπλομαχίαν* ἢ ὀπλομαχητικὴ, ἢ τέχνη τοῦ νὰ μεταχειρίζεται τις τὰ ὄπλα.—*ἀπέκτονε*, πρkm. τοῦ *ἀποκτείνω*.—*θύραι* ἀνάκτορα.—*εὐρίσκομαί τι* εὐρίσκω τι διὰ τὸν ἑαυτὸν μου, ἐπιτυγχάνω τι.

§ 9—11. *βαρέως ἀκούω* μὲ ἀγανάκτησιν ἀκούω.—*τοσοῦτον* τόσον μόνον.—*κάλλιστον καὶ ἄριστον* ἐντιμότερον καὶ ὠφελιμότερον.—*ἦξω* θὰ ἐπανέλθω.—*τὰ ἱερά* τὰ σπλάγχνα τῶν σφαιγίων.—*ἐξηρημένα* βγαλμένα πρkm. τοῦ ὄ. *ἐξαιροῦμαι*.—*πότερα* ποῖον ἐκ τῶν δύο, διὰ ποῖον ἐκ τῶν δύο λόγων.—*ὡς κρα-*

τῶν ὡς νικητής.— *τι δεῖ* τίς ἢ ἀνάγκη.— *ἡγοῦμαι* νομίζω.— *ἀντιποιοῦμαι τινί τινος* διαφιλονικῶ πρὸς τινά τι.— *ἐαυτοῦ εἶναι* ὅτι εἶσθε ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του.— *παρέχω τινί* ἐπιτρέπω εἰς τινα.

§ 12—14. *ἀρετὴ* ἀνδρεία.— *οἶομαι* νομίζω.— *τὸ σῶμα* ἡ ζωή.— *οἶον*, προσκτ. τοῦ *οἶομαι*.— *εἰσὶν ὅμοιάζω* πρὸς τινα.— *ἄχαρις* ὁ ἐστερημένος χάριτος, ἄνοστος.— *ἴσθι*, προσκτ. τοῦ *οἶδα*.— *περιγίγνομαι* ὑπεριτερῶ, ὑπεριοχῶ.— *ὑπομαλακίζομαι* φέρομαι μὲ τρόπον μαλακόν, μὲ κάποιαν δειλίαν.— *πολλοῦ ἄξιος γίγνομαι τινι* πολὺ ὠφελῶ τινα.— *συγκαταστρέφομαι τινι* βοηθῶ τινα νὰ καθυποτάξῃ.

§ 15—18. *ὑπολαμβάνω* λαμβάνω τὸν λόγον, διακόπτω.— *ἄσμενος* μὲ χαράν.— *ἰσοῦτοι* ἴσους πολλοί.— *πράγματα* δυσχέρεια, ἀπορία.— *συμβουλευομαί τινι* ζητῶ τὴν συμβουλήν τινος.— *πρὸς θεῶν* ἐν ὀνόματι τῶν θεῶν.— *οἶσει*, μέλλ. τοῦ *φέρω*.— *ἀναλέγομαι* πολλάκις λέγομαι, ἐπαναλαμβάνομαι.— *ὑπάγομαι* προσπαθῶ νὰ ἐξαπατήσω.— *πρεσβεύων* πρεσβευτής, ἀπεσταλμένος.

§ 19. *ὑποστρέφω* στρέφω ἐπιτηδεύω, μὲ πανουργίαν (τὸν λόγον).— *δόξα* προσδοκία.— *μυρτοί* ἄπειροι.— *τοι* βεβαίως.— *ἄκων, ἀκουσα, ἄκον* παρὰ τὴν θέλησιν, ἀκούσιος· *ἄκοντός τινος* ἄνευ τῆς θελήσεώς τινος.— *ὅπῃ* μὲ ὅποιον τρόπον.

§ 20—23. *πλείονος ἄξιός εἰμι* εἶμαι χρησιμώτερος.— *σπονδαί* ἀνακωχή, εἰρήνη.— *ὡς πολέμου ὄντος* ὅτι εἶναι πόλεμος.— *τοίνυν* λοιπόν.— *διασημαίνω* φανερώνω.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 3.

§ 1—2. *ἀπαγγέλλω* ἀναγγέλλω.— *προφύλακες* οἱ πρὸ τοῦ στρατοπέδου φρουροί, οἱ ὅποιοι ὄφειλον ν' ἀναγγέλλουν εἰς τοὺς στρατηγούς τὴν προσέγγισιν ἐχθρῶν.— *ἐπισκοπῶ* ἐπιθεωρῶ.— *σχολάζω* εὐκαιρῶ.

§ 3—5. **καθίστημι** τακτοποιῶ, παρατάσσω.—**πάντη** εἰς ὅλην τὴν ἔκτασιν.—**προέρχομαι** προχωρῶ, παρουσιάζομαι.—**εὖσπλος** ὁ ἔχων ὠραῖα ὄπλα.—**εὐειδής** ὠραῖος.—**φράξω** λέγω, παραγγέλλω.—**εἰμι πρὸς τινι** εἶμαι πλησίον τινός.—**ἀνερωτῶ** ἐρωτῶ.—**πορίζω** προμηθεύω.

§ 6—7. **ταχὺ** ταχέως.—**ἐπειτέτακτο**, ὑπερσυντλκ. τοῦ **ἐπιτάττομαι** διατάσσομαι.—**πράττω τι** διαπραγματεύομαι τι.—**εἰκότα** εὐλογα, λογικά.—**ἡγεμῶν** ὁδηγός.—**ἐνθεν** εἰς μέρη, ἀπὸ τὰ ὅποια.—**σπένδομαι** κάμνω σπονδάς, συνθηκολογῶ.—**διαγγέλλω** ἀνακοινῶνω.

§ 8—9. **μεθίσταμαι** τινα ἀπομακρύνω τινά, διατάσσω τινὰ νὰ ἀποχωρήσῃ.—**καθ' ἡσυχίαν** ἀνενοχλήτως, εἰρηνικῶς.—**διατρέβω** χρονοτριβῶ, ἀργοπορῶ.—**ἔστι(ε) ἂν** ἕως ὅτου.—**ὄκνω μὴ** φοβοῦμαι μήπως.—**ἀποδόξῃ**, ἀόρ. τοῦ **ἀποδοκεῖ** = **ἀπαρέσκει**, **οὐ δοκεῖ** ἀποδοκεῖ μοι (μετ' ἀπαρμφ.) ἀποφασίζω νὰ μή...

§ 10—13. **ὀπισθοφυλακῶ** διοικῶ τὴν ὀπισθοφυλακίην.—**ἐντυγχάνω τινι** συναντῶ τι.—**αὐλῶν** διώρυξ, ὄχειός.—**ὡς ὥστε**.—**ἐκπίπτω** (ἐπὶ δένδρων) ῥίπτομαι κατὰ γῆς.—**ἦν ἦτο** δυνατόν.—**καταμανθάνω** παρτηρῶ καλῶς.—**ὡς πῶς**.—**ἐπιστατῶ** ἐπιβλέπω, διευθύνω.—**βακτηρία** ῥάβδος.—**βλακεύω** εἶμαι νοθρός.—**ἐπιτήδειος (παλεσθαι)** ὁ ἄξιος τιμωρίας.—**παίω** κτυπῶ, δέρω.—**προσλαμβάνω** λαμβάνω μέρος εἰς τι ἔργον.—**συσπουδάξω** συνεργάζομαι μετ' προθυμίαν.—**οἱ εἰς τριάκοντα ἔτη γεγονότες** οἱ ἔχοντες ἡλικίαν μέχρι 30 ἐτῶν.—**ῶρα** ἐποχή.—**ἄρδω** ἀρδεύω, ποτίζω.—**ἤδη** εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς.—**προφαίνομαι** παρουσιάζομαι.

§ 14—16. **ἀποδείκνυμι** ὑποδεικνύω, ὁρίζω.—**ὄξος** οἶνος ὀλίγον ξυνός.—**ἐψητὸς** βρασμένος.—**αἱ βάλανοι τῶν φοινίκων** οἱ καρποὶ τῶν χουρμαδιῶν, οἱ χουρμάδες.—**ἔστιν** εἶναι δυνατόν.—**οἰκέτης** δοῦλος τῆς οἰκίας, ὑπηρέτης.—**δεσπότης** κύριος.—**ἀπόκειμαι τινι** εἶμαι ἀποθηκευμένος πρὸς χρῆσίν τινος.—**ἀπόλεκτος** ἐλεκτός, ἐξαιρετός.—**ἡλέκτρον** = **τῆς ὄψεως ἡλέκτρον** ἡλεκτρον κεχριμπάρι.—**τραγήματα** ξηροὶ καρποί.—**ἀποτίθημι** ἀποταμιεύω.—**παρὰ πότον** κατὰ τὴν οἶνοποσίαν.—**κεφαλαλής**

πρόξενος κεφαλαγίας.—*ἐγκέφαλος* ἢ «καρδιά» ἢ ἡ «ψίχα».—*εἶδος* μορφή, ώραία ὄψις.—*ιδιότης* τὸ ἰδιάζον, τὸ ἰδιαίτερον.—*ἡδονή* ἡδεῖα γεῦσις, νοστιμάδα· *ἡ ιδιότης τῆς ἡδονῆς* ἡ ἰδιάζουσα νοστιμάδα.—*ἐξαιροῦμαι* ἀφαιροῦμαι.—*αὐαίνομαι* ξηραίνομαι.

§ 17—20. *πίπτω εἰς ἀμήχανα* περιπίπτω (περιέρχομαι) εἰς ἀμηχανίας, δυσκολίας.—*εὐρημα ποιοῦμαι* θεωρῶ ἀνέλπιστον εὐτυχίαν μου—*πὼς* κἄπως, κατὰ τινα τρόπον.—*δίδωμι τινι* ἐπιτρέπω εἰς τινα.—*ἀποσῶζω τινὰ* ἐπαναφέρω τινὰ σῶον.—*οὐκ ἂν ἔχειν μοι ἀχαριστως* ὅτι δὲν θὰ ἦτο ἀχαριστία εἰς ἐμέ, θὰ ἐγνωρίζετο χάρις εἰς ἐμέ.—*πρὸς ὑμῶν* ἐκ μέρους ὑμῶν.—*ταῦτα γινώσκω* ἔχω ταύτην τὴν γνώμην, σκέπτομαι ταῦτα.—*ἐπιστρατεύω* ἐκστρατεύω.—*κατὰ τοὺς Ἕλληνας* ὁπέναντι τῶν Ἑλλήνων.—*διελαύνω* διέρχομαι ἔφιππος.—*συνέμιξα*, ἀόρ. τοῦ *συμμίγνυμι τινι* ἐνώνομαι μέ τινα.—*ἐρέσθαι*, ἀόρ. τοῦ *ἐρωτῶ*.—*μετρίως* μέ μετριοπάθειαν.—*εὐπρακτος* εὐκατορθώτος· *εὐπρακτότερόν μοι ἔστι* εὐκολώτερον κατορθώνω.—*διαπράττομαι* κατορθώνω, ἐπιτυγχάνω.

§ 21—23. *μεταστάντες*, ἀόρ. τοῦ *μεθίσταμαι* ἀποσύρομαι, ἀπομαρτύρομαι.—*ἐν δεινῷ εἰμι* εὐρίσκομαι εἰς πολὺν δύσκολον θέσιν.—*εὖ ποιῶ* εὐεργετῶ.—*οὔτε ἔστι (τι), ὅτου ἔνεκα* οὔτε ὑπάρχει τι, διὰ τὸ ὁποῖον.—*λυπῶ τινα* ἐνοχλῶ τινα.—*ἀδικῶ* βλάπτω.—*ὄν τοῖς θεοῖς* μέ τὴν βοήθειαν τῶν θεῶν.—*ἀμύνομαι* ἀποκρούω.—*ὑπάρχω εὖ ποιῶν τινα* κάμνω ἀρχὴν νὰ εὐεργετῶ τινα.—*ἡτιῶμαί τινος εὖ ποιῶν* εἶμαι κατώτερός τινος ὡς πρὸς τὰς εὐεργεσίας.—*εἰς γε δύναμιν* ἐφ' ὅσον τοῦλάχιστον δυνατόμεθα.

§ 24—27. *μενόντων*, προσκτ. τοῦ *μένω* παραμένω, ἰσχύω.—*ἀγορὰν παρέχω* παρέχω τροφίμα πρὸς ἀγοράν, διευκολύνω τὸν ἐπισιτισμόν.—*φροντίζω* ἀνησυχῶ.—*σῶζω τινὰ* ἐπαναφέρω τινὰ σῶον.—*ἄξιον* ἀξιοπρεπές.—*ἔξεστι* εἶναι δυνατόν.—*πιστὰ λαμβάνω* λαμβάνω (ἐνορκον) διαβεβαίωσιν.—*ἢ μὴν τῷ ὄντι*, ἀληθῶς.—*φίλιος* φιλικός.—*ἀπάγω* ὀδηγῶ.—*ὅπου ἂν μὴ ἦ* ὅπου δὲν εἶναι δυνατόν.—*πρίασθαι*, ἀόρ. τοῦ *ὠνοῦμαι* ἀγοράζω.—

ἔῶ (-άω) ἀφίνω.—δεήσει, μέλλ. τοῦ δεῖ.—ἀσινῶς ἀβλαβῶς, χω-
ρὶς νὰ προξενῇ τις βλάβην.—σῖτα τροφαί.

§ 28—29. δεξιὰ (χείρ) αὕτη ἐδίδετο ὡς σημεῖον ἐπιβεβαιώ-
σεω, ὡς ἐπικύρωσις συνθήκης· φέρω δεξιὰς φέρω διαβεβαίω-
σιν, ὑποσχέσεις.—ἀπειμι, μέλλ. τοῦ ἀπέρχομαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5,

§ 1—2. Ζαπάτας παραπόταμος τοῦ Τίγρητος.—υποψία
ἀφορμαὶ πρὸς ὑποψίαν.—ἐπιβουλή ἐχθρική ἐνέργεια.—συγγί-
γνομαί τινι συναντιῶμαι μετὰ τινος.—εἴ πως ἂν τυχόν.—ἐροῦν-
τα, μέλλ. τοῦ λέγω.—χρηζῶ ἐπιθυμῶ.—ἐτοιμῶς μὲ προθυμίαν.

§ 3—6. σκοπῶ ἐξετάζω, ἐρευνῶ μὲ τὸν νοῦν μου.—αισθέ-
σθαι, ἄορ. τοῦ αισθάνομαι ἐννοῶ.—ἐπινοῶ ἔχω κατὰ νοῦν.—
ἐρχομαι εἰς λόγους τινὶ συνομιλῶ μετὰ τινος.—ἐξέλοιμεν, ἄορ.
τοῦ ἐξαιρῶ ἀφαιρῶ, διαλύω.—ἀπιστία δυσπιστία.—ἤδη ἔως
τώρα.—φθάνω προλαμβάνω.—ἀνήκεστος ἀθεράπευτος.—μέλλω
διανοοῦμαι.—ἀγνωμοσύνη παρανόησις, παρεξήγησις.—συνου-
σία συνομιλία, προφορική ἐξήγησις.

§ 7. σύννοια ἐμαντῶ ἔχω τὴν συνείδησιν, συναισθάνομαι.—
ἀπὸ ποίου τάχους μὲ ποίαν ταχύτητα.—σκότος σκοτεινὸς τό-
πος.—ἀποδραΐη, ἄορ. τοῦ ἀποδιδράσκω δραφετεύω.—ἐχυρὸς
ὀχυρὸς.—χωρῖον τόπος.—ἀποσταλή, τοῦ ἀφλισταμαι ἀποστατῶ.—
πάντη πανταχοῦ.—ἴσον ἐξ ἴσου.—κρατῶ εἶμαι κύριος, κυ-
ριαρχῶ.

§ 8—11. οὕτω γινώσκω ταύτην τὴν γνώμην ἔχω.—συντί-
θεμαι φιλίαν συνάπτω φιλίαν.—κατατίθεμαι ἐμπιστεύομαι.—
εὐπορος εὐκολοπέραστος.—ἀπορία ἔλλειψις.—διὰ σκότους ἢ
ὁδός (ἔστι) σκοτεινὴ (ἄγνωστος) εἶναι ἢ ὁδός.—δύσπορος
δυσκολοπέραστος.—ἀπορία ἀμηχανία, δυσκολία.—δὴ ἤδη, τώρα.
—μανέντες, ἄορ. τοῦ μαινομαι τρελλαίνομαι.—ἔφεδρος ἀντίπαλος.
—σῶζω διατηρῶ.

§ 12—14. *Μυσοὶ* κάτοικοι τῆς Μυσίας, χώρας εἰς τὰ ΒΑ. τῆς Μ. Ἀσίας. — *λυπηρὸς* ἐνοχλητικός. — *ταπεινὸς* εὐπειθής (ὑποχείριος). — *τεθυμωμένους*, προκμ. τοῦ *θυμοῦμαί τινα* ὀργίζομαι κατὰ τινος. — *μᾶλλον* εὐκολώτερον. — *κολάζομαί τινα* τιμωρῶ τινα. — *τω—τινί*. — *ὡς μέγιστος* ὅσον τὸ δυνατόν σπουδαιότητας, ἰσχυρότατος. — *λυπῶ* ἐνοχλῶ, βλάπτω. — *ἀναστρέφομαι* (συμπερι)φέρομαι. — *ὑπηρετής* βοηθός. — *χάριν ἔχω τινί* χρεωστῶ εὐγνωμοσύνην εἰς τινα.

§ 15. *ἐνθυμοῦμαι* σκέπτομαι. — *δεινὸς λέγειν* ἱκανὸς εἰς τὸ λέγειν, ἱκανὸς ὀήτωρ.

§ 16—19. *ἀπημείφθη*, ἄορ. τοῦ *ἀπαμειβομαι* ἀποκρίνομαι. — *ταῦτα γινώσκω* ταύτην τὴν γνώμην ἔχω. — *κακόνους* ἐχθρός. — *ὡς ἂν μάθης* διὰ τὰ μάθησις. — *ἀντακούω* ἀκούω καὶ ἐγώ. — *ἀπολέσαι*, ἄορ. τοῦ *ἀπόλλυμι* καταστρέφω. — *ἀπορῶ* στεροῦμαι. — *ὄπλισις* ὄπλα. — *ἀντιπάσχω* κακοποιοῦμαι πρὸς ἐκδίκησιν. — *ἐπιτήδειος* κατάλληλος. — *διαπορεύομαι* διέρχομαι. — *ὕμιν ὄντα πορευτέα* ὅτι πρέπει σεῖς νὰ ὑπερβῆτε. — *ἔξεστιν ἡμῖν* δυνάμεθα ἡμεῖς. — *ἀπορος* ἀδιάβατος. — *ταμιεύομαι* ξεχωρίζω. — *εἰσὶ οὓς τινάς*. — *διαπορεύω τινὰ* διαβιβάζω τινὰ, διευκολύνω τὴν διάβασιν τινος. — *ἠτιώμεθα*, εὐκτκ. τοῦ *ἠτιῶμαι* ἠτιῶμαι ἔν τινι μειονεκτῶ κατὰ τι, εἰς τι. — *γέ τοι* βεβαίως. — *κρείττων* ἰσχυρότερος. — *καρπὸς καρτοῖ* (τῆς γῆς). — *ἀγαθὸς* ἀνδρεῖος.

§ 20—21. *πόρος* μέσον. — *ἐξελοίμεθα*, ἄορ. τοῦ *ἐξαιροῦμαι* ἐκλέγω, προτιμῶ. — *πρὸς ἐνώπιον*. — *ἀπορος καὶ ἀμηχανος* ὁ εὐρισκόμενος εἰς ἀπορίαν καὶ ἀμηχανίαν. — *ἐν ἀνάγκῃ* ἔχομαι ὑπὸ ἀνάγκης κτεχόμεαι, πιέζομαι. — *ἐπιορκία* παραβάσις ὅρκου. — *ἀπιστία* παρασπόνδησις, ἀθέτησις ὑποσχέσεως. — *ἀλόγιστος* ἀλερίσκεπτος.

§ 22—23. *τί δὴ* διατί λοιπόν. — *ἐξδὸν (ἡμῖν)* ἐν ᾧ ἠδυνάμεθα. — *ἔρχομαι ἐπὶ τι* προβαίνω εἰς τι, πρᾶττω τι. — *ἴσθι*, προσκτκ. τοῦ *οἶδα*. — *ἔρω* σφοδρὰ ἐπιθυμία. — *πιστὸς* ἀξιόπιστος. — *τιάρα* περισκελὸν κάλυμμα τῆς κεφαλῆς, ὡς ὁ κῶνος, τὴν ὁποίαν πάντες μὲν

οἱ ἄλλοι ἐφόρουν κεκλιμένην, μόνον δὲ οἱ βασιλεῖς ὀρθήν.—*εὐπετιῶς* εὐκόλως.

§ 24—26. *οὐκοῦν* (ἔρωτιμα.) λοιπὸν δὲν...;—*τοιαῦτα ἡμῖν εἰς φιλίαν ὑπάρχει* ἔχομεν τοιοῦτους (ἰσχυροὺς) λόγους διὰ τὰ εἶμεθα φίλοι.—*ἐν τῷ ἐμφανεῖ* φανερώς, ἀπροκαλύπτως.—*ἐκ κατόπιν*.—*φιλοφρονοῦμαι* θέλω νὰ περιποιηθῶ.—*σύνδειπνον ποιοῦμαι τινα* προσκαλῶ τινα εἰς δεῖπνον (ἵνα συμφάγη μετ' ἐμοῦ).

§ 27—30. *οἴομαι* πιστεύω.—*ἐλέγχομαι διαβάλλων* ἀποδεικνύομαι ὡς διαβολεύς.—*στασιάζω τινί* ἀντιπράττω κατὰ τινος.—*λαμβάνω πρὸς ἔμμαντον* λαμβάνω μὲ τὸ μέρος μου.—*ἔχω τὴν γνώμην πρὸς τινα* εἶμαι προσηλωμένος, ἀφωσιωμένος πρὸς τινα.—*παραλυπῶ* παρενοχλῶ.—*ἐκποδῶν εἰμι* ἐκδιώκομαι.—*ἰσχυρῶς κατατείνω* πολὺ ἐπιμένω.—*ἔστε ἕως ἔτου*.—*ὡς εἰς ἀγορὰν* (δηλ. *ἰόντες*) ὡς διὰ τὰ ἀγοράσουν τροφῆς (ἐπομένως ἄοπλοι).

§ 31—32. *ἐπὶ ταῖς θύραις* πρὸ τῆς σκηνῆς.—*παρακαλοῦμαι* εἴσω προσκαλοῦμαι μέγα.—*ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου* διὰ τοῦ αὐτοῦ σημείου.—*ἐνδον* ἐντός.

§ 33—37. *ἡ ἱσπασία* τὸ τρέξιμον τῶν ἱππέων.—*ἀμφιγνοῶ* ἀπορῶ, δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω.—*πρὶν ἔως ἔτου*.—*ἦκε φεύγων* ἦλθε δρομαῖος (τρέχων).—*τειρωμένος*, παρακμ. τοῦ *τιτρώσσομαι* πληγώνομαι.—*ἐκ τούτου δὴ* μετὰ ταῦτα λοιπόν.—*αὐτίκα* ἀμέσως.—*γιννώσσω* ἀναγνωρίζω.—*ἐπισιτίζομαι* προσμηθεύομαι τροφῆς.

§ 38. *ἴσταμαι εἰς ἐπήκοον* ἴσταμαι εἰς ἀπόστασιν τοιαύτην, ὥστε ὁμιλῶν ν' ἀκούωμαι.—*ἔχει τὴν δίκην* ἐτιμωρήθη.

§ 39—42. *ἦτε*, πρκ. τοῦ *εἰμι*—*ὁμόσαντες*, τοῦ *ὄμνυμι* ὁρκίζομαι.—*ἐπὶ τούτοις* (εὐθύς) μετὰ ταῦτα.—*δεῦρο* ἐδῶ.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι.

§ 2. *συνειλημμένοι ἦσαν*, ὑπερσυντλκ. τοῦ *συλλαμβάνομαι*. — *συνεπισπόμενοι*, ἄορ. τοῦ *συνεφέπομαι* συνακολουθῶ. — *ἀπωλώλεσαν*, ὑπερσυντλκ. τοῦ *ἀπόλλυμαι*. — *δὴ τῇ ἀληθείᾳ*, προίγαμι. — *ἀπορία* ἀμηχανία. — *ἐννοοῦμαι* σκέπτομαι. — *ἐπὶ ταῖς θύραις* πλησίον τῆς πρωτευούσης. — *κύκλω...πάντη* ὁλόγυρα πανταχοῦ. — *μείων*, ἀνώμαλον συγκριτκ. τοῦ *μικρός*: τὸ οὐδ. *μείον* (ὡς ἐπίορ.) ὀλιγώτερον. — *στάδιον* ἰδ. σελ. 128. — *ἡγεμῶν τῆς ὁδοῦ* ὁδηγός. — *διείργω* διαχωρίζω. — *καταλελειμμένοι ἦσαν* ὑπερσυντλ. τοῦ *καταλείπομαι*. — *εὐδηλος* ὀλοφάνερος. — *κατακαίνω* φονεύω. — *λειφθεῖη*, ἄορ. τοῦ *λείπομαι* ὑπολείπομαι, σώζομαι.

§ 3. *ἀθύμως ἔχω* κατέχομαι ἐπὶ στενοχωρίας, ἐπὶ ἀπελπισίας. — *σίτου γεύομαι* τρώγω. — *ἀνακαίω* ἀνάπτω. — *ὄπλα* στρατόπεδον. — *ἀναπαύομαι* κατακλίνομαι. — *καθεύδω* κοιμῶμαι. — *ὑπὸ ἔνθα*. — *ὄστω διάκειμαι* εἰς τοιαύτην ψυχικὴν κατάστασιν εὐθίσκομαι.

§ 4—5. *οἴκοθεν* ἐκ τῆς πατρίδος. — *κρείττων* ὀφελιμώτερος. — *ἀνακοινοῦμαί τι* συσκέπτομαι μετὰ τινος. — *ὑπαίτιόν ἐστὶ τι πρὸς τινος* καί τι δίδει ἀφοσίμην κατηγορίας ἐκ μέρους τινός. — *δοκῶ* θεωροῦμαι. — *ἀνακοινῶ τι* ζητῶ τὴν συμβουλήν τινος.

§ 6—7. *ἐπήρητο*, ἄορ. τοῦ *ἐπερωτῶ*. — *ἔρχομαι τὴν ὁδὸν* πορεύομαι, ταξιδεύω. — *καλῶς πράττω* ἐπιτυγχάνω τὸν σκοπόν μου. — *ἀνεῖλε*, ἄορ. τοῦ *ἀναιρῶ* δίδω χρησίμον, χρησιμοδοτῶ. — *μαντεία* χρησιμός. — *αἰτιῶμαι* κατηγορῶ. — *λῶρον* (συγκριτκ. τοῦ *ἀγαθός*) καλύτερον, συμφορώτερον. — *ἰτέον* (ῥήμ. ἐπίθ. τοῦ *εἶμι*) εἶναι ὅτι ἔπρεπε νὰ ταξιδεύσῃ. — *πυνθάνομαι τι* ἐρωτῶ τι. — *ἤρου*, ἄορ. τοῦ *ἐρωτῶ*.

§ 8—10. *καταλαμβάνω* προσφθάνω, συναντῶ. — *μέλλω ὀρ-*

μᾶν σχολεύω νὰ πορεύομαι. — *ἄνω* πρὸς τὰ ἄνω (πρὸς τὰ μεσόγεια). — *προθυμοῦμαι* δεικνύω προθυμίαν. — *συμπροθυμοῦμαι* τὴν αὐτὴν προθυμίαν δεικνύω. — *ἐπειδὴν τάχιστα* εὐθύς ὡς. — *σιόλος* ἔκστρατεία. — *δρομή* πορεία, ἔκστρατεία.

§ 11—12. *μικρὸν* ὀλίγον. — *λαχών*, ἄσφ. τοῦ *λαγχάνω*· *λαγχάνω ὕπνου* κοιμῶμαι. — *σκηπιὸς* κροσσός. — *ἐκ τούτου* ἔνεκα τούτου. — *τῇ μὲν... τῇ δὲ* ἀφ' ἑνὸς μὲν... ἀφ' ἑτέρου δέ. — *πόνος* ταλαιπωρία. — *εἴργω* ἐμποδίζω. — *πάντοθεν* ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη. — *ἀπορίαι* δυσκολίαι.

§ 13—14. *ὁποῖόν τι ἐστὶ* ποίαν σημασίαν ἔχει, τί σημαίνει. — *σκοπῶ* ἐννοῶ, κρίνω. — *εὐθύς ἐπειδὴ* εὐθύς ὡς. — *ἐννοια ἐμπίπτει τινὶ* σκέψις ἐπέρχεται εἰς τινα, σκέπτεται τις. — *κατάκειμαι* εἶμαι πλαγιασμένος, ἀδρανῆς (ἀργός). — *προβαίνω* προχωρῶ. — *εἰκός (ἐστὶ)* εἶναι πιθανόν. — *γίγνομαι ἐπὶ τινι* περιέχομαι εἰς τὴν ἐξουσίαν τινός. — *ἐμποδῶν (ἐστὶ)* ἐμποδίζει. — *ἐπιδόνας* ἀφ' οὗ ζήσομεν καὶ ἴσομεν. — *ὑβρίζω* ὀνειδίζω, ἔξευτιλίζω. — *ἀμυνόμεθα*, μέλλ. τοῦ *ἀμύνομαι* ὑπερασπίζω τὸν ἑαυτὸν μου. — *ὥσπερ ἐξὸν* ὡς νὰ ἐπιτελέσεται. — *ἡσυχίαν ἄγω* ἡσυχάζω, ἀποκλιθῶ. — *προσδοκῶ* περιμένω. — *τῆμερον* σήμερον. — *προδίδωμι ἑμαντὸν τοῖς πολεμίοις* παραδίδω τὸν ἑαυτὸν μου εἰς τοὺς ἐχθρούς.

§ 15—18. *ἐκ τούτου* μετὰ ταῦτα. — *ἐν οἷοις* (δηλ. πράγμασι) εἰς ποίαν δύσκολον θέσιν. — *ἐξέφηναν*, ἄσφ. τοῦ *ἐκφαίνω* κηρύττω φανερόν. — *πρὶν* πρὸς ὅτε. — *ἀντεπιμελοῦμαι* φροντίζω ἐπίσης. — *ὕφησόμεθα*, μέλλ. τοῦ *ὕφιεμαι* ἀμελῶ, ἀδιαφοροῦ. — *πεύσεσθαι*, μέλλ. τοῦ *πάσχω*. — *ὁμομήτριος* ὁ ἐκ τῆς αὐτῆς μητρὸς γεννηθείς. — *ἀποτεμών*, ἄσφ. τοῦ *ἀποτέμνω*. — *ἀνασταυρῶ* κορυμῶ ἐπάνω εἰς σταυρόν, εἰς ξύλον μακρόν. — *ἐπὶ πᾶν ἔρχομαι* δοκιμάζω ὅλα τὰ μέσα, κάμνω ὅ,τι ἠμπορῶ. — *τὰ ἔσχατα αἰκίζομαι* σκληρότατα βασάνίζω. — *ἀλλὰ τοι* λοιπὸν βεβαίως. — *ποιητέον (ἡμῖν ἐστὶ)* πρέπει νὰ πράξωμεν.

§ 19—20. *ἔστε* ἕως ὅτου. — *διαθεῶμαι* παρατηρῶ μὲ προ-

σοχήν.—ὡς πόσον.—*ἔσθης*=*ἔσθῆτες* ἐνδύματα.—*ἐνθυμοῦμαι* σκέπτομαι.—*ὅτι...οὐδενὸς ἡμῖν μετείη* (τοῦ *μέτεσι μοι*) ὅτι δηλ. τότε δὲν ἀπλησιάζοντες.—*πριαίμεθα*, τοῦ *ἠνοῦμαι* ἀγορεύω.—(τοῦτο) *ἴτου ἠνησόμεθα* τούτο, μὲ τὸ ὅλοϊον (χοήματα, μὲ τὰ ὅλοϊα) ν' ἀγορεύσωμεν.

§ 21—23. *ὕβρις* ἀθλιαροσία, ἀλαζονεία.—*ἀσάφεια* ἀβεβαιοτήτης.—*ὀπότεροι ἡμῶν* διὰ τούτους ἔξ ἡμῶν τῶν δύο, οἵτινες.—*ἀμείνων* ἀνδρειότερος.—*ἀγωνοθέτης* κριτής.—*ὡς τὸ εἰκὸς*=*ὡς εἰκὸς (ἔστι)*.—*στεροῶς* σταθεροῶς, ἀσθηροῶς.—*φρόνημα* θάρρος, πεποίθησις.—*θάλλπος* ζέστη.—*φέρω* ὑποφέρω.—*τρωτὸς* ὁ δυνάμενος νὰ πληγωθῆ.—*θνητὸς* ὁ δυνάμενος νὰ φερῆθῆ.—*μᾶλλον* εὐκολώτερον.

§ 24—25. *ἀλλ' ἴσως γὰρ ἀλλ'* ἐπειδὴ ἴσως.—*ἐφ' ἡμᾶς* πρὸς ἡμᾶς.—*παρακαλοῦντας*, μέλλ. τοῦ *παρακαλῶ* παρακινῶ.—*ἐξορμῶ* παρακινῶ.—*ἀρετὴ* ἀνδρεία.—*ἀξιοστράτηγος* ἄξιος στρατηγός.—*τάττω* διατάσσω.—*ἀκμάζω* εἶμαι εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἡλικίας μου, ἔχω ἀκμαίως τὰς δυνάμεις μου.—*ἐρύκω* ἀπομακρύνω.—*τὰ κακὰ* οἱ κίνδυνοι.

§ 26. *βοιωτιάζω τῇ φωνῇ* ὁμιλῶ βοιωτικὴν διάλεκτον.—*ἤρχετο*, ποτικ. τοῦ *ἄρχομαι*.

§ 27—30. *μεταξὺ ὑπολαβὼν* διακόψας αὐτὸν λέγοντα.—*θαυμάσιος* παρὰδόξος.—*γινώσκω* κατανοῶ, νοιάζω.—*ἐν ταυτῷ γε μέντοι ἦσθα* τούτοις καὶ ὅμως εἰς τὸ ἴδιον μέρος ἀκριβοῶς μὲ τούτους ἦσο καὶ σὺ.—*μέγα φρονῶ ἐπὶ τινι* ἐμφηφανεύομαι διὰ τι.—*παρασκηνῶ τινι* στρατοπεδεύω πλησίον τινός.—*εἰς λόγους τινὶ ἔρχομαι* μεταβαίνω πρὸς τινα εἰς συνέντευξιν.—*παίομαι* δέρομαι.—*κεντοῦμαι* λογχίζομαι.—*τλήμων* ταλαίπωρος, δυστυχής.—*ἐρῶ τινος* παρὰ πολὺ ἐπιθυμῶ τι.—*προσιεμαί τινα εἰς ταυτὸν* δέχομαί τινα εἰς τὸ ἴδιον μέρος, συναναστρέφομαί τινα.—*ἀνατίθημί (τινὶ) σκευή* φορτώνω τινὰ μὲ σκευή.—*ὡς τοιοῦτῳ*, δηλ. ὡς σκευοφόρῳ ζῳφ.

§ 31—32. *οὔτε τῆς Βοιωτίας* προσήκει τούτῳ οὔτε μὲ τὴν

Βοιωτίαν ἔχει τι κοινὸν οὔτος, ἔχει σχέσιν τινὰ οὔτος. — ὥσπερ **Λυδὸν** ὄχι μόνον οἱ Λυδοί, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι βάρβαροι εἶχον τρυπημένα τὰ ὀτά των καὶ ἐφόρουσιν σκοιλαρῖα. — **ἀπελαύνω** ἐκδιώκω. — **τάξις** σῶμα στρατοῦ, τάγμα. — **σῶος** ζωντανός. — **ὀπόθεν δὲ οἴχοιτο** ἀπὸ ὅποιον δὲ τάγμα εἶχεν ἐξαφανισθῆ (φορευθῆ) ὁ στρατηγός.

§ 33—34. **εἰς τὸ πρόσθεν τῶν ὄπλων** ἔμπροσθεν τοῦ στρατοπέδου. — **μέσαι νύκτες** μεσονύκτιον. — **τὰ παρόντα** τὴν παροῦσαν κατάστασιν. — **αὐτοῖς=ἡμῖν αὐτοῖς.**

§ 35—36. **ὡς ἵνα.** — **ἡμῖν πάντα ποιητέα** ὅτι τὰ πάντα πρέπει νὰ πράξωμεν. — **καιρὸς εὐκαιρία.** — **βλέπω πρὸς τινά** ἔχω ἐστραμμένα τὰ βλέμματα πρὸς τινά. — **κακὸς** δειλός. — **ἔπομαι** ἀκολουθῶ.

§ 37—38. **τοι βέβαια.** — **διαφέρω τί τινος** ὑπερέχω κατὰ τι ἀπὸ τινά. — **πλεονεκτῶ τινός τινι** ἔχω (ἀπολαμβάνω) περισσότερον ἀπὸ τινά τι. — **ἄξιῶ** κρίνω ἄξιον. — **τοῦ πλήθους=τῶν στρατιωτῶν.** — **προβουλεύω τινός** προνοῶ ὑπὲρ τινός. — **προπονῶ τινος** κοπιᾶζω ὑπὲρ τινός. — **ἀντὶ τῶν ἀπολωλότων**, δηλ. στρατηγῶν καὶ λοχαγῶν. — **ὡς συνελόντι εἰπεῖν** ἵνα συντόμως εἶπω. — **εὐταξία** πειθαρχία. — **σῶζειν δοκεῖ=σῶζει.**

§ 39—42. **καταστήσῃσθε**, τοῦ καθίσταμαι **τινά** ἐκλέγω τινά. — **παραθαρρύνω** ἐνθαρρύνω. — **πάννυ ἐν καιρῷ ποιῶ** πολὺ ἐλίκαρον πράγμα κάμνω, πολὺ ὠφελῶ. — **ὄπλα** ἰδ. § 3. — **φυλακή** φρουρά. — **οὕτω γ' ἐχόντων**, δηλ. **τῶν στρατιωτῶν** οὕτω ἔχω εὐρίσχομαι εἰς τοιαύτην κατάστασιν. — **τρέπω τὴν γνώμην τινός** μεταβάλλω τὴν σκέψιν τινός. — **ἐννοοῦμαι** ἰδ. § 2. — **πείσονται**, μέλλ. τοῦ πάσχω. — **ἐρρωμένος** ἰσχυρός. — **οἱ ἀντίοι** οἱ ἀντίπαλοι. — **δέχομαι** ὑπομένω τὴν ἐφοδον, ἀνθίσταμαι.

§ 43—44. **μασιεύω** ἐπιζητῶ, ποιῶ. — **καλῶς** ἐνδόξως. — **αὐτοὺς = ἡμᾶς αὐτούς.** — **ἀγαθὸς** ἀνδρεῖος. — **παρακαλῶ** προτρέπω.

§ 45—47. μέλλω βραδύνω.—ήδη εὐθύς.—αἰροῦμαι ἐκλέγω.—δέομαι στεροῦμαι.—ἐλόμενοι, ἄορ. τοῦ αἰροῦμαι.—παρέστω, τοῦ πάρεμι εἶμαι παρών.—ὡς ἴνα.—περαίνεται τι τελειώνει τι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 2.

§ 1—3. ἤρηγιο, ὑπεροντλκ. τοῦ αἰροῦμαι ἐκλέγομαι.—ἡμέρα ὑποφαίνει ἀρχίζει νὰ ξημερώνῃ.—προφύλακες ἰδ. σελ. 132.—χαλεπὸς δύσκολος.—ὁπότε ἐπειδή.—ἐκ τῶν παρόντων εἰς τὴν παροῦσαν (δύσκολον) κατάστασιν.—ἀγαθὸς ἀνδρεῖος.—τελέθω γίνομαι, φαίνομαι.—καλῶς ἐνδόξως.—ὑποχείριος γίνομαι τινι περιέρχομαι εἰς τὴν ἐξουσίαν τινός.

§ 4—6. ἐπὶ τούτῳ μετὰ τοῦτον.—περὶ πλείστου ποιοῦμαι καταβάλλω πᾶσαν προσπάθειαν.—ἐπὶ τούτοις πρὸς βεβαίωσιν τούτων.—ξένιος ὁ ἀνήκων εἰς φίλον ἢ ξένον· ὁ Ζεὺς καλεῖται ξένιος ὡς προστάτης τῶν ξένων.—ἠδέσθη, ἄορ. τοῦ αἰδοῦμαι σέβομαι.—ὄμοτράπεζος γίνομαι τινι συντρέγω μὲ ἄλλον τινά.—πιστὰ ἔνορκοι διαβεβαίωσεῖς.—δείσας, ἄορ. τοῦ δέδοικα ἢ δέδια.—μάλιστα ἐξαιρετικῶς, ὅλως ἰδιαίτερος.—οἱ ἐχθιστοὶ ἐκείνου οἱ μισητότατοι ἐχθροὶ ἐκείνου.—ἀποστάς, ἄορ. τοῦ ἀφίσταμαι καταφεύγω.—ἀποτίσαινο, ἄορ. τοῦ ἀποτίνομαι τι μωρῶ.—κράτιστα γενναϊότητα.

§ 7. ἐπταλμένος, παρακμ. τοῦ στέλλομαι στολίζομαι· στέλλομαι ἐπὶ πόλεμον κάλλιστα ἐνδύομαι ὡραιότητα τὴν πολεμικὴν στολήν.—κόσμος στολισμός.—πρέπει ἀρμόζει.—τῶν καλλίστων = τοῦ καλλίστου κόσμου.—ἤρχετο, πρτκ. τοῦ ἄρχομαι ἀρχίζω.

§ 8. διὰ φιλίας ἔρχομαι τινι συνάπτω φιλικὰς σχέσεις πρὸς τινά.—διὰ πίστεως ἐξ ἐμπιστοσύνης.—ἐγχειρίζω ἐμμανιόν τινι παριδίδω τὸν ἑαυτόν μου εἰς τινά.—δικὴν ἐπιτίθημί τινί τινας τιμωρῶ τινά διὰ τι.—διὰ παντὸς πολέμου ἔρχομαι τινι μὲ πᾶν μέσον πολεμῶ κατά τινας.

§ 9. *μιᾷ ὀρμῇ* μὲ μίαν κίνησιν, συγχρόνως.—*οἰωνός* σημεῖον (προδηλοῦν τὸ μέλλον).—*εὐχομαι* τάζω.—*θύω σωτήρια* (ιερά) προσφέρω θυσίαν διὰ τὴν σωτηρίαν.—*συνεπεύχομαι* τάζω προσέτι.—*ὄτω δοκεῖ* ὅστις ἐγκρίνει, ἐπιδοκιμάζει.—*παιανίζω* ψάλλω εὐχαριστήριον ὕμνον.

§ 10. *τὰ τῶν θεῶν καλῶς ἔχει* τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς (θηροσκευτικά) καθήκοντα καλῶς ἐκτελοῦνται.—*ἐμπεδῶ* φυλάττω, τηρῶ.—*εἰκόσ(ἔστι)* εὐλογον εἶναι.—*ταχὺ* ταχέως.—*δεινὰ* κίνδυνοι.—*εὐπειῶς* εὐκόλως.

§ 11—13. *ἀναμνήσω*, μέλλ. τοῦ *ἀναμνήσκω* *τινά τι* ἀνακαλῶ εἰς τὴν μνήμην τινός τι.—*προσῆκει* *τινὶ* ἀρμόζει εἰς τινα.—*πάνυ δεινὰ* μεγάλοι κίνδυνοι.—*στόλος* στρατός.—*ἀφανιούντων*, μέλλ. τοῦ *ἀφανίζω* ἐξαφανίζω, ἐξολοθρεύω.—*ὑποσιτῆναι*, ἄορ. τοῦ *ὑφίσταμαι* *τινι* ἀνθίσταμαι κατὰ τινος.—*κατακάνοιεν*, ἄορ. τοῦ *κατακαίνω* φονεύω.—*χίμαιρα* αἴξ, κασίκα.—*καταθύω* θυσιάζω.—*ἔχω* (μετ' ἀπαρμφ.) δύναμαι.—*ἐνιαυτός* ἔτος.—*ἀποθύω* προσφέρω τὴν θυσίαν, τὴν ὁποίαν ἔταξα.—*ἀγείρω* συναθροίζω.—*ἔστι* εἶναι δυνατόν.—*τεκμήριον* σημεῖον, μνημεῖον.—*τρόπαιον* σημεῖον νίκης· ἀποτελεῖτο ἀπὸ ὄπλα τῶν πολεμίων, τὰ ὁποῖα ἀνηρτῶντο εἰς δένδρον ἢ συνηθέστερον ἐστήνοντο ἐπὶ ξυλίνου στύλου.—*γίγνομαι* γεννῶμαι.

§ 14—16. *οὐ μὲν δὴ ἄλλ' ὅμως* βεβαίως δέν.—*ἀφ' οὗ* ἀφ' οὗτου.—*ἔκγονος* ἀπόγονος.—*δήπου* βεβαίως.—*ἀλλὰ μὴν* πρὸς δὲ τούτοις.—*ἄμετρος* ἀμέτρητος.—*πάτριον φρόνημα* γενναίωψυχία κληρονομηθεῖσα παρὰ τῶν προγόνων.—*εἰς* ἐναντίον.—*δέχομαι* *τινα* ὑπομένω τὴν προσβολὴν τινος.

§ 17. *μείον ἔχω* *τι* μειονεκτῶ εἰς τι.—*ἀφροστήκασι*, πρkm. τοῦ *ἀφίσταμαι*.—*κακός* δειλός.—*φεύγω* *τινά* φοβούμενός τινα φεύγω.—*γοῦν* τοῦλάχιστον.—*ἄρχω* κάμνω ἀρχήν.—*κρεῖττον* καλύτερον, ὠφελιμώτερον.

§ 18—19. *πῶποτε* ποτὲ ἕως τῶρα.—*δηχθεῖς*, ἄορ. τοῦ *δάκνομαι* διαγκάνομαι.—*ἄχημα* ἔδαφος.—*βέβηκα* ἴσταμαι, πατῶ.—

παίω κυπῶ.—*προσίη*, τοῦ *προσέρχομαι*.—*μᾶλλον* εὐκολώτερον.—*τευξόμεθα*, μέλλ. τοῦ *τυγχάνω* (*τινός*) ἐπιτυγχάνω (τι), κατορθώνω (τι).—*προέχω τινί* ὑπερέχω εἰς τι.

§ 20—21. *δὴ* ὄντως, πράγματι.—*θαρσῶ* *τι* δὲν φοβουῦμαι *τι*.—*ἄχθομαι τοῦτο* στενοχωροῦμαι διὰ τοῦτο.—*εἴσονται*, μέλλ. τοῦ *οἶδα*.—*ἀμαρτάνω τι* *περὶ* *τινα* κάμνω σφάλμα *τι* πρὸς βλάβην *τινός*, ἀπαιτῶ, βλάπτω *τινά*.—*ψυχὴ* ζοή.—*μέτρον* ποσότης.—*ἀργύριον* χρήματα.—*κρατῶ* νικῶ.

§ 22. *ἄπορον* δυσκολία, ἐμπλόδιον.—*εἰ ἄρα* ἂν *τυχόν*.—*πρόσω* μακράν.

§ 23—24. *διήσουσι*, μέλλ. τοῦ *διίημι* ἐπιτρέλω τὴν διάβασιν.—*ὡς* οὕτως.—*ἡμῖν ἀθυμητέον* (*ἔστι*) πρέπει νὰ στενοχωρηθῶμεν.—*βελτίων* ἀνδρειότερος.—*Λυκαόνες* κάτοικοι τῆς *Λυκαονίας*, χώρας τῆς Μ. Ἀσίας.—*τὰ ἐρμυνὰ* αἱ ὄχυραῖ θεοεῖς.—*καρποῦμαι τὴν χώραν* διαρπάζω, ληλατῶ τὴν χώραν.—*κατασκευάζομαι* προετοιμάζομαι, τακτοποιοῦμαι.—*ὡς οἰκήσοντας* ὡς ἔαν ἐμέλλομεν νὰ κατοικήσωμεν.—*ὄμηρος* ἄνθρωπος χρησιμεύων ὡς ἐνέχυρον.—*τοῦ ἀδόλως ἐκπέμψειν* διὰ τὴν ἀσφαλὴ ἀποχώρησίν των.—*ὁδοποιῶ τινι* κατασκευάζω ἄμαξιτὸν ὁδὸν διὰ *τινα*.—*τέθριππον* ἄμαξα συρομένη ὑπὸ τεσσάρων ἵππων.—*τρισάσμενος* μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως, προθυμότητα.

§ 25—26. *ἀλλὰ γὰρ* ἐν τούτοις, ἀλλ' ὅμως.—*ἐν ἀφθόνοις βιοτεύω* ζῶ ἐν ἀφθονίᾳ, ζῶ ἔχων ἀφθονα *τὰ* πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα.—*Λωτοφάγοι* οἱ σύντροφοι τοῦ Ὀδυσσεῶς, οἱ ὅποιοι ἔφαγον *λωτῶν* εἰς τὴν χώραν τῶν Λωτοφάγων ἐπὶ τῆς Λιβυκῆς παραλίας καὶ δὲν ἤθελον ἔπειτα νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὴν πατρίδα των· ὁ δὲ *λωτὸς* εἶναι ἀκανθῶδές τι δένδρον (εἶδος ζιζυφιας), τοῦ ὁποίου ὁ καρπός, *λωτὸς* καὶ αὐτὸς καλούμενος, ἔχει γεῦσιν γλυκεῖαν ὡς σύκου.—*ἐπιλαθώμεθα*, ἀφθ. τοῦ *ἐπιλανθάνομαι* *τινος* λησμονῶ *τι*.—*ἐκὼν πένομαι* θέλω καὶ εἶμαι πτωχός.—*ἔξδν αὐτοῖς* ἐν ᾧ αὐτοὶ δύνανται.—*σκληρῶς βιοτεύω* ἐργάζομαι ἐπιπονον ἐργασίαν, διὰ νὰ ζῶ.

§ 27—28. *ἀλλὰ γὰρ ἀλλὰ* βεβαίως.— *οἱ κρατοῦντες* οἱ νικηταί.— *ὡς ὅσον τὸ δυνατόν*.— *κράτιστα* γενναϊότατα.— *ξεῦγος* ὑποζύγιον.— *στρατηγῶ τινος* κανονίζω τὴν πορείαν τινός.— *ὄπη* ὄπου.— *ὄχλος* ἐνόχλησις, δυσκολία.— *ἀπαλλάττω* ἐξαφανίζω.— *ἐν τοῖς ὅπλοις εἰμι* εἶμαι ἔνοπλος, φέρω ὄπλα.— *σκευοφορῶ* εἶμαι σκευοφόρος, φέρω τὰ σκεύη.— *ἀλλότρια* (δηλ. *γίγνεται*) περιέχονται εἰς ξένας χεῖρας.

§ 29—31. *λοιπόν (ἔστι) μοι εἰπεῖν* ὑπολείπεται εἰς ἐμὲ νὰ εἴπω.— *ἐξενεργεῖν*, ἀφ' οὗ τοῦ ἐκφέρω κηρύττω.— *πρὶν* παρὰ ἄφ' οὗ.— *περιγίγνομαι τῷ πολέμῳ* φαίνομαι ὑπέρτατος ἐν τῷ πολέμῳ.— *ἀταξία* ἄλλειψις λειθωχίας.— *οἱ ἀρχόμενοι* οἱ κατώτεροι, οἱ στρατιῶται.— *ψηφίζομαι* ἀποφασίζω.— *ἀεὶ ἐκρίσσετε*.— *κολάζω* τιμωρῶ.— *ἐψευσμένοι ἔσονται*, ταπειλ. μέλλ. τοῦ ψεύδομαι ἀπαιτῶμαι.— *Κλέαρχοι* στρατηγοὶ ὅμοιοι μὲ τὸν Κλέαρχον.— *κακὸς* δειλός.

§ 32. *περαίνω* τελειώνω.— *ῥα* καιρός.— *ἀντίκα* εὐθύς.— *παρέσονται*, μέλλ. τοῦ *πάρειμι* ἐμφανίζομαι.— *ὄτω δοκεῖ* ὅστις φρονεῖ.— *ἔργῳ περαίνεται τι* ἐκτελεῖται τι.— *ταύτη* κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον.— *ιδιότης* ἀπλοῦς στρατιώτης, μὴ ἀξιωματικός.

§ 33. *δεῖ* ὑπάρχει ἀνάγκη.— *καὶ ἀντίκα* καὶ ἔπειτα, καὶ κατόπιν.— *ὄτω δοκεῖ* ὅστις ἐγκρίνει, παραδέχεται.

§ 34—36. *ὧν προσδεῖν δοκεῖ μοι* ὅσα νομίζω ὅτι χρειάζονται ἀκόμη.— *οἱ παριόντες* οἱ παρεχόμενοι, οἱ διαβῆται.— *ἐπακολουθῶ* καταδιώκω.— *πλαίσιον* ἡ παρτάξις, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ ὀπλίται κατέχουν καὶ τὰς τέσσαρας πλευρὰς τῆς πορευομένης φάλαγγος, περικλείοντες ἐντὸς τοῦ τετραπλεύρου *τὰ σκευοφόρα* καὶ *τὸν ὄχλον* (τοὺς μὴ μαχίμους)· ἰδ. σχέδ. ἐν σελ. VI· *ποιοῦμαι πλαίσιον τῶν ὀπλων* παρατάσσω τοὺς ὀπλίτας ἐν τετραγώνῳ.— *ἀποδείκνυμι* ὑποδεικνύω, δρῶ.— *ἡγοῦμαι* προηγούμενα.— *τὰ πρόσθεν* τὰ ἔμπροσθεν, τὸ μέτωπον τῆς παρατάξεως.— *κοσμῶ* διοικῶ.

§ 37—38. *ἄλλως ἐχέτω* κατ' ἄλλον τρόπον ἢς γίνῃ.— *τὸ νῦν*

εἶναι ἐπὶ τοῦ παρόντος.— *τὸ λοιπὸν* εἰς τὸ ἕξῃς.— *πειρωμαί-
ντος* δοκιμάζω τι.

§ 39. *τὰ δεδογμένα* τὰ ἀποφασισμένα.— *μέμνημαι* ἐνθυ-
μοῦμαι, σκέπτομαι.— *ἀγαθὸς* γενναῖος.— *ἔστιν* εἶναι δυνατόν.
— *κατακαίνω* φρονεῖω.

BIBLION TETARTON

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ I.

§ 5—7. *ἦν* ἴκα ὅτε.— *ἦν ἀμφὶ τὴν τελευταίαν φυλακὴν*
ἦτο περιόριον ἢ ὥρα τῆς τελευταίας (νυκτερινῆς) φρουρᾶς· οἱ Ἕλ-
ληνες διήρουν τὴν νύκτα εἰς τρεῖς φυλακὰς· ἡ τρίτη φυλακή, ἡ
ὀλοία καὶ τελευταία ἐκαλεῖτο, ἤρχιζε περὶ τὴν 2^{αν} μετὰ τὸ μεσονύ-
κτιον.— *λείπομαι* ὑπολείπομαι.— *ὅσον* τοσοῦτον (χρονικὸν διά-
στημα) ὥστε.— *σκοταῖος* με σκοτός.— *τηνικαῦτα* τότε.— *ἀπὸ*
παραγγέλλεως κατόπιν διαταγῆς (προφορικῆς).— *ἅμα τῇ ἡμέρᾳ*
κατὰ τὰ ἑξήμερώματα.— *ἐνθα δὴ* τότε λοιπόν.— *ἡγοῦμαι* προ-
ηγοῦμαι.— *τὸ ἀμφ' αὐτὸν (στράτευμα)* τοὺς στρατιώτας του.
— *ἔπομαι* ἀκολουθῶ.— *ἐπίσποιο*, ἀφ. τοῦ *ἐφέπομαι* ἀκο-
λουθῶ.— *αἰσθάνομαι* ἐννοῶ, ἀντιλαμβάνομαι.— *ὑφηγοῦμαι*
προλογοῦμαι βραδέως.— *ὑπερβάλλω* διαβαίνω.— *τὸ ἄγκος* ἡ
κοιλίς.— *ὁ μυχὸς* ἡ χαράδρα.

§ 8—9. *ἐπιτήδεια* τροφίμα.— *ἦν* ἦτο δυνατόν.— *χαλκῶ-
ματα* χαλκᾶ σκευή.— *πάμπολυς, -πόλλη, -πολυ* παρὰ πολὺς.—
κατασκευάζω ἐφοδιάζω.— *φέρω τι* λαμβάνω καὶ φέρω τι μετ'
ἐμοῦ, ἀρπάζω.— *ὑποφείδομαι* φείδομαι κάπως, δεικνύομαι ὀλί-
γον φειδωλὸς (ἐπεικῆς).— *εἴ πως* ἂν ἴσως.— *διέναι, τοῦ διήμι*
(τινα) ἀφίνω τινὰ νὰ διέλθῃ.— *φίλιος* φιλικός.— *ἐπιτυγχάνω*
εὐρίσκω.

§ 10—11. *τόξευμα* βέλος.— *καιαιτιρώσκω* βαρέως πλη-
γώνω.— *ἐξ ἀπροσδοκίτου* ἀπροσδοκῆτος, αἰφνιδίως.— *ἐπιπί-
πω τινι* εἰσβάλλω εἰς τὴν χώραν τινός.— *τὸ Ἑλληνικὸν* οἱ

Ἕλληνες.— *αὐλίζομαι* διανυκτερεύω.— *συνεώρων ἀλλήλους* ἔβλεπον ἀλλήλους ὅλοι ὅλους ὁμοῦ (λόσοι καὶ τοῦ ἕκαστοι ἦσαν).

§ 12—14. *δυνατὸς* εὐρωστος.— *νεωστὶ* πρὸς ὀλίγου.— *ἀνδράποδον* δοῦλος.— *ἀφείναι*, ἀφ. τοῦ *ἀφίημι* ἀφίνω.— *σχολαῖτος* βραδύς.— *τὰ αἰχμάλωτα* οἱ αἰχμάλωτοι.— *οἱ ἐπὶ τούτοις ὄντες* οἱ ἐπιβλέποντες, φυλάσσοντες ταῦτα.— *ἀπόμαχος* ὁ ἀπέχων τῆς μάχης, ὁ μὴ δυνάμενος νὰ μάχεται.— *φέρομαι* φέρω μαζί μου.— *δόξαν* (μετχ.) *ταῦτα*—*ἐπεὶ ταῦτα ἔδοξε* ἀφ' οὗ ἀπεφασίσθησαν ταῦτα.— *ἀριστῶ* γερματίζω.— *ὑποστήσαντες*, δηλ. *τινας ὑπίστημι* τοποθετῶ κυριῶς.— *τὸ στενὸν* ἢ στενὴ διόδος.— *τὰ μὲν... τὰ δὲ ἄλλοτε μὲν... ἄλλοτε δέ.*

§ 15—18. *ὑστεραία (ἡμέρα)* ἡ ἐπομένη (ἡμέρα).— *χειμῶν* κακοκαιρία.— *ὀπισθοφυλακῶ* ἀκολουθῶ με τοὺς ὀπισθοφυλάκας.— *ἰσχυρῶς* σφοδρῶς, λυσσωδῶς.— *χωρίον* τόπος.— *ἐπιδιώκω* καταδιώκω.— *ἀναγάζω* ὑποχωρῶ.— *σχολῆ* βραδέως.— *θαμινὰ* συχνά.— *ὑπομένω* σιαματῶ, περιμένω.— *ἐπικέοιντο*, εὐκτ. τοῦ *ἐπικίεμαι* ἐπιτίθεμαι.— *παρεγγυῶτο*, εὐκτ. τοῦ *παρεγγυῶμαι* *παρεγγυῶ* (-άω) διατάσσω.— *ἄγω* προχωρῶ.— *πρᾶγμα* δυσκολία.— *σχολῆ* εὐκαιρία.— *παρέρχομαι* προχωρῶ.— *σπουδῆ* βιαστικὴ λορεία.— *ἀγαθὸς* ἀνδρεῖος.— *σπολὰς* δευμάτινος θώραξ.— *διαμπερὲς* (ἐπίρρ.) πέρα πέρα.

§ 19—22. *σταθμὸς* κατάλυμα (πρὸς ἀνάλασιν στρατιωτῶν).— *ὥσπερ εἶχε* καθὼς ἦτο καὶ εὐρίσκετο, ἄνευ τινὸς βραδύτητος.— *αἰτιῶμαι* κατηγορῶ.— *καλὸς καὶ ἀγαθὸς* εὐλατριδης, εὐγενής.— *τέθνατον*, πρkm. τοῦ *ἀποθνήσκω*.— *ἀνελέσθαι*, τοῦ *ἀναιροῦμαι* σηκώνω καὶ πέρνω νεκρούς, διὰ νὰ θιάψω.— *βλέπω πρὸς τι* στρέφω τὸ βλέμμα μου πρὸς τι.— *ἄβατος* ἀδιάβατος.— *ὄρδιος* ἀτότομος, ἀπόκρημνος.— *ὄχλος* πλῆθος.— *ἔκβασις* ἔξοδος, πέρασμα.— *ταῦτα* διὰ ταῦτα.— *φθάνω* προφθάνω, προλαμβάνω.— *ὑπερβολῆ* ἔξοδος, πέρασμα.— *ἠγεμῶν* ὁδηγός.— *πράγματα παρέχω τινὶ* παρέχω ἐνοχλήσεις εἰς τινα, ἐνοχλῶ τινα.— *ἀναπνέω* ἀναπαύομαι.— *χρησαίμεθα*, τοῦ *χρῶμαι* χρησιμοποιοῦ.

§ 23—25. *ἐλέγχω* ἀνακρίνω, ἐξετάζω. — *διαλαμβάνω* ἀποχωρίζω (τὸν ἓνα ἀπὸ τοῦ ἄλλου). — *προσάγω φόβους* χρησιμοποιῶ μέσα πρὸς ἐκφόβισιν. — *ὁ λοιπὸς ὁ ἀπομείνας, ὁ ἐπιλήσας.* — *παρ' ἀνδρὶ ἐκδεδομένη* ὑπανδρευμένη. — *ἡγοῦμαι ὁδὸν* ὁδηγῶ δι' ὁδοῦ. — *δυσπάριτος* δυσδιάβατος. — *ἄκρον* κορυφή (ὄρους). — *παρέρχομαι* διέρχομαι.

§ 26—28. *ἐνταῦθα* τότε. — *ταξίαρχος* διοικητὴς σώματος στρατοῦ ἐξ 100 περίπου ἀνδρῶν, ἐλαφρῶς ὀπλισμένων (πλιτασιῶν, τοξοτῶν, σφενδονητῶν). — *τὰ παρόντα* τὴν παρούσαιν κατ' αἰτίαισιν. — *ὑποστάς*, τοῦ ὁ. *ὑφίσταμαι* ἀναλαμβάνω, ἀναδέχομαι. — *Μεθυδριεύς* ὁ ἐκ Μεθυδρίου, πόλεως τῆς Ἀρκαδίας. — *ἀντισιασιάζω τινι* ἀντιφιλοτιμοῦμαι, ἀμιλλῶμαι πρὸς τινά. — *Παρράσιος* ὁ ἐκ τῆς Παρρασίας, χώρας τῆς Ἀρκαδίας. — *ἔφονται*, μῦθ. τοῦ *ἔπομαι*. — *ἐκ τούτου* μετὰ ταῦτα. — *πολλαχοῦ* εἰς πολλὰς περιπτώσεις. — *πολλοῦ ἄξιος γίγνομαι τινι* πολλὰς ὑψηροῦς προσφέρειν εἰς τινά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5.

§ 1—2. *ὄπη* ὄπως. — *συσκενάζομαι* μαζεύω τὰ πράγματά μου, τὰς ἀποσκευάς μου. — *σταθμοὶ ἔρημοι* σταθμοὶ διὰ μέσου ἀκατοικήτου χώρας. — *πρὸς τὸν ὀμφαλὸν* σχεδὸν μέχρι τοῦ ὀμφαλοῦ. — *πρόσω* μακρῶν.

§ 3—6. *χαλεπὸς* δύσκολος, πλήρης κωκουχιῶν. — *ἀλοκάω* κατακαίω. — *πήγγνυμι* ξεπαιγίζω. — *σφαγιάζομαι τινι* προσφέρω θυσίαν εἰς τινά. — *περιφανῶς* ὀλοφάνερα. — *ἀνεῖναι*, ἀόφ. τοῦ *ἀνίημι* μετριάζομαι. — *τὸ χαλεπὸν* ἡ σφοδρότης. — *πνεῦμα* ἄνεμος. — *ὄργνιᾶ* μέτρον μήκους 6 ποδῶν ἢ 1 μέτρ. καὶ 85 ἑκατοστ. — *διαγίγνομαι* διέρχομαι, περνῶ. — *ὄψέ* ἄργά. — *πάλαι* πρότερον, πρὸ πολλῆς ὥρας. — *προσίεσαν*, παρτκ. τοῦ *προσίημι* τινά ἀφίνω τινὰ γὰ πλησιάζω. — *ὄψιζω* ἔρχομαι ἄργά. — *μεταδίδωμι* δίδω. — *ὁ πυρὸς ὁ σῖτος.* — *βρωτὸν* φαγώσιμον. — *διατήκομαι* λυώνω. — *βόθρος* λάκκος. — *ἔστε ἐπὶ τι* μέχρι τινός. — *δάπεδον* ἔδαφος. — *οὐ* ὕλον. — *παρῆν* ἦτο δυνατόν.

§ 7—8. **βουλιμιῶ** παθαίνω **βουλιμίαν**, δηλ. ὑπερβολικὴν πείναν καὶ ἐξάντλησιν τῶν δυνάμεων ἐξ ἀσιτίας. — **καταλαμβάνω** εὐρίσκω, συναντῶ. — **σαφῶς** προφανῶς. — **περιῶν**, μετγ. τοῦ **περιέροχομαι**. — **διαδίδωμι** διαμοιῶζω. — **διαπέμπω** στέλλω ἔδω καὶ ἐκεῖ.

§ 9—11. **ἀμφὶ κνέφας** περὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ σκότους (τῆς νικτός), ὅτε ἐσκοτείναιε. — **ἔρυμα** τείχος. — **ὄσον** περίπου. — **κωμάρχης** ὁ προεστὸς τῆς κόμης. — **διατελῶ τὴν ὁδὸν** ἀποτελειῶνω, διανύω τὴν ὁδόν.

§ 12—14. **λείπομαι** ὑπολείπομαι, μένω ὀπίσω. — **διαφθείρομαι τοὺς ὀφθαλμοὺς** χάνω τὴν ὄρασίν μου. — **ἀποσσηπότες**, παροιμ. τοῦ **ἀποσῆπομαι** σαλίζω· **οἱ ἀποσσηπότες τοὺς δακτύλους** ἔκεινοι, τῶν ὁποίων οἱ δάκτυλοι εἶχον σαλίσαι (εἶχον πέσει). — **ἐπικούρημα τῆς χιόνος** βοήθημα, μέσον προφυλακτικὸν κατὰ τῆς χιόνος. — **ὑπολύομαι** λύω, ἐκβάλλω τὰ ὑποδήματά μου. — **ὑποδοῦμαι (-έομαι)** φορῶ τὰ ὑποδήματά μου. — **εἰσδύομαι** εἰσχωρῶ, γίνομαι μέσα. — **περιπήγνυμαι** ὀλόγυρα παγώνω (κοκκαλιῶζω). — **ἐπιλείπει τὰ ἀρχαῖα ὑποδήματα** καταστρέφονται (λυώνουσι) τὰ παλαιὰ ὑποδήματα. — **καρβάτιναι** τσαρούχια. — **νεόδαρτος** νεόγδαρτος. — **βοῦς** δέομαι βοός.

§ 15—16. **ἀνάγκαι** ταλαιπωρία, κακουχία. — **τετηκέναι**, παροιμ. τοῦ **τῆκομαι** διαλύομαι, λιώνω. — **ἀτμίξω** ἀναδίδω ἀτμούς. — **νάπη** κοιλὴς δασώδης. — **ἐκτρέπομαι (τῆς ὁδοῦ)** ἐξέροχομαι ἀπὸ τὴν ὁδόν, λοξοδομοῦ. — **δέομαι τινος** παρακαλῶ τινα. — **πάση τέχνῃ καὶ μηχανῇ** μὲ καθε τούτων καὶ μέσων. — **ἀπολείπομαι** μένω ὀπίσω. — **τελευταῖων** τελευταῖον. — **χαλεπαίνω** δογίζομαι.

§ 17—18. **φοβῶ** ἐκφοβίζω. — **ἐπίοιεν**, εὐκτ. τοῦ **ἐπέροχομαι**. — **οἱ κάμνοντες** οἱ ἀσθενεῖς. — **προσῆσαν**, παροιμ. τοῦ **προσέροχομαι**. — **διαφέρομαι** φιλονικῶ. — **ἄτε ὑγιαίνοντες** ἐπειδὴ ἦσαν ὑγιεῖς. — **ἐξανίσταμαι** σηκώνομαι. — **δείσαντες**, ἀόρ. τοῦ **δέδοικα** ἢ **δέδια**. — **ἦκαν (=εἶσαν)**, ἀόρ. τοῦ **ἴημι** ὄπιτω.

κατὰ τῆς χιόνος ἀπὸ τὴν χιόνα κάτω.— **φθέγγομαι** ἐκβάλλω φωνήν, ὁμιλῶ, κáμνω λόγον.

§ 19—20. **ἐντυγχάνω** συναντῶ.— **ἐγκαλύπτομαι** σκεπάζομαι.— **φυλακὴ** φρουρά.— **καθειστήκει**, ὑπερσυντ. τοῦ **καθίσταμαι** τοποθετοῦμαι.— **ἀνίστημι** ἀνεγείρω.— **ὑποχωρῶ** προχωρῶ.— **παριῶν**, τοῦ **παρέρχομαι** πλησιάζω ἀπὸ τὰ πλάγια.— **παρπέμπω** ἀποστέλλω.— **σκέψασθαι**, ἀόρ. τοῦ **σκοποῦμαι** ἐξετάζω, παρατηρῶ.— **αὐλλίζομαι** καταλύω, στρατοπεδεύω.

§ 21—22. **πρὸς ἡμέραν ἦν** ἐπλησίαζε νὰ ἐξημερώσῃ.— **ἐν τούτῳ** ἐν τούτῳ τῷ μεταξύ.— **ἄσμενοι** μὲ χαράν.

§ 23—24. **συνεγένοντο ἀλλήλοις** συνηνώθησαν.— **σηκῶ** (-όω) κατασκηνῶ, καταλύω.— **διαλαχόντες**, ἀόρ. τοῦ **διαλαχάνω** διαμοιράζω μὲ κλῆρον.— **οἱ εὐζωνοὶ** οἱ ἐλαφρῶς ὀπλισμένοι.— **θέω** τρέχω.— **εἰλήχει**, ὑπερσυντ. τοῦ **λαγχάνω** λαμβάνω μὲ κλῆρον.— **κωμήτης** κάτοικος τῆς κώμης.— **πῶλος** ἵππος ἀδάμαστος, πουλάρι.— **δασμὸς** φόρος.— **οἴχομαι** ἔχω ἀπέλθει.— **θηρῶ** κυνηγῶ.— **θάλω**, ἀόρ. τοῦ **άλισκομαι** συλλαμβάνομαι.

§ 25—27. **κατάγειος** ὑπόγειος.— **στόμα** στόμιον (εἴσοδος).— **ὄρυκτος** ἐσκαμμένος.— **οἷς** (γεν. **οἶδς**) πρόβατον.— **τὰ ἔκγονα** τὰ νεογνά, τὰ μικρά.— **χιλὸς** χλωρὸν χόρτον.— **κρατήρ** εὐρύχωρον ἀγγεῖον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀνεμείγνουν τὸν οἶνον μὲ ὕδωρ.— **ἰσοχειλὴς** ὁ φθάνων μέχρι τῶν χειλέων (τοῦ ἀγγείου).— **ἐγκεῖμαι** κεῖμαι (εὐρίσκομαι) ἐντός.— **γόνυ** κόμβος (τοῦ καλάμου).— **μύζω** βυζάνω, ῥουφῶ.— **ἄκρατος (οἶνος)** οἶνος, ὁ ὁποῖος δὲν ἦτο ἀναμειγμένος μὲ ὕδωρ, δυνατός.— **ἐπιχέω** χύνω.— **συμμανθάνω** συνηθίζω. **συμμαθόντι** εἰς ὁποῖον ἦτο συνηθισμένος, τὸ εἶχε συνηθίσει.— **πῶμα** ποτόν.

§ 28—29. **σύνδειπνον ποιοῦμαι τινα** καλῶ τινα εἰς δεῖπνον (διὰ νὰ συμπάγη μετ' ἐμοῦ).— **ἀντεμπλήσαντες**, ἀόρ. τοῦ **ἀντεπιμπλημι** εἰς ἀνταμοιβὴν γεμίζω.— **ἀπίασιν**, μέλλ. τοῦ **ἀπέρχομαι**.— **ἐξηγοῦμαι ἀγαθόν τι** παρέχω ὠφέλιμόν τινα ὑληρεσίαν

ὡς ὁδηγός.— ἔστ' ἂν ἕως ὅτου.— *γίγνομαι ἐν τινι* φθάνω εἰς τι.— *φιλοφρονοῦμαι* δεικνύω φιλικὰ αἰσθήματα.— *ἔφρασε*, ἀόρ. τοῦ *φράζω* δεικνύω, φανερώνω.— *κατορωρυγμένος*, τοῦ *κατορύττομαι* καταχώνομαι, κρύπτομαι μέσα εἰς τὴν γῆν.— *ἐν πᾶσιν ἀφθόνοις* ἐν ἀφθονίᾳ ὄλων.— *ἐν φυλακῇ ἔχω* φυλάττω.— *ἐν ὀφθαλμοῖς* πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν, ἐνώπιόν των.

§ 30—32. *παρλοῖ*, εὐκτ. τοῦ *παρέρχομαι* διέρχομαι, περνῶ.— *τρέπομαι πρὸς τινα* ἐπισκέπτομαι τινα.— *εὐωχοῦμαι* τρώγω καὶ πίνω καλῶς.— *εὐθυμοῦμαι* εἶμαι εὐθυμος.— *ἄριστον γεῦμα*.— *οὐκ ἦν ὄπου οὐ* πανταχοῦ.— *πύρινος (ἄριτος)* (ἄριτος) σιταρένιος.— *τω* = *τινι*.— *ἐπικύπτω* σκύπτω ἐπάνω.

§ 33—34. *σκηγῶ* τρώγω καὶ πίνω καλῶς.— *ξηρός χιλός* ξηρόν χορτάρι, σάνος.— *διακονῶ* ὑπηρετῶ.— *ἐνεδς* βωβός.— *φιλοφρονοῦμαι τινα* μὲ φιλόφρονας λόγους χαιρετίζω τινά.— *κοινη* ἀπὸ κοινοῦ, καὶ οἱ δύο μαζί.— *ἀνερωτῶ* ἐρωτῶ, ἐξετάζω.— *περσίζω* ὀμιλῶ τὴν περσικὴν γλῶσσαν.— *ἦ* ποῦ.

§ 35—36. *οἰκέτης* οἰκεῖος, συγγενής.— *παλαιτερος* ὀλίγον γεροντικός.— *καταθύω* θυσιάζω.— *ιερός τοῦ Ἥλιου* ἀφιερωμένος εἰς τὸν Ἥλιον.— *ἐκεκάνωτο*, ὑπερσυντελ. τοῦ *κακοῦμαι* ταλαιπωροῦμαι.— *μειῶν, ον*, συγκριτκ. τοῦ *μικρός*.— *θυμοειδής* δυσπειθής, ζωηρός.— *σακίον* μικρὸς σάκος.— *περιειλῶ* (-έω) περιτυλίσσω.— *καταδύομαι* βυθίζομαι, χώνομαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 7.

§ 19—20. *τεθνάναι ἐπηγγείλατο* ἐδήλωσεν ὅτι προσφέρεται νὰ θανατωθῇ.— *παρακελεύομαι* προτρέπω.— *αἶθω* καίω.— *ῶ* ἔκ τούτου δέ.— *εὐνοια* ἀγάπη.

§ 21—24. *γίγνομαι ἐπὶ τινος* φθάνω ἐπάνω εἰς τι.— *ῶθησαν*, ἀόρ. τοῦ *οἶομαι* νομίζω.— *ζωγρῶ* (-έω) συλλαμβάνω

ζῶντα, αἰχμαλωτίζω.—*γέρορα* ἰδ. σελ. 127.—*δασύς* πυκνότριχος.—*ὠμοβόειος* ὁ καμωμένος ἀπὸ ἀκατέργαστον βύειον δέρμα.—*οἱ ἀεὶ ἐπιόντες* οἱ ἐκάστοτε προσερχόμενοι (στρατιῶται).—*οἱ ἀεὶ βοῶντες* οἱ ἀκαταπαύστως κραυγάζοντες.—*μεῖζόν τι εἶναι* ὅτι κάτι σπουδαιότερον συνέβαινε.—*ἀναλαμβάνω* παραλαμβάνω μαζί μου.—*παραβοηθῶ* τρέχω εἰς βοήθειαν.—*τάχα* εὐθύς.—*παρεγγυῶ (-άω) τινι* προτρέπω τινά.—*ελαύνω* κτυπῶ (ζῶον) διὰ τὴν βαδίση, διὰ τὴν τρέξην.

§ 25—27. *περιβάλλω* ἐναγκαλιζομαι.—*ἐξαπλῆς* ἐξαίφνης.—*ὄτου (= οὔτινος) δὴ παρεγγυήσαντος* ἀφ' οὗ κάποιος, δὲν ἠξέυρω τίς, ἔδωκε τὸ σὺνθημα.—*κο'ωνός* ὕψωμα, λόφος.—*ἀνατλήθῃμι* ἐπιθέτω, ἀφιερώνω.—*βακτηρία* ῥάβδος.—*αἰχμάλωτα* λαφυραγωγηθέντα.—*διακελεύομαι* προτρέπω.—*ἀποπέμπω* ἀπολύω.—*ἀπὸ κοινοῦ* διὰ κοινῆς συνεισφορᾶς.—*σκευῆ* ἐνδυμασία.—*δακτύλιος* δακτυλίδιον.—*οὔ* ὄπου.—*ῶχετο ἀπιῶν* ἀνεχώρησεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 8.

§ 22—24. *λήξομαι* ληλατῶ.—*ἀγορά* τρόφιμα πρὸς ἀγοράν.—*ξένια* δῶρα φιλοξενίας.—*ἄλφιστα* ἄλευρα.—*συνδιαπράττωμαι ὑπὲρ τινος* διαπραγματεύομαι συγχρόνως ὑπὲρ τινος, μεσιτεύω ὅπως γίνῃ συνθήκη πρὸς ὄφελός τινος.

§ 25—26. *εὐχομαι* ὑπόσχομαι, τάζω.—*ἀποθύω* προσφέρω θυσίαν, τὴν ὁποίαν ἔταξα.—*σωτήρια (ιερά)* διὰ τὴν σωτηρίαν των.—*ἡγεμόσυνα (ιερά)* διὰ τὴν (ἀσφαλῆ καὶ εὐτυχῆ) καθοδήγησιν.—*γυμνικός ἀγών* ἀγών εἰς τὴν πάλην καὶ ἐν γένει εἰς σωματικὰς ἀσκήσεις.—*εἴλοντο, ἄορ.* τοῦ *αἰροῦμαι* ἐκλέγω.—*οἰκοθεν* ἐκ τῆς πατρίδος.—*ἄκων* χωρὶς τῆς θέλη, ἀκουσίως.—*κατακίνω* φονεύω.—*ξυήλη* μάχαιρα.—*πατάσσω* κτυπῶ.—*δρόμος* τόπος, ὅπου γίνεται ὁ ἀγών τοῦ δρόμου, στάδιον· *δρόμου ἐπιμεληθῆναι* διὰ τὴν φροντίση περὶ κατασκευῆς προχείρου σταδίου.—*προστατῶ* εἶμαι προϊστάμενος.—*οὔπερ* ὅπου ἀκριβῶς.

— *κάλλιστος τρέχειν* καταλληλότατος διὰ τὸ τρέξιμον.— *ἐν σκληρῷ καὶ δασεῖ οὔτω* ἐκὶ τόπου τόσον ἀνωμάλου καὶ γεμάτου ἀπὸ δένδρα.— *ἀνιῶμαι (-άομαι)* πονῶ.

§ 27—28. *στάδιον* ἀπλοῦς δρόμος.— *δόλιχος* μακρὸς δρόμος, ἑπταπλάσιος τοῦ σταδίου.— *παγκράτιον* ἀγὼν πάλης καὶ πυγμῆς συγχρόνως.— *καλὴ θεά* ὄραϊον θέαμα.— *καταβαίνω (εἰς τὸ στάδιον)* λαμβάνω μέρος εἰς τοὺς ἀγῶνας.— *φιλονικία* ἄμιλλα.— *ἔθειον ἵπποι* ἐγίνετο ἵπποδρομία.— *κατὰ τοῦ πρανοῦς ἐλάσαντας ἀφ' οὗ οἱ* (ἀγωνιζόμενοι) ἵππεις τρέξουν μὲ τοὺς ἵππους των εἰς τὸν κατήφορον.— *ἐν τῇ θαλάττῃ* πλησίον τῆς θαλάσσης.— *ὑποστρέφω* στρέφομαι.— *καλινδοῦμαι* κολίομαι.— *τὸ ἰσχυρῶς ὄρθιον* ἡ λίαν ἀνωφερῆς θέσις.— *παρακέλευσις* παρόρμησις.

BIBLION HEMITON

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 3.

§ 1—3. *ἦν λαμβάνειν* ἦτο δυνατόν νά . . . — *ἀπιτέον εἶναι* ὅτι ἔπρεπε νά ἀπέλθουν.— *ὠδοποιημένη* διωρθωμένη.— *τριταῖοι* τὴν τρίτην ἡμέραν.

§ 4—6. *διαλαμβάνω* διαμοιράζω.— *τὸ γενόμενον ἀργύριον* τὰ εἰσπραχθέντα χρήματα.— *ἀπὸ τῶν αἰχμαλώτων* (οὐδ.) ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν αἰχμαλώτων καὶ τῆς λείας.— *ἡ δεκάτη* (δηλ. *μερίς*) τὸ δέκατον μέρος.— *ἐξεῖλον*, ἀόρ. τοῦ *ἐξαιρῶ* ἀποχωρίζω.— *τὸ μέρος* τὸ ἀναλογεῖν εἰς αὐτὸν μέρος.— *Ἀσιναῖος* ὁ ἐκ τῆς Ἀσίνης, πόλεως τῆς Λακωνικῆς.— *τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος* (δηλ. *μέρος*) τὸ ὀρισμένον διὰ τὸν Ἀπόλλωνα μέρος (τῶν χρημάτων).— *ἀνάθημα* ἀφιέρωμα.— *ἀνατίθηναι* ἀφιερώνω.— *θησανρὸς* οἰκοδόμημα, τὸ ὁποῖον ἐχρησίμευεν ὡς ἀποθήκη πρὸς φύλαξιν τῶν προσφερομένων ἀφιερωμάτων.— *ἀπέρχομαι τὴν εἰς Βοιωτοὺς ὁδὸν* πορεύομαι εἰς Βοιωτίαν.— *νεωκόρος* ὁ περιποιούμενος καὶ φυλάσσων τὸν ναόν.— *ἐπιστέλλω* παραγγέλλω.— *χαρίζομαι τινι* εὐχαριστῶ τινά.

§ 7—8. *φεύγω* εἶμαι ἐξόριστος.— *θεωρῶ* παρενρίσκομαι εἰς ἀγῶνας.— *παρακαταθήκη* τὸ ἐμπιστευθὲν εἰς τινα χρῆμα.— *χωρῖον* κτήμα, ἔπαυλις.— *ῶνοῦμαι* ἀγοράζω.— *ἀνεῖλεν*, ἄορ. τοῦ *ἀναιρῶ* χρησιμοδοτῶ.— *κόγχη* κογχύλιον.— *ἀγρεύω* κυνηγῶ.

§ 9—10. *ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀργυρίου* μὲ τὰ ἱερὰ χοίματα.— *τὸ λοιπὸν* εἰς τὸ μέλλον.— *δεκατεύω τι* λαμβάνω τὸ δέκατόν τινος.— *τὰ ἐκ τοῦ ἀγροῦ ὠραῖα* οἱ καρποί, οἱ ὅποιοι γίνονται κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχὰς τοῦ ἔτους.— *πρόσχωρος* γείτων.— *τραγήματα* ξηροὶ καρποί.— *νομή* βοσκή, βουσκήματα.— *λάχος* μέρος.— *ἀλίσκομαι* συλλαμβάνομαι.— *Φολὴ* ὄρος μεταξὺ Ἠλιδος καὶ Ἀρκαδίας.— *σῦς* χοῖρος ἄγριος.— *δορκὰς* ζαρκάδι.

§ 11—13. *ἦ* ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, διὰ τῆς ὁμοίας.— *ἐνι=ἐνεστι* ἐνεμι ἐνυπόχω.— *λειμών* λειβάδι.— *εὐωχοῦμαι* τρέφομαι.— *ὅσα ἐστὶ τρωκτὰ ὠραῖα* ὅσα παράγουν καρπούς, οἱ ὅποιοι τρώγονται, ὅταν ὠριμάσθουν.— *ὡς μικρὸς μεγάλῳ* (δηλ. *ἔστιν εἰκασθῆναι*) ὅσον εἶναι δυνατὸν νὰ ὁμοιάσῃ μικρὸς πρὸς μεγάλον.— *εἴκασται* ἔχει ὁμοιότητα.— *ξόανον* ξύλινον ἄγαλμα.— *ἔοικα* ὁμοιάζω.— *στήλη* πλάξ λιθίνη.— *ἱερός (ἐστι) τῆς Ἀρτέμιδος* ἀφεφορμένος εἶναι εἰς τὴν Ἀρτέμιδα.— *καταθύω* θυσιάζω.— *τὸ περιτιδὼν* τὸ περιόσσειμα.— *τῇ θεῷ μελήσει* ἢ θεὰ θὰ φροσύσῃ (διὰ τὴν τιμοσίαν), δηλ. θὰ τιμοσύσῃ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β.

§ 7—9. *φέρω* πληρώνω.— *προηγορῶ* ὁμιλῶ ἔξ ὀνόματός τινος.— *δεινὸς λέγειν* ἱκανὸς ὀήτωρ.— *συνησθησομένους*, τοῦ *συνήδομαι* συγγαίρω.— *διὰ πολλῶν* ἀφ' οὗ ἔδοκιμάσατε (ἐπεράσατε) πολλά.— *πράγματα* δυσκολίαι, κίνδυνοι.— *σεσφωμένοι πάρεστε* σῶσι ἐφθάσατε ἔδω.— *πάσχω* λαμβάνω.— *πώποτε* ποτὲ μέγχοι τοῦδε.— *ὑπόρχω* κάμνω ἀρχήν, πρῶτος ἀρχίζω.

§ 10—12. *ἀφαιροῦμαι τινά τι* ἀφαιρῶ παρὰ τινός τι.— *δασμὸς* φρόρος.— *τεταγμένος* ὠρισμένος.— *παρέρχομαι* εἰσέρ-

χομα.— *ἐνοι* μερικοί.— *οὐκ ἀξιῶ* ἀποδοκιμάζω.— *Κορύλας* ἄσχον τῆς Παφλαγονίας.

§ 13—15. *ἀγαπῶ* εἶμαι εὐχαιοιστημένος.— *χρήματα* ποίγηματα, λάφυρα.— *ἄγω καὶ φέρω* μεταφέρω.— *ἀντιτιμῶ* τιμῶ καὶ ἐγώ.— *ἀπέχομαί τινος* δὲν βλέπω, δὲν πειράζω τινά.— *ὁποίων τινῶν ἡμῶν ἔτυχον* σὰν τί λογῆς ἀνθρώπους μᾶς ἠύραν (καλοὺς ἢ κακοὺς).— *πάρειμι* παρευθίσχομαι.

§ 16—19. *ἂν τε... ἂν τε* εἴτε... εἴτε.— *ὑβρεῖ* ἕξ ἀλαζονείας.— *αἰτιῶμαι* κατηγορῶ.— *ἀρμοστής* διοικητής.

§ 20—21. *οἱ κάμνοντες* οἱ ἀσθενεῖς.— *στέγη* οἰκία.— *ἧ... ταύτη* ὅπου... ἐκεῖ.— *εἰμι ἐπὶ τινι* εἶμαι εἰς τὴν ἔξορσίαν τινός.— *κομίζομαι* παραλαμβάνω, ἀποσύρω.— *ἐν τῇ τάξει* ἕκαστος εἰς τὴν θέσιν του.— *εὖ ποιῶ* εὐεργετῶ.— *ἀντενποιῶ* ἀνταποδίδω τὴν εὐεργεσίαν.— *ἀλέξομαι* ἀποκρούω.

§ 22—23. *ὁ Παφλαγῶν* ὁ ἡγεμὼν τῶν Παφλαγόνων.— *συμπράττοντες αὐτῷ (ταῦτα), ὧν* βοηθοῦντες αὐτὸν εἰς ταῦτα, τῶν ὁποίων.

§ 24—25. *ἐκ τούτου* κατόπιν τούτου, δηλ. μετὰ τούτους τοὺς λόγους (τοῦ Ξεν.).— *χαλεπαίνω τινι τοῖς εἰρημένοις* ὀργίζομαι κατὰ τινος διὰ τὰ λεχθέντα (ὑπ' αὐτοῦ).— *παρέρχομαι (ἐπὶ τὸ βῆμα)* λαμβάνω τὸν λόγον.— *ξενίζω* φιλοξενῶ.— *ἀναπυνθάνομαι* ζητῶ πληροφορίας.

BIBAIION EKTON

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ I.

§ 1—3. *ἐν τῇ διατριβῇ* κατὰ τὸν χρόνον τῆς (ἐν Κοτυώροις) διαμονῆς των.— *ζῶ ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς* ζῶ ἀγοράζων τὰ τρόφιμα.— *λῆζομαι* λαφυραγωγῶ.— *κλωπεύω* κλέπτω, ληστεύω.— *εὖ*

μάλα πολὺ ἐπιδεξίως. — **ἀποσκεδάννυμαι** διασκορπίζομαι. — **πρόσω** μακρῶν. — **κακουργῶ** κακοποιῶ. — **πολεμικῶς ἔχω** ἐχθρικοῦς διάθεσιμα. — **ἔχω** κομίζω. — **ἔτοιμος** προέτοιμος. — **ἐπὶ ξένια** εἰς φιλοξενίαν. — **παρακαλῶ** προσκαλῶ. — **οὓς ἐδόκουν δικαιοτάτους εἶναι (παρακαλεῖν)** ὅσους ἐνόμιζον ὅτι ἦτο δικαιοτάτον (γιά...).

§ 4—6. **αἰχμάλωτοι (βόες)** λαφυραγωγηθέντες (βόες). — **ἰερεῖον** ζῶον πρὸς σφαγὴν, σφαγίον. — **εὐωχία ἀρκοῦσα** συμπόσιον πλούσιον. — **κατάκειμαι** εἶμαι ἀνακεκλιμένος. — **σάμπους** μικρὰ κλίνη. — **κεράτινος** καμωμένος ἀπὸ κέρασ (βοῶν). — **ἐντυγχάνω τινί** εὐρίσκω τι. — **παιανίζω** ψάλλω ἄσμα πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος. — **πρὸς αὐλὸν** κατὰ τὸν ἦχον τοῦ αὐλοῦ· ὁ αὐλὸς ἦτο σωλὴν ὅμοιος πρὸς τὸ σημερινὸν κλαρινέτον· κατασκευάζετο ἐκ καλίμου ἢ ἐκ μετάλλου καὶ εἶχε 3 ἢ 4 ὀπὰς· ἐνίοτε ἀποτελεῖτο ἐκ δύο σωλῆνων. — **ὄρχοῦμαι** χορεύω. — **ἄλλομαι** πηδῶ. — **κούφως** ἑλαφρῶς. — **παίω** κτυπῶ. — **τεχνικῶς πῶς** μὲ κάποιον τεχνικὸν τρόπον. — **ἀνακράζω** ἐκβάλλω δυνατὴν κραυγὴν. — **σκυλεύω** ἀφαιρῶ. — **τὸν Σιτάλκαν** πολεμικὸν ἄσμα ἐξημνοῦν τὸν βασιλέα τῶν Θρακῶν Σιτάλκαν. — **ἦν πεπονθῶς = ἐπεπόνθει**.

§ 7—8. **Μάγνητες** οἱ ἐκ τῆς Θεσσαλικῆς χερσονήσου Μαγνησίας. — **καρπαῖα** (δηλ. ὄρχησις) εἶδος ἀγροτικοῦ χοροῦ. — **παρατίθεμαι τι** θέτω τι πλησίον μου κατὰ γῆς. — **ζευγηλατῶ** ὀδηγῶ ζεύγος βοῶν. — **πυκνά** συχνά. — **προῖδηται**, τοῦ **προορῶμαι** βλέπω μοσχοῦθεν. — **ἀπαντῶ** ἀντιπεξίζομαι, ὁμοῦ. — **δήσας**, τοῦ **δῶ (έω)** δένω. — **τῷ χεῖρε δεδεμένον** μὲ τὰς δύο γεῖσας δεμένας. — **ἐλαύνω** κτυπῶ (τινα) διὰ τὴν βαδίση ἔμπρός.

§ 9—11. **πέλτη** μικρὰ ἑλαφρὰ ἄσπίς, ἢ ὁποῖα κατασκευάζετο ἀπὸ κλάδους δένδρων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἔθετον δέσμα βοός. — **τοτὲ μὲν... τοτὲ δὲ ἄλλοτε μὲν... ἄλλοτε δέ**. — **ὡς δύο ἀντιταττομένων, μιμούμενος ὄρχεῖτο** ὡς ἂν εἶχε δύο ἀντιπάλους διὰ τῆς ὄρχήσεως μιμούμετο τὴν (καὶ πρὸς τοὺς δύο τούτους) μάχην. — **δινοῦμαι** περιστρέφομαι, στορηφογυρίζω. — **ἐκκυβιστῶ** πίπτω κατακέφαλα, κίμνω τοῦμιες. — **ὄψις** θέαμα. — **τὸ περσι-**

κὸν (ὄρχημα) τὸν περσοῖκόν χορόν.— *ὀκλάζω* γονατίζω.— *ἐξαρίσταμαι* ξινασκηκόμεμαι.— *ἐπὶ τούτῳ* μετὰ τοῦτον.— *ἐνόπλιος ἑνθμός* ἑνθμός τῆς ἐνόπλου ὀρχήσεως.— *αὐλοῦμαι* συνοδεύομαι ὑπὸ αὐλοῦ.— *πρόσδος* ἱερὰ πομπή, λιτανεία.

§ 12—13. *δεινὰ ποιοῦμαι* θεωρῶ ὡς φοβερόν, ἐκπλήττομαι.— *ἐπὶ τούτοις* διὰ ταῦτα (δηλ. τοὺς τοιοῦτους χορούς).— *πέπαμαι*—*κέκτημαι* ἔχω.— *ὄρχηστρίς* χορεύτρια.— *σκευάζω* στολίζω.— *κοῦφος* ἑλαφρός.— *πυρρίχη* ἐνόπλιος χορός.— *κρότος (χειρῶν)* χειροκροτήματα.— *ἤρουντο*, τοῦ ἐρωτῶ.— *τρέπομαί τινα* τρέπω τινὰ εἰς φυγὴν.

§ 14—16. *προσάγω* παρουσιάζω (εἰσάγω).— *ἀναβαίω* ἐπιβιβάζομαι.— *πνεῦμα καλὸν* ἄνεμος οὐραῖος.— *ὀρμίζομαι* ἀγκυροβολῶ.— *μέδιμνος* μέτρον σιτηρῶν ἴσον πρὸς 52 1/2 περίπου λίτρας σημερινάς.— *κεράμιον* ἀμφορέας κεράμινος, σιάμινά ἕκαστον ἔχουσι 39 περίπου λίτρας.— *ἀπαγγέλλω* ἀναγγέλλω.— *μισθοφορὰ* μισθός.

§ 17—18. *ἐγγὺς γίγνομαι τινος* πλησιάζω εἰς τι.— *εἰσῆι* (τοῦ *εἰσέρχομαι*) ἀπτοῦς ἤρχετο εἰς τὸν νοῦν των.— *πολυαρχία* πολλοὶ ἄρχοντες.— *χρῶμαι* διοικῶ.— *λανθάνω τι* μένω ἀπαισιόητος ὡς πρὸς τι, κáμνω τι χωρὶς νὰ ἐννοηθῶ.— *φθάνω* προφθάνω, προλαμβάνω.— *ὑστερίζω* καθυστεροῦ.— *λόγοι πρὸς ἀλλήλους* συζητήσεις, συνεννοήσεις.— *τὸ δόξαν* τὸ ἀποφασισθέν, ἡ ἀπόφασις.— *περαίνομαι* ἐπιτελοῦμαι.— *ἐκ τῆς νικώσης* (δηλ. *γνώμης*) κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν γνώμην, κατὰ τὴν γνώμην τῆς πλειονοψηφίας.

§ 19—21. *ἐτρέποντο ἐπὶ τὸν Ξεν.* ἔστρεψαν τὸν νοῦν των εἰς τὸν Ξεν., ἐσκέπησαν νὰ ἐκλέξουν ἄρχοντα τὸν Ξεν.— *γιγνώσκω* φρονῶ.— *ἐνδείκνυμαι* ἐπιδεικνύω.— *ὑφίσταμαι* ἀναλαμβάνω.— *τῇ μὲν* ἀφ' ἐνὸς μὲν.— *τιμῇ* ὑπόληψις.— *ὄνομα* δόξα, φήμη.— *τυχὸν* ἴσως.— *ἐνθύμημα* σκέψις.— *ἐπαίρω* παρακινῶ.— *ἀπτοκράτωρ* ἀπόλυτος, ἀνεῦθυνος.— *ἐνθυμοῦμαι* σκέπτομαι.— *ὄπη* ἔξει πῶς θὰ ἀποβῇ.— *ἡ προειργασμένη*

δόξα ἡ ἀποκτηθεῖσα πρότερον δόξα.— **ἀποβάλλω** χάνω.— **ἀποροῦμαι** εὐρίσκομαι εἰς ἀπορίαν.

§ 22—24. **διακρίνω** ἀποφασίζω.— **ἀνακοινῶ τοῖς θεοῖς** ζητῶ τὴν συμβουλὴν τῶν θεῶν.— **παρίσταμαί τι** διατάσσω νὰ φέρουν τι πλησίον μου.— **μαντευτὸς** ἐνδεδειγμένους ὑπὸ τοῦ μαντείου.— **ἤρχετο**, τοῦ ἄρχομαι ἄρχίζω.— **καθίσταμαι ἐπὶ τι** ἀναλαμβάνω τι.— **δεξιὸς** εὐρισκόμενος, ἱπτάμενος πρὸς τὰ δεξιὰ.— **φθέγγομαι** φωνάζω.— **προπέμπω** συνοδεύω.— **οἰωνὸς** σημεῖον.— **οὐκ ἰδιωτικὸς** οὐχὶ ἐκ τῶν συνήθων (ἀλλὰ προμηνήων μέγα τι).— **ἐνδοξος** προσημαίνων δόξαν.— **ἐπίπονος** προσημαίνων μόχθους (ταλαιπωρίας).— **ὄρνεον** λιηνόν.— **χρηματιστικὸς** προμηνήων χρηματισμὸν (πλούτη).— **διαφανῶς** ὀλοφάνερα.— **σημαίνω** δεικνύω, συμβουλεύω.— **προσδέομαι τιος** ἐπιζητῶ τι.

§ 25—28. **προβάλλομαι** προτείνω.— **ἐπιψηφίζω** θέτω εἰς ψηφοφορίαν.— **εἴπερ ἄνθρωπός εἰμι** ὡς κάθε ἄνθρωπος.— **χάριν ἔχω** χρεωστώ χάριν.— **δοῦναί μοι** νὰ μοῦ δώσουν τὴν εὐκαιρίαν.— **προκρίνω** προτιμῶ.— **ἦτιον ἂν τυγχάνειν (δοκεῖτέ μοι)** φρονῶ ὅτι δυσκολώτερον ἠθέλετε ἐπιτυγχάνει.— **οὐ πάνυ τι** οὐδόλως.— **πρὶν** παρὰ ἀφ' οὔ.— **ὁμολογῶ** παραδέχομαι.— **πέρα** μακρότερον.— **ἄκυρος** ἄνευ κύρους, ἀνίσχυρος, μικρός.— **ἐννοῶ** φοβοῦμαι.— **σωφρονίζομαι** ἔρχομαι εἰς φρόνησιν, τιμωροῦμαι.

§ 29. **ἐννοῶ** σκέλλομαι.— **σιάσις** διχόνοια.— **ἴστε**, προστικ. τοῦ οἶδα.— **ἄχθομαι** δυσαρεστοῦμαι.

§ 30—31. **ἐξανίσταμαι** σηκώνομαι.— **ὀργιοῦνται**, μέλλ. τοῦ **ὀργίζομαι**.— **συμποσίαρχος** ἄρχων τοῦ συμποσίου.— **λοχαγῶ** εἶμαι λοχαγός.— **εὖ λέγω** ὀρθῶς ὀμιλῶ.— **ἀναθορυβῶ** μετὰ θορύβου ἐπιδοκιμάζω.— **πλείονος ἐνδέον** (τοῦ ἐνδεῖ) ὅτι ὑπῆρχεν ἀνάγκη σπουδαιότερων ἐπιχειρημάτων.— **παρέρχομαι (ἐπὶ τὸ βῆμα)** λαμβάνω τὸν λόγον.— **ἦ μὴν** βεβιάως.— **ἐπιτρέπω** ἀναθέτω.— **οὕτως** τόσον φανερά.— **ιερά** θυσία.— **ιδιώτης** ἀλειυρός (τῆς μαντικῆς).

§ 32—33. *ὠνήσατε*, ἀόρ. τοῦ *ὀνήνημι* ὠφελέω.— *ὄ,τι* ὄσον.— *σιγάζω τινά* προτρέπω τινά νά σιγά.— *συνεθέλω τινί* ἔχω τήν αὐτήν θέλησιν μέ τινα, εὐνοῶ τινα.— *Δαρδανεύς* ὁ ἐκ τῆς Δαρδάνου, πόλεως εἰς τὰ παρῶλια τοῦ Ἑλλησπόντου.— *πλοῦς* οὖριος ἄνεμος πρὸς πλοῦν.— *ἀνάγομαι* ἀποπλέω.— *κατέχω* προσορμίζομαι.

BIBLION EBΔOMON

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ I.

§ 2—4. *ἀπαλλάττομαι* ἀποχωρῶ, ἀποσύρομαι.— *ἤδη* εὐθύς.

§ 5—6. *συμπροθυμοῦμαι* προθύμως ἐνεργῶ καὶ ἐγώ.— *μεταμέλει μοι* μετανοῶ.— *τελῶ* πληρώνω.— *οἱ ἐπικαίριοι* τὰ σπουδαιότατα πρόσωπα ἐν τῷ στρατῷ, οἱ ἔχοντες ἐπιρροήν (δηλ. οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί).— *προσφέρομαι* συμπεριφέρομαι.

§ 7—10. *κηρύττω* διὰ κήρυκος γνωστοποιῶ.— *ἀποπέμπω* στέλλω (τινά) ὀλίσω (εἰς τὴν πατρίδα).— *ἀριθμὸν ποιῶ* ἀριθμῶ.— *ὀκνηρῶς* ἀπροθύμως.— *ἀσπάζομαι* ἀποχαριεῖζω.— *αἰτλιαν ἔχω* κατηγοροῦμαι.— *ἐξέρπω* ἐξέρχομαι.— *ἀθυμῶ πρὸς τι* δὲν ἔχω ῥεξίν γὰ κάμω τι.— *διαπράττομαι τι πρὸς τινα* συζητῶ τι μετὰ τινος.

§ 11—14. *τὴν ταχίστην (ὁδὸν)* τάχιστα.— *προσανειπεῖν*, τοῦ *προσαναγορεύω* κηρύττω προσέτι.— *ἐντεῦθεν* μετὰ ταῦτα.— *ἄρδην* ἐντελῶς, γενικῶς.— *συγκλείω* κλείω.— *μοχλὸς* σύρτης.— *πυρὸς* σιτάρι.— *ἐπακούω* ἀκούω.— *διαγγέλλω* γνωστοποιῶ.— *πυνθάνομαι* ζητῶ πληροφορίας.— *Ἰερὸν ὄρος* ὄρος τῆς Θερῆκης.

§ 15—17. *δρόμφ* δρομαίως.— *τείχος* πόλις.— *κόπτω* κρούω, κτυπῶ.— *κατασχίζω* ἀνοίγω διὰ τῆς βίας, σπῶ.— *χηλή* σωρὸς λίθων πρὸ τοῦ τείχους τοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν, οἱ ὅποιοι ἐπροφύλαττον αὐτὸ ἀπὸ τὰ κύματα.— *ὑπερβαίνω εἰς* ἀναβαίνω καὶ εἰσέρχομαι εἰς.— *τὰ πράγματα* τὰ συμβαίνοντα.— *ἐπὶ ταῖς πύλαις*

παρὰ τὰς πύλας.— *διακόπτω* κόπτω εἰς δύο, κατασπῶ.— *κλεῖθρα* μοχλός.— *ἀναπετιάννυμι* ἀνοίγω.— *εἰσπίπτω* εἰσορμῶ.

§ 18—20. *δεῖσας*, τοῦ *δέδοικα* ἢ *δέδια*.— *ἀνήκεστος* ἀθεράπευτος, ἀνεπανόρθωτος.— *ἔθει*, παρτικ. τοῦ *θέω*.— *οἴκαδε* εἰς τὰς οἰκίας.— *καθέλκω* σύρω ἐκ τῆς ξηρᾶς εἰς τὴν θάλασσαν.— *ὡς ἑαλωκυίας τῆς πόλεως*—*νομίζοντες ἑαλωκῆναι τὴν πόλιν*.— *ἄκρα* ἀκρόπολις.— *ἀποφεύγω* καταφεύγω.— *καταδραμών*, τοῦ *κατατρέχω* τρέχω κάτω.— *περιπλέω* εἰς περιπλέων ἀνέρχομαι εἰς.— *σχεῖν*, τοῦ *ἔχω* ἐμποδίζω.

§ 21—24. *προσπίπτω τινι* προσέρχομαι μὲ ὄρμην πρὸς τινα.— *ἀνῆρ γίγνομαι* φαίνομαι (σπουδαῖος) ἀνῆρ.— *ὀνήσαις*, ἄορ. εὐκτ. τοῦ *ὀνήνημι*.— *τίθεμαι τὰ ὄπλα ἐν τάξει* παρατάσσομαι.— *παρεγγυῶ* διατάσσω.— *εἰς ὀκτώ ἐγένοντο* ἐτίχθησαν εἰς βάρους ὀκτὼ ἀνδρῶν.— *παρεδεδραμήκεσαν*, τοῦ *παραιρέχω* προστρέχω.— *οἶον κάλλιστον ἐκτάξασθαι* παρὰ πολὺ κατὰλληλον πρὸς παρτάξιν στρατεύματος.

§ 25. *ἔκειτο τὰ ὄπλα* εἶχε γίνοι ἢ παρατάξις.— *κατηρεμίζω* καθησυχάζω.— *χαρίζομαι τῷ θυμῷ* παρασύρομαι ὑπὸ τῆς ὀργῆς.— *ἐξαπάτη* ἀπάτη.— *τιμωροῦμαι τινά τινος* ἐκδικουμαι τινὰ διὰ τι.— *ἐντεῦθεν* μετὰ ταῦτα, κατόπιν.

§ 26—27. *ἀποδεδειγμένοι* φανεροί.— *πάρεστι* εἶναι δυνατόν.— *ναύσταθμος*.— *πόλις* ἀκρόπολις.— *τὰ ἔνδημα* οἱ φόροι τοῦ ἑσωτερικοῦ.— *ἡ ὑπερορία (γῆ)* ἡ ἐκτὸς τῆς Ἀτικῆς χώρα, ἡ χώρα τῶν συμμάχων.— *καταπολεμοῦμαι* κατὰ κράτος νικῶμαι.

§ 28. *προσγίγνομαι τινι* προστίθεμαι εἰς τινα.— *πολεμιώτατος* μέγιστος ἔχθρός.— *ὁ ἄνω βασιλεὺς ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν*.— *περιγίγνομαι* ὑπερισχύω.

§ 29—31. *μαίνομαι* εἶμαι παράφρων.— *αἰσχυρῶς* ἐπονειδίστως.— *οἰκείως* συγγενίς.— *καὶ ταῦτα καὶ μάλιστα*.— *κρατῶ* εἶμαι νικητής.— *ἐξαλαπάξω* λεηλατῶ.— *πρὶν ἐπιθεῖν* προτοῦ

ζήσω καὶ ἴδω.— **μυρλος** ἀναρίθμητος, ἄπειρος.— **κατὰ τῆς γῆς γίγνομαι** χώνομαι μέσα εἰς τὴν γῆν ὑποκάτω.— **τῶν δικαίων τυγχάνω** εὐρίσκω τὸ δίκαιόν μου.— **γοῦν** τοῦλάχιστον.— **παρέρχομαι** εἰσέρχομαι.— **εὐρίσκομαι τι** ἐπιτυγχάνω τι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 3.

§ 1—2. **γίγνομαι ἐπὶ τινι** ἔρχομαι εἰς τι.— **εἶσαι**, τοῦ **εἶω** (-άω) ἀφίνω, παραλείπω.

§ 3—6. **κρατῶ τινος** γίνομαι κύριός τινος.— **περιορῶ** βλέπω μετ' ἀδιαφορίας.— **νυνὶ** τώρα δά.— **εἰς τὰ ἐπιτήδεια** εἰς τὰς κώμας τὰς ἐχούσας τρόφιμα.— **οἱ ἥτιτους** οἱ ἀσθενέστεροι, οἱ μὴ δυνάμενοι ν' ἀντεπεξέλθουν.— **ὅ,τι ἡμῶν δεῖται** εἰς τί χρειάζεται ἡμᾶς.— **ἀράτω**, προσκτ. τοῦ **αἶρω** ὑψώνω.— **τὸ ἡγούμενον** ἡ πρωτοπορία (τοῦ στρατοῦ).

§ 7—9. **ἀποτρέπομαι** ἐπιστρέφω.— **προσελαύνω** πλησιάζω.— **ὅτι** ὅσον τὸ δυνατόν.— **ἡγοῦμαι τινι** ὀδηγῶ τινά.— **ξενίζω** φιλοξενῶ.— **ἀθρόας** κειμένας πλησίον ἀλλήλων.— **ἀριστῶ** (-άω) προγευματίζω.

§ 10—12. **κυζικηνός** νόμισμα τῆς πόλεως Κυζίκου χρυσοῦν ἴσον πρὸς 20 περίπου ἀτικὸς δραχμάς.— **τὰ νομιζόμενα** τὰ συνήθη (δηλ. εἰς ἕκαστον μὲν λοχαγὸν δύο κυζικηνοὺς, εἰς ἕκαστον δὲ στρατηγὸν τέσσαρας).— **ἔξω** ἔκτος, πλὴν.— **διατίθεμαι** πωλῶ.— **μαστεύω** ἀναζητῶ.— **χειροῦμαι** καταβάλλω, καθυποτάσσω.— **πόσον πόσον** μακρὰν.— **πολλαχῆ** εἰς πολλὰ μέρη.

§ 13—14. **ἐδίδοτο λέγειν** ἐδίδετο ὁ λόγος.— **κατὰ ταῦτα** κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα.— **παντὸς ἄξια** ἄξια πάσης τιμῆς, συνετώτατα.— **διαγίγνομαι** ζῶ, διαμένω.— **προσλαμβάνω** λαμβάνω προσέτι, ἐπὶ πλέον.— **εὕρημα** κέρδος ἀπροσδόκητον.— **ἐπὶ τούτοις** μετὰ ταῦτα.

§ 15—17. **ἐπὶ θύραις** εἰς τὴν αὐλήν, εἰς τὴν εἴσοδον.— **Μα-**

ρωνεΐτης ὁ ἐκ τῆς Μαρωνείας, πόλεως τῆς Θρακίης.— **Παριανοὶ** κάτοικοι τοῦ Παρίου, πόλεως ἐπὶ τῆς ἀσιατικῆς παραλίας τῆς Προποντίδος.— **ἄνω** πρὸς τὰ μεσόγεια.— **διακείσεται** θὰ εἶναι διατεθειμένος.— **πρόσω** μακρὰν.

§ 18—20. **ἔκπωμα** ποτήριον.— **τάπισ,-ιδος** τάπης.— **νομίζεται** εἶναι συνήθεια.— **προμνῶμαι (-άομαι)** προξενεύω, συνιστῶ, συμβουλεύω.— **τείχη** κτήματα ἔχοντα φρούριον ἢ πύργον ὄχυρόν.— **πεισει**, μέλλ. τοῦ **πάσχω**.— **παῖς** δοῦλος, ὑπηρέτης.— **ὄσον ἐφόδιον (ἦν)** τὰ ἀναγκαῖα πρὸς ὁδοιπορίαν.

§ 21—22. **τὸ δεῖπνον ἦν καθημένοις** = **ἐδειπνον καθήμενοι**.— **τρίπους,-οδος** τράπεζα μὲ τρεῖς πόδας.— **ζυμίτης** ἔνζυμος, μὲ ζύμην.— **προσπερονῶ (-άω)** καρφώνω, στερεώνω.— **κατὰ τοὺς ξένους** πρὸ τῶν ξένων.— **νόμος** συνήθεια.— **ἀναιροῦμαι** σηκώνω, λαμβάνω.— **διακλῶ (-άω)** κόπτω.— **κατὰ μικρὸν** εἰς μικρὰ τεμάχια.— **ὄσον γεύσασθαι** ὄσον τοῦ ἔφθανε διὰ τὴν φάγη.

§ 23—25. **φαγεῖν δεινός** φοβερός φαγᾶς.— **διαρριπτῶ** ῥίπτω ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.— **ἔῶ χαλρεῖν** ἀποφεύγω.— **τριχοῖνικος** ὁ χωρῶν τρεῖς χοῖνικας· ἡ χοῖνιξ μέτρον διὰ τὰ σιτηρὰ = 315 δράμια σημερινά.— **κέρας** ποτήριον ἐκ κέρατος.— **σκολάζω** ἀναπαύομαι, εὐκαιρῶ.

§ 26—28. **αἰρῶ** συλλαμβάνω.— **οὐ μὴ δεισης** δὲν θὰ φοβῆσαι.

§ 29—31. **διφρος** κάθισμα.— **ὀρέγω** προτείνω.— **ὑποπεπωκώς** ὀλίγον πιωμένος, μισομεθυσμένος.— **προῖταιῶ τινά τι** ζητῶ ἐπὶ πλεόν τι παρὰ τινος.— **προῖται** προσφέρομαι μὲ ὄλην τὴν διάθεσίν μου.— **ἀπολαμβάνω** ἀνακτῶ.— **κατεσκεδάσατο τὸ κέρας** ἔχυσε τὸν ὑπολειπόμενον ἐν τῷ ποτηρίῳ οἶνον (εἰς τὰ ἱμάτια τοῦ Ξενοφ. κατ' ἀρχαῖον Θρακικὸν ἔθιμον).

§ 32—33. **κέρασι οἰοῖς σημαίνουσι** μὲ τοιαῦτα κέρατα, μὲ τὰ ὅποια δίδουν τὰς διαταγὰς εἰς τὸν στρατόν.— **ὠμοβόειος** ὁ καμωμένος ἀπὸ ἀκατέργαστον βόειον δέρμα.— **οἶον** ὄπως.— **μά-**

γαδισ, μαγάδιδος (δσκ. **μαγάδι**) μουσικὸν ὄργανον μὲ 20 χορδὰς, ὁμοιάζον μὲ ἄρπαν.— **ἀνακράζω πολεμικὸν** ἐκβάλλω πολεμικὴν κραυγὴν.— **ἐξάλλομαι** ἀναπηδῶ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 6.

§ 1. **ἐκπέπλευκεν** ἐκ τῆς Λακεδαιμόνος.— **διμοιρία** διπλοῦν μερίδιον, δύο δαρεικοί.

§ 2—3. **ἐπὶ τὸ στρατεύμα** πρὸς παραλαβὴν τοῦ στρατεύματος.— **ἀποδίδωμι** παραδίδω.— **χαρίζομαι τινι** κάμνω χάριν εἰς τινά.— **ἀπαλλάττομαι** ἀπομακρύνομαι.— **παράγω τινὰ** εἰσάγω τινὰ πρὸς τινά.

§ 4—6. **ἦ** μήπως.— **δημαγωγῶ** μὲ δημοκοπίας παρασύρω.— **πάνν μὲν οὖν** βεβαιότατα.— **τῆς ἀπαγωγῆς** εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἀπαγωγῆς (τοῦ στρατεύματος).— **προσέχω (τὸν νοῦν)** δίδω προσοχὴν.— **ἀποτρέχω** ἀπέροχομαι τρέχων.

§ 7—8. **οὔσει**, μέλλ. τοῦ **φέρω** λαμβάνω.— **ἐν ἐπηκόῳ** εἰς τῶσαυτην ἀπόστασιν, ὥστε ν' ἀκούῃ.— **συνίημι** ἔννοῶ.

§ 9—10. **πόννοι** κόπτοι, τὰ ἐκ τῶν κόπων κέρδη.— **ιδία** ἰδιαιτέρας.— **καταλεύομαι** διὰ λιθοβολισμοῦ φονεύομαι.— **δίδωμι δίκην** τιμωροῦμαι.— **περιέλκω** σύρω ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.— **ἐπὶ τοῖς πεπονημένοις** διὰ τὰς ταλαιπωρίας, τὰς ὁποίας ἔχω ὑποστῆ.

§ 11—12. **ἄρα** καθὼς βλέπω, ὡς φαίνεται.— **αἰτίας ἔχω** κατηγοροῦμαι.— **ἐν ᾧ** καθ' ὃν χρόνον, καθ' ἣν στιγμὴν (περίστασιν).— **δοκῶ ἐμαντῶ συνειδέναί** νομίζω ὅτι καλῶς γνωρίζω, καλῶς συναισθάνομαι.— **παρέχομαι προθυμίαν περὶ τινά** δεικνύω ἐνδιαφέρον διὰ τινά.— **ἀποτρέπομαι** μετανοῶ.— **οἴκαδε ὄρμημένος** ἂν καὶ εἶχον ἐτοιμασθῆ ν' ἀναχωρήσω εἰς τὴν πατρίδα μου.— **οὔτοι** ὄχι βέβαια.— **εὖ πράττω** εὐτυχῶ.— **ἐν ἀπόροις εἰμι** εὐρίσκομαι εἰς κακὴν κατάστασιν.

§ 13—14. *ἐκ τούτου* τότε.— *εἰκός* εὐλογον.— *δήπου* βέβαια.— *ἐπιτάττω* διατάσσω.— *ψηφίζομαι* ἀποφασίζω.— *ἐν ταῦθα* κατὰ ταύτην τὴν περίστασιν.

§ 15—16. *διάφορος* ἔχθρός.— *αἰροῦμαι* προτιμῶ.— *διαφέρομαι* εὐρίσχομαι εἰς ἔχθραν, δίσταμα.— *τεχνάζω* κάμνω τεχνάσματα, πονηροῦμαι.— *οὔτως... ὡς* μὲ τοῦτον τὸν σκοπόν, ἵνα.— *ἀποτίνω* πληρώνω.— *ἐπὶ τούτῳ* μὲ τοῦτον τὸν σκοπόν.

§ 17—19. *αὐτίκα μάλα* εὐθὺς ἀμέσως.— *ματαίαν ποιῶ* ματαιώνω.— *πράττω τινὰ χρήματα* εἰσπράττω παρὰ τινος χρήματα.— *ἀπαιτῶ* ζητῶ ὀπίσω.— *βεβαιῶ* ἀποδεικνύω τι ὡς πράγματι γενόμενον.— *δωροδοκῶ* λαμβάνω δῶρα, δωροδοκοῦμαι.— *πολλοῦ δέω ἔχειν* ἀπέχω πολὺ ἀπὸ τοῦ νὰ ἔχω, ἐξάπαντος δὲν ἔχω.— *δοκῶ μοι* νομίζω.— *ἀκούων σύνοιδέ μοι* ὡς αὐτήκοος μάρτυς γνωρίζει καλῶς.— *συνεπόμενυμι* δοκίζομαι προσέτι.— *μὴ τοίνυν* καὶ μάλιστα.

§ 20—22. *συμφέρω τινὶ* ὑποφέρω μὲ τινα — *δυνασθεῖη* = *δυνηθεῖη*, *ισχύσειε*. — *γνώμη* φρόνημα, διαθέσεις.— *οὔκουν* λοιπὸν δέν.— *μῶρως* μωρῶς.— *μέντοι* βεβαίως.— *πρὸς φίλους φυλακῆ* ἀπὸ τῶν φίλων προφύλαξις.— *ὡς=ὥστε*.— *καταβλακεύω* ἀπὸ ὀκνηρίαν παραιμελῶ.— *καταδειλιῶ* ἀπὸ δουλίας ἀποφεύγω.— *παρακαλῶ* προσκαλῶ.

§ 23—26. *ἐνέχυρον* ἐγγύησις.— *ὡς μηδέ, εἰ ἐβούλετο, ἐδύνατο=ὡς (=ἵνα) καὶ εἰ ἐβούλετο μὴ ἐδύνατο*.— *ἐναντίον* ἐνώπιον.— *ἀγνώμων* ἄφρων, ἀνόητος.— *πράγματα* δύσκολοι περιστάσεις.— *ἀνάγω* ὀδηγῶ.— *πρὸς ἧ* πλησίον τῆς ὁποίας.— *οὐκ ἔῶ* ἐμποδίζω.— *ἀγορᾶ χρῶμαι* προμηθεύομαι τὰ τροφίμα.— *ὄνια* ὀψώνια.— *ὄτων ὠνήσεσθε* (χρήματα) μὲ τὰ ὅποια ν' ἀγοράζετε.— *εφορμῶ* εἶμαι ἀγκυροβολημένος.— *οὐδέν τι οὐδῶλος*.— *οὐκ ἦν ἡμῖν ὄτω* δὲν εἴχομεν ἡμεῖς τι, μὲ τὸ ὅποιον.— *συνεστηκός* κατηγορισμένος.— *καταλαμβάνω* εὐρίσχω.

§ 27—30. *μηδὲ ὄντιναοῦν* μηδὲ τὸν ἐλάχιστον.— *ἧ* ἄρά γε.

— *πρὸ*=*ὑπέρ*.— *κοινωνῶ τινος* συνενοῦμαι μέ τινα.— *κατὰ σπουδὴν* ἐσπευσμένως.— *προσγίγνομαι* προστίθεμαι.— *τέως* ἕως τότε.— *προστελῶ* πληρῶνω προσθέτως.— *σχέτλιος* δεινός, ἀφόρητος.— *ἀνίημι* ἀφίνω.

§ 31—32. *περιττὸν* περίσσευμα, κέρδος.— *ταῦτα πράττοντες* ταύτην τὴν τύχην (εὐτυχίαν) ἔχοντες.— *ἐπιδίδετε* ἐξήσατε καὶ εἶδατε.— *ἀποβάλλω* χάνω.— *καλὸν* ἔνδοξον, τιμητικόν.— *κρατῶ* νικῶ.— *χαλεπαίνω τινί τινος* ἀγανακτῶ κατὰ τινος διὰ τι.— *χάριν οἶδα τοῖς θεοῖς* εὐχαριστῶ τοὺς θεοὺς.

§ 33—35 *ἄγετε δὴ* ἔλατε τώρα.— *ἔχω ἔπαινον πρὸς τινος* ἐπαινοῦμαι ὑπὸ τινος.— *ἀπεχθάνομαι τινι* καθίσταμαι μισητὸς εἰς τινα.— *κατατίθεμαι τινα ἀποστροφῆν* ἔχω τινὰ ὡς καταφύγιον.— *πλεῖστα* πλεῖστον.— *καὶ ταῦτα* καὶ μάλιστα.— *πραγματεύομαι* ἐνεργῶ, ἐπιδιώκω.

§ 36. *ἔχετε με* με ἔχετε εἰς τὴν διάθεσίν σας.— *κατακεκονότες ἔσεσθε (κατακαίνω)* θὰ φρονεῦσετε.— *πρὸ*=*ὑπέρ*.— *καὶ ἐν τῷ μέρει καὶ παρὰ τὸ μέρος* καὶ ὅτε ἡ ὑπηρεσία μου τὸ ἀπῆται καὶ ὅτε δὲν τὸ ἀπῆται.— *ἰλεως* εὐμενής.— *διατείνομαι* ἐπιμένω, ἀνθίσταμαι.

§ 37—38. *καὶ γὰρ οὖν* καὶ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς.— *ἀνεπιλήπτως* ἀνενοχλήτως.— *εὐπορία* εὐκολία (εἰς πορισμὸν τροφίμων, εἰς πορείαν κτλ.).— *ἐν τοῖς ἀπόροις εἰμι* εὐρίσκομαι εἰς δύσκολον θέσιν.

§ 39—41. *οὐ τὼ σιῶ*=*οὐ τὼ θεῶ* ὄχι μὰ τοὺς θεοὺς (δὲν ἔχετε δίκαιον).— *ἔχω* δύναμαι.— *ἄγαν* πολύ.— *ἐπὶ τούτῳ* μετὰ τοῦτον.— *Λουσιάτης* ὁ ἐκ τῶν *Λουσῶν*, πόλεως τῆς βορείου Ἀρκαδίας.— *στρατηγῶ τινός τι* ὡς στρατηγός τινος πράττω τι.— *ἀναπράττω* εἰσπράττω.— *ἐνετὸς (ἐνίημι)* βαλμένος.— *χρήματα* πράγματα (λάφυρα).— *πονῶ* με κόπους λαμβάνω.— *ἀποδίδομαι* πωλῶ.— *τὰ γινόμενα* τὰ ἐκ τῆς πωλήσεως εἰσπραχθέντα χρήματα.— *πέπεται*=*κέκτηται* κατέχει.— *ἔχομαι τινος* πιάνω τινά.

§ 42—44. *ἐκπλήττομαι* ταράσσομαι, τὰ χάνω.— *ἐκ τῆς τούτων ἐπικρατείας* ὅπου οὗτοι ἐπικρατοῦν.— *ἐν ἀπορρητῷ ποιῶμαι* ἀνακοινώνω ὡς μυστικόν.— *σαφῶς* ἀναμφισβητήτως.— *ἐπιστέλλω* δι' ἐπιστολῶν ἢ ἀγγελιαφόρων ἀνακοινώνω.— *ἐφ' οἷς Σεύθης λέγει* με τοὺς ὅρους τοῦ Σεύθου.— *ἀναιρεῖ* συμβουλεύει (διὰ τῶν σημείων τῆς θυσίας).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 8.

§ 1—4. *Φλιάσιος* ὁ ἐκ τοῦ Φλιοῦντος, πόλεως τῆς βορείου Πελοποννήσου.— *ἐντοίχια* τοιχογραφία.— *Λύκειον* γυμναστήριον ἐν Ἀθήναις κείμενον παρὰ τὸ σημερινὸν Ζάππειον καὶ τὸν Ἐθνικὸν κήπον.— *γράφω* ζωγραφῶ.— *συνήδομαί τι* συνευχαριστοῦμαι μέ τινα.— *χρυσίον* χρήματα.— *ἧ μὴν* ἀληθῶς.— *ἐφόδιον* ὁδοιπορικὰ ἔξοδα.— *παρίσταμαί τινα* προσκαλῶ τινα ὅπως παραστῆ.— *μειλχιος* πρῶτος, εὐμενής.— *ὀλοκαυτῶ* προσφέρω θυσίαν διὰ τοῦ πυρός ἀπὸ θύματα ὀλόκληρα.— *καθὰ καθῶς*.— *συνοίσειν*, μέλλ. τοῦ *συμφέρει*· *συμφέρει ἐπὶ τὸ βέλτιον* ἀποβαίνει εἰς καλόν.

§ 5—6. *πάτριος νόμος* συνήθεια τῆς πατρίδος.— *καλλιερῶ* ἔχω εὐνοϊκὰ σημεῖα ἐν τῇ θυσίᾳ.— *Βίων καὶ Ναυσικλειδης* ἀποσταλέντες ὑπὸ τοῦ Θίβρωνος.— *ξενούμαι τι* συνάπτω φιλιάν μέ τινα.— *πεπρακέναι*, παρκμ. τοῦ *πωλῶ*.— *λύομαι* ἔξαγοράζω.

§ 7—8. *καταλαμβάνω* φθάνω.

§ 24. *συμμίγνυμι* συνενώνω.

Λιόρθωσις καὶ προσθήκη: εἰς τὴν σελ. 13 στίχ. 28 ἀντὶ ἡ εἰδησις νὰ γράψῃς εἰδησις καὶ μετ' αὐτὴν τὴν λέξιν νὰ προσθέσῃς ὅτι ὁ Σθέννης ἀφήκε τὰς κορυφάς, ἐπειδὴ ἔμαθεν

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελ.
<i>Εἰσαγωγή</i>	
1. Συνολτικὴ ἱστορία τοῦ Περιοικοῦ κράτους	3
2. Βίος Ξενοφώντος	4
3. Ξενοφώντος Κύρου Ἀνάβασις	5
<i>Βιβλίον πρῶτον</i>	
Α'. Αἰτία τῆς ἐξστρατείας τοῦ Κύρου κατὰ τοῦ Ἀρταξέρξου καὶ προλασσοκεναὶ δι' αὐτήν (1, 1—11)	7
Β'. Συνάθροισις τῶν Ἑλλήνων μισθοφόρων ἐν Σάρδεσιν.—Ἀναχώρησις τοῦ στρατεύματος ἐκ τῶν Σάρδεων καὶ πορεία αὐτοῦ διὰ τῆς Λυδίας καὶ Φρυγίας (2, 1—18)	9
Περὶληψις τῶν κεφ. 2 (§ 19—27), 3, 4, 5 (§ 10) καὶ 7	13
Γ'. Ἡ παρὰ τὰ Κούναξα μάχη.—Νίκη τῶν Ἑλλήνων καὶ θάνατος τοῦ Κύρου (8, 1—29)	18
Δ'. Δευτέρα μάχη καὶ δευτέρα νίκη τῶν Ἑλλήνων (10, 1—19)	22
<i>Βιβλίον δεύτερον</i>	
Α'. Διαπραγματεύσεις τῶν Ἑλλήνων μετὰ τοῦ Ἀρταίου καὶ τοῦ Ἀρταξέρξου (1, 2—23)	25
Περὶληψις τοῦ κεφ. 2	29
Β'. Σπονδαὶ μετὰ τὸ βασιλεῖος καὶ Ἑλλήνων (3, 1—29)	29
Περὶληψις τοῦ κεφ. 4	34
Γ'. Συνέντευξις Κλεόρχου καὶ Τισσαφέρνης πρὸς διάλυσιν τῆς μετὰ τὸ Ἑλλήνων καὶ Περσῶν ὁλοφίας.—Σύλληψις καὶ σφαγὴ πλείστον στρατηγῶν καὶ λοχαγῶν τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τοῦ Τισσαφέρνης (5, 1—12)	35
<i>Βιβλίον τρίτον</i>	
Α'. Στενοχωρία τῶν Ἑλλήνων.—Καθησυχασίαι αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Ξενοφώντος καὶ ἐκλογή νέων στρατηγῶν (1, 2—47)	42
Β'. Λόγοι Χειρισόφου, Κλεάνορος καὶ Ξενοφώντος ἐν τῇ συνλευσί τοῦ στρατεύματος περὶ ἐξακολοθησέως τοῦ πολέμου (2, 1—39)	49
Περὶληψις τῶν κεφ. 3, 4 καὶ 5	56
<i>Βιβλίον τέταρτον</i>	
Α'. Πορεία τῶν Ἑλλήνων διὰ τῶν Καρδουχείων ὄρεων (1, 5—28)	60
Περὶληψις τῶν κεφ. 2, 3 καὶ 4	63

Β'. Κακουχία τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν διὰ τῆς Ἀρμενίας πο- ρεΐαν αὐτῶν.— Αἱ μετὰ τὰς κακουχίας ἡμέραι ἀναρρηχῆς τῶν Ἑλλήνων ἐν ταῖς κόραις τῆς Ἀρμενίας (5, 1—36)	67
Περίληψις τῶν κεφ. 6 καὶ 7 (§ 1—18)	72
Γ'. Ἀφιξεις τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸ ὄρος Θήζην καὶ ἡ ἐξ αὐτοῦ θέα τῆς θαλάσσης (7, 19—27)	74
Περίληψις τοῦ κεφ. 8 (§ 1—21)	76
Δ'. Ἀφιξεις τῶν Ἑλλήνων εἰς Τραπεζοῦντα (8, 22—28)	77

Βιβλίον πέμπτον

Περίληψις τῶν κεφ. 1 καὶ 2	79
Α'. Ἀφιξεις τῶν Ἑλλήνων εἰς Κεραισοῦντα.— Διανομὴ τῶν ἐκ τῶν λαφύρων χρημάτων καὶ τρόπος, κατὰ τὸν ὅποιον ζη- οιμοποιεῖ ὁ Ξενοφῶν τὰ διὰ τοὺς θεοὺς παραδοθέντα εἰς αὐτὸν χρήματα (3, 1—13)	81
Περίληψις τῶν κεφ. 4 καὶ 5 (§ 1—6)	83
Β'. Αἱ ἐν Κοιτύροις διαπραγματεύσεις τῶν Σινωπέων πρέσβεων μετὰ τῶν Ἑλλήνων (5, 7—25)	85

Βιβλίον ἕκτον

Συνθήκη τῶν Ἑλλήνων μετὰ τῶν Παφλαγόνων καὶ πλοῦς εἰς Ἀρμόνην.— Ἐπάνοδος τοῦ Χειρισόφου ἐκ τοῦ Βυζαν- τίου καὶ ἐκλογή αὐτοῦ ὡς ἀπολύτου ἄρχοντος (1, 1—33)	88
Περίληψις τῶν κεφ. 2, 3, 4 (§ 1—11) καὶ 6	93

Βιβλίον ἑβδομον

Α'. Διάβασις τῶν Ἑλλήνων εἰς Βυζάντιον.— Ἐξέγερσις τῶν στρατιωτῶν καὶ καθησυχασίς αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος (1, 2—32)	97
Περίληψις τοῦ κεφ. 2	101
Β'. Προσχόρησις τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὸν Σεύθην καὶ τὸ παρ' αὐτῷ δεῖπνον (3, 1—33)	103
Περίληψις τῶν κεφ. 3 (§ 34—48), 4 καὶ 5	108
Γ'. Ἀφιξεις ἀπειταλμένων ἐκ μέρους τοῦ Θίβρωνος εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων.— Ἡ ὑπό τινας Ἀρκαδῶς κα- τηγορία κατὰ τοῦ Ξενοφῶντος καὶ ἀπολογία αὐτοῦ (6, 1—41)	110
Περίληψις τοῦ κεφ. 7	117
Δ'. Ἐπιστροφὴ τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ τέλος τῆς ἐκστρατείας (8, 1—8, 24)	119

Σημειώσεις 121

Εἰκόνες καὶ σχέδια μαχῶν καὶ πορειῶν.

Χωρογραφικὸς πίναξ.

Κράνη

Ἄσπις φοειδής

Ἄσπις στρογγύλη

Κ. ΚΟΣΜΑ — ΕΚΛΟΓΑΙ ΕΚ ΤΗΣ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Θώραξ

Κνημῖς

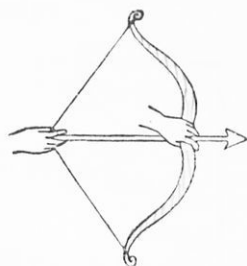
Πελασστής

Σφενδονήτης

Δόρυ

Τόξον

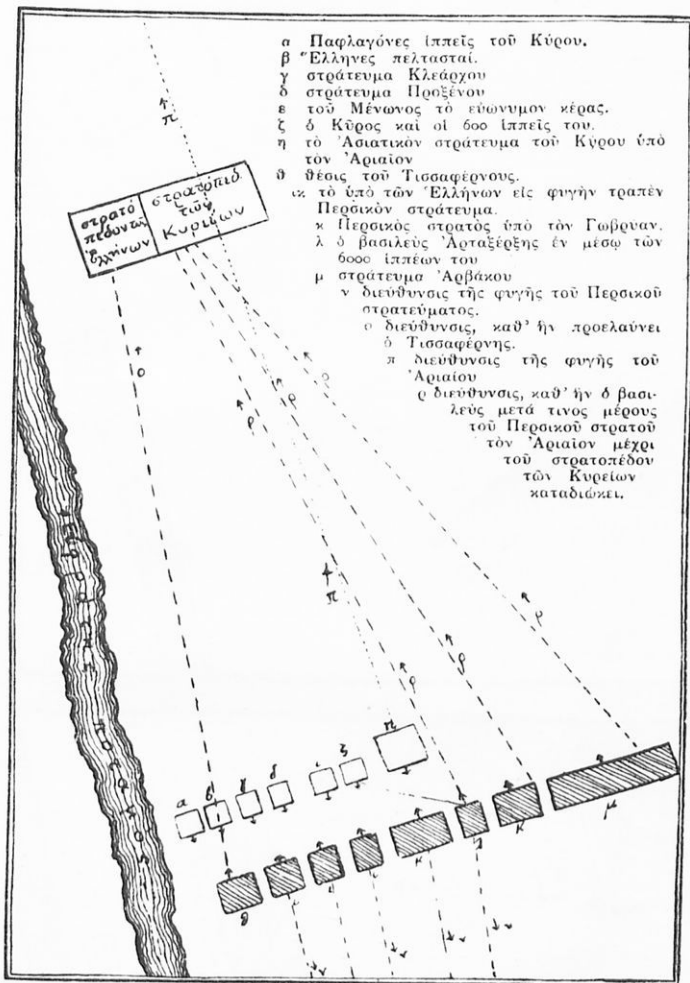

Ἄκόντιον

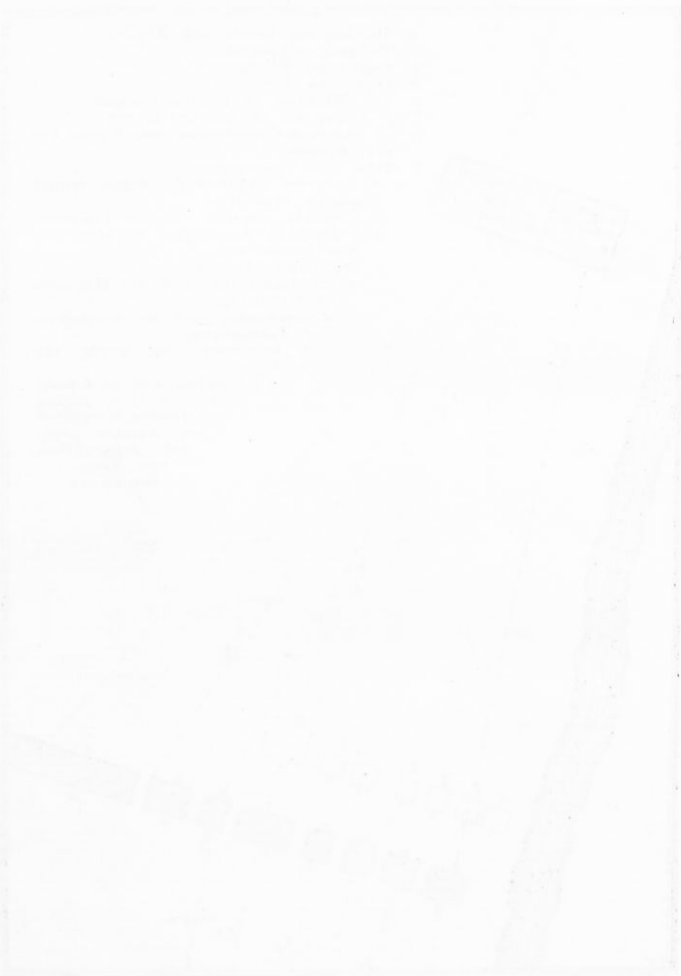

Ὀπλίτης

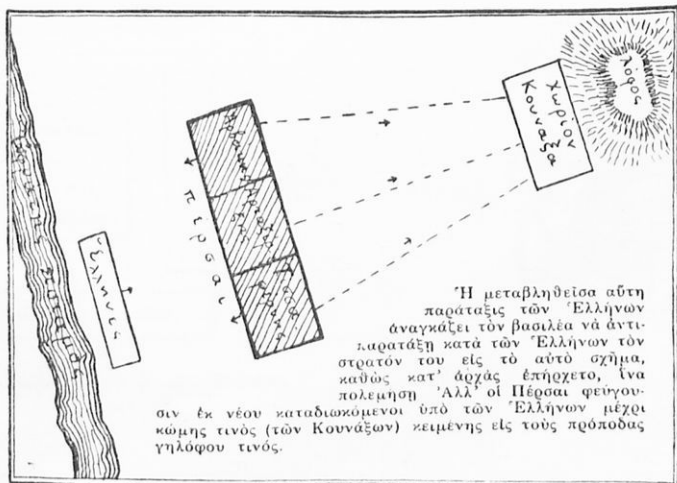
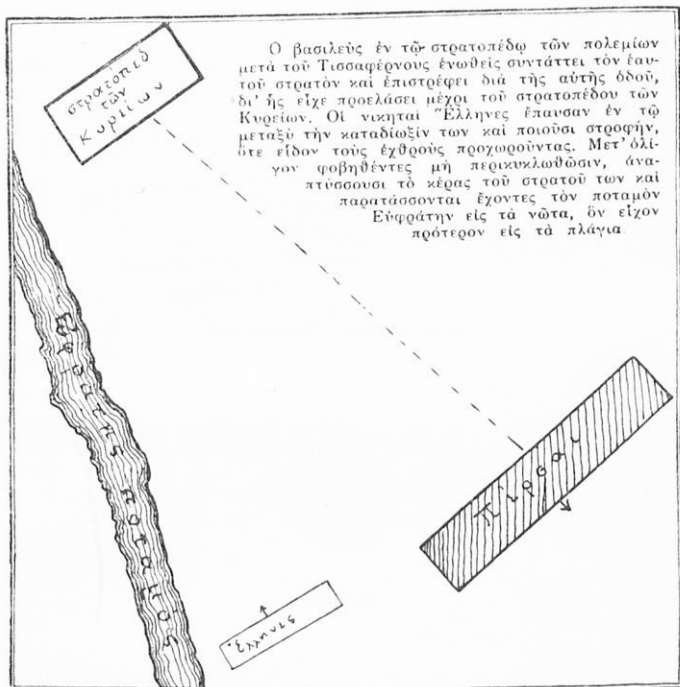
Ἡ παρά τὰ Κούναξα μάχη

Εὐθὺς ὡς ὁ Ἕλληνικὸς στρατὸς (α-ε) ἤρχισεν τὴν προσβολήν, οἱ ἀπέναντι ἰσχυροὶ Πέρσαι (ι-κ) τρέπονται εἰς φυγὴν καταδιωκόμενοι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν διεύθυνσιν (ν), ἐν ᾗ συγχρόνως ὁ Τισσαφέρνης μετὰ μέρος τινὸς τοῦ στρατοῦ του (δ) διαφύεται ἐμπροσθεν διὰ μέσου τῶν Ἑλλ. πελταστῶν (β) κατὰ τὴν διεύθυνσιν (ο) πρὸς τὸ Ἕλληνικὸν στρατοπέδον. Ἐν τῷ μεταξὺ ἔφορμῇ ὁ Κύρος (ζ) κατὰ τοῦ βασιλέως Ἀρταξέρξου (λ), ἀλλὰ φονεύεται. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κύρου ὁ Ἀρταίος (η), καταδιωκόμενος ὑπὸ τοῦ βασιλέως κατὰ τὴν διεύθυνσιν (ο), φεύγει κατὰ τὴν διεύθυνσιν (π) πρὸς τὸ στρατοπέδον τῶν Κυριῶν, τοῦ ὁποῦ οὗ βασιλεὺς γίνεται κυριεὺς.

Δευτέρα μάχη παρὰ τὰ Κουνάβια καὶ δευτέρα νίκη τῶν Ἑλλήνων

1 λόχος

1 ἐνωμ.
2 ἐνωμ.
3 ἐνωμ.
4 ἐνωμ.

2 λόχος

1 ἐνωμ.
2 ἐνωμ.
3 ἐνωμ.
4 ἐνωμ.

3 λόχος

1 ἐνωμ.
2 ἐνωμ.
3 ἐνωμ.
4 ἐνωμ.

4 λόχος

1 ἐνωμ.
2 ἐνωμ.
3 ἐνωμ.
4 ἐνωμ.

5 λόχος

1 ἐνωμ.
2 ἐνωμ.
3 ἐνωμ.
4 ἐνωμ.

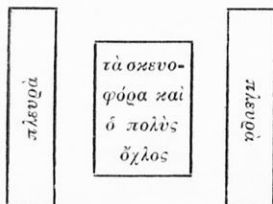
κ. τ. λ.

Σχηματισμὸς ὀρθίων λόγων

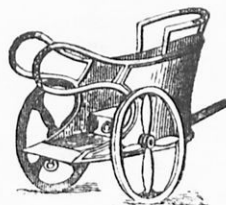
Δαρεικὸς

τὰ πρόσθεν, τὸ ἡγούμενον

τὰ ὀπίσθεν, ἡ οὐρά

Πλαίσιον ἐν τῷ στρατῷ τῶν Μυρίων

Ἄρμα

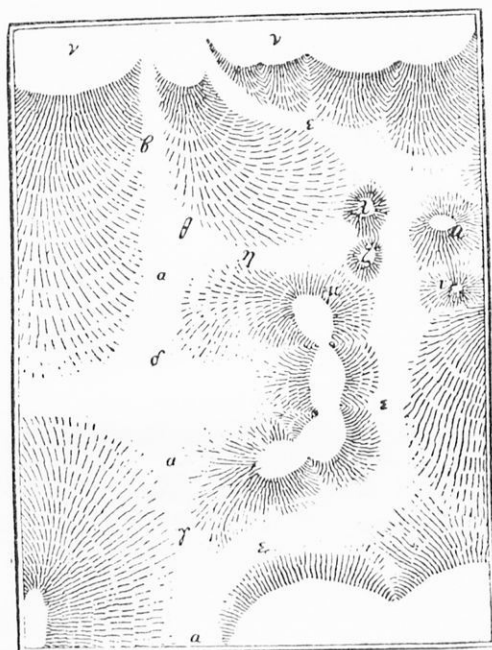
Επιμέλεια: [Illegible]

[Illegible text below the stamp]

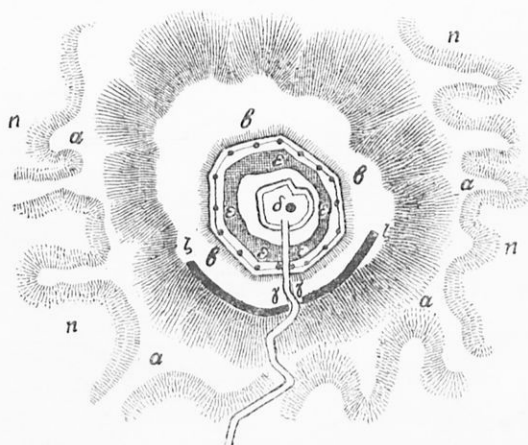

[Illegible text at the bottom right]

- α ἡ φανερά ὁδός
 β ἡ ὀρθία ὁδός
 γ ὁ σταθμός
 δ ἡ χαράδρα
 ε ἡ στενή ὁδός
 ζ οἱ φέλακες
 η ἡ ὁδός ἢ ὄγρουσα κατὰ
 τῶν πολεμίων
 θ οἱ ἐπὶ τῆς φανεράς ὁ-
 δοῦ πολέμοι
 ι ὁ πρῶτος λόφος
 κ ὁ δεύτερος λόφος
 λ ὁ τρίτος λόφος
 μ ὁ τέταρτος λόφος
 ν ἡ πεδιάς

Πορεία τῶν Ἑλλήνων διὰ τῶν Καρδουχείων ὀρέων

- α ἡ χαράδρα
 β πρόχωμα, χαρακώ-
 ματα, πύργοι
 γ αἱ πύλαι
 δ ἡ ἀκρόπολις
 ε οἰκίαι
 ζ οἱ ὀπλίται παρατε-
 ταγμένοι ἡμικυκ-
 λικῶς
 η λόφοι τινὲς ὄχυροί

Ἐκστρατεία τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Δριλῶν

2 διευκρινίσεις
σε σελ. 12

Δαρίδου

ΧΩΡΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΑΒΑΣΙΝ ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

Handwritten signature

Handwritten signature